# תלמוד ירושלמי יבמות

תלמוד ירושלמי

The Jerusalem Talmud, edition by Heinrich W. Guggenheimer. Berlin, De Gruyter, 1999-2015, ברישיון CC BY.
geulaquiz.com

# פרק א

**א משנה:** חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה נָשִׁים פּוֹטְרוֹת צָרוֹתֵיהֶן וְצָרוֹת צָרוֹתֵיהֶן מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיִּבּוּם עַד סוֹף הָעוֹלָם. וְאֵלּוּ הֵן בִּתּוֹ וּבַת בִּתּוֹ וּבַת בְּנוֹ בַּת אִשְׁתּוֹ וּבַת אֵשֶׁת בְּנוֹ וּבַת בִּתָּהּ חֲמוֹתוֹ וְאֵם חֲמוֹתוֹ וְאֵם חָמִיו אֲחוֹתוֹ וַאֲחוֹת אִמּוֹ וַאֲחוֹת אֵשֶׁת אָחִיו מֵאִמּוֹ וְאֵשֶׁת אָחִיו שֶׁלֹּא הָיָה בְּעוֹלָמוֹ וְכַלָּתוֹ.

**הלכה:** חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה נָשִׁים פּוֹטְרוֹת צָרוֹתֵיהֶן כול׳. כְּתִיב מַצּוֹת תֵּאָכֵל. לְפִי שֶׁהָיְתָה בִּכְלַל הֵיתֵר וְנֶאֶסְרָה וְחָזְרָה וְהוּתְּרָה. יָכוֹל תַּחֲזוֹר לְהֵיתֵירָהּ הָרִאשׁוֹן. תַּלְמוּד לוֹמַר מַצּוֹת תֵּאָכֵל. מִצְוָה. כְּיוֹצֵא בוֹ יְבָמָהּ יָבוֹא עָלֶיהָ. מִצְוָה. לְפִי שֶׁהָיְתָה בִּכְלַל הֵיתֵר וְנֶאֶסְרָה וְחָזְרָה וְהוּתְּרָה. יָכוֹל תַּחֲזוֹר לְהֵיתֵירָהּ הָרִאשׁוֹן. תַּלְמוּד לוֹמַר יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ. מִצְוָה.

רִבִּי יוֹסֵי פָּתַר מַתְנִיתָה. מַצּוֹת תֵּאָכֵל. מִצְוָה. לְפִי שֶׁהָיְתָה בִּכְלַל הֵיתֵר עַד שֶׁלֹּא הִקְדִּישָׁהּ. רוֹצֶה לוֹכַל אוֹכֵל. שֶׁלֹּא לוֹכַל אֵינוֹ אוֹכֵל. הִקְדִּישָׁהּ וְנֶאֶסְרָה קָרֵב קוּמְצָהּ וְחָזְרָה וְהוּתְּרָה. יָכוֹל תַּחֲזוֹר לְהֵיתֵירָהּ הָרִאשׁוֹן. רוֹצֶה לוֹכַל אוֹכֵל. שֶׁלֹּא לוֹכַל אֵינוֹ אוֹכֵל. תַּלְמוּד לוֹמַר מַצּוֹת תֵּאָכֵל. מִצְוָה. כְּיוֹצֵא בוֹ יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ. מִצְוָה. לְפִי שֶׁהָיְתָה בִּכְלַל הֵיתֵר עַד שֶׁלֹּא לִכְנוֹס כּוֹנֵס. שֶׁלֹּא לִכְנוֹס כּוֹנֵס אֵינוֹ כּוֹנֵס. נִשֵּׂאת לְאָחִיו וְנֶאֶסְרָה וּמֵת אָחִיו בְּלֹא בָנִים חָזְרָה וְהוּתְּרָה. יָכוֹל תַּחֲזוֹר לְהֵיתֵירָהּ הָרִאשׁוֹן. רָצָה לִכְנוֹס כּוֹנֵס. שֶׁלֹּא לִכְנוֹס אֵינוֹ כּוֹנֵס. תַּלְמוּד לוֹמַר יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ. מִצְוָה.

רִבִּי הוּנָא פָּתַר מַתְנִיתָא. מַצּוֹת תֵּאָכֵל. מִצְוָה. לְפִי שֶׁהָיְתָה בִּכְלַל הֵיתֵירָה עַד שֶׁלֹּא הִקְדִּישָׁהּ. רוֹצֶה לוֹכַל חָמֵץ אוֹכֵל. מַצָּה אוֹכֵל. תַּלְמוּד לוֹמַר מַצּוֹת יֵאָכֵל. מִצְוָה. כְּיוֹצֵא בוֹ יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ. מִצְוָה. לְפִי שֶׁהָיְתָה בִּכְלַל הֵיתֵר עַד שֶׁלֹּא נִישֵּׂאת לְאָחִיו. רָצָה לִכְנוֹס לְשֵׁם תּוֹאַר כּוֹנֵס. לְשֵׁם מָמוֹן כּוֹנֵס. נִישֵּׂאת לְאָחִיו וְנֶאֶסְרָה. מֵת אָחִיו בְּלֹא בָנִים חָזְרָה וְהוּתְּרָה. יָכוֹל תַּחֲזוֹר לְהֵיתֵירָהּ הָרִאשׁוֹן. רָצָה לִכְנוֹס לְשֵׁם תּוֹאַר כּוֹנֵס. לְשֵׁם מָמוֹן כּוֹנֵס. תַּלְמוּד לוֹמַר יְבָמָהּ יָבוֹא עָלֶיהָ. מִצְוָה.

אַתְיָא דְרִבִּי חוּנָה כְּאַבָּא שָׁאוּל. דְּתַנָּא אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר. הַכּוֹנֵס אֶת יְבִמְתּוֹ לְשׁוּם נוֹי אוֹ לְשׁוּם דְּבָרִים אֲחֵרִים הֲרֵי זֶה בְּעִילַת זְנוּת וְקָרוֹב לִהְיוֹת הַוָּלָד מַמְזֵר.

מַה אַבָּא שָׁאוּל כְּרִבִּי עֲקִיבָה. דְּרִבִּי עֲקִיבָה אָמַר. יֵשׁ מַמְזֵר בְּיָבָמָה. מַה דְּאָמַר רִבִּי עֲקִיבָה בְּיָבָמָה שֶׁזִּינְּתָה. מַה דְּאָמַר אַבָּא שָׁאוּל בִּיבִמְתּוֹ. אַתְיָא כְּרִבִּי יוֹסֵי בַּר חֲלַפְתָּא. דְּרִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲלַפְתָּא יִיבֵּם אֶת אֵשֶׁת אָחִיו. חָמֵשׁ חֲרִישׁוֹת חָרַשׁ וְחָמֵשׁ נְטִיעוֹת נָטַע וְדָרַךְ סַדִּין בָּעַל. אֵילּוּ הֵן. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי יוֹסֵי רִבִּי מְנַחֵם בֵּירִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חֲלַפְתָּא בֵּירִבִּי יוֹסֵי רִבִּי אֶבְדִּימוֹס בֵּירִבִּי יוֹסֵי.

כְּתִיב עֶרְוַת אֵשֶׁת אָחִיךָ לֹא תְגַלֶּה. מַשְׁמַע הוּא בֵּין אֵשֶׁת אָחִיו מֵאָבִיו בֵּין אֵשֶׁת אָחִיו מֵאִמּוֹ. בֵּין אֵשֶׁת אָחִיו שֶׁהָיָה בְּעוֹלָמוֹ בֵּין אֵשֶׁת אָחִיו שֶׁלֹּא הָיָה בְּעוֹלָמוֹ. בֵּין לְחַיִּים בֵּין לְאַחַר מִיתָה. בֵּין שֶׁיֵּשׁ לוֹ בָנִים בֵּין שֶׁאֵין לוֹ בָנִים. הוּתְּרָה מִכְּלָלָהּ עַל יְדֵי יִיבּוּם. יָכוֹל לְכָל דָּבָר. נֶאֱמַר כָּאן כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּיו. וְנֶאֱמַר לְהַלָּן שְׁנַיִם עָשָׂר עֲבָדִיךְ אַחִים אֲנַחְנוּ. מַה אַחִים שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן בְּאַחִים מִן הָאָב הַכָּתוּב מְדַבֵּר. אַף אַחִים שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן בְּאַחִים מִן הָאָב.

יַחְדָּיו. פָּרַט לְאֵשֶׁת אָחִיו שֶׁלֹּא הָיָה בְּעוֹלָמוֹ. וּמֵת אֶחָד מֵהֶן. הֵן בַּחַיִּים. אֲפִילּוּ גֵּירְשָׁהּ וּמֵת זוֹ פְּטוּרָה. וּבֵן אֵין לוֹ. הָא אִם יֵשׁ לוֹ בֵּן פְּטוּרָה.

כְּתִיב כִּי אֶת כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִכֹּל הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵל וְנִכְרֶת. וַהֲלֹא אֵשֶׁת אָחִיו בִּכְלָל כָּל הָעֲרָיוֹת הָוֻת וְהוּתְּרָה מִכְּלָלָהּ עַל יְדֵי יִיבּוּם. יָכוֹל אַף שְׁאָר כָּל הָעֲרָיוֹת הוּתְּרוּ מִכְּלָלָן עַל יְדֵי יִיבּוּם. רִבִּי זְעוּרָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. עָלֶיהָ עָלֶיהָ. יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ. מַה עָלֶיהָ שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן בַּאֲחִים מִן הָאָב הַכָּתוּב מְדַבֵּר. אַף עָלֶיהָ שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן בַּאֲחִים מִן הָאָב הַכָּתוּב מְדַבֵּר.

רִבִּי בִּנְיָמִן בַּר גִּידֵל וְרִבִּי אָחָא חֲווּ יָתְבִין. אָמַר רִבִּי אָחָא הָדָא דְרִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי בִּנְיָמִן בַּר גִּידֵל. אוֹ מַה עָלֶיהָ שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן בְּשֶׁאֵינָהּ יְבָמָה הַכָּתוּב מְדַבֵּר. אַף עָלֶיהָ שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן בְּשֶׁאֵינָהּ יְבָמָה הַכָּתוּב מְדַבֵּר. אָמַר לֵיהּ רַב אָחָא. הַתּוֹרָה אָמְרָה בִּיבָמָה וְאַתְּ אוֹמֵר בְּשֶׁאֵינָהּ יְבָמָה. אָמַר לֵיהּ [רִבִּי] בִּנְיָמִן בַּר גִּידֵל. הַתּוֹרָה אָמְרָה בְּשֶׁאֵינָהּ יְבָמָה וְאַתְּ אוֹמֵר בִּיבָמָה. וְאִיקְפִּיד רִבִּי אָחָא לְקוֹבְלֵיהּ. אֲמַר רִבִּי יוֹסֵי. לֹא דְרִבִּי אָחָא פַּלִּיג אֶלָּא דְּהוּא מַקְפֵּד עַל לִישְׁנָא דְּשָׁמַע מִן רַבֵּיהּ. מַה כְּדוֹן. יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ. מַה עָלֶיהָ שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן בְּ(שֶׁאֵינָהּ) יְבָמָה. אַף עָלֶיהָ שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן אֲפִילּוּ יְבָמָה.

אָמְרָה תוֹרָה וְאִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ לֹא תִקָּח. אֵין לִי אֶלָּא הִיא. צָרָתָהּ מְנַיִין. תַּלְמוּד לוֹמַר לִצְרוֹר. לֹא לְצָרָתָהּ וְלֹא לְצָרַת צָרָתָהּ. אֵין לִי אֶלָּא אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ. שְׁאָר כָּל הָעֲרָיוֹת מְנַיִין. רִבִּי זְעוּרָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵה בַּר חֲנִינָה. קַל וָחוֹמֶר. מַה אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ מִיּוּחֶדֶת עֶרְוָה שֶׁיֵּשׁ לָהּ הֵיתֵר לְאַחַר אִיסּוּרָהּ חֲרֵי הִיא אֲסוּרָה לְהִתְייַבֵּם. אַף שְׁאָר כָּל הָעֲרָיוֹת שֶׁאֵין לָהֶן הֵיתֵר לְאַחַר אִיסּוּרָן לֹא כָל שֶׁכֵּן. מַה זוֹ עֶרְוָה פּוֹטֶרֶת צָרָתָהּ אַף שְׁאָר כָּל הָעֲרָיוֹת פּוֹטְרוֹת צָרוֹתֵיהֶן. עַד כְּדוֹן כְּרִבִּי עֲקִיבָה.

כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. קַל וָחוֹמֶר. מַה אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ מִיּוּחֶדֶת עֶרְוָה שֶׁחַייָבִין עַל זְדוֹנָהּ כָּרֵת וְעַל שִׁגְגָתָהּ חַטָּאת חֲרֵי הִיא אֲסוּרָה לְהִתְייַבֵּם. אַף כָּל עֶרְוָה שֶׁחַייָבִין עַל זְדוֹנָהּ כָּרֵת וְעַל שִׁגְגָתָהּ חַטָּאת תְּהֵא אֲסוּרָה לְהִתְייַבֵּם.

מַה נִפְקָ מִן בֵּינֵיהוֹן. אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל. מָאן דָּמַר עֶרְוָה שֶׁיֵּשׁ לָהּ הֵיתֵר לְאַחַר אִיסּוּרָהּ. זוֹ הוֹאִיל וְאֵין לָהּ הֵיתֵר לְאַחַר אִיסּוּרָהּ חֲרֵי הִיא אֲסוּרָה לְהִתְייַבֵּם.

מָאן דְּמַר עֶרְוָה שֶׁחַיָּיבִין עָלֶיהָ זְדוֹנָהּ כָּרֵת וְעַל שִׁגְגָתָהּ חַטָּאת הֲרֵי זֶה אֲסוּרָה לְהִתְיַיבֵּם. וְזֶה הוֹאִיל וְאֵין חַיָּיבִין עַל זְדוֹנָהּ כָּרֵת וְעַל שִׁגְגָתָהּ חַטָּאת תְּהֵא מוּתֶּרֶת לְהִתְיַיבֵּם.

רִבִּי אַיְיבוּ בַּר נַגָּרִי קָרִיסְפִּי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת חֲמִּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר. זוֹ אִשָּׁה שֶׁהִיא זָרָה לוֹ. אָמְרָה הַתּוֹרָה. לֹא תִהְיֶה לוֹ לְאִשָּׁה אֲפִילּוּ מִצְוָה. מֵעַתָּה לֹא תְהֵא צְרִיכָה חֲלִיצָה. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. יְבִמְתּוֹ יְבִמְתּוֹ. הַתּוֹרָה רִיבְּתָה בַּחֲלִיצָה. אִי יְבִמְתּוֹ יְבִמְתּוֹ הַתּוֹרָה רִיבְּתָה בַּייבּוּם. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. מָאן יַבְמִי. זוֹ שֶׁמִּיאֵן יַבְמִי. לֹא שֶׁמִּיאֲנוּ שָׁמַיִם. מֵעַתָּה לֹא תְהֵא צְרִיכָה חֲלִיצָה. חֲוֵוי צוֹרְכָה לְהֵין דְּאָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. יְבִמְתּוֹ יְבִמְתּוֹ. הַתּוֹרָה רִיבְּתָה בַּחֲלִיצָה.

רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָא. אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל מַהוּ שֶׁתְּהֵא צְרִיכָה חֲלִיצָה. אָמַר לֵיהּ. אֶיפְשַׁר לוֹמַר קִידּוּשִׁין תּוֹפְסִין בָּהּ וְאַתְּ אוֹמֵר. אֵינָהּ צְרִיכָה חֲלִיצָה. אָמַר לֵיהּ. חֲרֵי אַיילוֹנִית קִידּוּשִׁין תּוֹפְסִין בָּהּ וְאַתְּ אוֹמֵר. אֵינָהּ צְרִיכָה חֲלִיצָה. אָמַר לֵיהּ. חֲרֵי אַיילוֹנִית מִשָּׁעָה אַחֵר הוּצְאָתָהּ. אֲשֶׁר תֵּלֵד. יָצְתָה זוֹ שֶׁאֵינָהּ יוֹלֶדֶת.

עַד שֶׁאַתְּ לָמֵד כָּל הָעֲרָיוֹת מֵאֲחוֹת אִשְׁתּוֹ לְאִיסּוּר. לְמַד כָּל הָעֲרָיוֹת מֵאֵשֶׁת אָחִיו לְהֵיתֵר. אָמַר רִבִּי מָנָא. לְמֵידִין שְׁנֵי אִיסּוּרִין מִשְּׁנֵי אִיסּוּרִין. וְאֵין לְמֵידִין שְׁנֵי אִיסּוּרִין מֵאִיסּוּר אֶחָד. רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי אָבוּן. כָּל דָּבָר שֶׁהוּא בָא מִכְּמַת הַגּוֹרֶם בָּטֵל הָאִיסּוּר. וְדָבָר שֶׁאֵינוֹ בָא מִכְּמַת הַגּוֹרֶם אַף עַל פִּי שֶׁבָּטֵל הַגּוֹרֶם הָאִיסּוּר בְּמְקוֹמוֹ. וּמַה אִית לָךְ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. כְּגוֹן אֵילּוּ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה נָשִׁים. שֶׁלֹּא תֹאמַר. בְּתוֹ עַד שֶׁלֹּא נִישֵּׂאת לְאָחִיו אֲסוּרָה לוֹ. נִישֵּׂאת לְאָחִיו מוּתֶּרֶת לוֹ.

לֵוִי בַּר סוּסַיי בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי. נִיתְנֵי שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה נָשִׁים. אִמּוֹ אֲנוּסַת אָבִיו נְשׂוּאָה לְאָחִיו מֵאָבִיו. אָמַר לֵיהּ. נִיכַּר אוֹתוֹ הָאִישׁ שֶׁאֵין לוֹ מוֹחַ בְּקָדְקָדוֹ. וְלָמָּה. אָמַר לֵיהּ. בְּגִין דְּרִבִּי יוּדָה. דְּרִבִּי יוּדָה אוֹסֵר בַּאֲנוּסַת אָבִיו וּבְמְפוּתַּת אָבִיו. וְלֹא מוֹדֵי רִבִּי יְהוּדָה שֶׁאִם קִידְּשָׁהּ שֶׁתִּפָּסוּ בָהּ קִידּוּשִׁין. אֶלָּא בְּגִין דְּתַנִּינָן שֵׁשׁ עֲרָיוֹת חֲמוּרוֹת מֵאֵילּוּ. מִפְּנֵי שֶׁהֵן נְשׂוּאוֹת לָאֲחֵרִים צָרוֹתֵיהֶן מוּתָּרוֹת. וְתַנֵּי רִבִּי חִייָה כֵּן. אִם יְכוֹלוֹת לְהִינָּשֵׂא לְאָחִיו שֶׁלֹּא בַעֲבֵירָה צָרוֹתֵיהֶן פְּטוּרוֹת מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַייבּוּם. וּמִכּוּלָּם אֵין לָךְ אֶלָּא אִמּוֹ אֲנוּסַת אָבִיו נְשׂוּאָה לְאָחִיו מֵאָבִיו. לָמָּה לֹא תַנִּיתָהּ. בְּגִין דְּתַנִּיתָהּ רִבִּי חִייָה לֹא נִיתְנִינָהּ. כָּל שֶׁכֵּן נִיתְנִינָהּ. אֶלָּא בְּגִין דְּתַנִּינָן. אֲחוֹתָהּ שֶׁהִיא יְבִמְתָּהּ אוֹ חוֹלֶצֶת אוֹ מִתְייַבֶּמֶת. וְאַתְּ מִשְׁכַּח בְּכוּלְּהוֹן אֲחוֹתוֹ שֶׁהִיא יְבִמְתּוֹ מִתְייַבֶּמֶת. חוּץ מֵאִמּוֹ אֲנוּסַת אָבִיו נְשׂוּאָה לְאָחִיו מֵאָבִיו.

יִצְחָק בַּר אִיסְטַיָיה אָמַר. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בָּעֵי. נִיתְנֵי. שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה נָשִׁים. חֲלִיצָה פּוֹטֶרֶת צָרָתָהּ. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב דְּרוֹמַיָיא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. וְלָמָּה לֹא תַנִּינָתָהּ. בְּגִין רִבִּי עֲקִיבָה. דְּאָמַר רִבִּי עֲקִיבָה. יֵשׁ מַמְזֵר בַּחֲלוּצָה. נִיתְנִינָהּ עַל דְּרַבָּנָן. לֹא אָתְיָנָן מִיתְנֵי אֶלָּא מִילִּין דְּכָל עַמָּא מוֹדֵיי בְהוֹן. אַתְיָיא דְּיִצְחָק בַּר אִיסְטַיָיא כְּרִבִּי אִמִּי. רִבִּי יָסָא אָמַר. אִיתְפַּלְגוֹן רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר הוּא אֵינוֹ חַייָב עַל הַחֲלוּצָה וְהָאַחִין חַייָבִין עַל הַחֲלוּצָה. בֵּין הוּא וּבֵין אַחִים חַייָבִין עַל הַצָּרָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. בֵּין הוּא בֵין אַחִין אֵינָן חַייָבִין לֹא עַל הַחֲלוּצָה וְלֹא עַל הַצָּרָה. רִבִּי אִימִּי מַחֲלִיף שְׁמוּעָתָא. אָמַר רִבִּי זְעִירָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא. וְהָא רִבִּי אִימִּי מַחֲלִיף שְׁמוּעָתָא. אֶלָּא דֵּעוֹן דֵּעוֹן אִית לְרִבִּי יוֹחָנָן. וַאֲפִילּוּ תֹאמַר. דֵּעוֹן דֵּעוֹן אִית לְרִבִּי יוֹחָנָן. דֵּעוֹן דֵּעוֹן אִית לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. מִילְּתֵיהּ דְּיִצְחָק בַּר אִיסְטַיָיא מְסַייְעָא לְרִבִּי אִמִּי וּמִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנָן מְסַייְעִין לְרִבִּי יָסָא. דְּאָמַר רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי בָּא תְּרֵיהוֹן בְּשֵׁם רִבִּי חִייָה בַּר בָּא. הַכֹּל מוֹדִין בְּצָרָה שֶׁהוּא חַייָב. מַה פְּלִיגִין. בַּחֲלוּצָה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. הוּא אֵינוֹ חַייָב עַל הַחֲלוּצָה וְהָאַחִין חַייָבִין עַל הַחֲלוּצָה.

מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין אָמְרִין. חֲלוּצָה פְּטוֹר. שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. מַה בֵּין חוֹלֵץ מַה בֵּין מְגָרֵשׁ. אָמַר לֵיהּ. אַתְּ סָבוּר חֲלִיצָה קְנְיָין. אֵינָהּ אֶלָּא פְטוֹר. אֵין הָאַחִין חַייָבִין עָלֶיהָ מִשּׁוּם אִשְׁתּוֹ שֶׁלְּחוֹלֵץ אֲבָל חַייָבִין עָלֶיהָ מִשּׁוּם אִשְׁתּוֹ שֶׁל מֵת.

רִבִּי יוּדָן בְּעָא. כְּמָה דְּאָמַר. בֵּין הוּא בֵין אַחִין אֵין חַייָבִין עַל הַחֲלוּצָה אֲבָל חַייָבִין עַל הַצָּרָה. נִיחָא הוּא אֵינוֹ חַייָב עַל הַחֲלוּצָה. שֶׁכְּבָר נִרְאֶה לִפְטוֹר בָּהּ. וְחַייָב עַל הַצָּרָה. שֶׁלֹּא נִרְאֶה לִפְטוֹר בָּהּ. אַחִין מַה בֵּין חֲלוּצָה אֶצְלוֹ מַה בֵּין צָרָה אֶצְלוֹ. חָזַר וְאָמַר. אֵין אַתְּ יוֹדֵעַ מִשָּׁם מַה אַתְּ מְחַייְבוֹ. אִי מִשּׁוּם אִשְׁתּוֹ שֶׁלְּחוֹלֵץ אִי מִשּׁוּם אִשְׁתּוֹ שֶׁל מֵת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַה אַתְּ סָבוּר חֲלִיצָה קְנְיָין. אֵינָהּ אֶלָּא פְטוֹר. אֵין הָאַחִין חַייָבִין עָלֶיהָ מִשּׁוּם אִשְׁתּוֹ שֶׁלַּחוֹלֵץ אֲבָל חַייָבִין עָלֶיהָ מִשּׁוּם אִשְׁתּוֹ שְׁלַמֶּת.

רִבִּי יוּדָן בְּעֵי. כְּמָאן דְּאָמַר. הַכֹּל מוֹדִין בְּצָרָה שֶׁהוּא חַייָב. קִידֵּשׁ אֶחָד מִן הַשּׁוּק אֶת אַחַת מִהֶן וּבָא הַיָּבָם וְחָלַץ לָהּ וּבָא עָלֶיהָ. וּפָקְעוּ מִמֶּנָּה קִידּוּשִׁין. חָלַץ לַחֲבֵירָתָהּ וּבָא עָלֶיהָ. לְמַפְרֵיעָה חָלוּ עָלֶיהָ קִידּוּשִׁין. אָמַר רִבִּי שַׁמַּי. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יַנַּאי. נִמְנוּ שְׁלֹשִׁים וְכַמָּה זְקֵינִים. מְנַיִין שֶׁאֵין קִידּוּשִׁין תּוֹפְסִין בִּיבָמָה. תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת חֲמִּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר. שֶׁלֹּא יְהֵא לָהּ הֶוָּיָיה אֶצֶל אַחֵר. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹחָנָן. וְלֹא מַתְנִיתָה הִיא. אוֹ לְאַחַר שֶׁיַּחֲלוֹץ לִיךְ יַבְמִיךְ. אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. וְהָיָה רִבִּי יוֹחָנָן מְקַלֵּס לָהּ. חֲזָלִים זָהֳבוּ מִכִּיס. בְּנִי אַל יַלִּיזוּ מֵעֵינֶיךָ. חֲכַם בְּנִי וְשַׂמַּח לִבִּי. תֵּן לְחָכָם וְיֶחְכַּם עוֹד. יִשְׁמַע חָכָם וְיוֹסֵף לֶקַח. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּתַר כָּל אִילֵּין קִילּוּסַיָיא יְכוֹל (הוא) אֲנָא פָּתַר לָהּ כְּרִבִּי עֲקִיבָה. דְּרִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. יֵשׁ מַמְזֵר בִּיבָמָה. אֶלָּא תַּמָּן יְבָמָה אַחַת וְהָכָא שְׁתֵּי יְבָמוֹת. שַׁנְיָיא הִיא אִיסּוּר יְבָמָה אַחַת שַׁנְיָיא הִיא אִיסּוּר שְׁתֵּי יְבָמוֹת.

רִבִּי יוּדָן בְּעָא. כְּמָאן דְּאָמַר. הוּא אֵינוֹ חַיָּיב עַל הַחֲלִיצָה אֲבָל חַיָּיב הוּא עַל הַצָּרָה. חֲלִיצָה פְּטוֹר. בִּיאָה פְּטוֹר. כְּמַה דְתִימַר. חָלַץ לָהּ נֶאֱסָרָה לָאַחִין. וְדִכְוָותָהּ בָּא עָלֶיהָ נֶאֱסָרָה לָאַחִין. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. מֵת הָרִאשׁוֹן יְיַבֵּם הַשֵּׁינִי. מֵת הַשֵּׁינִי יְיַבֵּם הַשְּׁלִישִׁי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַה אַתְּ סָבַר. הִיא חֲלִיצָה הִיא בִּיאָה. כֵּינִון שֶׁחָלַץ לָהּ נֶעֱקְרָה הִימֶּינָּה זִיקַת הַמֵּת לְמַפְרִיעָה. לְמַפְרִיעָה חָל עָלֶיהָ אִיסּוּרוֹ שֶׁלְּמֵת אֲצָל הָאַחִין. אֲבָל אִם בָּא עָלֶיהָ אִשְׁתּוֹ הִיא. וְתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. מֵת הָרִאשׁוֹן יְיַבֵּם הַשֵּׁינִי. מֵת הַשֵּׁינִי יְיַבֵּם הַשְּׁלִישִׁי.

אֲחוֹתוֹ מֵאִמּוֹ נְשׂוּאָה לְאָחִיו מֵאָבִיו. אֲחוֹת אִמּוֹ. גְּבַר וּבְרֵיהּ נָסְבִין תַּרְתֵּין אַחָוָון. אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ. תְּרֵין אַחִין נְסִיבִין לְתַרְתֵּין אַחָוָון.

וְאִשָּׁת אָחִיו מֵאִמּוֹ. נֶאֱמַר כָּאן אַחָוָה וְנֶאֱמַר לְהַלָּן שְׁנִים עָשָׂר עֲבָדֶיךָ אַחִים אֲנַחְנוּ. מַה אַחִים שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן בְּאַחִים מִן הָאַב הַכָּתוּב מְדַבֵּר. אַף אַחִים שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן בְּאַחִים מִן הָאַב הַכָּתוּב מְדַבֵּר. אָמַר רִבִּי יוֹנָתָן. נֶאֱמַר כָּאן יְשִׁיבָה וְנֶאֱמַר לְהַלָּן יְשִׁיבָה. וּירִשְׁתָּהּ וְיָשַׁבְתָּ בָּהּ. מַה יְשִׁיבָה שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן יְשִׁיבָה שֶׁיֵּשׁ עִמָּהּ יְרוּשָּׁה. אַף יְשִׁיבָה שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן יְשִׁיבָה שֶׁיֵּשׁ עִמָּהּ יְרוּשָּׁה. רִבִּי אָבוּן בַּר בִּיסְנָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן דְּבֵית גּוּבְרִין. יָשְׁבוּ. אֶת שֶׁיְּשִׁיבָתָן בְּבֵית אֶחָד. יָצְאוּ אַחִים מִן הָאֵם שֶׁזֶּה הוֹלֵךְ לְבֵית אָבִיו וְזֶה הוֹלֵךְ לְבֵית אָבִיו.

יַחְדָּיו. פְּרָט לְאֶשֶׁת אָחִיו שֶׁלֹּא הָיָה בְעוֹלָמוֹ. רִבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה אָמַר. רִבִּי בָּא בַּר מָמָל בָּעֵי. אַיילוֹנִית וְאֶשֶׁת אָחִיו שֶׁלֹּא הָיָה בְעוֹלָמוֹ הָיוּ בְפָרָשָׁה. מָה חָמִית מֵימַר. אַיילוֹנִית צָרָתָהּ מוּתֶּרֶת וְאֶשֶׁת אָחִיו שֶׁלֹּא הָיָה בְעוֹלָמוֹ צָרָתָהּ אֲסוּרָה. אָמַר לֵיהּ. אַיילוֹנִית מִטַּעַם אַחֵר הוּצְאָתָהּ. אֲשֶׁר תֵּלֵד. יָצָאת זוֹ שֶׁאֵינָהּ יוֹלֶדֶת. לֹא דַיֶּיךָ שֶׁאֵינָהּ מִתְייַבֶּמֶת אֶלָּא שֶׁאַתְּ מְבַקֵּשׁ לֶאֱסוֹר צָרָתָהּ. אֲבָל אֵשֶׁת אָחִיו שֶׁלֹּא הָיָה בְעוֹלָמוֹ עֶרְוָה הִיא וְעֶרְוָה פּוֹטֶרֶת צָרָתָהּ. אַפִּי אָמַר. צָרַת אַיילוֹנִית אֲסוּרָה. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל אַפִּי. וְכוּלָּן אִם מֵתוּ אוֹ מֵיאֲנוּ אוֹ נִתְגָּרְשׁוּ אוֹ שֶׁנִּמְצְאוּ אַיילוֹנִיּוֹת צָרוֹתֵיהֶן מוּתָּרוֹת. רִבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה בְשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן אוֹמֵר. כֹּל שֶׁאֵין אַתְּ מְייַבְּמִינִי אֵין אַתְּ מְייַבֵּם צָרָתִי.

וְכִלְתּוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁמּוּתָּר לָאָדָם לִישָּׂא אֶת אֵשֶׁת בֶּן אָחִיו.

**ב** **משנה:** חֲרֵי אֵילּוּ פּוֹטְרוֹת צָרוֹתֵיהֶן וְצָרוֹת צָרוֹתֵיהֶן מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיִּיבּוּם עַד סוֹף הָעוֹלָם. וְכוּלָּם אִם מֵתוּ אוֹ מֵיאֲנוּ אוֹ נִתְגָּרְשׁוּ אוֹ שֶׁנִּמְצְאוּ אַיילוֹנִיּוֹת צָרוֹתֵיהֶן מוּתָּרוֹת. וְאֵי אַתְּ יָכוֹל לוֹמַר בַּחֲמוֹתוֹ וּבְאֵם חֲמוֹתוֹ שֶׁנִּמְצְאוּ אַיילוֹנִיּוֹת אוֹ שֶׁמֵּיאֲנוּ.

**הלכה:** חֲרֵי אֵילּוּ פּוֹטְרוֹת צָרוֹתֵיהֶן וְצָרוֹת צָרוֹתֵיהֶן מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיִּיבּוּם כול׳. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מְמֵאֲנַת הִיא בְּיָבָם לַעֲקוֹר זִיקַת הַמֵּת לְהַתִּיר צָרָה לְאָבִיהָ וְכַלָּה לְחָמִיהָ. רַב וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. אֵינָהּ מְמֵאֲנַת בְּיָבָם לַעֲקוֹר זִיקַת הַמֵּת וּלְהַתִּיר צָרָה לְאָבִיהָ וְכַלָּה לְחָמִיהָ. רַב וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּבֵית שַׁמַּי. דְּבֵית שַׁמַּי אוֹמְרִים בְּבַעַל. מַה אָנָן קַיָּימִין. אִם בְּאוֹמֶרֶת. אִי אֶיפְשִׁי לֹא בְנִישׂוּאַיִךְ וְלֹא בְנִישׂוּאַי אָחִיךְ. כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁהִיא עוֹקֶרֶת. אֶלָּא כֵּן אָנָן קַיָּימִין בְּאוֹמֶרֶת. אֵיפְשִׁי בְנִישׂוּאַיִן. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. בְּאוֹמֶרֶת. אִי אֶיפְשִׁי לֹא בְנִישׂוּאַיִךְ וְלֹא בְנִישׂוּאַי אָחִיךְ. רַב וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. בְּאוֹמֶרֶת. אִי אֶיפְשִׁי בְנִישׂוּאַיִךְ אֲבָל בְּנִישׂוּאַי אָנִי. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. וְכוּלָּן אִם מֵתוּ אוֹ מֵיאֲנוּ אוֹ נִתְגָּרְשׁוּ אוֹ שֶׁנִּמְצְאוּ אַיילוֹנִיּוֹת צָרוֹתֵיהֶן מוּתָּרוֹת. נִתְגָּרְשׁוּ וְלֹא הִימֶּינוּ. מֵיאֲנוּ הִימֶּינוּ. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה כֵּן. אִם מֵיאֲנוּ אוֹ נִתְגָּרְשׁוּ בְּחַיֵּי הַבַּעַל צָרוֹתֵיהֶן מוּתָּרוֹת. לְאַחַר מִיתַת הַבַּעַל צָרוֹתֵיהֶן חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתְייַבְּמוֹת.

אָמַר רִבִּי יוּדָן אָבוֹי דְּרִבִּי מַתָּנְיָה. תִּיפְתָּר שֶׁמֵּתוּ וְלֹא מֵיאֲנוּ. דְּמַתְנִיתָא. כָּל הַיְכוֹלָה לְמָאֵן וְלֹא מֵיאֲנָה צָרָתָהּ חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְייַבֶּמֶת. כֵּן מַתְנִיתָא. כָּל הַיְכוֹלָה לְמָאֵן וְלֹא מֵיאֲנָה וּמֵתָה צָרָתָהּ חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְייַבֶּמֶת. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי. אֲפִילּוּ תֵּימַר בְּקַיֶּימֶת. תִּיפְתָּר שֶׁאֵין שָׁם יָבָם אַחֵר אֶלָּא אָבִיהָ.

רִבִּי יוֹנָה אָמַר. בְּלֵבַד מִן הָאֵירוּסִין. רִבִּי יוֹסֵה אָמַר. אַף מִן הַנִּישׂוּאִין. בְּמַחֲזִירָה תְּנִינָא חָזַר בּוֹ רִבִּי יוֹסֵי. אָמַר לֵיהּ רִבִּי פִּינְחָס. לֹא כֵן אִלְפָּן רִבִּי. מִן הַנִּישׂוּאִין. אָמַר לֵיהּ. וְהִיא קְבוּעָה גַּבָּךְ כְּמִסְמֶרֶת.

אָמַר רִבִּי זְעוּרָה קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. יֵאוּת אָמַר רִבִּי יוֹסֵי עַד לֹא יַחֲזוֹר בָּהּ. אִילּוּ בְתוֹ מִן הַנִּישׂוּאִין בְּלֹא אַיילוֹנִית צָרָתָהּ אֲסוּרָה. מִפְּנֵי שֶׁנִּיתּוֹסַף לָהּ אַיילוֹנִית צָרָתָהּ מוּתֶּרֶת. אָמַר לֵיהּ. אַיילוֹנִית כְּמִי שֶׁאֵינָהּ בָּעוֹלָם. אִילּוּ שְׁתֵּי יְבָמוֹת אַחַת אַיילוֹנִית וְאַחַת שֶׁאֵינָהּ אַיילוֹנִית וּבָא הַיָּבָם וְחָלַץ לָהּ וּבָא עָלֶיהָ. שֶׁמָּא פָּטַר בַּחֲבֵרְתָּהּ כְּלוּם. הֲוֵי אַיילוֹנִית כְּמִי שֶׁאֵינָהּ בָּעוֹלָם.

בְּתוֹ. וּבְתוֹ מְמֵאֶנֶת. וְלֹא כְנִישׂוּאֵי תוֹרָה הִיא. אֶת בְּתִּי נָתַתִּי לְאִישׁ הַזֶּה. רִבִּי הוּנָא בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. תִּיפְתָּר בְּקְטַנָּה שֶׁהִשִּׂיאָהּ אָבִיהָ וְנִתְגָּרְשָׁה. שֶׁהִיא כִיתּוֹמָה בְחַיֵּי אָבִיהָ.

רִבִּי אָחָא רִבִּי חֲנִינָה בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאֵין קְטַנָּה יוֹלֶדֶת. דִּלֹּא כֵן תַּמְתִּין עַד שֶׁתַּגְדִּיל וּתְמָאֵן בְּבַעֲלָהּ וְתַתִּיר צָרָתָהּ לְחַתְנָהּ. כַּלָּתוֹ שֶׁל רִבִּי יִשְׁמָעֵאל מֵיאֲנָה וּבָנָה עַל כְּתֵיפָהּ. רִבִּי חִזְקִיָּה בְשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ. רִבִּי יוּדָה וְרִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. תַּנֵּי. עַד אֵימָתַי הַבַּת מְמֵאֶנֶת. עַד שֶׁתְּבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. עַד שֶׁיַּרְבֶּה הַשָּׂחוֹר. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. עַד שֶׁתִּתְפַּשֵּׁט הַכַּף. רִבִּי זְעוּרָא רִבִּי חִיָּיה בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. עַד שֶׁתִּתְפַּשֵּׁט הַכַּף וְיהֵא הַשָּׂחוֹר רָבָה עַל הַלָּבָן.

רִבִּי אַבָּהוּ רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. הֲלָכָה כְּרִבִּי יוּדָן. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. הֲלָכָה כְּרִבִּי יוּדָה. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יַסָּא. אָמַר. אֵיזִלוֹן לְגַבֵּי רִבִּי

אַבָּהוּ דְּאִית לֵיהּ אוּלְפָן. הֲלָכָה כְּרִבִּי יוּדָה. אֲנַן לֵית לָן אוּלְפָן. הֲלָכָה כְּרִבִּי יוּדָה. רִבִּי חֲנִינָה אָמַר. הֲלָכָה כְּרִבִּי יוּדָה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר לְצִיפּוֹרָיֵא. אַתּוּן אָמְרִין בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. הֲלָכָה כְּרִבִּי יוּדָה. וְלֵית הִיא כֵן. מַאי כְּדוֹן. חֲבֵרַיָּא בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. מוֹדֵיי רִבִּי יְהוּדָה שֶׁאִם נִבְעֲלָה מִשֶּׁהֶבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת שֶׁאֵין יְכוֹלָה לְמָאֵן. רִבִּי זְעוּרָה בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. מוֹדֵיי רִבִּי יוּדָה שֶׁאִם נִתְקַדְּשָׁה מִשֶּׁהֶבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לְמָאֵן. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי זְעוּרָה דְּאָמַר. נִתְקַדְּשָׁה מִשֶּׁהֶבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. הָא אִם נִתְקַדְּשָׁה עַד שֶׁלֹּא הֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת וְנִבְעֲלָה מִשֶּׁהֶבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת יְכוֹלָה הִיא לְמָאֵן. נִיחָא. עַל דַּעְתֵּין דַּחֲבֵרַיָּא דְּאִינּוּן אָמְרִין. נִבְעֲלָה מִשֶּׁהֶבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. הָא אִם נִבְעֲלָה עַד שֶׁלֹּא הֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת יְכוֹלָה הִיא לְמָאֵן.

וְזֶה אֵימָתַי. עִיבְּרָה וְיָלְדָה עַד שֶׁלֹּא הֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. וְחָיָה הִיא. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי רְדִיפָא רִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רִבִּי אִילָא. אִיתָא. עִיבְּרָה וְיָלְדָה עַד שֶׁלֹּא הֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת הִיא וּבְנָהּ מֵתִים. מִשֶּׁהֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת הִיא וּבְנָהּ חַיִּים. עִיבְּרָה עַד שֶׁלֹּא הֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת וְיָלְדָה מִשֶּׁהֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת הִיא חָיָה וּבְנָהּ מֵת. מַאי כְּדוֹן. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל כְּרִבִּי יוּדָה. עַד שֶׁיַּרְבֶּה שָׁחוֹר כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. עַל תְּנַאי קִידּוּשׁ הָרִאשׁוֹן וּבָעַל. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי יוּדָה. דְּאָמְרִי. בַּסִּימָנִין הַדָּבָר תָּלוּי. נִיחָא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן דּוּ אָמַר. לִכְשֶׁיּוֹסִיף בָּהּ קִינְיָן אֶחָד. מֵעַתָּה אֲפִילּוּ גְּדוֹלָה. אָמַר רִבִּי יִצְחָק. וְכֵינִי. אֶלָּא כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְפָּרְצוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל בְּזִימָּה.

אַתְיָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. אָמַר יִבְדְּקוּ דַּדֶּיהָ. מַה. כְּרִבִּי יוּדָה. דְּרִבִּי יוּדָה אָמַר. עַד שֶׁיַּרְבֶּה שָׁחוֹר. וְהוּא דְּאָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אֵין בֵּין יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ לִימוֹת הַמַּבּוּל אֶלָּא שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים בִּלְבַד. וְאָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֵין עוֹשִׂין מַעֲשֶׂה. הָדָא דְתֵימַר בְּתוֹךְ הַזְּמַן. אֲבָל לְאַחַר הַזְּמַן עוֹשִׂין מַעֲשֶׂה. בְּרַם הָכָא סָפֵיק רָבָה שָׁחוֹר סָפֵק לֹא רָבָה שָׁחוֹר כּוֹפוֹ אֲנִי לִיתֵּן גֵּט. רָבָה הַשָּׁחוֹר אֵינוֹ נוֹגֵעַ בַּגֵּט.

**ג** **משנה**: בְּאֵי זֶה צַד פּוֹטְרוֹת צָרוֹתֶיהָן. הָיְתָה בְתוֹ אוֹ אַחַת מִכָּל הָעֲרָיוֹת הָאֵילּוּ נְשׂוּאָה לְאָחִיו וְלוֹ אִשָּׁה אַחֶרֶת וָמֵת כְּשֵׁם שֶׁבְּתוֹ פְּטוּרָה כָּךְ צָרָתָהּ פְּטוּרָה. הָלְכָה צָרַת בְּתוֹ וְנִשֵּׂאת לְאָחִיו הַשֵּׁנִי וְלוֹ אִשָּׁה אֶחֶרֶת וָמֵת כְּשֵׁם שֶׁצָּרַת בְּתוֹ פְּטוּרָה כָּךְ צָרַת צָרָתָהּ פְּטוּרָה אֲפִילּוּ הֵן מֵאָה.

**הלכה**: כֵּיצַד פּוֹטְרוֹת צָרוֹתֶיהָן. הָיְתָה בְתוֹ אוֹ אַחַת מִכָּל הָעֲרָיוֹת הָאֵילּוּ כול׳. הֵיא מַתְנִיתָא כָּל הַיְכוֹלוֹת לְמָאֵן וְלֹא מֵיאֲנָה צָרָתָהּ חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת.

**ד** **משנה**: בְּאֵי זֶה צַד אִם מֵתוּ הֵן צָרוֹתֶיהֶן מוּתָּרוֹת. הָיְתָה בְתוֹ אוֹ אַחַת מִכָּל הָעֲרָיוֹת הָאֵילּוּ נְשׂוּאָה לְאָחִיו וְלוֹ אִשָּׁה אַחֶרֶת מֵתָה בְתוֹ אוֹ נִתְגָּרְשָׁה וְאַחַר כָּךְ מֵת אָחִיו צָרָתָהּ מוּתֶּרֶת. וְכָל הַיְכוֹלָה לְמָאֵן וְלֹא מֵיאֲנָה וּמֵתָה צָרָתָהּ חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת.

**הלכה**: כֵּיצַד אִם מֵתוּ הֵן צָרוֹתֶיהֶן מוּתָּרוֹת כול׳. כֵּינִי מַתְנִיתָא כָּל הַיְכוֹלָה לְמָאֵן וְלֹא מֵיאֲנָה וּמֵתָה צָרָתָהּ חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת.

**ה** **משנה**: שֵׁשׁ עֲרָיוֹת חֲמוּרוֹת מֵאֵילּוּ מִפְּנֵי שֶׁנִּשּׂוּאוֹת לָאֲחֵרִים צָרוֹתֵיהֶן מוּתָּרוֹת. אִמּוֹ וְאֵשֶׁת אָבִיו וַאֲחוֹת אָבִיו אֲחוֹתוֹ מֵאָבִיו. וְאֵשֶׁת אֲחִי אָבִיו וְאֵשֶׁת אָחִיו מֵאָבִיו.

**הלכה**: שֵׁשׁ עֲרָיוֹת חֲמוּרוֹת מֵאֵילּוּ מִפְּנֵי שֶׁהֵן נִשּׂוּאוֹת לָאֲחֵרִים כול׳. מַה אִינָּהּ חֲמוּרָה. הָכָא כָּרֵת וְהָכָא כָּרֵת. הָכָא מַמְזֵר וְהָכָא מַמְזֵר. מַהוּ חֲמוּרוֹת. שֶׁאֵינָן יְכוֹלוֹת לְהִינָּשֵׂא לַאֲחִים שֶׁלֹּא בַעֲבֵירָה. וְתַנֵּי רִבִּי חִייָה כֵּן. וְכוּלָּן אִם יְכוֹלוֹת לְהִינָּשֵׂא לַאֲחִין שֶׁלֹּא בַעֲבֵירָה צָרוֹתֵיהֶן פְּטוּרוֹת מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיִּבּוּם. תַּנֵּי רִבִּי חִייָה. אֵין צָרָה אֶלָּא מֵאָח בִּלְבַד. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. מִפְּנֵי שֶׁהֵן נִשּׂוּאוֹת לָאֲחֵרִים צָרוֹתֵיהֶן מוּתָּרוֹת. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. וּתְהֵא צָרָה מִן הַשּׁוּק. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. לֹא שְׁמִיעַ רִבִּי יִרְמְיָה הָדָא דְתַנֵּי רִבִּי חִייָה. לֹא שְׁמִיעַ לְמַתְנִיתִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן נִשּׂוּאוֹת לָאֲחֵרִים צָרוֹתֵיהֶן מוּתָּרוֹת. חָזַר וָמַר. אֵין דִּשְׁמִיעַ. אֶלָּא כְּאֵינַשׁ דִּשְׁמִיעַ מִילָּה וּמַקְשֵׁי עֲלָהּ.

רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. הַבָּא עַל הַצָּרָה מַהוּ שֶׁיְּהֵא חַיָּב עָלֶיהָ מִשּׁוּם אֵשֶׁת אַח. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אִילּוּ אֶיפְשַׁר לְצָרָה בְּלֹא אֵשֶׁת אַח יְאוּת. אֶיפְשַׁר לְאֵשֶׁת אַח בְּלֹא צָרָה. אֶיפְשַׁר לְצָרָה בְּלֹא אֵשֶׁת אַח.

וְאֵשֶׁת אָח לֹא יְבִמְתּוֹ הִיא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן. תִּיפְתָּר שֶׁהָיָה לָהּ בָּנִים מֵאֲחִים.

**ו** **משנה**: בֵּית שַׁמַּאי מַתִּירִין הַצָּרוֹת לָאֲחִים. וּבֵית הִלֵּל אוֹסְרִין. חָלְצוּ בֵּית שַׁמַּאי פּוֹסְלִין מִן הַכְּהוּנָּה וּבֵית הִלֵּל מַכְשִׁירִין. נִתְיַבְּמוּ בֵּית שַׁמַּאי מַכְשִׁירִין. וּבֵית הִלֵּל פּוֹסְלִין. אַף עַל פִּי שֶׁאֵלּוּ אוֹסְרִין וְאֵלּוּ מַתִּירִין אֵלּוּ פּוֹסְלִין וְאֵלּוּ מַכְשִׁירִין לֹא נִמְנְעוּ בֵּית שַׁמַּאי מִלִּישָּׂא נָשִׁים מִבֵּית הִלֵּל וְלֹא בֵית הִלֵּל מִבֵּית שַׁמַּאי. כָּל הַטָּהֳרוֹת וְהַטּוּמְאוֹת שֶׁהָיוּ אֵילּוּ מְטַמְּאִין לֹא נִמְנְעוּ עוֹשִׂין טָהֳרוֹת אֵילּוּ עַל גַּבֵּי אֵילּוּ.

**הלכה**: בֵּית שַׁמַּי מַתִּירִין אֶת הַצָּרוֹת לָאֲחִין כול׳. רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם נְהוֹרַיי. טַעֲמוֹן דְּבֵית שַׁמַּי לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר. הַחִיצוֹנָה לֹא תִהְיֶה לְאִישׁ זָר. אַתְיָא דְּבֵית שַׁמַּי כְּאִילֵּין כּוּתַיָּיא שֶׁהֵן מְיַבְּמִין אֶת הָאֲרוּסוֹת וּמוֹצִיאִין אֶת הַנְּשׂוּאוֹת. דְּאִינּוּן דָּרְשִׁין. חוּצָה הַחִיצוֹנָה. מַה מְקַיְּימִין בֵּית שַׁמַּי וּבֵן אֵין לוֹ. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב דְּרוֹמָיָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. וּבֵן אֵין לוֹ מִן הַנְּשׂוּאָה. הַחִיצוֹנָה לֹא תִהְיֶה לְאִישׁ זָר. אָמַר לֵיהּ. לֹא יְחַסְּדוּנְךָ כּוּתָאֵי דְּאַתְּ מְקַיֵּים דְּרָשֶׁיהוֹן. תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. נוֹמֵיתִי לְסוֹפְרֵי כּוּתִים. מִי גָרַם לָכֶם לְטָעוֹת. דִּלֵּית אַתּוּן דָּרְשִׁין כְּרִבִּי נְחֶמְיָה. דְּתַנֵּי בְּשֵׁם רִבִּי נְחֶמְיָה. כָּל

דָּבָר שֶׁהוּא צָרִיךְ לַמַּ״ד מִתְּחִילָתוֹ וְלֹא נִיתַּן לוֹ. נִיתַּן לוֹ ה״א בְּסוֹפוֹ. כְּגוֹן לַחוּץ חוּצָה. לִשְׁעִיר שְׂעִירָה. לְסוּכּוֹת סוּכּוֹתָה. מְתִיבִין לְרִבִּי נְחֶמְיָה. וְהָא כְתִיב יָשׁוּבוּ רְשָׁעִים לִשְׁאוֹלָה. אָמַר רָבָא בַּר זַבְדָּא. לְדַיֵּיטֵי הַמַּחְתּוֹנָה שֶׁלִּשְׁאוֹל.

תַּנְּי. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. רְאֵה הֵיאַךְ הֲלָכָה זוֹ רוֹוַחַת בְּיִשְׂרָאֵל. אִם לְקַיֵּים דִּבְרֵי בֵית שַׁמַּי הַוְועֵלַד מַמְזֵר מִדִּבְרֵי בֵית הִלֵּל. אִם לְקַיֵּים דִּבְרֵי בֵית הִלֵּל הַוְועֵלַד מַמְזֵר מִדִּבְרֵי בֵית שַׁמַּי. בּוֹאוּ וּנְתַקֵּן שֶׁיְּהוּ הַצָּרוֹת חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתְיַיבְּמוֹת. תַּנְּי. לֹא הִסְפִּיקוּ לְהַתְקִין עַד שֶׁנִּטְרְפָה הַשָּׁעָה. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. וְאִם כֵּן מַה נַּעֲשֶׂה לְצָרוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת שֶׁנִּישְׂאוּ.

אָמַר רִבִּי לָעְזָר. אַף עַל פִּי שֶׁנֶּחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּי וּבֵית הִלֵּל בְּצָרוֹת מוֹדִין הָיוּ שֶׁאֵין הַוְועֵלַד מַמְזֵר. שֶׁאֵין מַמְזֵר אֶלָּא מֵאֵשָׁה שֶׁהִיא אֲסוּרָה עָלָיו אִיסּוּר עֶרְוָה וְחַיָּיבִין עָלֶיהָ כָּרֵת. אָמַר רִבִּי טַרְפוֹן. תָּאֵב אֲנִי שֶׁיְּהֵא לִי צָרַת הַבַּת שֶׁאֲשִׂיאֶהָ לְכְהוּנָּה. שֶׁאָלוּ אֶת רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. בְּנֵי צָרַת הַבַּת מַה הֵן. אָמַר לָהֶן. חֲרֵי אַתֶּם מַכְנִיסִין אֶת רֹאשִׁי בֵּין שְׁנֵי הֶהָרִים הַגְּבוֹהִים בֵּין דִּבְרֵי בֵית שַׁמַּי וּבֵין דִּבְרֵי בֵית הִלֵּל שֶׁיְּרִיצוּ אֶת מוֹחִי. אֲבָל מֵעִיד אֲנִי עַל מִשְׁפַּחַת בֵּית עֲנוּבֵיי מִבֵּית צְבוֹעִים וְעַל מִשְׁפַּחַת בֵּית נְקִיפֵי מִבֵּית קוֹשֵׁשׁ שֶׁהָיוּ בְּנֵי צָרוֹת. וְהָיוּ בְּנֵי בְנֵיהֶם כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים עוֹמְדִין וּמַקְרִיבִין עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. מַעֲשֶׂה שֶׁנִּכְנְסוּ זְקֵנִים אֵצֶל רִבִּי דוֹסָא בֶּן הַרְכִּינַס לִשְׁאוֹל לוֹ עַל צָרַת הַבַּת. אָמְרוּ לוֹ. אַתְּ הוּא שֶׁאַתְּ מַתִּיר בְּצָרוֹת. אָמַר לוֹן. מַה שְׁמַעְתּוֹן. דוֹסָא בֶּן הַרְכִּינַס. אָמְרוּ לוֹ בֶּן הַרְכִּינַס. אָמַר לוֹן יוֹנָתָן אָחִי חֲוָה בְּכוֹר שָׁטָן חֲוָה וּמְתַלְמִידֵי בֵית שַׁמַּי. הֵיזָּהֲרוּ מִמֶּנּוּ. שְׁלֹשׁ מֵאוֹת תְּשׁוּבוֹת יֵשׁ לוֹ עַל צָרַת הַבַּת. אָזְלוֹן לְגַבֵּיהּ. שָׁלַח וְכָתַב לֵיהּ. הֵיזָּהֵר שֶׁחַכְמֵי יִשְׂרָאֵל נִכְנָסִין אֶצְלָךְ. עָלוֹן וְיָתִיב לְהוֹ קוֹמוֹי. חֲוָה מַסְבִּיר לְהוֹן וְלָא סָבְרִין. מִיסְבַּר לְהוֹן וְלָא סָבְרִין. שַׁרְיָין מִתְנַמְנְמִין. אָמַר לָהֶן. מַה אַתּוּן מִתְנַמְנְמִין. שֵׁרֵי מִישְׁדֵי עֲלֵיהוֹן צְרִירִין. וְאִית דָּמְרִין. בְּחַד תְּרַע עָלוֹן וּבְתְלָתָא נָפְקִין. שָׁלַח אָמַר לֵיהּ. מַה שָׁלַחְתָּ לִי בְּנֵי נַשׁ בָּעוֹ מֵילָף. וְאָמַרְתָּ לִי. אִינּוּן חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל. אָתוֹ לְגַבֵּיהּ אָמְרוּן לֵיהּ. אַתְּ מַה אַתְּ אָמַר. אָמַר לָהֶן. עַל הַמְּדוֹכָה הַזֹּאת יָשַׁב חַגַּי הַנָּבִיא וְהֵעִיד שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים. עַל צָרַת הַבַּת שֶׁתִּינָּשֵׂא לִכְהוּנָּה. וְעַל עָמּוֹן וּמוֹאָב שֶׁהֵן מְעַשְּׂרִין מַעֲשֵׂר עָנִי בַּשְּׁבִיעִית. וְעַל גֵּירֵי תַּדְמוֹר אָמַר שֶׁהֵן כְּשֵׁירִין לָבוֹא בַקָּהָל. תָּלוֹן עֵינֵיי דְּנִיחְמֵי לְחַכְמֵי יִשְׂרָאֵל. רָאָה אֶת רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. וְקָרָא עָלָיו אֶת מִי יוֹרֶה דֵּיעָה. זְכוּר אֲנִי שֶׁהָיְתָה אִמּוֹ מוֹלֶכֶת עֲרִיסָתוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת בְּשַׁבָּת. תָּלוֹן עֵינֵיי דְּנִיחְמֵי לְחַכְמֵי יִשְׂרָאֵל. רָאָה אֶת רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. וְקָרָא עָלָיו אֶת מִי יוֹרֶה דֵּיעָה. זְכוּר אֲנִי שֶׁהָיְתָה אִמּוֹ מוֹלֶכֶת עֲרִיסָתוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת בְּשַׁבָּת תְּלוֹן עֵינֵיי דְּנִיחְמֵי לְחַכְמֵי יִשְׂרָאֵל. רָאָה אֶת רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. וְקָרָא עָלָיו אֶת מִי יוֹרֶה דֵּיעָה. זְכוּר אֲנִי שֶׁהָיְתָה אִמּוֹ מוֹלֶכֶת עֲרִיסָתוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת בְּשַׁבָּת. תָ

# פרק ב

**א משנה:** כֵּיצַד אֵשֶׁת אָחִיו שֶׁלֹּא הָיָה בְעוֹלָמוֹ. שְׁנֵי אַחִים וּמֵת אֶחָד מֵהֶם וְנוֹלַד לָהֶן אָח וְאַחַר כָּךְ יִבֵּם הַשֵּׁנִי אֶת אֵשֶׁת אָחִיו וָמֵת. הָרִאשׁוֹנָה יוֹצֵאת מִשּׁוּם אֵשֶׁת אָחִיו שֶׁלֹּא הָיָה בְעוֹלָמוֹ וְהַשְּׁנִיָּה מִשּׁוּם צָרָתָהּ. עָשָׂה בָהּ מַאֲמָר וָמֵת שְׁנִיָּה חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַיבֶּמֶת.

**הלכה:** כֵּיצַד אֵשֶׁת אָחִיו שֶׁלֹּא הָיָה בְעוֹלָמוֹ כול׳. יַחְדָּיו. פֵּרַט לְאֵשֶׁת אָחִיו שֶׁלֹּא הָיָה בְעוֹלָמוֹ. דִּלֹּא כֵן מַה אֲנָן אָמְרִין. מֵת בִּלֹּא בָנִים תְּהֵא אִשְׁתּוֹ אֲסוּרָה לְהִינָּשֵׂא. שֶׁמָּא יוֹלִיד אָבִיו בֵּן וּתְהֵא אִשְׁתּוֹ זְקוּקָה לְייִבּוּם. מֵעַתָּה אֲפִילּוּ מֵתָה אִמּוֹ תְּהֵא אִשְׁתּוֹ אֲסוּרָה לְהִינָּשֵׂא. שֶׁמָּא יֵלֵךְ אָבִיו וְיִשָּׂא לוֹ אִשָּׁה אַחֶרֶת וְיוֹלִיד בֵּן וּתְהֵא אִשְׁתּוֹ זְקוּקָה לְייִבּוּם. וְיֹאמַר קְרָיָה וּבֵן וְאַב אֵין לוֹ. אֶלָּא כֵן אָנָן קַיְימִין כְּשֶׁמֵּת וְהִנִּיחַ אֶת אִשְׁתּוֹ מְעוּבֶּרֶת. שֶׁלֹּא תֹּאמַר. אֵילּוּ מֵת וְהִנִּיחַ אֶת אִשְׁתּוֹ מְעוּבֶּרֶת שֶׁמָּא אֵינָהּ צְרִיכָה לְהַמְתִּין וְלֵידַע אִם בֶּן קַיָּמָא הוּא וְאִם אֵינוֹ בֶּן קַיָּמָא. לְפוּם כֵּן צָרַךְ מֵימַר יַחְדָּיו. פֵּרַט לְאֵשֶׁת אָחִיו שֶׁלֹּא הָיָה בְעוֹלָמוֹ.

יְבָמָה יָבְא עָלֶיהָ. זֶה הַבַּיְיאָה. וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה. זֶה הַמַּאֲמָר. יָכוֹל יְהֵא כְּשֵׁם שֶׁהַבַּיְיאָה גּוֹמֶרֶת בָּהּ כָּךְ יְהֵא מַאֲמָר גּוֹמֵר בָּהּ. תַּלמוּד לוֹמַר וְיִבְּמָהּ. עוֹרָה אֶת כָּל הַפָּרָשָׁה כּוּלָּהּ לְייִבּוּם. הַבַּיְיאָה גּוֹמֶרֶת בָּהּ וְאֵין הַמַּאֲמָר גּוֹמֵר בָּהּ. אִם כֵּן מַה הוֹעִיל בָּהּ מַאֲמָר. לְאוֹסְרָהּ לָאַחִין.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. הַמַּאֲמָר אוֹ קוֹנֶה אוֹ לֹא קוֹנֶה. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. יְבָמָהּ יָבְא עָלֶיהָ. זוֹ הַבַּיְיאָה. וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה. זֶה הַמַּאֲמָר. וּכְשֵׁם שֶׁהַבַּיְיאָה גּוֹמֶרֶת בָּהּ כָּךְ הַמַּאֲמָר גּוֹמֵר בָּהּ. אוֹ יְבָמָהּ יָבְא עָלֶיהָ וַהֲרֵי הִיא לְקוּחָה לוֹ וְהַמַּאֲמָר לֹא הוֹעִיל בָּהּ. כְּלוּם.

רִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲרָךְ אוֹמֵר. הַמַּאֲמָר קוֹנֶה קְנְיַן גְּמוּר בִּיבָמָה. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲרָךְ. וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה. הֲרֵי הִיא כְּקִידּוּשֵׁי אִשָּׁה. מַה קִידּוּשֵׁי אִשָּׁה קוֹנִין קְנְיַן גְּמוּר. אַף הַמַּאֲמָר קוֹנֶה קְנְיַן גְּמוּר בִּיבָמָה. אִי זוֹ הִיא מַאֲמָר בִּיבָמָה. הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי בְּכֶסֶף וּבְשָׁוֶה כֶּסֶף.

בֵּין רַבָּנִין בֵּין רִבִּי שִׁמְעוֹן מוֹדֵיי בָהּ. כְּרַבָּנִין. צַד שֶׁקָּנָה בָהּ מַאֲמָר כְּנִגְדּוֹ אֲסוּר בְּצָרָה. וְצַד שֶׁלֹּא קָנָה בָהּ מַאֲמָר כְּנִגְדּוֹ הֵיתֵר בְּצָרָה. לְפִיכָךְ חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַיבֶּמֶת. כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. קָנָה מַאֲמָר שְׁתֵּיהֶן מוּתָּרוֹת. לֹא קָנָה מַאֲמָר הָרִאשׁוֹנָה וְהַשְּׁנִיָּה מוּתֶּרֶת. מְסָפֵק חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַיבֶּמֶת. מַה נָפִיק מִן בֵּינֵיהוֹן. בָּא עַל הַשְּׁנִיָּה. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִין בִּיאוֹת עֶרְוָה. מִפְּנֵי שֶׁעָשָׂה בָהּ מַאֲמָר. הָא אִם לֹא עָשָׂה בָהּ מַאֲמָר מִתְיַיבֶּמֶת וְאֵין לוֹ זִיקָה בָהּ. אָמַר רִבִּי חַגַּיי. קַיְימָתָהּ בְּהַהוּא דָּמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. שׁוֹמֶרֶת יָבָם שֶׁמֵּתָה מוּתָּר בְּאִמָּהּ. זִיקָה הָיְתָה לוֹ בָהּ. כֵּינָן שֶׁמֵּתָה בָטְלָה זִיקָתָהּ. וְהָכָא כֵּינָן שֶׁמֵּת בָּטְלָה זִיקָתוֹ.

**ב משנה:** שְׁנֵי אַחִים וּמֵת אֶחָד מֵהֶן וְיִיבֵּם הַשֵּׁנִי אֶת אֵשֶׁת אָחִיו וְאַחַר כָּךְ נוֹלַד לָהֶן אָח וָמֵת. הָרִאשׁוֹנָה יוֹצֵאת מִשּׁוּם אֵשֶׁת אָחִיו שֶׁלֹּא הָיָה בְעוֹלָמוֹ וְהַשְּׁנִיָּה מִשּׁוּם צָרָתָהּ. עָשָׂה בָהּ מַאֲמָר וָמֵת שְׁנִיָּה חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַיבֶּמֶת. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר מְיַיבֵּם לְאֵיזוֹ שֶׁיִּרְצֶה אוֹ חוֹלֵץ לְאֵיזוֹ שֶׁיִּרְצֶה.

**הלכה:** שְׁנֵי אַחִים וּמֵת אֶחָד מֵהֶן כול׳. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. הַמַּאֲמָר אוֹ קוֹנֶה אוֹ לֹא קוֹנֶה וְאַתְּ אָמַר אָכֵין. וּמְיַיבְּמִין לְבַעֲלַת מַאֲמָר. וְחָשׁ לוֹמַר שֶׁמָּא לֹא קָנָה מַאֲמָר וְנִמְצָא מִתְחַייֵב עָלֶיהָ מִשָּׁם אֵשֶׁת אָחִיו שֶׁלֹּא הָיָה בְעוֹלָמוֹ. וְחוֹלְצִין לְבַעֲלַת מַאֲמָר. וְחָשׁ לוֹמַר שֶׁמָּא קָנָה מַאֲמָר וְנִמְצֵאת הַשְּׁנִיָּה זְקוּקָה לוֹ. חֲוויי מַה דְאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן עַל רֵישֵׁיהּ.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מוֹדֶה רִבִּי שִׁמְעוֹן בָּרִאשׁוֹנָה. אַשְׁכַּח תַּנֵּי. עוֹד הִיא בְּמַחֲלוֹקֶת. מַה בֵּין רִאשׁוֹנָה וּמַה בֵּין שְׁנִיָּה. רִאשׁוֹנָה בָּא וּמְצָאָהּ בְּאִיסּוּר. וְהַשְּׁנִיָּה בָּא וּמְצָאָהּ בְּהֶיתֵּר. רִבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי. אֵשֶׁת אָבִיו שֶׁמְּצָאָהּ לִפְנֵי אֶחָד מִן הַשּׁוּק מַה אָמַר בָּהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן. מִפְּנֵי שֶׁמְּצָאָהּ בְּהֶיתֵּר מוּתֶּרֶת. לֹא אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן אֶלָּא עַל יְדֵי אַחִין מִן הָאָב. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֵּן לָקִישׁ בָּעֵי. אֵשֶׁת אָחִיו מֵאִמּוֹ שֶׁמְּצָאָהּ לִפְנֵי אֶחָד מִן הַשּׁוּק מַה אָמַר בָּהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן. מִפְּנֵי שֶׁמְּצָאָהּ בְּהֶיתֵּר מוּתֶּרֶת. לֹא אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן אֶלָּא עַל יְדֵי אַחִין מִן הָאָב. רִבִּי יוּדָן בָּעֵי. אֵשֶׁת אָחִיו מֵאִמּוֹ שֶׁמְּצָאָהּ לִפְנֵי אֶחָד מִן הַשּׁוּק מַה אָמַר בָּהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן. מִפְּנֵי שֶׁמְּצָאָהּ בְּהֶיתֵּר מוּתֶּרֶת. לֹא אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן אֶלָּא עַל יְדֵי אַחִים מֵאָב. רִבִּי יוּדָן בָּעֵי. צָרַת אַחוֹת אִמּוֹ שֶׁמְּצָאָהּ לִפְנֵי אֶחָד מִן הַשּׁוּק. מִפְּנֵי שֶׁמְּצָאַת בְּהֶיתֵּר מוּתֶּרֶת. רִבִּי אָבִין בָּעֵין.גְּרוּשָׁה שֶׁנִּעֲשֵׂית אַלְמָנָה. אַתְּ אָמַר מַה דְאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן עַל רֹאשָׁהּ.

מַה אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּבַעֲלַת מַאֲמָר. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. בִּיאָתָהּ וַחֲלִיצָה שֶׁלְּאַחַת מֵהֶן פּוֹטֶרֶת צָרָתָהּ. וְאִם חָלַץ לְבַעֲלַת מַאֲמָר אַף הַשְּׁנִיָּה צְרִיכָה חֲלִיצָה. אַתְּ אָמַר. בִּיאָתָהּ אוֹ חֲלִיצָתָהּ שֶׁלְּאַחַת מֵהֶן פּוֹטֶרֶת צָרָתָהּ. מַה נַפְשָׁךְ. קָנָה מַאֲמָר שְׁתֵּיהֶן נָשְׁיוּ. נִפְטְרָה בַּחֲלִיצַת חֲבֵירָתָהּ. לֹא קָנָה מַאֲמָר אֵין הָרִאשׁוֹנָה צְרִיכָה חֲלִיצָה. וְאִם חָלַץ לְבַעֲלַת מַאֲמָר אַף הַשְּׁנִיָּה צְרִיכָה חֲלִיצָה. שֶׁמָּא לֹא קָנָה מַאֲמָר וְלֹא נָגְעָה בָהּ חֲלִיצָה וְייִבּוּם שֶׁמָּא קָנָה מַאֲמָר וְנִפְטְרָה בַּחֲלִיצַת חֲבֵירָתָהּ. מַה נָפִיק מִן בֵּינֵיהוֹן. חָלַץ לָרִאשׁוֹנָה וּבָא עַל הַשְּׁנִיָּה. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִין בִּיאַת עֶרְוָה. עַל דַּעְתִּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אֵינָהּ בִּיאַת עֶרְוָה. בָּא עַל הָרִאשׁוֹנָה וּבָא עַל הַשְּׁנִיָּה. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִן הָרִאשׁוֹנָה בִּיאַת עֶרְוָה וְהַשְּׁנִיָּה צְרִיכָה גֵּט וַחֲלִיצָה. עַל דַּעְתִּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן שְׁתֵּיהֶן צְרִיכוֹת גֵּט. הָרִאשׁוֹנָה צְרִיכָה גֵּט שֶׁמָּא קָנָה מַאֲמָר. וְהַשְּׁנִיָּה צְרִיכָה גֵּט שֶׁמָּא קָנָה יִיבּוּם שֶׁמָּא קָנָה מַאֲמָר נִפְטְרָת מֵחֲלִיצַת חֲבֵירָתָהּ.

רִבִּי זְעוּרָא בְּשֵׁם רַב שֵׁשֶׁת. תַּנֵּי תַּמָּן. דִּבְרֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן שְׁתֵּיהֶן אֲסוּרוֹת. וְקַשְׁיָא. קָנָה מַאֲמָר שְׁתֵּיהֶן מוּתָּרוֹת. לֹא קָנָה מַאֲמָר אֶלָּא זִיקָה. וְקַשְׁיָא. קָנָה זִיקָה שְׁתֵּיהֶן מוּתָּרוֹת. לֹא קָנָה זִיקָה הָרִאשׁוֹנָה אֲסוּרָה וְהַשְּׁנִיָּה מוּתֶּרֶת. שֶׁמָּא זִיקַת רִבִּי שִׁמְעוֹן כְּמַאֲמָר דְּרַבָּנִן. כְּמַה דְרַבָּנִן אָמְרִי. הַמַּאֲמָר קָנָה וּמְשַׁייֵר. כֵּן אָמַר.

זִיקָה קוֹנָה וּמְשַׁיֶּרֶת. וְקַשְׁיָא. צַד שֶׁקּוֹנָה זִיקָה כְּנֶגְדּוֹ אָסוּר בַּצָּרָה. צַד שֶׁלֹּא קוֹנָה זִיקָה כְּנֶגְדּוֹ הֵיתֵר בַּצָּרָה. אָמַר שַׁמַּי. וְכִי וּמַה נַּפְשֵׁךְ בָּעֲרָיוֹת. מַהְיָא בְּהוֹן. כְּהִיא דְּאָמַר רִבִּי אָחָא בְשֵׁם רִבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה. כָּל יְבָמָה שֶׁאֵין כּוֹלָה לִפְנִים צַד הַקָּנוּי שֶׁבָּהּ נִידּוֹן לְשֵׁם עֶרְוָה. וְעֶרְוָה פּוֹטֶרֶת צָרָתָהּ.

**ג משנה:** כְּלָל אָמְרוּ בַּיְבָמָה כָּל שֶׁהִיא אֲסוּרָה אִיסּוּר עֶרְוָה לֹא חוֹלָצֶת וְלֹא מִתְיַיבֶּמֶת. אִיסּוּרָהּ אִיסּוּר מִצְוָה וְאִיסּוּר קְדוּשָּׁה חוֹלָצֶת וְלֹא מִתְיַיבֶּמֶת. אֲחוֹתָהּ שֶׁהִיא יְבִמְתָּהּ אוֹ חוֹלָצֶת אוֹ מִתְיַיבֶּמֶת.

**הלכה:** כְּלָל אָמְרוּ בַּיְבָמָה כָּל שֶׁהִיא אֲסוּרָה כול׳. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. עַד דַּאֲנָן תַּמָּן אַפְקִינָן אַרְבַּע עֶשְׂרֵה מִן דְּעַד אֲחוֹתָהּ שֶׁהִיא יְבִמְתָּהּ מִתְיַיבֶּמֶת חוּץ מִבִּתּוֹ. דְּסַלְקִינָן לְהָכָא שְׁמָעִינָן הָכָא דְּתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. בִּתּוֹ מֵאֲנוּסְתּוֹ נְשׂוּאָה לְאָחִיו מֵאָבִיו וְלָו אָחוֹת מֵאֵם מֵאִישׁ אַחֵר נְשׂוּאָה לְאָחִיו הַשֵּׁינִי וּמֵת בְּלֹא בָנִים. הֲרֵי זֶה אָסוּר בְּבִתּוֹ וּמוּתָּר בַּאֲחוֹתָהּ. הָדָא הִיא אֲחוֹתָהּ כְּשֶׁהִיא יְבִמְתָּהּ מִתְיַיבֶּמֶת.

פְּשִׁיטָא הָדָא מִילְתָא. אִיסּוּר מִצְוָה וְאִיסּוּר קְדוּשָּׁה חָלַץ נִפְטְרָה צָרָתָהּ. וּבָא עָלֶיהָ. רִבִּי יוֹסֵה אָמַר. אִיתְפַּלְגוּן רִבִּי לָעְזָר וְרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. לֹא נִפְטְרָה צָרָתָהּ. רִבִּי שַׁמַּי מַחְלִף שְׁמוּעָה. מִסְתַּבְּרָא עַל דְּרִבִּי שַׁמַּי דִּבְכָל אָתָר רִבִּי לָעְזָר סָמַךְ לְרִבִּי חִיָּיה רַבָּה. דְּתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. אִיסּוּר מִצְוָה אִיסּוּר קְדוּשָּׁה חָלַץ לָהּ וּבָא עָלֶיהָ נִפְטְרָה צָרָתָהּ.

**ד משנה:** אִיסּוּר מִצְוָה שְׁנֵיּוֹת מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. אִסּוּר קְדוּשָּׁה אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט מַמְזֶרֶת וּנְתִינָה לְיִשְׂרְאֵל. וּבַת יִשְׂרְאֵל לְנָתִין וּלְמַמְזֵר.

**הלכה:** אִיסּוּר מִצְוָה עֲרָיוֹת מִדִּיבְרֵי סוֹפְרִים מִצְוָה מִן הַתּוֹרָה לִשְׁמוֹעַ אֶת דִּבְרֵי סוֹפְרִים. וְאִיסּוּר קְדוּשָּׁה. אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה. אַלְמָנָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט. אֵלֶּה הַמִּצְוֹת. כָּל שֵׁם מִצְוָה אַחַת. וְקִדַּשְׁתּוֹ כִּי אֶת לֶחֶם אֱלֹהֶיךָ הוּא מַקְרִיב. וְאֵית דְּמַחֲלְפִין. אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט. אֵלֶּה הַמִּצְוֹת וְכָל שֵׁם מִצְוָה אַחַת. וְאִיסּוּר קְדוּשָּׁה. עֲרָיוֹת מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים.

אָמַר רִבִּי יוּדָה בֶּן פָּזִי. וְלָמָּה סָמַךְ הַכָּתוּב פָּרָשַׁת עֲרָיוֹת לְפָרָשַׁת קִידּוּשִׁין. לְלַמֶּדְךָ שֶׁכָּל מִי שֶׁהוּא פּוֹרֵשׁ מִן הָעֲרָיוֹת נִקְרָא קָדוֹשׁ. שֶׁכֵּן שׁוֹנַמִּית אוֹמֶרֶת לְאִישָׁהּ הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא. אָמַר רִבִּי יוֹנָה קָדוֹשׁ הוּא. וְאֵין תַּלְמִידוֹ קָדוֹשׁ. רִבִּי אָבִין אָמַר. שֶׁלֹּא הִבִּיט בָּהּ. וְרַבָּנָן אָמְרִין. שֶׁלֹּא רָאָה טִיפַּת קֶרִי מִיָּמָיו. אַמְּתֵיהּ דְּרִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק אָמְרָה. מִן יוֹמוֹי לָא חָמַת מִילָּה בִּישָׁא עַל מָנוֹי דְּמָרִי. כְּתִיב וַיַּגֵּשׁ גֵּיחֲזִי לְהָדְפָהּ. מַהוּ לְהָדְפָהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בֶּן חֲנִינָה. שֶׁנָּתַן יָדוֹ בְּהוֹד שֶׁבְּיוֹפְיָהּ. בֵּין דַּדֶּיהָ.

מְנַיִין לִשְׁנֵיּוֹת. רִבִּי חוּנָּה אָמַר. הָאֵל. קָשׁוֹת. מִיכָּן שֶׁיֵּשׁ לְמַטָּה מֵהֶן. וְאֵילּוּ הֵן הַשְּׁנֵיּוֹת. אֵם אִמּוֹ. אֵם אָבִיו. אֵשֶׁת אֲבִי אָבִיו. וְאֵשֶׁת אֲבִי אִמּוֹ. אֵשֶׁת בֶּן בְּנוֹ. וְאֵשֶׁת בֶּן בִּתּוֹ. אֵשֶׁת אֲחִי אִמּוֹ. וְאֵשֶׁת אֲחִי אָבִיו מֵאִמּוֹ.

תַּנֵּי. רִבִּי חָנִין אוֹמֵר. כּוֹלְהוֹן אֵין לָהֶן הֶפְסֵק חוּץ מֵאֵשֶׁת אָבִיו מֵאִמּוֹ. בַּר קַפָּרָא אָמַר. כּוֹלְהוֹן יֵשׁ לָהֶן הֶפְסֵק. דְּבַר קַפָּרָא מוֹסִיף אֵם אֲבִי אִמּוֹ וְאֵם אֲבִי אָבִיו. רַב אָמַר. כַּלַּת בְּנוֹ יֵשׁ לָהּ הֶפְסֵק. מַה פַּלִּיג. כַּלַּת בְּנוֹ מִמָּקוֹם אַחֵר בָּאת. רַב אָמַר. זֶרַע הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ אָסוּר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי בּוּן. טַעֲמָא דְרַב. אַבְרָהָם אָסוּר בְּכָל נְשֵׁי יִשְׂרָאֵל. שָׂרָה אֲסוּרָה בְכָל אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל.

רַב אָמַר. כָּל שֶׁאֵילּוּ נִקְיָבָה מִן הַתּוֹרָה אֲסוּרָה כְּיוֹצֵא בוֹ זָכָר אִשְׁתּוֹ אֲסוּרָה. אֲחוֹת אָבִיו נִקְיָבָה אֲסוּרָה. אֲחִי אָבִיו זָכָר אִשְׁתּוֹ אֲסוּרָה. אֲחוֹת אִמּוֹ נִקְיָבָה אֲסוּרָה. אֲחִי אִמּוֹ זָכָר אִשְׁתּוֹ אֲסוּרָה. בַּת בְּנוֹ נִקְיָבָה אֲסוּרָה. בֶּן בְּנוֹ זָכָר אִשְׁתּוֹ אֲסוּרָה. בַּת בִּתּוֹ נִקְיָבָה אֲסוּרָה. בֶּן בִּתּוֹ זָכָר אִשְׁתּוֹ אֲסוּרָה. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב דְּרוֹמָיָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. אִית לָךְ אַף תַּרְתֵּי. אִמּוֹ תּוֹרָה. אֵם אִמּוֹ שְׁנִיָּיה לָהּ. אָסְרוּ אֵם אָבִיו מִפְּנֵי אֵם אִמּוֹ. אֵשֶׁת בֶּן בְּנוֹ תּוֹרָה. אֵשֶׁת בֶּן בְּנוֹ שְׁנִיָּיה לָהּ. אָסְרוּ אֵשֶׁת בֶּן בִּתּוֹ מִפְּנֵי אֵשֶׁת בֶּן בְּנוֹ. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָא. אִית לָךְ אַף תַּרְתֵּי. אֵשֶׁת אָבִיו תּוֹרָה. אֵשֶׁת אֲבִי אָבִיו שְׁנִיָּיה לָהּ. אָסְרוּ אֵשֶׁת אֲבִי אִמּוֹ מִפְּנֵי אֵשֶׁת אֲבִי אָבִיו. אֵשֶׁת אֲחִי אָבִיו מֵאָבִיו תּוֹרָה. אֵשֶׁת אֲחִי אָבִיו מֵאִמּוֹ שְׁנִיָּיה לָהּ. אָסְרוּ אֵשֶׁת אֲחִי אִמּוֹ מֵאִמּוֹ מִפְּנֵי אֵשֶׁת אֲחִי אָבִיו מֵאִמּוֹ.

רִבִּי חוּנָּה שָׁמַע כּוֹלְהוֹן מִן הָדָא קְרִיָּא עֶרְוַת אִשָּׁה וּבִתָּהּ לֹא תְגַלֶּה אֶת בַּת בְּנָהּ וְאֶת בַּת בִּתָּהּ. זִימָּה זִימָּה לִגְזִירָה שָׁוָה. מַה לְמַטָּן שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת. אַף לְמַעְלָן שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת. מַה לְמַטָּן בִּלֹּא תַעֲשֶׂה. אַף לְמַעְלָן בִּלֹּא תַעֲשֶׂה. מַה לְמַעְלָן דֶּרֶךְ נִישּׂוּאִין. אַף לְמַטָּן דֶּרֶךְ נִישּׂוּאִין. מַה לְמַעְלָן בִּשְׁרִיפָה. אַף לְמַטָּן בִּשְׁרִיפָה. מַה לְמַטָּן עָשָׂה בַת זָכָר כְּבַת נְקֵיבָה. אַף לְמַעְלָן עָשָׂה אֵם זָכָר כְּאֵם נְקֵיבָה. מָה אִית לָךְ לְמֵימַר. אִם חָמִיו וְאֵם חֲמוֹתוֹ. לֹא תִהְיֶה אֵם אָבִיו כְּאֵם חָמִיו. לֹא תִהְיֶה אֵם אִמּוֹ כְּאֵם חֲמוֹתוֹ. אָסְרוּ אֵשֶׁת אֲבִי אָבִיו מִפְּנֵי אֵם אָבִיו. אָסְרוּ אֵשֶׁת אֲבִי אִמּוֹ מִפְּנֵי אֵם אִמּוֹ. לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת בֶּן בְּנוֹ כְּבַת בֶּן אִשְׁתּוֹ. לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת בֶּן בִּתּוֹ כְּבַת בַּת אִשְׁתּוֹ.

הָתִיב רִבִּי חַגַּיי קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. וְהָא מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַב. מוּתָּר הוּא אָדָם בְּאֵשֶׁת חוֹרְגוֹ וְאָסוּר בְּבִתּוֹ. אֶלָּא חוֹרְגָתוֹ שֶׁמָּא אֵינוֹ אָסוּר בָּהּ. הֲרֵי חוֹרְגוֹ זָכָר וְאִשְׁתּוֹ מוּתֶּרֶת.

רִבִּי זְרִיקָן בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. אֵשֶׁת חָמִיו אֲסוּרָה מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן. אִי תֵּימַר תּוֹרָה. הֲרֵי דָּוִד שֶׁנָּשָׂא רִצְפָּה בַת אַיָּה. שֶׁנֶּאֱמַר וַאֶתְּנָה לְךָ אֶת בֵּית אֲדוֹנֶיךָ וְאֶת

נְשֵׁי אֲדוֹנֶיךָ בְּחֵיקֶךָ. רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. שְׁנֵי חוֹרְגִים שֶׁגָּדְלוּ בְּבֵית אֶחָד אֲסוּרִין לְהִינָּשֵׂא מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן. אָתָא עוּבְדָא קוֹמֵי רִבִּי חֲנִינָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי אַבָּהוּ. אָמַר. יִסְבּוֹן בְּאָתָר דְּלָא חָכְמִין לְהוֹן.

תַּמָּן תַּנִּינָן. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. אִם עָבַר הַמַּזְקֵן וּנְשָׂאָהּ. מַה עָבַר. עָבַר עַל דִּבְרֵי סוֹפְרִים. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ שָׁאַל לְרִבִּי יוֹחָנָן. הָדָא אָמְרָה. שְׁנִיּוֹת אֵין לָהֶן הֶפְסֵק. אָמַר לֵיהּ. וְכִי שְׁנָיָיה לִשְׁנִיּוֹת שָׁנִינוּ לֹא שְׁנָיָיה לְדִבְרֵי תוֹרָה. וְכוּלְּהוֹן מִשּׁוּם כַּלַּת בְּנוֹ. רִבִּי חִזְקִיָּה בְּשֵׁם יוֹנָה. רִבִּי אַבָּהוּ לֹא אָמַר כֵּן אֶלָּא רִבִּי לָעְזָר שָׁאַל לְרִבִּי יוֹחָנָן. שְׁמוֹנָה שְׁנִיּוֹת שָׁנִינוּ וְזֶה חֲרֵי תֵּשַׁע וְכוּלְּהוֹן מִשּׁוּם כַּלַּת בְּנוֹ.

ה **משנה**: מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אָח מִכָּל מָקוֹם זוֹקֵק אֶת אֵשֶׁת אָחִיו לַיִּיבּוּם וְאָחִיו לוֹ לְכָל דָּבָר חוּץ מִמִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִן הַשִּׁפְחָה וּמִן הַנָּכְרִית.

ו **משנה**: מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֵּן מִכָּל מָקוֹם פּוֹטֵר אֶת אֵשֶׁת אָבִיו מִן הַיִּיבּוּם וְחַיָּיב עַל מַכָּתוֹ וְעַל קִלְלָתוֹ וּבְנוֹ לוֹ לְכָל דָּבָר חוּץ מִמִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִן הַשִּׁפְחָה וּמִן הַנָּכְרִית.

**הלכה**: מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֵּן מִכָּל מָקוֹם כול׳. רִבִּי אָבִין בָּעֵי וּבְנוֹ לְכָל דָּבָר. אֲפִילּוּ לְפִירְיָה וְרִבְיָה. וְלֹא שַׁנְיָיה בֵּן גּוֹי שֶׁבָּא עַל בַּת יִשְׂרָאֵל וְיָלְדָה. בֵּן יִשְׂרָאֵל שֶׁבָּא עַל גּוֹיָה וְיָלְדָה. משום בתיִשְׂרָאֵל וְיָלְדָה. בְּכוֹר לְנַחֲלָה וְאֵינוֹ בְּכוֹר לַכֹּהֵן.

גּוֹי שֶׁבָּא עַל גּוֹיָה וְיָלְדָה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. גּוֹיִם יֵשׁ לָהֶם יְחָסִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. גּוֹיִם אֵין לָהֶן יְחָסִין. וְהָא כְתִיב בָּעֵת הַהִיא שָׁלַח מְרוֹדָךְ בַּלְאֲדָן בֶּן בַּלְאֲדָן מֶלֶךְ בָּבֶל סְפָרִים וּמִנְחָה אֶל חִזְקִיָּהוּ. עַל יְדֵי שֶׁכִּיבֵּד וְקִינוּ זָכָה לְהִתְיַחֵס. וְהָא כְתִיב וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אָסָא אֶל בֶּן הֲדַד בֶּן טַבְרִימּוֹן בֶּן חֶזְיוֹן מֶלֶךְ אֲרָם הַיּוֹשֵׁב בְּדַמֶּשֶׂק לֵאמֹר. קוֹצֵץ בֶּן קוֹצֵץ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר כִּי הָמָן בֶּן הַמְדָתָא. וְכִי בֶּן הַמְדָתָא הָיָה. אֶלָּא צוֹרֵר בֶּן צוֹרֵר. אוּף הָכָא קוֹצֵץ בֶּן קוֹצֵץ. אָמַר רִבִּי תַּנְחוּמָא. כָּךְ מֵשִׁיב רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אֶת רִבִּי יוֹחָנָן. וְהָא כְתִיב וּלְצִיבָא שִׁשָּׁה עָשָׂר בָּנִים וְעֶשְׂרִים עֲבָדִים. וַעֲבָדִים יֵשׁ לָהֶן יִיחוּס. בָּא לְמְנוֹת שׁוֹמְטִין שֶׁלְמְפִיבוֹשֶׁת.

שִׁפְחָה. הָאִשָּׁה וְיִלְדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדוֹנֶיהָ. נָכְרִית. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. כְּתִיב לֹא תִתְחַתֵּן בָּם וּכְתִיב כִּי יָסִיר אֶת בִּנְךָ מֵאַחֲרַי. בִּנְךָ מִישְׂרָאֵלִית קָרוּי בִּנְךָ. וְאֵין בִּנְךָ מִגּוֹיָה קָרוּי בִּנְךָ אֶלָּא בְּנָהּ.

יַעֲקֹב אִישׁ כְּפַר נַבּוֹרַיָּה אֲזַל לְצוֹר. אַתּוֹן שָׁאֲלִין לֵיהּ. מַהוּ מִיגְּזַר בְּרֵיהּ דַּאֲרַמְיְתָא בְּשׁוּבְתָא וְסָבַר מִישְׁרֵי לוֹן מִן הָדָא וַיִּתְיַלְּדוּ עַל מִשְׁפְּחוֹתָם לְבֵית אֲבוֹתָם. שָׁמַע רִבִּי חַגַּיי אָמַר. יֵיתֵי. אֵייתוּנֵיהּ דְּיִלְקֵי. אָמַר לֵיהּ. מֵאֵיכָן אַתָּה מַלְקֵינִי. אָמַר לֵיהּ. מִן הָדָא דִכְתִיב וְעַתָּה נִכְרוֹת בְּרִית לֵאלֹהֵינוּ. אָמַר לֵיהּ. מִן הַקַּבָּלָה אַתְּ מַלְקֵינִי. אָמַר לֵיהּ. וְכַתּוֹרָה יֵעָשֶׂה. אָמַר לֵיהּ. מִן הָדָא אוֹרַיְיתָא. אָמַר לֵיהּ. מִן הַהִיא דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. כְּתִיב לֹא תִתְחַתֵּן בָּם וּכְתִיב כִּי יָסִיר אֶת בִּנְךָ מַאֲחַרַי. בִּנְךָ מִישְׂרָאֵלִית קָרוּי בִּנְךָ. וְאֵין בִּנְךָ מִגּוֹיָה קָרוּי בִּנְךָ אֶלָּא בְּנָהּ. אָמַר לֵיהּ. חֲבוֹט חֲבָטָךְ דְּהוּא טָבָא בְּקַלְטָא.

ז **משנה**: מִי שֶׁקִּידֵּשׁ אַחַת מִשְּׁתֵּי אֲחָיוֹת וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיזֶה מֵהֶן קִידֵּשׁ נוֹתֵן גֵּט לָזוֹ וְגֵט לָזוֹ. מֵת וְלוֹ אָח אֶחָד חוֹלֵץ לִשְׁתֵּיהֶן. הָיוּ לוֹ שְׁנַיִם אֶחָד חוֹלֵץ וְאֶחָד מְיַיבֵּם. קָדְמוּ וְכָנְסוּ אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדָם.

**הלכה**: מִי שֶׁקִּידֵּשׁ אַחַת מִשְּׁתֵּי אֲחָיוֹת וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיזֶה מֵהֶן קִידֵּשׁ נוֹתֵן גֵּט לָזוֹ וְגֵט לָזוֹ. מֵת וְלוֹ אָח אֶחָד חוֹלֵץ לִשְׁתֵּיהֶן. בְּכָל אָתָר אַתְּ אָמַר. אֵין חֲלִיצָה אַחַר חֲלִיצָה. וְהָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין. כָּאן בְּוַודַּאי כָּאן בְּסָפֵק. הָיוּ לוֹ שְׁנַיִם אֶחָד חוֹלֵץ וְאֶחָד מְיַיבֵּם. בְּכָל אָתָר אַתְּ אָמַר. בְּכָל מָקוֹם שֶׁאוֹמְרִים לוֹ. יַיבֵּם. אֵין אוֹמְרִים לוֹ. חֲלוֹץ. וְהָכָא אָמַר אָכֵין. כָּאן בְּוַודַּאי כָּאן בְּסָפֵק. קָדְמוּ וְכָנְסוּ אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדָן.

ח **משנה**: שְׁנַיִם שֶׁקִּידְּשׁוּ שְׁתֵּי אֲחָיוֹת זֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיזוֹ קִידֵּשׁ וְזֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיזוֹ קִידֵּשׁ. זֶה נוֹתֵן שְׁנֵי גִיטִּין וְזֶה נוֹתֵן שְׁנֵי גִיטִּין. מֵתוּ לָזֶה אָח וְלָזֶה אָח זֶה חוֹלֵץ לִשְׁתֵּיהֶן וְזֶה חוֹלֵץ לִשְׁתֵּיהֶן. לָזֶה אֶחָד וְלָזֶה שְׁנַיִם. הַיָּחִיד חוֹלֵץ לִשְׁתֵּיהֶן וְהַשְּׁנַיִם אֶחָד חוֹלֵץ וְאֶחָד מְיַיבֵּם. קָדְמוּ וְכָנְסוּ אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדָן.

**הלכה**: שְׁנַיִם שֶׁקִּידְּשׁוּ שְׁתֵּי אֲחָיוֹת כול׳. תַּנֵּי. אֶחָד יִשְׂרָאֵל וְאֶחָד כֹּהֲנִים כְּסֵדֶר הַזֶּה. הָדָא דְאַתְּ אָמַר בְּשֶׁחָלַץ וַאֲחַר כָּךְ יִיבֵּם. אֲבָל אִם יִיבֵּם בַּתְּחִילָּה אָסוּר. שֶׁמָּא יָמוּת אָחִיו וְנִמְצָא כְּבָא עַל אֲחוֹת יְבִמְתּוֹ. אָמַר רַב חִסְדָּא. הָדָא אָמְרָה הַבָּא עַל אֲחוֹת יְבִימְתּוֹ לֹא פְסָלָהּ מִן הַכְּהוּנָּה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בַּר בָּא. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. הַבָּא עַל אֲחוֹת חֲלוּצָתוֹ לֹא פְסָלָהּ מִן הַכְּהוּנָּה.

מֵתוּ לָזֶה אָח וְלָזֶה אָח זֶה חוֹלֵץ לִשְׁתֵּיהֶן וְזֶה חוֹלֵץ לִשְׁתֵּיהֶן. בְּכָל אָתָר אַתְּ אָמַר. אֵין חֲלִיצָה אַחַר חֲלִיצָה. וְהָכָא אָמַר אָכֵין. כָּאן בְּוַודַּאי כָּאן בְּסָפֵק. קָדְמוּ וְכָנְסוּ אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדָן.

אֶחָד וְלָזֶה שְׁנַיִם. הַיָּחִידִי חוֹלֵץ לִשְׁתֵּיהֶן וְהַשְּׁנַיִם אֶחָד חוֹלֵץ וְאֶחָד מְיַיבֵּם. בְּכָל אָתָר אַתְּ אָמַר. כָּל מָקוֹם שֶׁ(אֵין) אוֹמְרִים לוֹ. יַיבֵּם. אֵין אוֹמְרִים לוֹ. חֲלוֹץ. וְהָכָא אַתְּ אָמַר אָכֵין. כָּאן בְּוַודַּאי כָּאן בְּסָפֵק. קָדְמוּ וְכָנְסוּ אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדָן.

**ט משנה:** לָזֶה שְׁנַיִם וְלָזֶה שְׁנַיִם אָחִיו שֶׁלָּזֶה חוֹלֵץ לָאַחַת וְאָחִיו שֶׁלָּזֶה חוֹלֵץ לָאַחַת. אָחִיו שֶׁל זֶה מְיַיבֵּם חֲלוּצָתוֹ שֶׁלָּזֶה. וְאָחִיו שֶׁל זֶה מְיַיבֵּם חֲלוּצָתוֹ שֶׁלָּזֶה. קָדְמוּ הַשְּׁנַיִם וְחָלְצוּ לֹא יְיַבְּמוּ הַשְּׁנַיִם אֶלָּא אֶחָד חוֹלֵץ וְאֶחָד מְיַיבֵּם. קָדְמוּ וְכָנְסוּ אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדָם.

**הלכה:** לָזֶה שְׁנַיִם וְלָזֶה שְׁנַיִם כול׳. הָדָא דְאַתְּ אָמַר בְּיִשְׂרָאֵל אֲבָל בְּכֹהֲנִים אָסוּר.

**י משנה:** מִצְוָה בַּגָּדוֹל לְיַיבֵּם וְאִם קָדַם הַקָּטָן זָכָה. הַנִּטְעָן עַל הַשִּׁפְחָה וְנִשְׁתַּחְרְרָה אוֹ עַל הַנָּכְרִית וְנִתְגַּיְּרָה הֲרֵי זֶה לֹא יִכְנוֹס וְאִם כָּנַס אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ. הַנִּטְעָן עַל אֵשֶׁת אִישׁ וְהוֹצִיאוּהָ מִתַּחַת יָדוֹ אַף עַל פִּי שֶׁכָּנַס יוֹצִיא.

**הלכה:** מִצְוָה בַּגָּדוֹל לְיַיבֵּם וְאִם קָדַם הַקָּטָן זָכָה כול׳. מִצְוָה בַגָּדוֹל לְיַיבֵּם. שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה הַבְּכוֹר אֲשֶׁר תֵּלֵד. מַה אֲנָן קַיָּמִין. אִם בְּנוֹלָד. יֹאמַר קְרָיָא יָקוּם עַל שֵׁם אָבִיו הַמֵּת. אֶלָּא עַד שֶׁיְּהֵא הַנּוֹלָד בְּכוֹר. מֵעַתָּה אֲפִילוּ הָיוּ לוֹ בָנִים וּמֵתוּ וְאַחַר כָּךְ מֵת הוּא לֹא תְּהֵיֶה אִשְׁתּוֹ זְקוּקָה לְיִיבּוּם. וְיֹאמַר קְרָיָה וּבָנִים לֹא הָיוּ לוֹ. אֶלָּא אִם אֵינוֹ עִנְיָן לַנּוֹלָד תְּנֵיהוּ עִנְיָן לַמְיַיבֵּם. מִצְוָה בַגָּדוֹל לְיַיבֵּם.

הַנִּטְעָן עַל הַשִּׁפְחָה וְנִשְׁתַּחְרְרָה אוֹ עַל הַנָּכְרִית וְנִתְגַּיְּרָה הֲרֵי זֶה לֹא יִכְנוֹס. קִידֵּשׁ כְּמִי שֶׁכָּנַס. אָמַר [מִדִּין] שֶׁלֹּא לִכְנוֹס וְכָנַס מוֹצִיאוֹ מִיָּדוֹ. גִּירַשׁ מַהוּ שֶׁיַּחֲזִיר. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן לֹא נִמְצֵאת מוֹצִיא לִיזָה עַל בָּנֶיהָ. הַנִּטְעָן עַל אֵשֶׁת אִישׁ. רַב אָמַר בְּנִטְעָן בְּעֵדִים. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי. אִם בְּנִטְעָן בְּעֵדִים בְּהָא תַּנֵּי [וְהוֹצִיאָהּ] מִתַּחַת יָדוֹ. אַף עַל פִּי שֶׁכָּנַס יוֹצִיא. וּמִתַּחַת יְדֵי אַחֵר יְקַיֵּים. אִם נִטְעָן בְּעֵדִים אֲפִילוּ מִתַּחַת יְדֵי אַחֵר יוֹצִיא. אֶלָּא כֵּן אֲנָן קַיָּמִין בְּנִטְעָן שֶׁלֹּא בְעֵדִים [וְהוֹצִיאָהּ] מִתַּחַת יְדֵי אַחֵר יְקַיֵּים.

**יא משנה:** הַמֵּבִיא גֵּט מִמְּדִינַת הַיָּם וְאָמַר בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם לֹא יִשָּׂא אֶת אִשְׁתּוֹ. מֵת חֲרַגְתִּיו אוֹ חֲרַגְנוּהוּ לֹא יִשָּׂא אֶת אִשְׁתּוֹ. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר חֲרַגְתִּיו לֹא תִינָּשֵׂא אִשְׁתּוֹ חֲרַגְנוּהוּ תִּינָּשֵׂא אִשְׁתּוֹ.

**הלכה:** הַמֵּבִיא גֵּט מִמְּדִינַת הַיָּם וְאָמַר. בְּפָנַיי נִכְתַּב וּבְפָנַיי נֶחְתַּם כול׳. מַהוּ נֶאֱמָן. שְׁמוּאֵל אָמַר. נֶאֱמָן לִיתֵּן גֵּט. אַסִּי אָמַר נֶאֱמָן לִכְנוֹס. רַב הוּנָא אָמַר בְּשֵׁם רַב. נֶאֱמָן לִכְנוֹס. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר נֶאֱמָן לִכְנוֹס וְאֵין לְמֵידִין הִימֶּינּוּ דָּבָר אַחֵר. מַהוּ אֵין לְמֵידִין הִימֶּינּוּ דָּבָר אַחֵר. אַחַת מִשָּׁדוֹתַיי מָכַרְתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ לְמִי מָכַרְתִּיהָ. וּבָא אֶחָד וְאָמַר. אֲנִי הוּא שֶׁלְּקַחְתִּיהָ. לֹא כָל הֵימֶינּוּ. אַף בְּקִידּוּשִׁין כֵּן. אַחַת מִבְּנוֹתַיי קִידַּשְׁתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ לְמִי קִידַּשְׁתִּיהָ. וּבָא אֶחָד וְאָמַר. אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. לֹא כָל הֵימֶינּוּ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַב. הַמֵּבִיא גֵּט מִמְּדִינַת הַיָּם וְאָמַר. בְּפָנַיי נִכְתַּב וּבְפָנַיי נֶחְתַּם. לֹא יִשָּׂא אֶת אִשְׁתּוֹ. תַּמָּן הוּחְזְקָה אֵשֶׁת אִישׁ בִּפְנֵי הַכֹּל. בְּרַם הָכָא לֹא הוּחְזְקָה אֵשֶׁת אִישׁ אֶלָּא בִּפְנֵי שְׁנַיִם. לְכְשֶׁיָּבוֹאוּ שְׁנַיִם וְיֹאמְרוּ. זֶה הוּא שֶׁקִּידֵּשׁ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. זֶה אוֹמֵר. אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. וְזֶה אוֹמֵר. אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. שְׁנֵיהֶן נוֹתְנִין גֵּט. וְאִם רָצוּ אֶחָד נוֹתֵן גֵּט וְאֶחָד כּוֹנֵס. פָּתַר לָהּ בְּאוֹמֵר. לְאֶחָד מִשְּׁנֵי אֵילּוּ קִידַּשְׁתִּיהָ וְאֵינִי יוֹדֵעַ אִי זֶה הוּא. רִבִּי זְעִירָא רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. קֹדֶם אֶחָד מֵהֶן וְכָנַס (אֵין) מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ. הָדָא דְאַתְּ אָמַר. בְּשֶׁזֶּה אוֹמֵר. אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. וְזֶה אוֹמֵר. אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. וְקֹדֶם אֶחָד מֵהֶן וְכָנַס. אֲבָל אִם אָמַר אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. וּכְנָסָהּ. וּבָא אַחֵר וְאָמַר. אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. לֹא כָל הֵימֶינּוּ. וְתַנֵּי כֵן. אִם מִשֶּׁכְּנָסָהּ בָּא אַחֵר וְאָמַר. אֲנִי קִידַּשְׁתִּיהָ. לֹא כָל הֵימֶינּוּ.

מַה נַפְשֵׁךְ. קְטָלֵיהּ. הֶחָשׁוּד עַל הַדָּבָר לֹא דָנוּ וְלֹא מֵעִידוּ. לֹא קְטָלֵיהּ. בַּחַיִּים הוּא.

חֲרַגְנוּהוּ. מֵעַתָּה קְטָלֵיהּ. תִּינָּשֵׂא לַאֲחֵרִים וְלֹא לוֹ. אָמְרוּ לִפְנֵי רִבִּי יוּדָה. מַעֲשֶׂה בְּלֵיסְטִים אֶחָד שֶׁנִּתְפַּס בְּקֵיסָרִין שֶׁבְּקַפַּדוֹקִיָּא. עִם כְּשֶׁהוּא יוֹצֵא לִיהָרֵג אָמַר לָהֶן. צְאוּ וְאִמְרוּ לְאִשְׁתּוֹ שֶׁלִּשְׁמְעוֹן בֶּן כָּהֲנָא שֶׁחֲרַגְתִּיו בִּכְנִיסָתוֹ לְלוּד. וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים וְקִיְּימוּ אֶת דְּבָרָיו. אָמַר לָהֶן רִבִּי יוּדָה. מִשָּׁם רְאָיָה. וַהֲלֹא לֹא אָמַר אֶלָּא חֲרַגְנוּהוּ.

**יב משנה:** הֶחָכָם שֶׁאָסַר אֶת הָאִשָּׁה בִּנְדָר עַל בַּעֲלָהּ הֲרֵי זֶה לֹא יִשָּׁאֶנָּה. מֵיאֵינָה אוֹ שֶׁחָלְצָה בְּפָנָיו יִשָּׂאֶנָּה. מִפְּנֵי שֶׁהוּא בֵּית דִּין. וְכוּלָּן שֶׁהָיוּ לָהֶן נָשִׁים וָמֵתוּ מוּתָּרוֹת לְהִינָּשֵׂא לָהֶן וְכוּלָּן שֶׁנִּישְׂאוּ לַאֲחֵרִים וְנִתְגָּרְשׁוּ אוֹ שֶׁנִּתְאַלְמְנוּ מוּתָּרוֹת לְהִינָּשֵׂא לָהֶם. וְכוּלָּן מוּתָּרוֹת לְיִבְנֵיהֶם וְלַאֲחֵיהֶם.

**הלכה:** הֶחָכָם שֶׁאָסַר אֶת הָאִשָּׁה בִּנְדָר עַל בַּעֲלָהּ כול׳. הֶחָכָם שֶׁאָסַר אֶת הָאִשָּׁה בִּנְדָר עַל בַּעֲלָהּ הֲרֵי זֶה לֹא יִשָּׂאֶנָּה. אוֹמֵר אֲנִי. לְכָךְ מִתְכַּוְּונִין מִתְּחִילָּה. מֵיאֵינָה אוֹ שֶׁחָלְצָה בְּפָנָיו יִשָּׂאֶנָּה מִפְּנֵי שֶׁהוּא בֵּית דִּין. שֶׁאֵין שְׁנַיִם מְצוּיִין לַחֲטוֹא מִפְּנֵי אֶחָד. תַּמָּן תַּנִּינָן. הַמַּפְקִיד פֵּירוֹת אֵצֶל חֲבֵירוֹ אֲפִילוּ הֵן אוֹבְדִין לֹא יִגַּע בָּהֶן. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. יִמְכּוֹר בִּפְנֵי בֵית דִּין מִפְּנֵי הַשֵּׁב אֲבֵידָה לַבְּעָלִים. אָמַר [רִבִּי] אַבָּא בַּר יַעֲקֹב בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. מַה יְהֵא בָּדְמִים. רַב יְהוּדָה אָמַר. מַחֲלוֹקֶת רִבִּי עֲקִיבָה וְרִבִּי טַרְפוֹן. תְּנֵיי בֵּית דִּין. לֹא יִקָּחוּ. רִבִּי עֲקִיבָה אָמַר. רִבִּי חִייָה בֵּירִבִּי שַׁבְּתַי מַקְשֶׁה. הָכָא אַתְּ אָמַר מֵיאֵינָה אוֹ שֶׁחָלְצָה בְּפָנָיו יִשָּׂאֶנָּה מִפְּנֵי שֶׁהוּא בֵּית דִּין. וְהָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. תַּמָּן הַמַּקָּח דַּרְכּוֹ לְהִשְׁתַּלֵּשׁ. בְּרַם הָכָא אֵין שְׁנַיִם מְצוּיִין לַחֲטוֹא מִפְּנֵי אֶחָד.

וְכוּלָּן שֶׁהָיוּ לָהֶם נָשִׁים וָמֵתוּ מוּתָּרוֹת לְהִינָּשֵׂא לָהֶן. לֹא אָמַר אֶלָּא מֵתוּ. הָא אִם נִתְגָּרְשׁוּ לֹא. וְכוּלָּן שֶׁנִּשְׁאוּ לַאֲחֵרִים וְנִתְאַלְמְנוּ אוּ נִתְגָּרְשׁוּ מוּתָּרוֹת לְהִנָּשֵׂא לָהֶן. שֶׁאֵין אָדָם מָצוּי לַחֲטוֹא לְאַחַר זְמָן. וְכוּלָּן מוּתָּרוֹת לִיבָמֵיהֶן וְלַאֲחֵיהֶן. שֶׁאֵין אָדָם מָצוּי לַחֲטוֹא לֹא מִפְּנֵי בְנוֹ וְלֹא מִפְּנֵי אָחִיו.

## פרק ג

**א** **משנה:** אַרְבָּעָה אַחִין שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִין שְׁתֵּי אֲחָיוֹת. מֵתוּ אֶת הַנְּשׂוּאִין אֶת הָאֲחָיוֹת חֲרֵי אֵלּוּ חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתְיַבְּמוֹת. וְאִם קָדְמוּ וְכָנְסוּ יוֹצִיאוּ. רִבִּי לְעֶזֶר אוֹמֵר בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים יְקַיְּמוּ וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים יוֹצִיאוּ.

**הלכה:** אַרְבָּעָה אַחִין שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִין שְׁתֵּי אֲחָיוֹת כול׳. אִילּוּ אַרְבָּעָה אַחִין שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִין שְׁתֵּי נָכְרִיּוֹת שֶׁמָּא אֵינָן מִתְיַבְּמוֹת. שַׁנְיָא הִיא הָכָא שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אִיסּוּר אֲחָיוֹת. מֵעַתָּה לֹא יְהוּ צְרִיכוֹת הִימֵּינוּ חֲלִיצָה. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. עַל יְדֵי זִיקָה. וְאֵין בּוֹ אִיסּוּר אֲחָיוֹת בְּרוּרוֹת.

תַּמָּן תַּנִּינָן. שׁוֹמֶרֶת יָבָם שֶׁקִּידֵּשׁ אָחִיו אֶת אֲחוֹתָהּ. מִשּׁוּם רִבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָה אָמְרוּ. אוֹמֵר לוֹ. הַמְתֵּן עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂה. חָלְצוּ אַחִים אוֹ כָנְסוּ (...) מֵת הַיָּבָם מוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגֵט וְאֶת אֵשֶׁת אָחִיו בַּחֲלִיצָה. לֹא אָמַר אֶלָּא מֵתָה יְבִמְתּוֹ מוּתָּר בְּאִשְׁתּוֹ. אֲבָל מֵתָה אִשְׁתּוֹ אָסוּר בִּיבִמְתּוֹ. [אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. זוֹ דִבְרֵי רִבִּי לְעֶזֶר. אֲבָל דִּבְרֵי חֲכָמִים מֵתָה אִשְׁתּוֹ מוּתָּר בִּיבִמְתּוֹ. מֵתָה יְבִמְתּוֹ מוּתָּר בְּאִשְׁתּוֹ.] אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי חֲכָמִים כָּל דָּבָר שֶׁהוּא בָא מַחְמַת הַגּוֹרֶם בָּטַל הַגּוֹרֶם בָּטַל הָאִיסּוּר. וּדְרִבִּי לְעֶזֶר. אֲפִילּוּ בָטַל הַגּוֹרֶם הָאִיסּוּר בְּמָקוֹמוֹ.

רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי חֲנִינָה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. הָכָא אַתְּ אָמַר. מֵתָה יְבִמְתּוֹ מוּתָּר בְּאִשְׁתּוֹ. מֵתָה אִשְׁתּוֹ מוּתָּר בִּיבִמְתּוֹ. וְהָכָא אַתְּ אָמַר אָכֵין. אָמַר לֵיהּ. אִינִי יוֹדֵעַ טַעַם אֲחָיוֹת מָה הֵן. רִבִּי בָּא רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אִינִי יָוֹדֵעַ טַעַם אֲחָיוֹת יְבָמוֹת מַה הֵן. רִבִּי הִילָא רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא דוֹמֶה אִיסּוּר אֲחָיוֹת יְבָמוֹת לְאִיסּוּר אֲחָיוֹת שֶׁאֵינָן יְבָמוֹת. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. תִּיפְתָּר שֶׁנָּפַל הַבַּיִת עַל שְׁנֵיהֶן כְּאַחַת. רִבִּי יוֹסֵה בָּעֵי. אִם בְּשֶׁנָּפַל הַבַּיִת עַל שְׁנֵיהֶן כְּאַחַת בְּדָא אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אִינִי יוֹדֵעַ טַעַם אֲחָיוֹת יְבָמוֹת [מַהֵן]. אֶלָּא בְּשֶׁמֵּתוּ זֶה אַחַר זֶה. הֲוון בָּעֵיי מֵימַר. מַה צְרִיכָה לְרִבִּי יוֹחָנָן מֵתָה הַשְּׁנִיָּה לָמָּה אֵינוֹ מוּתָּר בָּרִאשׁוֹנָה. אֲבָל אִם מֵתָה הָרִאשׁוֹנָה יְהֵא אָסוּר בַּשְּׁנִיָּה. אָמַר רִבִּי [יוּדָן]. הִיא דָא הִיא דָא. צְרִיכָה לֵיהּ. וְלֵית זִיקָה כְּלוּם. אִילּוּ שְׁלֹשָׁה אַחִין. שְׁנַיִם מֵאָב וְלֹא מֵאֵם. שְׁנַיִם מֵאֵם וְלֹא מֵאָב. מֵת בְּנוֹ שֶׁלָּאָב תְּחִילָּה. לֹא הִסְפִּיק הַשֵּׁינִי לְהַחֲלִין וּלְיַיבֵּם עַד שֶׁמֵּת וְנָפְלָה לִפְנֵי אָחִיו מֵאִמּוֹ. שֶׁמָּא אֵינוֹ מוּתָּר בָּהּ. אֵין מַאֲמָר זִיקָה כְּלוּם. יְהֵא אָסוּר בָּהּ מִשּׁוּם אֵשֶׁת אָחִיו מֵאִמּוֹ.

מַהוּ שֶׁיְּהֵא לָהּ צָרָה. רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי אַבִינָא. קַל וָחוֹמֶר. מַה אִם אָחוֹת חֲלוּצָתוֹ [שֶׁהִיא] מִדִּבְרֵיהֶם נָתְנוּ לָהּ חֲכָמִים צָרָה. כָּאן שֶׁיֵּשׁ כָּאן אִיסּוּר אֲחָיוֹת לֹא כָּל שֶׁכֵּן. בְּתוֹ פְּשִׁיטָא לָךְ שֶׁיְּהֵא לָהּ צָרָה. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי אַבִינָא. תַּנֵּי תַּמָּן. חָלְצוּ הַצָּרוֹת נִפְטְרוּ הָאֲחָיוֹת. (לֹא) חָלְצוּ אֲחָיוֹת לֹא נִפְטְרוּ הַצָּרוֹת. וּכְמַה דְאַתְּ אָמַר. חָלְצוּ הַצָּרוֹת נִפְטְרוּ אֲחָיוֹת. וְדִכְוָותָהּ אֲפִילּוּ חָלְצוּ אֲחָיוֹת יִפְטְרוּ צָרוֹת. אֶלָּא כְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. דְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר. בּוֹאוּ וְנִתַּקֵּן שֶׁיְּהוּ צָרוֹת חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתְיַבְּמוֹת. וְהִתְקִינוּ. לֹא כֵן תַּנֵּי. לֹא הִסְפִּיקוּ לְהַתְקִין עַד שֶׁנִּטְרְפָה הַשָּׁעָה. אֶלָּא כְּבֵית שַׁמַּי. דְּבֵית שַׁמַּי מְתִירִין אֶת הַצָּרוֹת לָאַחִין. אָמַר רִבִּי פִּינְחָס קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. אֵין כְּבֵית שַׁמַּי (אלא) אֲפִילּוּ חָלְצוּ הַצָּרוֹת לֹא נִפְטְרוּ אֲחָיוֹת. וְתַנִּינָן. רִבִּי לְעֶזֶר אָמַר. מִשּׁוּם בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. יְקַיְּמוּ. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. יוֹצִיאוּ. הֲווּ תְּרֵין תַּנָּאֵין אִינּוּן עַל דְּבֵית שַׁמַּי. חַד אָמַר. חָלְצוּ צָרוֹת נִפְטְרוּ אֲחָיוֹת. וְחָרָנָה אָמַר. חָלְצוּ צָרוֹת לֹא נִפְטְרוּ אֲחָיוֹת.

תַּנֵּי. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר. קוֹל חֲווּי בֵּית הִלֵּל בַּדָּבָר הַזֶּה. מַה. לִגְנַאי. לִשְׁבָח. מְלִיזִים. מַה אִיסּוּר יֵשׁ כָּאן. אַשְׁכָּח תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן. אִם קָדְמוּ וְכָנְסוּ יְקַיְּמוּ. וְהֵן שֶׁבָּעֲלוּ שְׁנֵיהֶן כְּאַחַת. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּאַבָּא שָׁאוּל מוּתָּר לְבָעוֹל כַּתְּחִילָּה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן וְהוּא שֶׁעָבַר וּבָעַל. כְּנַס הָרִאשׁוֹן וּבָעַל אוֹמֵר לַשֵּׁינִי שֶׁיִּבְעוֹל. לֹא בָעַל הָרִאשׁוֹן אָסוּר לִבְעוֹל בְּעִילָה שְׁנִיָּה. שֶׁמָּא יָמוּת אֶחָד מֵהֶן וְנִמְצָא כְּבָא עַל אַחוֹת יְבִמְתּוֹ. תַּנֵּי מֵת הַשֵּׁינִי הָרִאשׁוֹן מוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגֵט וְאֶת אֵשֶׁת אָחִיו בַּחֲלִיצָה אֲפִילּוּ מֵת הַשֵּׁינִי. לֹא רִבִּי שִׁמְעוֹן הִיא. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר אֶת הַשְּׁנִיָּה מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַייבּוּם. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. קַיְּמְתִּיהָ. כָּל יְבָמָה שֶׁנִּזְקֶקֶת לְצֵאת בַּחֲלִיצָה אֵינָהּ מוּתֶּרֶת בְּלֹא חֲלִיצָה.

הָיְתָה לָרִאשׁוֹנָה צָרָה חָלַץ לָהּ. נִפְטְרָה צָרָתָהּ וּבָא עָלֶיהָ. בִּיאַת אִיסּוּר הִיא וְלֹא נִפְטְרָה צָרָתָהּ. חָלַץ לָהּ וּבָא עָלֶיהָ. מַה נַפְשָׁךְ. אִם בַּחֲלִיצָה הִיא תַּתִּיר. אִם בְּבִיאָה הִיא תַּתִּיר. אָמַר רִבִּי יוּדָן. קַיְּמְתִּי כְהָדָא. הַכּוֹנֵס אֶת יְבִמְתּוֹ וְנִמְצֵאת מְעוּבֶּרֶת. כְּמַה דְתֵימַר תַּמָּן. צָרָתָהּ לֹא תִינָּשֵׂא עַד שֶׁתִּדַּע בְּמַה הִיא נִיתֶּרֶת אִם בְּעוּבָּר אִם בְּבִיאָה. אַף הָכָא צָרָתָהּ לֹא תִינָּשֵׂא עַד שֶׁתִּדַּע בְּמַה הִיא נִיתֶּרֶת אִם בַּחֲלִיצָה אִם בְּבִיאָה.

הָיָה לַשֵּׁנִיָּה צָרָה. כּוֹנֵס אֶת הַצָּרָה וּמְקַיֵּים אֶת אִשְׁתּוֹ וְאָסוּר בַּשְּׁנִיָּה. הֲדָא הִיא מוּתָּר הוּא אָדָם בַּאֲחוֹת צָרַת חֲלוּצָתוֹ. וְיֵהֵא אָסוּר בַּצָּרָה מִשּׁוּם צָרַת אֲחוֹת חֲלוּצָתוֹ. אָמַר רִבִּי יוּדָן. אִילּוּ בִיקֵּשׁ לִבְעוֹל אֶת הַצָּרָה עַד שֶׁלֹּא כָנַס שֶׁמָּא אֵינוֹ מוּתָּר בָּהּ. כַּתְּחִילָּה הוּא מוּתָּר בָּהּ וּבְסוֹף הוּא אָסוּר. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן נִמְצֵאתָה עוֹשֶׂה צָרָה לְאַחַר מִיתָה. וְאֵין צָרָה לְאַחַר מִיתָה.

הָיוּ חֲמִשָּׁה אַחִין שְׁלֹשָׁה מֵהֶן נְשׂוּאִין לְשָׁלֹשׁ אֲחָיוֹת וָמֵתוּ. רַב אָמַר זֶה חוֹלֵץ לְאַחַת וְזֶה חוֹלֵץ לְאַחַת וְהַשְּׁלִישִׁית חוֹלֶצֶת מִשְּׁנֵיהֶן. רַב אוֹמֵר חֲלִיצָה קִינְיָין. שְׁמוּאֵל אָמַר. חֲלִיצָה פְּטוֹר. רִבִּי זְעִירָא אָמַר. חֲלִיצָה קִינְיָין. רִבִּי

הִילָא אָמַר. חֲלִיצָה פְּטוֹר. מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין אָמְרִין. חֲלִיצָה פְּטוֹר. שְׁמְעוֹן בַּר בָּא בְּעָא קוֹמֵי רַבִּי יוֹחָנָן. מַה בֵּין חוֹלֵץ וּמַה בֵּין מְגָרֵשׁ. אָמַר לֵיהּ. אַתְּ סָבוּר חֲלִיצָה קְנְיָין. אֵינָהּ אֶלָּא פְּטוֹר. אֵין הָאַחִין חַיָּבִין עָלֶיהָ מִשּׁוּם אִשְׁתּוֹ שֶׁלַּחוֹלֵץ אֲבָל חַיָּבִין עָלֶיהָ מִשּׁוּם אִשְׁתּוֹ שֶׁלַּמֵּת. לֵוִי אָמַר. זִיקָּה קְנְיָין. וְכָל אַחַת וְאַחַת צְרִיכָה חֲלִיצָה מִשְּׁנֵיהֶן.

מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל שְׁמוּאֵל. הַחוֹלֵץ לִיבְמָתוֹ הוּא אָסוּר בְּקְרוֹבוֹתֶיהָ וְהִיא אֲסוּרָה בְקְרוֹבָיו. שַׁנְיָיא הִיא הָכָא שֶׁכְּבָר נִרְאֶה לִפְטוֹר בָּהּ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַב. הַחוֹלֵץ לִיבְמָתוֹ וְנִשָּׂא אֶחָיו אֶת אֲחוֹתָהּ וָמֵת חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַיבֶּמֶת. הָדָא מְסַיְיעָא לְמָאן דְּאָמַר. חֲלִיצָה פְּטוֹר. בְּרַם הָכָא כְּמָאן דְּאָמַר חֲלִיצָה קִינְיָין. וְיֵשׁ אָדָם מִתְכַּוֵּין לִקְנוֹת שְׁתֵּי אֲחָיוֹת כְּאַחַת. פָּתַר לָהּ. לְאַחַר מִיתָה. אֵין לְאַחַר מִיתָה יִיבּוּם. פָּתַר לָהּ כְּרִבִּי לָעְזָר. דְּרִבִּי לָעְזָר אָמַר. אַף עַל פִּי שֶׁבָּטֵל הַגּוֹרָם הָאִיסּוּר בְּמְקוֹמוֹ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַב. שׁוֹמֶרֶת יָבָם שֶׁקִּידֵּשׁ אָחִיו אֶת אֲחוֹתָהּ. מִשּׁוּם רִבִּי יוּדָה בֶּן בְּתֵירָה אָמְרוּ. אוֹמֵר לוֹ. הַמְתֵּן עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂה. חָלְצוּ אַחִין אוֹ כָנְסוּ יַכְנְסוּ אֶת אִשְׁתּוֹ. מֻתָּה הַיְבָמָה יַכְנִיס. מֵת הַיָּבָם מוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגֵט וְאֶת אֵשֶׁת אָחִיו בַּחֲלִיצָה. הָדָא מְסַיְיעָא לְמָאן דְּאָמַר. חֲלִיצָה פְּטוֹר. בְּרַם כְּמָאן דְּאָמַר חֲלִיצָה קִינְיָין. יֵשׁ אָדָם מִתְכַּוֵּין לִקְנוֹת שְׁתֵּי אֲחָיוֹת כְּאַחַת. פָּתַר לָהּ כְּרִבִּי לָעְזָר. דְּרִבִּי לָעְזָר אָמַר. אַף עַל פִּי שֶׁבָּטֵל הַגּוֹרָם הָאִיסּוּר בְּמְקוֹמוֹ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַב. כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁמֵּת אָחִיו. חוֹלֵץ וְלֹא מְיַיבֵּם. הָדָא מְסַיְיעָא לְמָאן דְּאָמַר. חֲלִיצָה פְּטוֹר. בְּרַם כְּמָאן דְּאָמַר חֲלִיצָה קִינְיָין. אוֹמְרִים לוֹ. עֲבוֹר עַל דִּבְרֵי תוֹרָה. הָתִיב רִבִּי חָמָא חֲבֵרִין דְּרַבָּנָן. וְהָא מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַב. שְׁלֹשָׁה אַחִין. שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִין שְׁתֵּי אֲחָיוֹת אוֹ אִשָּׁה וּבִתָּהּ אוֹ אִשָּׁה וּבַת בִּתָּהּ אוֹ אִשָּׁה וּבַת בְּנָהּ. חֲרֵי אֵילּוּ חוֹלְצוֹת וְלֹא מְתְיַיבְּמוֹת. שַׁנְיָיא הִיא אִיסּוּר אִשָּׁה וּבִתָּהּ בֵּין בַּחַיִּים בֵּין לְאַחַר מִיתָה. אִילֵּין תְּרֵין אַחֲרִיתָא פְלִיגֵי עַל רַב וְלֵית לְהוֹן קַייָמִים.

**ב משנה:** הָיְתָה אַחַת מֵהֶן אֲסוּרָה עַל הָאֶחָד אִיסּוּר עֶרְוָה אָסוּר בָּהּ וּמוּתָּר בַּאֲחוֹתָהּ וְהַשְּׁנִי אָסוּר בִּשְׁתֵּיהֶן. אִיסּוּר מִצְוָה אוֹ אִיסּוּר קְדוּשָּׁה חוֹלְצוֹת וְלֹא מְתְיַיבְּמוֹת. הָיְתָה אַחַת מֵהֶן אֲסוּרָה עַל זֶה אִיסּוּר עֶרְוָה וְהַשְּׁנִיָּה אֲסוּרָה עַל זֶה אִיסּוּר עֶרְוָה. הָאֲסוּרָה לָזֶה מוּתֶּרֶת לָזֶה וְהָאֲסוּרָה לָזֶה מוּתֶּרֶת לָזֶה. וְזוֹ הִיא שֶׁאָמְרוּ אֲחוֹתָהּ שֶׁהִיא יְבִמְתָּהּ אוֹ חוֹלֶצֶת אוֹ מִתְיַיבֶּמֶת.

**הלכה:** הָיְתָה אַחַת מֵהֶן אֲסוּרָה כול׳. אֲנַס אִשָּׁה וְיָלְדָה בַת וְהָלְכָה וְנִישֵּׂאת לְאָחִיו וְלָהּ אֲחוֹת מֵאֵם אִישׁ אַחֵר נְשׂוּאָה לְאָחִיו הַשֵּׁינִי וּמֵת בְּלֹא בָנִים. חֲרֵי זֶה אָסוּר בְּבִתּוֹ וּמוּתָּר בַּאֲחוֹתָהּ. הָדָא הִיא אֲחוֹתָהּ שֶׁהִיא יְבִמְתָּהּ מִתְיַיבֶּמֶת.

הָיְתָה אַחַת מֵהֶן אֲסוּרָה כול׳. אֲנַס אִשָּׁה וְיָלְדָה בַת וּבָא אָחִיו וַאֲנָסָהּ וְיָלְדָה בַת וְנָשְׂאוּ שְׁתֵּיהֶן לִשְׁנֵי אַחִים מֵאַב אֲבָל לֹא מֵאֵם. זֶה אָסוּר בְּבִתּוֹ וּמוּתָּר בַּאֲחוֹתָהּ וְזֶה אָסוּר בְּבִתּוֹ וּמוּתָּר בַּאֲחוֹתָהּ. הָדָא הִיא הָאָסוּר לָזֶה מוּתָּר לָזֶה וְהָאָסוּר לָזֶה מוּתָּר לָזֶה.

**ג משנה:** שְׁלֹשָׁה אַחִין. שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִין שְׁתֵּי אֲחָיוֹת אוֹ אִשָּׁה וּבִתָּהּ אוֹ אִשָּׁה וּבַת בִּתָּהּ אוֹ אִשָּׁה וּבַת בְּנָהּ. חֲרֵי אֵילּוּ חוֹלְצוֹת וְלֹא מְתְיַיבְּמוֹת. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר. הָיְתָה אַחַת מֵהֶן אֲסוּרָה עַל הָאֶחָד אִיסּוּר עֶרְוָה אָסוּר בָּהּ וּמוּתָּר בַּאֲחוֹתָהּ. אִיסּוּר מִצְוָה אוֹ אִיסּוּר קְדוּשָּׁה חוֹלְצוֹת וְלֹא מְתְיַיבְּמוֹת. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר.

**הלכה:** שְׁלֹשָׁה אַחִין. שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִין שְׁתֵּי אֲחָיוֹת כול׳. עוּלָּא בַּר יִשְׁמָעֵאל אָמַר. כָּךְ פֵּירְשָׁהּ רִבִּי הוֹשַׁעְיָה אֲבִי הַמִּשְׁנָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר אֶת הַשֵּׁנִיָּה מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיִּיבּוּם. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. חֲבוּרָה הָיְתָה מַקְשָׁה שֶׁלֹּא עָלַת עַל דַּעַת שֶׁיִּקְנֶה אָדָם שְׁתֵּי אֲחָיוֹת כְּאַחַת. אָמַר רִבִּי חֲנִינָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא וּפְלִיגָא. וְלָמָּה רִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר אֶת הַשֵּׁנִיָּה מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיִּיבּוּם. אָמַר לֵיהּ. שֶׁלֹּא עָלַת עַל דַּעַת שֶׁיִּקְנֶה אָדָם שְׁתֵּי אֲחָיוֹת כְּאַחַת. תַּמָּן אָמְרִין. דִּבְרֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן אֵין זִיקָּה נוֹפֶלֶת לִמְקוֹם זִיקָּה. רִבִּי בָּא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. וְהוּא שֶׁעָבַר וּבָעַל. הֵיךְ עֲבִידָא. קִידֵּשׁ אֶחָד מִן הַשּׁוּק אֶת הַשֵּׁנִיָּה. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִן קִידּוּשִׁין גְּמוּרִין. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לָעְזָר קִידּוּשִׁין תְּלוּיִין. לְכְשֶׁיְּבַעֵל אֶת הָרִאשׁוֹנָה קִידּוּשִׁין תּוֹפְסִין אֶת הַשֵּׁנִיָּה. בָּא עַל הַשֵּׁנִיָּה. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִן בִּיאַת עֶרְוָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לָעְזָר אֵינָהּ בִּיאַת עֶרְוָה. מֻתָּה הָרִאשׁוֹנָה. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִן מוּתָּר בַּשֵּׁנִיָּה.

הָיָה לָרִאשׁוֹנָה צָרָה. כּוֹנֵס צָרָה וּמְקַיֵּים אֶת אִשְׁתּוֹ וְאָסוּר בַּשֵּׁנִיָּה. הָדָא הִיא מוּתָּר הוּא אָדָם בָּאַחוֹת צָרַת חֲלוּצָתוֹ. וְיֵהֵא אָסוּר בַּצָּרָה מִשּׁוּם צָרַת קְרוֹבַת חֲלוּצָתוֹ. אָמַר רִבִּי יוּדָן. אִילּוּ בִיקֵּשׁ לִבְעוֹל אֶת הַצָּרָה עַד שֶׁלֹּא כָנַס שֶׁמָּא אֵינוֹ מוּתָּר בָּהּ. כַּתְּחִילָּה הָא מוּתָּר וּבַסּוֹף הוּא אָסוּר. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן נִמְצֵאת עוֹשֶׂה צָרָה לְאַחַר מִיתָה. וְאֵין צָרָה לְאַחַר מִיתָה.

מִחְלָפָא שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. תַּמָּן הוּא אָמַר. מְיַיבֵּם לְאֵי זוּ שֶׁיִּרְצֶה וְחוֹלֵץ לַשֵּׁנִיָּה. וְהָכָא הוּא אָמַר אֲכִין. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. עַד אָנָן תַּמָּן שְׁמָעִית טַעֲמָא. תַּמָּן זִיקַּת שְׁנֵי יַבְמִין אֵינָהּ זִיקָּה וְזִיקָּה נוֹפֶלֶת לִמְקוֹם זִיקָּה. בְּרַם הָכָא זִיקַּת יָבָם אֶחָד וְאֵין זִיקָּה נוֹפֶלֶת לִמְקוֹם מַאֲמָר. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. מַה אִיכְפְּלִין

אֲחָיוֹת גַּבֵּי נָכְרִיּוֹת. אֵין אַתְּ בָּעֵי מִקַּשְׁיָא קַשְׁיתָהּ עַל הַהִיא דְּרִבִּי זְעוּרָא בְּשֵׁם רַב שֵׁשֶׁת. תַּנֵּיי תַּמָּן דִּבְרֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן שְׁתֵּיהֶן אֲסוּרוֹת. מִחְלָפָא שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. תַּמָּן הוּא אָמַר. שְׁתֵּיהֶן אֲסוּרוֹת. וְהָכָא אַתְּ אָמַר. שְׁתֵּיהֶן מוּתָּרוֹת.

**ד משנה:** שְׁלֹשָׁה אַחִין שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִים שְׁתֵּי אֲחָיוֹת וְאֶחָד מוּפְנֶה מֵת אֶחָד מִבַּעֲלֵי אֲחָיוֹת וְעָשָׂה בָהּ מוּפְנֶה מַאֲמָר וְאַחַר כֵּן מֵת אָחִיו הַשֵּׁינִי בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ. וְהַלָּז תֵּצֵא מִשּׁוּם אַחוֹת אִשָּׁה. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים מוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגֵט וְאֶת אֵשֶׁת אָחִיו בַּחֲלִיצָה. זוֹ הִיא שֶׁאָמְרוּ אוֹי לוֹ עַל אִשְׁתּוֹ וְאוֹי לוֹ עַל אֵשֶׁת אָחִיו.

**הלכה:** שְׁלֹשָׁה אַחִין. שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִין שְׁתֵּי אֲחָיוֹת כול׳. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים כִּרְבִּי לְעָזָר בֶּן עֲרָךְ. דְּרִבִּי לְעָזָר בֶּן עֲרָךְ אָמַר. הַמַּאֲמָר קוֹנֶה קִנְיָין גָּמוּר בִּיבָמָה. אֵין כְּרִבִּי לְעָזָר בֶּן עֲרָךְ. גֵּירַשׁ לְבַעֲלַת מַאֲמָר לֹא תִהְיֶה צְרִיכָה חֲלִיצָה. וְאָמַר רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי לְעָזָר. מוֹדֵיי בֵּית שַׁמַּי שֶׁאִם גֵּירַשׁ לְבַעֲלַת מַאֲמָר שֶׁהִיא צְרִיכָה מִמֶּנּוּ חֲלִיצָה. אֶלָּא כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר. הַמַּאֲמָר אוֹ קוֹנֶה אוֹ לֹא קוֹנֶה. אֵין כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. מַה נַפְשָׁךְ. קָנָה מַאֲמָר וְאֵין אַחֲרָיו כְּלוּם. לֹא קָנָה מַאֲמָר לָמָּה לִי אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ וְהַלָּז תֵּצֵא מִשּׁוּם אַחוֹת אִשָּׁה. שֶׁמָּא מַאֲמָר דְּבֵית שַׁמַּי כִּזְיקַת רִבִּי שִׁמְעוֹן. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִין דְּתַמָּן. כְּמָה דְּרַבָּנִין דְּתַמָּן אָמְרִין. הַמַּאֲמָר קוֹנֶה וּמְשַׁיֵּיר. כֵּן רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. קוֹנֶה וּמְשַׁיֵּירֶת. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. אֵין זִיקָה נוֹפֶלֶת לְמָקוֹם זִיקָה. כֵּן בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים הָכָא. אֵין זִיקָה נוֹפֶלֶת לְמָקוֹם מַאֲמָר.

רִבִּי יוּדָן בָּעֵי. קִידֵּשׁ אִשָּׁה מֵעַכְשָׁיו לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם וְנָפְלָה לוֹ אֲחוֹתָהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם אֲפִילוּ כֵן אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ וְהַלָּז תֵּצֵא מִשּׁוּם אַחוֹת אִשָּׁה. אָמַר. לֹא אָמְרוּ בֵּית שַׁמַּי אֶלָּא עַל יְדֵי זִיקָה וְעַל יְדֵי מַאֲמָר. וְהַהִיא דְּאָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֲפִילוּ קִידּוּשִׁין מֵאָה תּוֹפְשִׁין בָּהּ. וְלֹא כְּבֵית שַׁמַּי.

**ה משנה:** שְׁלֹשָׁה אַחִין שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִים שְׁתֵּי אֲחָיוֹת וְאֶחָד נָשׂוּי נָכְרִית. מֵת אֶחָד מִבַּעֲלֵי אֲחָיוֹת וְכָנַס הַנָּשׂוּי נָכְרִית אֶת אִשְׁתּוֹ וָמֵת. שְׁנָיָה יוֹצִיא מִשּׁוּם אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ וְרִאשׁוֹנָה מִשּׁוּם צָרָתָהּ. עָשָׂה בָהּ מַאֲמָר וָמֵת נָכְרִית חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת.

**הלכה:** שְׁלֹשָׁה אַחִין שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִין לִשְׁתֵּי אֲחָיוֹת כול׳. בֵּין רַבָּנִין בֵּין רִבִּי שִׁמְעוֹן מוֹדִין בָּהּ. כְּרַבָּנִין צַד שֶׁקָּנָה מַאֲמָר כְּנֶגְדָּהּ אָסוּר בַּצָּרָה. וְצַד שֶׁלֹּא קָנָה בָהּ מַאֲמָר כְּנֶגְדּוֹ אָסוּר בַּצָּרָה. לְפִיכָךְ חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת. כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן קָנָה מַאֲמָר שְׁתֵּיהֶן מוּתָּרוֹת. לֹא קָנָה מַאֲמָר הָרִאשׁוֹנָה אֲסוּרָה וְהַשְּׁנִיָּה מוּתֶּרֶת מִסָּפֵק חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת.

**ו משנה:** שְׁלֹשָׁה אַחִין שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִין שְׁתֵּי אֲחָיוֹת וְאֶחָד נָשׂוּי נָכְרִית. מֵת הַנָּשׂוּי נָכְרִית וְכָנַס אֶחָד מִבַּעֲלֵי אֲחָיוֹת אֶת אִשְׁתּוֹ וָמֵת. רִאשׁוֹנָה יוֹצֵאת מִשּׁוּם אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ וּשְׁנִיָּה מִשּׁוּם צָרָתָהּ. עָשָׂה בָהּ מַאֲמָר וָמֵת נָכְרִית חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת.

**הלכה:** שְׁלֹשָׁה אַחִין שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִין לִשְׁתֵּי אֲחָיוֹת כול׳. בֵּין רַבָּנִין בֵּין רִבִּי שִׁמְעוֹן מוֹדֵיי בָּהּ.

**ז משנה:** שְׁלֹשָׁה אַחִין שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִין שְׁתֵּי אֲחָיוֹת וְאֶחָד נָשׂוּי נָכְרִית. מֵת אֶחָד מִבַּעֲלֵי אֲחָיוֹת וְכָנַס נָשׂוּי נָכְרִית אֶת אִשְׁתּוֹ וּמֵתָה אִשְׁתּוֹ שֶׁלַּשֵּׁינִי וְאַחַר כָּךְ מֵת נָשׂוּי נָכְרִית הֲרֵי זֶה אֲסוּרָה עָלָיו עוֹלָמִית הוֹאִיל וְנֶאֱסְרָה עָלָיו שָׁעָה אַחַת.

**הלכה:** שְׁלֹשָׁה אַחִין כול׳. אָמַר רִבִּי אַבִינָא. הָדָא דְאָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא דוֹמֶה אִיסּוּר אֲחָיוֹת יְבָמוֹת לְאִיסּוּר אֲחָיוֹת שֶׁאֵינָן יְבָמוֹת.

**ח משנה:** שְׁלֹשָׁה אַחִין שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִין שְׁתֵּי אֲחָיוֹת וְאֶחָד נָשׂוּי נָכְרִית. גֵּירַשׁ אֶחָד מִבַּעֲלֵי אֲחָיוֹת אֶת אִשְׁתּוֹ וּמֵת הַנָּשׂוּי נָכְרִית וּכְנָסָהּ הַמְגֹרָשׁ וּמֵת. זוֹ הִיא שֶׁאָמְרוּ וְכוּלָּן שֶׁמֵּתוּ אוֹ שֶׁמֵּיאֲינוּ אוֹ נִתְגָּרְשׁוּ אוֹ שֶׁנִּמְצְאוּ אֲיֵילוֹנִיוֹת צָרוֹתֵיהֶן מוּתָּרוֹת.

**הלכה:** שְׁלֹשָׁה אַחִין כול׳. גֵּירַשׁ. רִבִּי חַגַּיי בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא. לֹא סוֹף דָּבָר בְּשֶׁגֵּירַשׁ וְאַחַר כָּךְ כָּנַס. אֶלָּא אֲפִילוּ כָּנַס וְאַחַר כָּךְ גֵּירַשׁ. הָדָא הִיא דְתַנִּינָן שֶׁאִם מֵתוּ אוֹ נִתְגָּרְשׁוּ צָרוֹתֵיהֶן מוּתָּרוֹת.

אָמַר רִבִּי יוּדָן. אַף רִבִּי לְעָזָר מוֹדֶה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. וְיֵאוּת. אִילּוּ מִי שֶׁהָיוּ לוֹ בָנִים וּמֵתוּ וְאַחַר כָּךְ מֵת הוּא שֶׁמָּא אֵין אִשְׁתּוֹ זְקוּקָה לְיִיבּוּם. תַּמָּן וְהוּא שֶׁהָיוּ לוֹ בָנִים בְּשָׁעַת מִיתָה. וְהָכָא וְהוּא שֶׁתְּהֵא צָרָה לְאַחַר מִיתָה.

**ט משנה:** וְכוּלָּן שֶׁהָיוּ בָהֶן קִידּוּשִׁין אוֹ גֵירוּשִׁין בְּסָפֵק חֲרֵי אֵילּוּ חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתְיַבְּמוֹת. כֵּיצַד סָפֵק קִידּוּשִׁין זָרַק לָהּ קִידּוּשֶׁיהָ סָפֵק קָרוֹב לוֹ סָפֵק קָרוֹב לָהּ זֶהוּ סָפֵק קִידּוּשִׁין. כֵּיצַד סָפֵק גֵּירוּשִׁין כָּתַב בִּכְתָב יָדוֹ וְאֵין עָלָיו עֵדִים יֵשׁ עָלָיו עֵדִים וְאֵין בּוֹ זְמַן יֵשׁ בּוֹ זְמַן וְאֵין בּוֹ אֶלָּא עֵד אֶחָד זֶהוּ סְפֵק גֵּירוּשִׁין.

**הלכה:** וְכוּלָּן שֶׁהָיוּ בָהֶן קִידּוּשִׁין אוֹ גֵירוּשִׁין בְּסָפֵק חֲרֵי אֵילּוּ חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתְיַבְּמוֹת כול׳. לֵית כָּאן סְפֵק גֵּירוּשִׁין מַמָּשׁ. כֵּיצַד סְפֵק קִידּוּשִׁין. זָרַק לָהּ קִידּוּשֶׁיהָ סָפֵק קָרוֹב לָהּ סָפֵק קָרוֹב לוֹ זֶהוּ סְפֵק קִידּוּשִׁין. וְהָכָא זָרַק לָהּ גִּיטָּהּ סָפֵק קָרוֹב לָהּ סָפֵק קָרוֹב לוֹ זֶהוּ סְפֵק גֵּירוּשִׁין.

רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי חֲלַפְתָּא דְמִן הוּה. וְכוּלָּן אִם נִישֵּׂאת בּוֹ לֹא תֵצֵא. שֶׁלֹּא לְהוֹצִיא לִיזָה עַל בָּנֶיהָ. בִּתּוֹ שֶׁנִּישֵּׂאת לַשּׁוֹק בְּגֵט וֶה לֹא תֵצֵא כְּדֵי לַזּוֹק צָרָתָהּ לְאָבִיהָ. צָרָתָהּ שֶׁנִּישֵּׂאת לַשּׁוֹק בְּגֵט וֶה תֵצֵא. בִּתּוֹ שֶׁנִּישֵּׂאת לְאָחִיו בְּגֵט וֶה תֵצֵא. צָרָתָהּ שֶׁנִּישֵּׂאת לְאָחִיו בְּגֵט וֶה אֲפִילּוּ לְאָבִיהָ לֹא תֵצֵא.

תַּנֵּי שְׁלֹשָׁה שְׁטָרוֹת הַלָּלוּ גוֹבֶה מִבְּנֵי חוֹרִין וְאֵינוֹ גוֹבֶה מִן הַמְשׁוּעְבָּדִין. אָמַר רִבִּי בָּא. הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁלֹּא הוּחְזַק בְּשֶׁטָר בְּיַד הַמַּלְוֶה. אֲבָל הוּחְזַק הַשֶּׁטָר בְּיַד הַמַּלְוֶה גוֹבֶה. רִבִּי יוֹסֵה בָּעֵי. אִם שֶׁלֹּא הוּחְזַק הַשֶּׁטָר בְּיַד הַמַּלְוֶה אֲפִילּוּ מִבְּנֵי חוֹרִין לֹא יִגְבֶּה. אֶלָּא כֵּן אֲנָן קַיָּימִין בְּשֶׁהוּחְזַק הַשֶּׁטָר בְּיַד הַמַּלְוֶה. וְלָמָּה אֵינוֹ גוֹבֶה. אָמַר רִבִּי בִּיסְנָא. מִפְּנֵי קֶינוֹנְיָא. רִבִּי אָבוּן אָמַר. מִפְּנֵי שֶׁהוּא פָסוּל. עַד כְּדוֹן בְּשֶׁלָּוָה הַזָּקֵן וְשִׁיעְבֵּד הַזָּקֵן. לָוָה הַזָּקֵן וְשִׁיעְבֵּד הַבֵּן. אִית לָךְ מֵימַר מִפְּנֵי קֶינוֹנְיָא. לֹא מִפְּנֵי שֶׁהוּא פָסוּל. וְהָכָא מִפְּנֵי שֶׁהוּא פָסוּל. אָמַר רִבִּי אָבוּן. וְהָא תַנֵּי אַף בְּגִיטֵּי נָשִׁים כֵּן. אִית לָךְ מֵימַר מִפְּנֵי קֶינוֹנְיָא. לֹא מִפְּנֵי שֶׁהוּא פָסוּל. וְהָכָא מִפְּנֵי שֶׁהוּא פָסוּל.

**י** **משנה:** שְׁלֹשָׁה אַחִים נְשׂוּאִין לְשָׁלֹשׁ נָשִׁים נָכְרִיּוֹת וּמֵת אֶחָד מֵהֶן וְעָשָׂה בָהּ שִׁינּוּי מֵאֲמָר וָמֵת הֲרֵי אֵילּוּ חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתְיַיבְּמוֹת שֶׁנֶּאֱמַר יְבָמָהּ יָבוֹא עָלֶיהָ. שֶׁעָלֶיהָ זִיקַת יָבָם אֶחָד וְלֹא שֶׁעָלֶיהָ זִיקַת שְׁנֵי יְבָמִין. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר מְיַיבֵּם לְאֵי זוֹ שֶׁיִּרְצֶה וְחוֹלֵץ לַשְּׁנִיָּיה.

**הלכה:** שְׁלֹשָׁה אַחִין נְשׂוּאִין לְשָׁלֹשׁ נָשִׁים כול׳. אִילּוּ שׁוֹמֶרֶת יָבָם שֶׁנָּפְלָה לִפְנֵי כַמָּה יְבָמִין שֶׁמָּא אֵינָהּ מִתְיַיבֶּמֶת. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. אֵשֶׁת אֶחָד מִתְיַיבֶּמֶת. לֹא אֵשֶׁת שְׁנֵי מֵתִים. נִיחָא חוֹלֵץ לְבַעֲלַת מַאֲמָר. עַל שֵׁם אֵשֶׁת מֵת אֶחָד מִתְיַיבֶּמֶת לֹא אֵשֶׁת שְׁנֵי מֵתִים. שְׁנָיָיה לָמָּה אֵינָהּ מִתְיַיבֶּמֶת. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. דִּרְבִּי מֵאִיר הִיא. דְּאָמַר רִבִּי מֵאִיר. כָּל שֶׁאֵין אַתְּ מְיַיבְּמָנוֹ אֵין אַתְּ מְיַיבֵּם צָרָתוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אִם אָמְרָה רִבִּי לָעְזָר מִנַּי שְׁמָעָהּ וְאָמְרָהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. בֶּן תִּשַּׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שֶׁבָּא עַל יְבִמְתּוֹ מִשֶּׁהִגְדִּיל וְנָשָׂא אִשָּׁה אַחֶרֶת. אִם לֹא יָדַע אֶת הָרִאשׁוֹנָה מִשֶּׁהִגְדִּיל הַשְּׁנִיָּיה אוֹ חוֹלֶצֶת אוֹ מִתְיַיבֶּמֶת. הָרִאשׁוֹנָה חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַיבֶּמֶת. הָכָא אַתְּ אוֹמֵר. חוֹלֶצֶת. וְהָכָא אַתְּ אוֹמֵר. מִתְיַיבֶּמֶת. הָא דְאַתְּ אָמַר חוֹלֶצֶת רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן. וְהֵן דְּאַתְּ אָמַר מִתְיַיבֶּמֶת רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבָּנִן. רִבִּי אָבוּן רִבִּי בִּיסְנָא בְשֵׁם רִבִּי אָחָא. וְהוּא שֶׁיִּיבֵּם וְאַחַר כָּךְ חָלַץ. אֲבָל אִם חָלַץ בַּתְּחִילָּה אָסוּר. שֶׁמָּא קָנָה מַאֲמָר וְנִפְטְרָה בַּחֲלִיצַת חֲבֵירָתָהּ.

**יא** **משנה:** שְׁנֵי אַחִין נְשׂוּאִין לִשְׁתֵּי אֲחָיוֹת וּמֵת אֶחָד מֵהֶן וְאַחַר כָּךְ מֵתָה אִשְׁתּוֹ שֶׁלַּשֵּׁנִי הֲרֵי זוֹ אֲסוּרָה עָלָיו עוֹלָמִית הוֹאִיל וְנֶאֱסְרָה עָלָיו שָׁעָה אַחַת.

**הלכה:** שְׁנֵי אַחִין נְשׂוּאִין לִשְׁתֵּי אֲחָיוֹת כול׳. אָמַר רִבִּי אַבִינָא. הָדָא הִיא דְאָמַר רִבִּי הִילָא רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא דוֹמֶה אִיסּוּר אֲחָיוֹת יְבָמוֹת לְאִיסּוּר אֲחָיוֹת שֶׁאֵינָן יְבָמוֹת.

**יב** **משנה:** שְׁנַיִם שֶׁקִּידְּשׁוּ שְׁתֵּי נָשִׁים וּבְשָׁעַת כְּנִיסָתָן לַחוּפָּה הֶחֱלִיפוּ אֶת שֶׁלָּזֶה בָּזֶה וְאֶת שֶׁלָּזֶה לָזֶה. הֲרֵי אֵילּוּ חַיָּיבִין מִשּׁוּם אֵשֶׁת אִישׁ הָיוּ אַחִין חַיָּיבִין אַף מִשּׁוּם אֵשֶׁת אָח. וְאִם הָיוּ אֲחָיוֹת חַיָּיבִין אַף מִשּׁוּם אִשָּׁה עַל אֲחוֹתָהּ. וְאִם הָיוּ נִידּוֹת חַיָּיבִין אַף מִשּׁוּם נִידּוֹת. וְכוּלָּן מַפְרִישִׁין אוֹתָן שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים שֶׁמָּא מְעוּבָּרוֹת הֵן וְאִם הָיוּ קְטַנּוֹת שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לִילֵּד מַחֲזִירִין אוֹתָן מִיָּד. וְאִם הָיוּ כוֹהֲנוֹת נִפְסְלוּ מִן הַתְּרוּמָה.

**הלכה:** אִם בָּא עַל הַשְּׁנָיָיה חַיָּיב שְׁתַּיִם. מִשּׁוּם אֵשֶׁת אָח וּמִשּׁוּם אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ.

תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. פְּעָמִים אַרְבַּע פְּעָמִים שְׁתַּיִם פְּעָמִים שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה. הֲרֵי אֵילּוּ חַיָּיבִין מִשּׁוּם אֵשֶׁת אִישׁ הֲהֵן תַּרְתֵּי הֲהֵן תַּרְתֵּי. אִם הָיוּ אַחִין מִשּׁוּם אֵשֶׁת אָח הֲהֵין אַרְבַּע וַהֲהֵין אַרְבַּע. אִם הָיוּ אֲחָיוֹת מִשּׁוּם אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ הֲהֵין שִׁיתָּא וַהֲהֵין שִׁיתָּא. אִם הָיוּ נִידּוֹת מִשּׁוּם נִידָּה הֲהֵין תְּמָנֵי וַהֲהֵין תְּמָנֵי. הֵן קַטַּנִּים וְהֵן גְּדוֹלוֹת פְּטוּרִין. וְכוּלָּן הֵן גְּדוֹלִין וְהֵן קְטַנּוֹת חַיָּיבִין שְׁתַּיִם שְׁתַּיִם מִשּׁוּם נִידָּה. וְאִם הִשִּׁיאָן אֲבִיהֶן מִשּׁוּם שְׁמוֹנָה. הָיוּ אֶחָד גָּדוֹל וְאֶחָד קָטוֹן. הַנִּבְעֶלֶת מִן הַקָּטָן חַיֶּיבֶת מִשּׁוּם אִשְׁתּוֹ שֶׁלַּגָּדוֹל. הַנִּבְעֶלֶת מִן הַגָּדוֹל פְּטוּרָה מִשּׁוּם אִשְׁתּוֹ שֶׁלַּקָּטָן.

רִבִּי בָּא בְשֵׁם רִבִּי יִרְמְיָה. אֲנוּסָה אֵינָהּ צְרִיכָה לְהַמְתִּין שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים. וְהָא תְנַן. מַפְרִישִׁין אוֹתָן שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים שֶׁמָּא מְעוּבָּרוֹת הֵן. אִם לֹא הָיוּ רְאוּיוֹת לְוָלָד מַחֲזִירִין אוֹתוֹ מִיָּד. שַׁנְיָיא הִיא הָכָא מִפְּנֵי תִּיקּוּן הַוָּולָד.

אִם הָיוּ כוֹהֲנוֹת נִפְסְלוּ מִן הַכְּהוּנָּה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁהָאוֹנְסִין פּוֹסְלִין בִּכְהוּנָּה כְּאֵשֶׁת אִישׁ.

## פרק ד

**א** **משנה:** הַחוֹלֵץ לִיבִמְתּוֹ וְנִמְצֵאת מְעוּבֶּרֶת וְיָלְדָה בִּזְמַן שֶׁהַוָּולָד שֶׁלְּקַיָּמָא הוּא מוּתָּר בְּקְרוֹבוֹתֶיהָ וְהִיא מוּתֶּרֶת בְּקְרוֹבָיו. וְלֹא פְסָלָהּ מִן הַכְּהוּנָּה. אֵין הַוָּולָד שֶׁלְּקַיָּמָא הוּא אָסוּר בְּקְרוֹבוֹתֶיהָ וְהִיא אֲסוּרָה בְּקְרוֹבָיו. וּפְסָלָהּ מִן הַכְּהוּנָּה.

**הלכה:** הַחוֹלֵץ לִיבִמְתּוֹ וְנִמְצֵאת מְעוּבֶּרֶת כול׳. בְּשֶׁעָבַר. הָא כַתְּחִילָּה לֹא. דֵּי מַתְנִיתָא הַיְבָמָה לֹא תַחֲלוֹץ וְלֹא תִתְיַבֵּם עַד שֶׁיִּהֵא לָהּ שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים. וְתַחֲלוֹץ מִיָּד. מַה נַפְשָׁךְ. אִם בֶּן קַיָּמָא הוּא לֹא נִגְעָה בָהּ חֲלִיצָה. אִם אֵינוֹ בֶן קַיָּמָא הוּא הֲרֵי חֲלִיצָתָהּ בְּיָדָהּ. רִבִּי זְעִירָה רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. שֶׁלֹּא תְהֵא צְרִיכָה כְּרוּז לִכְהוּנָּה. רִבִּי בָּא רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. שֶׁלֹּא תְהֵא צְרִיכָה כְּרוּז לִכְהוּנָּה. תַּנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. מֵאַן יָבְמִי. אֶת

שֶׁאוֹמְרִין לוֹ. יַיבֵּם. אוֹמְרִים לוֹ. חֲלוֹץ. וְאֶת שֶׁאֵין אוֹמְרִים לוֹ. יַיבֵּם. אֵין אוֹמְרִים לוֹ. חֲלוֹץ. מַה נִּפַּק מִן בֵּינַיהוֹן. הָיְתָה כְּשֵׁירָה וְנִתְחַלְּלָה. כְּגוֹן אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל וּגְרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט. מָאן דְּאָמַר. שֶׁלֹּא תְהֵא צְרִיכָה כְּרוּז לִכְהוּנָּה. וְזוּ הוֹאִיל וְאֵינָהּ צְרִיכָה כְּרוּז לִכְהוּנָּה חוֹלֶצֶת. מָאן דְּאָמַר. אֶת שֶׁאוֹמְרִים לוֹ יַיבֵּם. אוֹמְרִים לוֹ. חֲלוֹץ.

חָלַץ בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים מַהוּ שֶׁתְּהֵא צְרִיכָה לְאַחַר שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. קְטַנָּה שֶׁחָלְצָה תַּחֲלוּץ מִשֶּׁתַּגְדִּיל. וְאִם חָלְצָה חֲלִיצָתָהּ כְּשֵׁירָה. רִבִּי מָנָא אָמַר לָהּ סְתָם. רִבִּי יִצְחָק בְּרֵיהּ דְּרִבִּי חִייָה מָטֵי בָהּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי מֵאִיר הִיא. דְּרִבִּי מֵאִיר אָמַר. אֵין חוֹלְצִין וְאֵין מְיַיבְּמִין אֶת הַקְּטַנָּה שֶׁמָּא תִימָּצֵא אֲיילוֹנִית. כְּמַה דְּאַתְּ אָמַר תַּמָּן. אַף עַל פִּי שֶׁחָלְצָה חוֹלֶצֶת. וְהָכָא נַמִּי אַף עַל פִּי שֶׁחָלְצָה חוֹלֶצֶת.

רִבִּי יוּדָן בַּעֲי. חָלַץ לָהּ מְעוּבֶּרֶת וְהִפִּילָה. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. חֲרֵי שֶׁמֵּת וְהִנִּיחַ אֶת אִשְׁתּוֹ מְעוּבֶּרֶת יָכוֹל תְּהֵא זְקוּקָה לְיָבָם. תַּלְמוּד לוֹמַר וְלֹא יִמָּחֶה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל. אֶת שֶׁשְּׁמוֹ מָחוּי. תַּלְמוּד לוֹמַר. לְהָקִים לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל. עַד שֶׁתִּדַּע אִם בֵּן קַיָּמָה הוּא אִם אֵינוֹ בֵּן קַיָּמָה. יָכוֹל אַף אֵשֶׁת סָרִיס תְּהֵא צְרִיכָה לְיִיבּוּם. תַּלְמוּד לוֹמַר וְלֹא יִמָּחֶה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל. אֶת שֶׁאֵין שְׁמוֹ מָחוּי. יָצָא זֶה שֶׁ(אין) שְׁמוֹ מָחוּי.

יָכוֹל אוֹמֵר. צָרָתָהּ מוּתֶּרֶת לְהִינָּשֵׂא. הַכּוֹנֵס אֶת יְבִמְתּוֹ וְנִמְצֵאת מְעוּבֶּרֶת כְּמַה דְּאַתְּ אָמַר. צָרָתָהּ לֹא תִינָּשֵׂא עַד שֶׁתִּדַּע בְּמַה הִיא מוּתֶּרֶת אִם בְּעִיבּוּר אִם בְּבֵיאָה. אַף בַּחֲלוּצָה כֵּן. חֲלִיצָה פְּטוֹר וּבִיאָה פְּטוֹר. כְּמַה דְתֵימַר בְּבִיאָה כָּךְ אַתְּ מָר בַּחֲלִיצָה.

שְׁמוּאֵל אָמַר. זָכְיָן בָּעוֹבָּרִין. רִבִּי לָעְזָר אָמַר. אֵין זָכְיָן בָּעוֹבָּרִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אַף עַל גַּב דִּשְׁמוּאֵל אָמַר זָכְיָן לָעוֹבָּרִין. מוֹדֵי הוּא שֶׁיָּצָא רֹאשׁוֹ וְרוּבּוֹ בַּחַיִּים. דֵּי מַתְנִיתָא הַחוֹלֵץ לִיבְמְתּוֹ וְנִמְצֵאת מְעוּבֶּרֶת. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר כָּאן. הוּא לְמַפְרֵעַ לֹא נִגְעָה בָהּ חֲלִיצָה. וְהָכָא בְּ(י)ן הוּא לְמַפְרֵעַ וְהוּא שֶׁיִּזְכֶּה. תַּמָּן תַּנִּינָן. הָאוֹמֵר. אִם יָלְדָה אִשְׁתִּי זָכָר יִטּוֹל מָנֶה. יָלְדָה זָכָר נוֹטֵל מָנֶה. אִם נְקֵיבָה מָאתַיִם. יָלְדָה נְקֵיבָה נוֹטֶלֶת מָאתַיִם. רִבִּי לָעְזָר אָמַר. לֹא אָמְרוּ אֶלָּא בְנוֹ. הָא אַחֵר לֹא. רִבִּי יוֹסָה אָמַר. אֲפִילּוּ אַחֵר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לָעְזָר וּבִלְבַד שְׁכִיב מְרַע. הָא בָרִיא לֹא. בִּלְבַד מְטַלְטְלִין. הָא קַרְקָעוֹת לֹא. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי לָעְזָר. גַּר שֶׁמֵּת וּבִיזְבּוּז יִשְׂרָאֵל אֶת נְכָסָיו. וְנוֹדַע שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֵן בְּמְדִינַת הַיָּם אוֹ שֶׁהָיְתָה עִיבְּרָה. הַכֹּל חַייָבִין לְהַחֲזִיר. מַה עָבַד לָהּ רִבִּי לָעְזָר. שַׁנְייָא הִיא הָכָא שֶׁהוּא בְנוֹ. וְסֵיפָא פְלִיגָא עַל שְׁמוּאֵל מִן הָדָא דְרִבִּי יוֹסָה. הֶחֱזִירוּ הַכֹּל. אַחַר כָּךְ מֵת הַבֵּן אוֹ שֶׁהִפִּילָה. כָּל הַקּוֹדֵם בָּאַחֲרוֹנָה זָכָה. בָּרִאשׁוֹנָה לֹא זָכָה. אֲפִילּוּ בָרִאשׁוֹנָה לֹא יִזְכֶּה. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יוֹסָה. אַף עַל גַּב דִּשְׁמוּאֵל אָמַר. זָכְיָן לָעוֹבָּרִין. מוֹדֵי וְהוּא שֶׁיָּצָא רֹאשׁוֹ וְרוּבּוֹ בַּחַיִּים. חֲרֵי אֵינוֹ בֶּן קַיָּמָה. אָמַר רִבִּי יִצְחָק בַּר אֶלְעָזָר. מְשׁוּם יֵיאוּשׁ. רַבָּנִן דְּקֵיסָרִין רִבִּי חִייָה בַּר וָוא בְשֵׁם רִבִּי אַבָּא בַּר נָתָן. חָזַר בָּהּ רִבִּי נָתָן. מִן מַתְנִיתָא. אִם זָכָר מָנֶה. אִם נְקֵיבָה מָאתַיִם. וּנְקֵיבָה גַּבָּהּ לֹא בְעִנְיָין כְּאַחֵר הוּא. תַּנֵּי בַּר קַפָּרָא. בֶּן יוֹמוֹ זָכִין לוֹ.

**ב משנה:** הַכּוֹנֵס אֶת יְבִמְתּוֹ וְנִמְצֵאת מְעוּבֶּרֶת וְיָלְדָה בִּזְמַן שֶׁהַוָּולָד שֶׁל קַיָּמָא יוֹצִיא וְחַייָבִין בִּקְרָבָן. וְאִם אֵין הַוָּולָד שֶׁל קַיָּמָא יְקַיֵּים. סָפֵק בֶּן תִּשַּׁע לָרִאשׁוֹן סָפֵק בֶּן שִׁבְעָה לָאַחֲרוֹן יוֹצִיא וְהַוָּולָד כָּשֵׁר וְחַייָבִין בְּאָשָׁם תָּלוּי.

**הלכה:** אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. כָּל שֶׁאֶיפְשַׁר לָךְ לַעֲמוֹד עַל וַדָּאוֹ אֵין חַייָבִין עַל סְפֵיקוֹ אָשָׁם תָּלוּי. הֵיךְ עֲבִידָא. הָיוּ לְפָנָיו שְׁנֵי זֵיתִים אֶחָד שֶׁלְּחֹלֶב וְאֶחָד שֶׁלִּשּׁוּמָּן וְאָכַל אֶחָד מֵהֶן וְחָבֵירוֹ מוּנָּח בְּתוֹכָהּ. וְאָמַר. מֵאַחַר שֶׁאֵילּוּ אֶמְצָא אֶת הַמַּפְתֵּחַ יָכוֹל אֲנִי לַעֲמוֹד עַל וַדָּאוֹ מַהוּ שֶׁיְּהוּ חַייָבִין עַל סְפֵיקוֹ אָשָׁם תָּלוּי. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הַכּוֹנֵס אֶת יְבִמְתּוֹ וְנִמְצֵאת מְעוּבֶּרֶת עַד שֶׁלֹּא יְוַודַּע לוֹ אִם בֶּן קַיָּמָא הוּא אִם אֵינוֹ בֶּן קַיָּמָא מְבִיא. הָדָא אָמְרָה שֶׁאֵינוֹ מְבִיא.

רַב אָמַר. כָּל שֶׁאֶיפְשַׁר לוֹ לַעֲמוֹד עַל וַודַּייוֹ אֵין חַייָבִין עַל סְפֵיקוֹ אָשָׁם תָּלוּי. הֵיךְ עֲבִידָא. הָיוּ לְפָנָיו שְׁנֵי זֵיתִים אֶחָד שֶׁלְּחֹלֶב וְאֶחָד שֶׁלִּשּׁוּמָּן וְאָכַל אֶחָד מֵהֶן. וּבָא עוֹרֵב וְאָכַל אֶת הַשֵּׁינִי. מֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲמוֹד עַל וַודַּייוֹ אֵין חַייָבִין עַל סְפֵיקוֹ אָשָׁם תָּלוּי. אֲבָל אִם אָכַל עוֹרֵב תְּחִילָּה וְאַחַר כָּךְ אָכַל הוּא. מֵאַחַר שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲמוֹד עַל וַודַּייוֹ חַייָבִין עַל סְפֵיקוֹ אָשָׁם תָּלוּי. לֹא כֵן אָמַר רַב. הַכּוֹנֵס אֶת יְבִמְתּוֹ וְנִמְצֵאת מְעוּבֶּרֶת עַד שֶׁלֹּא יְוַודַּע לוֹ אִם בֶּן קַיָּמָא הוּא אִם אֵינוֹ בֶּן קַיָּמָא מְבִיא. הָדָא אָמְרָה שֶׁאֵינוֹ מְבִיא. וְהוּא שֶׁיּוֹכִיחַ לְפָנָיו חֵלֶב בָּרוּר. אַף עַל גַּב דְּרַב אָמַר. וְהוּא שֶׁיּוֹכִיחַ לְפָנָיו חֵלֶב בָּרוּר. מוֹדֶה הוּא הָכָא. שֶׁיָּכוֹל לַעֲמוֹד עַל וַודַּאוֹ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַב. כִּרְבִּי לָעְזָר אוֹמֵר. חַייָבִין עַל חֶלְבּוֹ אָשָׁם תָּלוּי. מַה עֲבַד רַב. פָּתַר לָהּ. חֲלוּקִין עַל דִּבְרֵי רִבִּי לָעְזָר. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַב. חֲתִיכָה שֶׁלְּחוּלִין וַחֲתִיכָה שֶׁלְּקוֹדֶשׁ. אָכַל אֶת אַחַת מֵהֶן וְאֵין יָדוּעַ אֶת אֵי זֶה מֵהֶן אָכַל מְבִיא אָשָׁם תָּלוּי. אָכַל אֶת הַשְּׁנָייָה מְבִיא אָשָׁם וַודַּאי. אָכַל אֶת הָרִאשׁוֹנָה וּבָא אַחֵר וְאָכַל אֶת הַשְּׁנָייָה זֶה מְבִיא אָשָׁם תָּלוּי וְזֶה מְבִיא אָשָׁם תָּלוּי. נִיחָא רִאשׁוֹן מְבִיא אָשָׁם תָּלוּי. שֵׁינִי לָמָּה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. תִּיפְתָּר שֶׁהָיְתָה חֲתִיכָה גְּדוֹלָה וְאָכַל חֶצְיָיהּ וְהִנִּיחַ חֶצְיָיהּ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַב. סָפֵק בֶּן תִּשְׁעָה לָרִאשׁוֹן בֶּן שִׁבְעָה לָאַחֲרוֹן יוֹצִיא וְהַוָּולָד כָּשֵׁר וְחַייָבִין עַל סְפֵיקוֹ אָשָׁם תָּלוּי. חֲרֵי אֵיפְשַׁר לָךְ לַעֲמוֹד עַל וַודַּייוֹ וְחַייָבִין עַל סְפֵיקוֹ אָשָׁם תָּלוּי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. קַייָמָה רִבִּי זְעִירָא קוֹמֵי רִבִּי חִייָה בַּר וָוא. רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי חִייָה בַּר בָּא. קַייָמָהּ רִבִּי זְעוּרָה קָמַיְנָן. מֵאַחַר שֶׁהוּא יָכוֹל לְהֶעָרוֹת וְלִפְרוֹשׁ וְלִידַע אִם מִמֶּנּוּ הוּא אִם מֵאַחֵר הוּא. כְּמִי שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲמוֹד עַל וַודַּייוֹ.

מַה אָנָן קַייָמִין. אִם כְּשֶׁבָּא עָלֶיהָ לְאַחַר מִיתַת בַּעֲלָהּ מִיָּד הוּפְרָה עוּבְּרָהּ לְאַחַר שְׁנֵי חֲדָשִׁים. נִיתְנֵי. בֶּן תִּשְׁעָה לַזֶּה וְלַזֶּה בֶּן שִׁבְעָה לַזֶּה וְלַזֶּה. אֶלָּא כֵן אָנָן קַייָמִין בְּשֶׁבָּא עָלֶיהָ לְאַחַר שְׁנֵי חֲדָשִׁים וְהוּפְרָה עוּבְּרָהּ לְאַחַר שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים. נִיתְנֵי. הַיְּבָמָה לֹא תַחֲלוֹץ וְלֹא תִתְיַבֵּם עַד שֶׁיִּהוּ לָהּ חֲמִשָּׁה חֲדָשִׁים. אֶלָּא כֵן אָנָן קַייָמִין. כְּשֶׁבָּא עָלֶיהָ לְאַחַר אַרְבָּעִים יוֹם וְהוּפְרָה עוּבְּרָהּ לְאַחַר חֲמִשִּׁים יוֹם. חֲרֵי יֵשׁ כָּאן שְׁלִימִין לָרִאשׁוֹן וּמְקוּטָּעִין לַשֵּׁינִי. שְׁמַע מִינָהּ שֶׁהָאִשָּׁה יוֹלֶדֶת

לַחֲדָשִׁים שְׁלֵימִים. אַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ שֶׁהֵן שְׁתֵּי יְצִירוֹת. אַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ שֶׁהָאִשָּׁה יוֹלֶדֶת לַחֲדָשִׁים מְקוּטָּעִין. אַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ שֶׁהָאִשָּׁה מְעוּבֶּרֶת וְחוֹזֶרֶת וּמִתְעַבֶּרֶת. אַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ שֶׁהָאִשָּׁה אֵינָהּ מְעֻבֶּרֶת מִשְּׁנֵי בְנֵי אָדָם כְּאַחַת. וּפְלִיגָא עַל דְּרַבָּנַן דַּאֲגַדְתָּא. דְּרַבָּנַן דַּאֲגַדְתָּא אוֹמְרִים. וַיֵּצֵא אִישׁ הַבִּינַיִם. מִמַּעַרְכוֹת פְּלִשְׁתִּים. מִמֶּאָה עָרְלוֹת פְּלִשְׁתִּים. שֶׁהֵעֲרוּ בָהּ מֵאָה עָרְלוֹת פְּלִשְׁתִּים. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. וְלָא פְלִיגִין. עַד שֶׁלֹּא נִסְרַח הַזֶּרַע הָאִשָּׁה מְעוּבֶּרֶת מִשְּׁנֵי בְנֵי אָדָם כְּאַחַת. מִשֶּׁנִּסְרַח הַזֶּרַע אֵין הָאִשָּׁה מְעוּבֶּרֶת מִשְּׁנֵי בְנֵי אָדָם כְּאַחַת.

מְנַיִין שְׁתֵּי יְצִירוֹת. רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רִבִּי הוּנָא. וַייֵצֶר. יְצִירָה לְשִׁבְעָה וִיצִירָה לְתִשְׁעָה. נוֹצָר לְשִׁבְעָה וְנוֹלָד לִשְׁמוֹנָה חַיי. כָּל שֶׁכֵּן לְתִשְׁעָה. נוֹצָר לְתִשְׁעָה. וְנוֹלָד לִשְׁמוֹנָה אֵינוֹ חַיָּיה. נוֹצָר לְתִשְׁעָה וְנוֹלָד לְשִׁבְעָה. אֵיתָא חָמִי. אִם לִשְׁמוֹנָה אֵינוֹ חַיָּיה לֹא כָּל שֶׁכֵּן לְשִׁבְעָה. בָּעוּן קוֹמֵי רִבִּי אַבָּהוּ. מְנַיִין לָבֶן שִׁבְעָה שֶׁהוּא חַיָּיה. אָמַר לוֹן מִדִּידְכוֹן אֲנָא יְהֵב לְכוֹן. זוטא אבטא זוטא אבטא.

בָּא הַסָּפָק לִיטּוֹל אֶת חֶלְקוֹ שֶׁלְּאָבִיו. אָמְרִין לֵיהּ. הַגֵּי אָבִיךְ. בָּא הַיָּבָם לִיטּוֹל חֶלְקוֹ שֶׁלְּאָחִיו. אוֹמְרִים לֵיהּ. הַגֵּי בְּרִיהּ. הָא כֵיצַד. עוֹשִׂין שִׁיפּוּיוֹת בֵּינֵיהֶן וּמְחַלְּקִין נִיכְסֵי הַמֵּת. נִמְצֵאת אוֹמֵר. שִׁיפּוּיוֹת לְאָחִיו הֶפְסֵד לָאַחִין. תַּחֲרוּת בָּאַחִין שֶׁבֶר בָּאַחִין. מֵת הַזָּקֵן הֲרֵי יֵשׁ בָּאִים בָּנִים בְּוַודַּאי וּבֶן(י)ן בֵּן בְּסָפֵק. מֵת הַסָּפֵק הֲרֵי יֵשׁ בֵּן אֲחִי אָב בְּוַודַּאי וְאֵם בְּסָפֵק. מֵת אֶחָד מִן הָאַחִין הֲרֵי יֵשׁ בֶּן בְּוַודַּאי וּבֶן(י)ן אָח בְּסָפֵק. מֵתָה אִמּוֹ שֶׁלְּסָפֵק הֲרֵי יֵשׁ כָּאן בֵּן בְּוַודַּאי וּבַעַל בְּסָפֵק. מֵת הַסָּפֵק וְאַחַר כָּךְ מֵתָה אִמּוֹ הֲרֵי יֵשׁ בֶּן אֲחִי אֵם בְּוַודַּאי וּבַעַל בְּסָפֵק. מֵת הַיָּבָם וּבָא הַסָּפֵק לִיטּוֹל חֶלְקוֹ שֶׁלְּאָבִיו. אִי הֲוָה קַדְמַיָּא מִיסְבֵּן אָמְרִין לֵיהּ. הַגֵּי אָבוּךְ. אֵין הֲוָה עָתִיר אָמְרִין לֵיהּ. כּוּלָּן אַחִין בְּנֵי אַחִין. בּוֹאוּ וְנִירַשׁ חֶלְקוֹ שֶׁלְּאָבִינוּ וְחֶלְקוֹ שֶׁלַּאֲחִי אָבִינוּ.

תַּנֵּי הָרִאשׁוֹן רָאוּי לִהְיוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל וְהַשֵּׁינִי מַמְזֵר בְּסָפֵק. רִבִּי לִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר. אֵין מַמְזֵר בְּסָפֵק. מוֹדֶה רִבִּי לִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב בְּסָפֵק כּוּתִים וּבְסָפֵק חַלָּלִים. כְּהַהִיא דְתַנִּינָן תַּמָּן. עֶשָׂרָה יוּחְסִין עָלוּ מִבָּבֶל. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב שְׁמוֹנָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל וְרִבִּי לִיעֶזֶר תִּשְׁעָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבָּנַן עֲשָׂרָה.

**ג משנה:** שׁוֹמֶרֶת יָבָם שֶׁנָּפְלוּ לָהּ נְכָסִים מוֹדִין בֵּית שַׁמַּי וּבֵית הִלֵּל שֶׁמּוֹכֶרֶת וְנוֹתֶנֶת וְקַיָּים. מֵתָה מַה יֵּעָשֶׂה בִּכְתוּבָּתָהּ וּבִנְכָסִים הַנִּכְנָסִין וְהַיּוֹצְאִין עִמָּהּ. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים יַחֲלוֹקוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵׁי הָאָב. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים הַנְּכָסִים בְּחֶזְקָתָן. כְּתוּבָּה בְחֶזְקַת יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל. וּנְכָסִים הַנִּכְנָסִין וְהַיּוֹצְאִין עִמָּהּ בְּחֶזְקַת יוֹרְשֵׁי הָאָב.

**הלכה:** שׁוֹמֶרֶת יָבָם שֶׁנָּפְלוּ לָהּ נְכָסִים כול׳. הָכָא אַתְּ אָמַר. מוֹכֶרֶת וְנוֹתֶנֶת וְקַיָּים. מֵתָה מַה יֵּעָשֶׂה בִּכְתוּבָתָהּ. וְהָכָא אַתְּ אָמַר. יַחֲלוֹקוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵׁי הָאָב. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. הֵן דְּאַתְּ אָמַר מוֹכֶרֶת וְנוֹתֶנֶת וְקַיָּים. כְּשֶׁנָּפְלוּ לָהּ עַד שֶׁלֹּא הָיְתָה שׁוֹמֶרֶת יָבָם. וְהָא דְאַתְּ אָמַר יַחֲלוֹקוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵׁי הָאָב. בְּשֶׁנָּפְלוּ לָהּ מִשֶּׁנַּעֲשֵׂית שׁוֹמֶרֶת יָבָם. נָפְלוּ לָהּ עַד שֶׁלֹּא נַעֲשֵׂית שׁוֹמֶרֶת יָבָם וְעָשׂוּ פֵּירוֹת מִשֶּׁנַּעֲשֵׂית שׁוֹמֶרֶת יָבָם כְּמִי שֶׁנָּפְלוּ לָהּ מִשֶּׁנַּעֲשֵׂית שׁוֹמֶרֶת יָבָם. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. הֵן יָבָם דְּהָכָא צְרִיכָא דְּבֵית שַׁמַּי כְּבַעַל הוּא אוֹ אֵינוֹ כְבַעַל. אֵין כְּבַעַל הוּא יוֹרֵשׁ אֶת הַכֹּל. אִם אֵינוֹ כְבַעַל לֹא יוֹרֵשׁ כְּלוּם. מִסְפֵּק יַחֲלוֹקוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵׁי הָאָב. בֵּית הִלֵּל פְּשִׁיטָא לֵיהּ כְּבַעַל. וְיוֹרֵשׁ אֶת הַכֹּל. שֶׁכֵּן אֲפִילּוּ אָחִיו אֵין לוֹ אֶלָּא אֲכִילַת פֵּירוֹת בִּלְבַד.

תַּנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. יִירְשׁוּ הַיּוֹרְשִׁין אֶת כְּתוּבָתָהּ חַיָּבִין בִּקְבוּרָתָהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. אֵילוּלֵי דְתַנִּיתָהּ רִבִּי הוֹשַׁעְיָה הֲוָות צְרִיכָה לַן. מֵאַחַר שֶׁאֵין לָהּ כְּתוּבָּה אֵין לָהּ קְבוּרָה. וְקַשְׁיָא. אֵילּוּ אִשָּׁה שֶׁאֵין לָהּ כְּתוּבָּה שָׁמָּא אֵין לָהּ קְבוּרָה. אִשָּׁה אַף עַל פִּי שֶׁאֵין לָהּ כְּתוּבָּה יֵשׁ לָהּ קְבוּרָה. בְּרָם הָכָא אִם יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה יֵשׁ לָהּ קְבוּרָה. אִם אֵין לָהּ כְּתוּבָּה אֵין לָהּ קְבוּרָה.

**ד משנה:** כְּנָסָהּ הֲרֵי הִיא כְאִשְׁתּוֹ לְכָל דָּבָר וּבִלְבַד שֶׁתְּהֵא כְתוּבָּתָהּ עַל נִכְסֵי בַּעֲלָהּ הָרִאשׁוֹן.

**הלכה:** כְּנָסָהּ הֲרֵי הִיא כְאִשְׁתּוֹ לְכָל דָּבָר כול׳. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה. כּוֹנֵס וּמְגָרֵשׁ וּמַחֲזִיר וְהִיא [שׁוֹבֶרֶת] לוֹ עַל כְּתוּבָּתָהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. לְצָדָדִין הִיא מַתְנִיתָא. אוֹ [שׁוֹבֶרֶת] לוֹ עַל כְּתוּבָּתָהּ. רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רַב הַמְנוּנָא. כְּנָסָהּ וְגֵירְשָׁהּ וְהֶחֱזִירָהּ. אִם חִידֵּשׁ לָהּ כְּתוּבָּה כְּתוּבָּתָהּ עַל נְכָסָיו. וְאִם לָאו כְּתוּבָּתָהּ עַל נִיכְסֵי בַּעֲלָהּ הָרִאשׁוֹן. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר בְּשֵׁם רַב חִסְדָּא. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן שֶׁהַמְגָרֵשׁ אֶת הָאִשָּׁה וְהֶחֱזִירָהּ. עַל מְנָת כְּתוּבָּה הָרִאשׁוֹנָה הֶחֱזִירָהּ. סוֹף עַד שֶׁיַּכְנִיס וְיָגֵרֵשׁ וְיַחֲזִיר. דְּרוּבָּא אָתָא מֵימָר לָךְ. אֲפִילּוּ כְּנָסָהּ וְגֵירְשָׁהּ וְהֶחֱזִירָהּ. אִם חִידֵּשׁ לָהּ כְּתוּבָּה עַל נְכָסָיו. וְאִם לָאו כְּתוּבָּתָהּ עַל נִיכְסֵי בַּעֲלָהּ הָרִאשׁוֹן. רִבִּי זְעוּרָא בְשֵׁם רִבִּי הַמְנוּנָא אָמַר. אֲרוּסָה שֶׁמֵּתָה אֵין לָהּ כְּתוּבָּה. שֶׁלֹּא הוּתְּרָה לְהִינָּשֵׂא לַשּׁוּק. שֶׁלֹּא תֹאמַר. יֵעָשֶׂה כְמִי שֶׁגֵּירַשׁ וְיהֵא לֵיהּ כְּתוּבָּה. לְפוּם כֵּן צָרִיךְ מֵימַר אֵין לָהּ כְּתוּבָּה.

**ה משנה:** מִצְוָה בַּגָּדוֹל לְיַיבֵּם לֹא רָצָה מְהַלְּכִין עַל כָּל הָאַחִין. לֹא רָצוּ חוֹזְרִין אֵצֶל הַגָּדוֹל וְאוֹמְרִים לוֹ עָלֶיךָ מִצְוָה אוֹ חֲלֹץ אוֹ יַבֵּם.

**ו משנה:** תָּלָה בַקָּטָן עַד שֶׁיַּגְדִּיל וּבַגָּדוֹל עַד שֶׁיָּבוֹא מִמְּדִינַת הַיָּם וּבַשּׁוֹטֶה אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ אֶלָּא אוֹמְרִים לוֹ עָלֶיךָ מִצְוָה אוֹ חֲלֹץ אוֹ יַבֵּם.

**ז משנה:** הַחוֹלֵץ לִיבְמָתוֹ חֲרֵי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל הָאַחִין לַנַּחֲלָה. וְאִם יֵשׁ שָׁם אָב הַנִּכְסִים שֶׁלָּאָב. הַכּוֹנֵס אֶת יְבִמְתּוֹ זָכָה בִּנְיכְסֵי אָחִיו. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ אִם יֵשׁ שָׁם אָב הַנִּכְסִים שֶׁלָּאָב.

**הלכה:** הַחוֹלֵץ לִיבְמָתוֹ חֲרֵי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל הָאַחִין לַנַּחֲלָה כול׳. שֶׁלֹּא תֹאמַר. חֲלִיצָה פְּטוֹר וּבִיאָה פְּטוֹר. כְּמָה דְתֵימַר הַכּוֹנֵס אֶת יְבִמְתּוֹ זָכָה בִּנְיכְסֵי אָחִיו. וְדִכְוָותָהּ הַחוֹלֵץ לִיבְמָתוֹ זָכָה בִּנְיכְסֵי אָחִיו. לְפוּם כֵּן צָרִיךְ מֵימָר חֲרֵי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל הָאַחִין לַנַּחֲלָה.

רַב יְהוּדָה אָמַר בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. הָעוֹשֶׂה מַאֲמָר בִּיבְמְתּוֹ לֹא זָכָה בִּנְיכְסֵי אָחִיו. וְאַף בֵּית שַׁמַּי מוֹדֵיי בָהּ. וְאַף רִבִּי שִׁמְעוֹן מוֹדֵיי בָהּ. וְלֹא כְרִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲרָךְ. דְּרִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲרָךְ אוֹמֵר. הַמַּאֲמָר קוֹנֶה קִינְיָן גָּמוּר בִּיבָמָה. הָיוּ שְׁתֵּי יְבָמוֹת. עָשָׂה מַאֲמָר בְּזוֹ וּבָעַל לְזוֹ. מַה נַפְשֶׁךָ. אִם בְּמַאֲמָר יִזְכֶּה אִם בְּבִיאָה יִזְכֶּה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְקַיֵּים אֶת אַחַת מֵהֶן לֹא זָכָה בִּנְיכְסֵי אָחִיו.

רִבִּי יִצְחָק בַּר טֶבֶלַיי בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. טַעֲמָא דְרִבִּי יְהוּדָה וְהָיָה הַבְּכוֹר אֲשֶׁר תֵּלֵד. מַקִּישׁוֹ לַבְּכוֹר. מַה הַבְּכוֹר אֵינוֹ יוֹרֵשׁ בְּחַיֵּי אָבִיו אַף זֶה אֵינוֹ יוֹרֵשׁ בְּחַיֵּי אָבִיו. אִי מַה בְּכוֹר יוֹרֵשׁ לְאַחַר מִיתַת אָבִיו אַף זֶה יוֹרֵשׁ לְאַחַר מִיתַת אָבִיו. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. מִינָהּ. מַה הַבְּכוֹר לֹא יוֹרֵשׁ בְּשָׁעָה שֶׁהוּא רָאוּי לִירֵשׁ אַף זֶה אֵינוֹ יוֹרֵשׁ בְּשָׁעָה שֶׁהוּא רָאוּי לִירֵשׁ. עוֹד אֵינוֹ יוֹרֵשׁ. רִבִּי אַבָּא בַּר כַּהֲנָא רִבִּי חִייָה בַּר אַשִׁי בְּשֵׁם רַב. הֲלָכָה כְּרִבִּי יְהוּדָה. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. הֲלָכָה כְּרִבִּי יוּדָה. רִבִּי אַבָּהוּ רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. הֲלָכָה כְּרִבִּי יְהוּדָה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. זִימְנִין סַגִּין יָתְבִית קוֹמֵי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה וְלֹא שָׁמְעִית מִינֵּיהּ הָדָא מִילְתָא. אָמַר לֵיהּ. וְלִית בַּר נַשׁ דּוּ שָׁמַע מִילָּה וְלִית חַבְרֵיהּ שְׁמִיעַ לֵיהּ.

**ח משנה:** הַחוֹלֵץ לִיבְמָתוֹ הוּא אָסוּר בְּקָרוֹבוֹתֶיהָ וְהִיא אֲסוּרָה בְּקָרוֹבָיו. הוּא אָסוּר בְּאִמָּהּ וּבְאֵם אִמָּהּ וּבְאֵם אֲבִיהָ בְּבִתָּהּ בְּבַת בִּתָּהּ וּבְבַת בְּנָהּ וּבַאֲחוֹתָהּ בִּזְמַן שֶׁהִיא קַיֶּימֶת. הָאַחִין מוּתָּרִין. הִיא אֲסוּרָה בַּאֲבִי אָבִיו בַּאֲבִי אִמּוֹ וּבְבָנָן בְּנוֹ וּבְבֶן בְּנוֹ בְּאֶחָיו וּבְבֶן אָחִיו. מוּתָּר אָדָם בְּקָרוֹבַת צָרַת חֲלוּצָתוֹ וְאָסוּר בְּצָרַת קָרוֹבַת חֲלוּצָתוֹ.

**הלכה:** הַחוֹלֵץ לִיבְמָתוֹ כול׳. מִפְּנֵי שֶׁחָלַץ לָהּ. הָא לֹא חָלַץ לָהּ וּמֵתָה מוּתָּר בְּאִמָּהּ. אָמַר רִבִּי אֲבִינָא. הָדָא הִיא דָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. שׁוֹמֶרֶת יָבָם שֶׁמֵּתָה מוּתָּר בְּאִמָּהּ. זִיקָּה הָיְתָה לוֹ בָהּ. כֵּיוָן שֶׁמֵּתָה בְּטָלָה לוֹ זִיקָּתָהּ. וְהָכָא כֵּיוָן שֶׁמֵּת בָּטְלָה לוֹ זִיקָּתוֹ. רִבִּי אָבוּן שָׁמַע לָהּ מִן דְּבַתְרָהּ. וּבַאֲחוֹתָהּ בִּזְמַן שֶׁהִיא קַיֶּימֶת וְהָאַחִין מוּתָּרִין. וַאֲחוֹתָהּ אֲצָל הָאַחִין לֹא כְמֵתָה הִיא.

אָסוּרָה בַּאֲבִי אָבִיו וּבַאֲבִי אִמּוֹ בִּבְנוֹ וּבְבֶן בְּנוֹ וּבְאָחִיו וּבְבֶן אָחִיו. הָדָא אָמְרָה שְׁנֵיתְנוּ שְׁנַיִּים לַחוֹלֵץ. וְהַיְדָא אָמְרָה דָא. בִּבְנוֹ וּבְבֶן בְּנוֹ בְּאָחִיו וּבְבֶן אָחִיו. הָדָא אָמְרָה שְׁנֵיתְנוּ שְׁנַיִּים לַחוֹלֵץ.

כְּיני מַתְנִיתָא. מוּתָּר הוּא אָדָם בְּקָרוֹבַת צָרַת חֲלוּצָתוֹ וְאָסוּר בְּצָרַת קָרוֹבַת חֲלוּצָתוֹ. הָדָא מְסַייְעָא לְהַהִיא דְאָמַר רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי אַבִינָא. קַל וָחוֹמֶר. מַה אַחוֹת חֲלוּצָתוֹ שֶׁהוּא מִדְּבָרֶיהָן נָתְנוּ לָהּ חֲכָמִים צָרָה. כָּאן שֶׁיֵּשׁ כָּאן אִיסּוּר אָחִיו לֹא כָּל שֶׁכֵּן.

**ט משנה:** הַחוֹלֵץ לִיבְמָתוֹ וְנָשָׂא אָחִיו אֶת אֲחוֹתָהּ וָמֵת חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְייַבֶּמֶת. וְכֵן הַמְגָרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְנָשָׂא אָחִיו אֶת אֲחוֹתָהּ וָמֵת חֲרֵי זוֹ פְּטוּרָה.

**הלכה:** וְכֵן הַמְגָרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ כול׳. שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. מַה בֵּין חוֹלֵץ מַה בֵּין מְגָרֵשׁ. אָמַר לֵיהּ. מָה אַתְּ סָבוּר חֲלִיצָה קִנְיָין. אֵינָהּ אֶלָּא פְּטוֹר. אֵין הָאַחִין חַייָבִין עָלֶיהָ מִשּׁוּם אִשְׁתּוֹ שֶׁלַּחוֹלֵץ. אֲבָל חַייָבִין עָלֶיהָ מִשּׁוּם אִשְׁתּוֹ שֶׁלַּמֵּת.

**י משנה:** שׁוֹמֶרֶת יָבָם שֶׁקִּידֵּשׁ אָחִיו אֶת אֲחוֹתָהּ. מִשּׁוּם רִבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָה אָמְרוּ. אוֹמֵר לוֹ הַמְתֵּן עַד שֶׁאֶעֱשֶׂה אָחִיךָ הַגָּדוֹל מַעֲשֶׂה. חָלְצוּ לָהּ אַחִין אוֹ כָּנְסוּ יִכְנוֹס אֶת אִשְׁתּוֹ. מֵתָה הַיָּבָמָה יִכְנוֹס. מֵת הַיָּבָם מוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגֵט וְאֵשֶׁת אָחִיו בַּחֲלִיצָה.

**הלכה:** שׁוֹמֶרֶת יָבָם כול׳. לֹא אָמְרוּ אֶלָּא מֵתָה יְבִמְתּוֹ מוּתָּר בְּאִשְׁתּוֹ. אֲבָל אִם מֵתָה אִשְׁתּוֹ אָסוּר בִּיבִמְתּוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. זוֹ דִבְרֵי רִבִּי לְעָזָר. אֲבָל דִּבְרֵי חֲכָמִים מֵתָה יְבִמְתּוֹ מוּתָּר בְּאִשְׁתּוֹ. מֵתָה אִשְׁתּוֹ מוּתָּר בִּיבִמְתּוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי חֲכָמִים. כָּל דָּבָר שֶׁהוּא בָא מַחְמֵת הַגּוֹרֶם בָּטַל הַגּוֹרֶם בָּטַל הָאִיסּוּר. וְדִבְרֵי רִבִּי לְעָזָר. אַף עַל פִּי שֶׁבָּטַל הַגּוֹרֶם הָאִיסּוּר בְּמְקוֹמוֹ.

**יא משנה:** הַיְבָמָה לֹא תַחֲלוֹץ וְלֹא תְייַבֵּם עַד שֶׁיְּהֵא לָהּ שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. וְכֵן כָּל שְׁאָר הַנָּשִׁים לֹא יִנָּשְׂאוּ וְלֹא יִתְאָרְסוּ עַד שֶׁיְּהוּ לָהֶן שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. אַחַת בְּתוּלוֹת וְאַחַת בְּעוּלוֹת אַחַת אַלְמָנוֹת וְאַחַת גְּרוּשׁוֹת אַחַת נְשׂוּאוֹת וְאַחַת אֲרוּסוֹת. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הַנְּשׂוּאוֹת יִתְאָרְסוּ וְהָאֲרוּסוֹת יִנָּשְׂאוּ. חוּץ מִן הָאֲרוּסוֹת שֶׁבִּיהוּדָה מִפְּנֵי שֶׁלִּבּוֹ גַס בָּהּ. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר כָּל הַנָּשִׁים יִתְאָרְסוּ חוּץ מִן הָאַלְמָנָה מִפְּנֵי הָאֵיבּוּל.

**הלכה:** הַיְבָמָה לֹא תַחֲלוֹץ כול׳. עַד כַּמָּה הַכָּרַת הָעוּבָּר. סוּמַכּוֹס אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי מֵאִיר. עַד שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רְאָיָיה לַדָּבָר זֵיכֶר לַדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי כְּמִשְׁלֹשׁ חֳדָשִׁים. אָמַר רִבִּי יוּדָן. אֲפִילּוּ מְעוּבֶּרֶת רוּחַ. הָרִינוּ חַלָּנוּ כְּמוֹ יָלַדְנוּ רוּחַ. תַּהֲרוּ חֲשַׁשׁ תֵּלַדוּ קַשׁ. רִבִּי זְעִירָא רִבִּי בָּא בַּר זוּטְרָא אָמַר

רִבִּי חֲנִינָה בְּשֵׁם רִבִּי חִיָּיה רַבָּה. אֲפִילוּ רוּבּוֹ שֶׁלָּאַחֲרוֹן וְרוּבּוֹ שֶׁלָּאַחֲרוֹן וְהָאֶמְצָעִי שָׁלֵם. רִבִּי אַסִּי אָמַר. תִּשְׁעִים יוֹם שְׁלִימִין. שְׁמוּאֵל אָמַר הֵן עִיבּוּרֵיהֶן. אָתָא עוֹבְדָה קוֹמֵי רַבָּנִן דְּתַמָּן דְּלָא יָדְעִין אִם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר מִן הָרִאשׁוֹן וְשִׁבְעָה עָשָׂר מִן הָאַחֲרוֹן. [אוֹ שִׁבְעָה עָשָׂר מִן הָרִאשׁוֹן וּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר מִן הָאַחֲרוֹן.] וַחֲמִשָּׁה שְׁלִימִין בָּאֶמְצַע. וּבִיקְּשׁוּ לִיתֵּן בַּוְולָד מִשּׁוּם סָפֵק מַמְזֵירוּת. אָמַר לוֹן רַב נַחְמָן בַּר יַעֲקֹב. בְּהֶהֵין עוֹבְדָא אָתָא קוֹמֵי רַבָּה בַּר בָּא וַאֲכְשְׁרוֹ. אַבָּא בַּר וָוא פַּלִּיג עַל שְׁמוּאֵל בְּרֵיהּ. אָמַר רַבָּא. שַׁנְיָיה הִיא הַכָּרַת הָעוּבָּר שַׁנְיָיה הִיא לִידָתוֹ. הַכָּרַת הָעוּבָּר לַחֲדָשִׁים שְׁלִימִין וְלִידָתוֹ לַחֲדָשִׁים מְקוּטָעִין. תַּמָּן תַּנִּינָן. וְכַמָּה הִיא קִישׁוּיָהּ. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. אַפִּילוּ אַרְבָּעִים חֲמִשִּׁים יוֹם. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. דַּיָּיהּ חָדְשָׁהּ. רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים. אֵין קִישׁוּי יוֹתֵר מִשָּׁתֵּי שַׁבָּתוֹת. רִבִּי יוֹסֵה בְּשֵׁם רִבִּי וָוא. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁהָאִשָּׁה יוֹלֶדֶת לַחֲדָשִׁים מְקוּטָעִין. דִּלְכֵן נִיתְנֵי שְׁלֹשִׁים יוֹם. רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי וָוא זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁהָאִשָּׁה יוֹלֶדֶת לַחֲדָשִׁים שְׁלִימִין. דְּתַנִּינָן דַּיָּיהּ חוֹדְשָׁהּ.

רִבִּי יוּדָן בָּעֵי. סוֹף דָּבָר עַד שֶׁתֵּלֵד. לֹא אֲפִילוּ הִפִּילָה.

אָמַר רִבִּי מָנָא. שְׁמָעִית בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. הִיא הַכָּרַת הָעוּבָּר הִיא לִידָתוֹ. וְלֵית אֲנָא יָדַע מִן מַה שְׁמָעִת. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר כַּהֲן קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. רִבִּי יִרְמְיָה אָמְרָהּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי חִזְקִיָּה. לֹא אָמְרָהּ רִבִּי יִרְמְיָה. וְאִיקְפַּד רִבִּי יוֹסֵי לְקִיבְלֵיהּ. אָמַר לֵיהּ. שֶׁכֵּן אֲפִילוּ יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהָיָה [קָשׁוּר] לְמֹשֶׁה לֹא אָמַר כֵּן. וַאַתְּ אוֹמְרָהּ כֵּן. חָזַר וְאָמַר. אֵין דְּאָמְרָהּ אֶלָּא כְּאִינָּשׁ דְּשָׁמַע מִילָּה וּמַקְשֵׁי עָלֶיהָ. וַאֲבָּא בַּר וָוא פַּלִּיג עַל שְׁמוּאֵל בְּרֵיהּ. רִבִּי בְּרֶכְיָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. לְעוֹלָם אֵין הָאִשָּׁה יוֹלֶדֶת אוֹ לְמָאתַיִם וְשִׁבְעִים וְאֶחָד אוֹ לְמָאתַיִם וְשִׁבְעִים וּשְׁנַיִם אוֹ לְמָאתַיִם וְשִׁבְעִים וּשְׁלֹשָׁה אוֹ לְמָאתַיִם וְשִׁבְעִים וְאַרְבָּעָה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי מָנָא. מִנַּן שָׁמַע רִבִּי הָדָא מִילְתָא. אָמַר לֵיהּ. מִן רִבִּי בָּא. מִחְלָפָא שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי בָּא. תַּמָּן הוּא אָמַר. שַׁנְיָיא הוּא הַכָּרַת הָעוּבָּר שַׁנְיָיא הוּא לִידָתוֹ. וְהָכָא אָמַר הָכֵין. רִבִּי אַבָּא בַּר זוּטְרָא בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. {כָּל שֶׁהוּא בְהֵ״י רַבָּה. בְּאַלֶ״ף רָבָא.} [כָּל שֶׁהוּא בְּהַרְבֶּה חֲרֵי הוּא בְּאַרְבֶּה.]

רַב חִיָּיה בַּר אַשִׁי חֲוָה יְתִיב קוֹמֵי דְּרַב. חֲמִיתֵיהּ מַבְעֵית. אָמַר לֵיהּ. מַהוּ כֵן. אָמַר לֵיהּ. חֲמָרְתִּי מְעַבְּרָה וְהִיא בְּעָיָא מֵילַד וַאֲנָא בָּעֵי מִרְבַּעְתָּהּ עַד דְּלָא תְצַנְּנָן. אָמַר לֵיהּ. אֵימָתַי עָלָה עָלֶיהָ הַזָּכָר. אָמַר לֵיהּ. בְּיוֹם פַּלָּן. וְחָשַׁב אָמַר לֵיהּ. בְּעָיָא הִיא עַד כְּדוֹן. וְתַנֵּי כֵן. חֲמָרְתָּה פּוֹחֶתֶת אֵינָהּ פּוֹחֶתֶת מִימוֹת הַלְּבָנָה וְהַמּוֹסֶפֶת אֵינָהּ מוֹסֶפֶת עַל יְמוֹת הַחַמָּה. מִילְתֵיהּ דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי פְּלִינָא. דְּאָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. בָּקוֹרֶת מִשְּׁלַמְלְכוּת עִיבְּרָה וְהִרְבִּיעֵי שֶׁלְּבֵית רִבִּי מְמֻנָּה שְׁוָורִים. וְיֵשׁ מֵהֶן שֶׁיָּלְדוּ עַכְשָׁיו וְיֵשׁ מֵהֶן שֶׁיָּלְדוּ לְאַחַר זְמָן. כָּאן בִּבְהֵמָה טְהוֹרָה כָּאן בִּבְהֵמָה טְמֵיאָה. וְהָא כְתִיב הֲיַדַעְתָּ עֵת לֶדֶת יַעֲלֵי סָלַע וגו׳. תִּסְפּוֹר יְרָחִים תְּמַלֶּאנָה וְיַדַעְתָּ עֵת לִדְתָּנָה. הֲיַדַעְתָּ עֵת לֶדֶת. חַיָּה טְהוֹרָה כִּבְהֵמָה טְמֵאָה.

רִבִּי מֵאִיר חָשַׁשׁ לְגִיטִּין. רִבִּי יוּדָה חָשַׁשׁ לִוְולָד. רִבִּי יוֹסֵי חָשַׁשׁ לַגִּיטִּין וְלִוְולָד. אֵין תֵּימַר דְּלֵית רִבִּי מֵאִיר. חוֹשֵׁשׁ לַגִּטִּין. דִּתְנָן. אֲרוּסוֹת יְנָשְׁאוּ מִיָּד. רִבִּי זְעוּרָה בְּשֵׁם רִבִּי גְּדוּלָה. מְמָאֲנָת אֵינָהּ צְרִיכָה לְהַמְתִּין שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. [הַיּוֹצְאָה בְּגֵט צְרִיכָה לְהַמְתִּין שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים.] הָדָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי מֵאִיר. דְּרִבִּי מֵאִיר חָשַׁשׁ לְגִיטִּין. רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּא בַּר יִרְמְיָה. אֲנוּסָה אֵינָהּ צְרִיכָה לְהַמְתִּין שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹסֵי. דְּרִבִּי יוֹסֵי חָשַׁשׁ לַגִּיטִּין וְלִוְולָד. תַּנֵּי הַגִּיּוֹרֶת וְהַשְּׁבוּיָה וְהַשִּׁפְחָה שֶׁנִּפְדּוּ וְשֶׁנִּשְׁתַּחְרְרוּ וְשֶׁנִּשְׁתַּחְרְרוּ צְרִיכוֹת לְהַמְתִּין שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. דִּבְרֵי רִבִּי יוּדָה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. אֵינָן צְרִיכוֹת לְהַמְתִּין. וּבְדָמִים. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. מְטַמֵּא מֵעֵת לָעֵת. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. דַּיָּיהּ שַׁעְתָּהּ. אָמַר רִבִּי. נִרְאִין דִּבְרֵי רִבִּי יוּדָה בְּדָמִים וְדִבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי בִּוְולָד. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי אַבָּהוּ. אַבָּא חֲוָה לֵיהּ עוֹבְדָא וְשָׁלַח שָׁאַל לְרִבִּי חִיָּיה וּלְרִבִּי יוֹסָה וּלְרִבִּי אִמִּי וְהוֹרוּן לֵיהּ כְּרִבִּי יוֹסֵי בִּוְולָד. דִּלֹא כֵן מַה אָנָן אָמְרִין. רִבִּי יוּדָה וְרִבִּי יוֹסֵי אֵין הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹסֵי. אֶלָּא בְּגִין דְּאָמַר רִבִּי. נִרְאִין. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רִבִּי זְעוּרָה. כָּל מָקוֹם שֶׁשָּׁנָה רִבִּי. עֲדַיִין הַמַּחֲלוֹקֶת בְּמְקוֹמָהּ חוּץ מֵעִיגּוּל שֶׁלַּדְּבֵילָה. דְּדֵין מוֹדֵי לְדִין וְדִין מוֹדֵי לְדֵין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. קַשְׁיָיתָהּ קוֹמֵי רִבִּי חֲנִינָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי אַבָּהוּ. אַפִּילוּ דָּבָר בָּרִיא שֶׁנִּבְעֲלוּ. אָמַר לוֹ. וּסְתָם גּוֹיִים לֹא כִבְעוּלוֹת הֵן. שִׁמְעוֹן בַּר בָּא אָמַר. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן וְהוֹרֵי כְּרִבִּי יוֹסֵי. וַהֲוָה רִבִּי לָעְזָר מִצְטָעֵר. אָמַר. שָׁבְקִין סְתָמָא וְעָבְדִין כִּיחִידָיָא. אַשְׁכַּח תַּנֵּי לָהּ רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי מֵאִיר. כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן שָׁמַע לָהּ דְּתַנֵּי לָהּ רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי מֵאִיר אָמַר. יְאוּת סַבָּא יֵדַע פִּירְקֵי גִיטָּא.

רִבִּי מָנָא בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוּדָן. תַּמָּן אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. כָּל מָקוֹם שֶׁשָּׁנָה רִבִּי מַחֲלוֹקֶת וְחָזַר וְשָׁנָה סְתָם הֲלָכָה כִסְתָם מִשְׁנָה. וְהָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין. אָמַר לֵיהּ. לֹא רִבִּי דִּילְמָא חוֹרָן אָמַר. מִן מַה הֵן דְּשָׁנָה רִבִּי מַתְנִיתִין מַחֲלוֹקֶת וְחָזַר וְשָׁנָה סְתָם הֲלָכָה כִסְתָם. אַתְאִי דְּלָא אַשְׁכַּח רִבִּי מַתְנִיתִין מַחֲלוֹקֶת אֶלָּא אֲחֵרִים שָׁנוּ מַחֲלוֹקֶת וְרִבִּי שָׁנָה סְתָם לֹא כָל שֶׁכֵּן תְּהֵא הֲלָכָה כִסְתָם. אָתָא רִבִּי חִזְקִיָּה וְרִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר אַבָּא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. וַאֲפִילוּ שָׁנוּ אֲחֵרִים מַחֲלוֹקֶת וְרִבִּי שָׁנָה סְתָם הֲלָכָה כִסְתָם. וְלָמָּה הוּא מוֹרֵי לֵיהּ כִּיחִידָיָא. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אִינְיָיא בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא. הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁאֵין מַחֲלוֹקֶת אֶצֶל סְתָם. אֲבָל אִם יֵשׁ מַחֲלוֹקֶת אֶצֶל סְתָם לֹא בְדָא הֲלָכָה כִסְתָם. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא. הָדָא דְתֵימַר בְּיָחִיד אֶצֶל יָחִיד. אֲבָל בְּיָחִיד אֶצֶל חֲכָמִים לֹא בְדָא הֲלָכָה כִסְתָם.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל מָקוֹם שֶׁשָּׁנָה סְתָם מִשְׁנָיוֹת דְּרַבָּנָן עַד שֶׁיְּפָרֵשׁ לוֹ רַבּוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אוֹמֵר. כָּל סְתָם מִשְׁנָיוֹת דְּרִבִּי מֵאִיר עַד שֶׁיְּפָרֵשׁ לוֹ רַבּוֹ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסָה לֹא דְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אֶלָּא דוּ חֲמֵי רוֹב סְתָם מִשְׁנָיוֹת דְּרִבִּי מֵאִיר. רִבִּי זְעִירָה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. הֵידֵינוֹ רַבָּה. רַבָּה דְּמַתְנִיתָא רַבָּה דְאוּלְפָּנָא. לֵית מִילְתָא דְּרִבִּי לָעְזָר אָמְרָה רַבָּה דְּמַתְנִיתָה. כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן דְּתַנֵּי לָהּ רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי מֵאִיר אָמַר. יְאוּת סַבָּא יֵדַע פִּירְקֵי גַּרְמָה.

נאמַר אוּלְפָּן קְבִיל מִן רַבָּה דְּמַתְנִיתָה. כַּד שָׁמַע דְּתַנֵּי לָהּ רִבִּי חִיָּה בְּשֵׁם רִבִּי מֵאִיר.

הַחוֹלָצֶת מוֹנָה מִשְּׁעַת מִיתָה. הַיּוֹצְאָה בְּגֵט מוֹנָה מִשְּׁעַת נְתִינַת גִּיטָּהּ. רִבִּי חֲנִינָה אָמַר. מִשְּׁעַת נְתִינַת גִּיטָּהּ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מִשְּׁעַת כְּתִיבָה. רַב וּשְׁמוּאֵל. רַב קְרִבִּי חֲנִינָה. וּשְׁמוּאֵל אָמַר כְּרִבִּי יוֹחָנָן. מָתִיב שְׁמוּאֵל לְרַב. עַל דַּעְתָּךְ דְּאַתְּ אָמַר מִשְּׁעַת נְתִינָה. מִשּׁוּם מָה אַתְּ חוֹשֵׁשׁ. מִשּׁוּם שֶׁנִּתְיַיחֲדָה בְּנַחֲיִים. וְנִיחוּשׁ לָהּ לְגֵט יָשָׁן. מָתִיב רִבִּי חֲנִינָה לְרִבִּי יוֹחָנָן. עַל דַּעְתָּךְ דְּאַתְּ אָמַר מִשְּׁעַת כְּתִיבָה. הָיוּ שְׁנֵי גִיטִּין. אֶחָד נִכְתָּב עַכְשָׁיו וְאֶחָד נִכְתָּב לְאַחַר זְמָן וְנִיתְּנוּ שְׁנֵיהֶן בְּיוֹם אֶחָד. לַוּ אַתְּ אוֹסֵר וְלַוּ אַתְּ מַתִּיר. מִן דַּהֲוָה מוֹתְבָה רַב לִשְׁמוּאֵל הָתִיב רִבִּי חֲנִינָה לְרִבִּי יוֹחָנָן. מִן דַּהֲוָה רִבִּי יוֹחָנָן מוֹתְבָא לְרִבִּי חֲנִינָה הָתִיב שְׁמוּאֵל לְרַב. וַהֲלָכָה מוֹנָה לְגֵט מִשְּׁעַת כְּתִיבָה אִם לֹא נִתְיַיחֵד עִמָּהּ.

חוּץ מִן הָאַלְמָנָה מִפְּנֵי הָאֵיבּוּל. וְכַמָּה הוּא הָאֵיבּוּל. שְׁלֹשִׁים יוֹם. הָדָא דְתֵימַר בַּנָּשִׁים. אֲבָל בָּאֲנָשִׁים שְׁלֹשָׁה רְגָלִים. בְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ בָּנִים. אֲבָל אִם אֵין לוֹ בָּנִים מִיָּד. בְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ מִי שֶׁיְּשַׁמְּשֶׁנּוּ. אֲבָל אִם אֵין לוֹ מִי שֶׁיְּשַׁמְּשֶׁנּוּ מִיָּד. בְּשֶׁאֵין לוֹ בָּנָיו קְטַנִּים. אֲבָל אִם הָיוּ בָּנָיו קְטַנִּים מִיַּד. כְּהָדָא. מַעֲשֶׂה שֶׁמֵּתָה אִשְׁתּוֹ שֶׁלְּרִבִּי טַרְפוֹן. עַד כְּשֶׁהוּא בְּבֵית הַקְּבָרוֹת אָמַר לַאֲחוֹתָהּ. הִיכָּנְסִי וּגַדְּלִי אֶת בְּנֵי אֲחוֹתִיךְ. אַף עַל פִּי כֵן כְּנָסָהּ וְלֹא הִכִּירָהּ עַד שֶׁעָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשִׁים יוֹם.

**יב משנה:** אַרְבָּעָה אַחִין נְשׂוּאִין לְאַרְבַּע נָשִׁים וָמֵתוּ אִם רָצָה הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶם לְיַיבֵּם אֶת כּוּלָּן הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ. מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי לִשְׁתֵּי נָשִׁים וָמֵת בִּיאָתָהּ אוֹ חֲלִיצָתָהּ שֶׁל אַחַת מֵהֶן פּוֹטֶרֶת צָרָתָהּ. הָיְתָה אַחַת כְּשֵׁירָה וְאַחַת פְּסוּלָה אִם הָיָה חוֹלֵץ חוֹלֵץ לַפְּסוּלָה וְאִם הָיָה מְיַיבֵּם מְיַיבֵּם לַכְּשֵׁירָה.

**הלכה:** אַרְבָּעָה מֵאַחִין כול׳. דְּלְמָא. תְּלַת עָשָׂר אַחִין הַוְיִין וּמֵתִין תְּרֵין עָשָׂר דְּלָא בְּנִין. אַתְיוֹן בְּעִיוֹן מִתְייַבְּמָה קוֹמֵי רִבִּי. אֲמַר לֵיהּ רִבִּי. אִיזִיל ייַבֵּם. אֲמַר לֵיהּ. לֵית בְּחַיֵּילִי. וְהֵם אוֹמְרוֹת. כָּל חָדָא וְחָדָא אֲנָא מְזַיְינְנָא יַרְחֵי. אֲמַר. וּמָאן זַיֵּין הַהוּא יַרְחָא דְעִיבּוּרָא. אֲמַר רִבִּי. אֲנָא זַיְינְנָא יַרְחָא דְעִיבּוּרָא. וְצַלִּי עֲלֵיהוֹן וְאָזְלוֹן לְהוֹן. בְּתָר תְּלַת שְׁנִין אָתוֹן טְעִינִין תַּלְתִּין וְשִׁיתָּא מֵיינוּקִין. אָתוֹן וְקַמְנוּ לָהֶן קוֹמֵי דָּרְתָה דְרִבִּי. סָלְקִין וְאָמְרִין לֵיהּ. לְרַע קָרֵיָא דְמֵיינוּקִין בְּעַיְין מִישְׁאוֹל בִּשְׁלָמָךְ. אוֹדִיק רִבִּי מַן כְּווֹתָא וְחַמְתּוֹן. אֲמַר לוֹן. מַה עִיסְקֵיכוֹן. אָמְרִין לֵיהּ. אֲנָן בְּעַיְין תֵּיתִין לָן הַהוּא יַרְחָא דְעִיבּוּרָא. וְיהֵיב לְהוֹן הַהוּא יַרְחָא דְעִיבּוּרָא.

כְּתִיב וַיֵּשֶׁב אֲרוֹן יי עִם עוֹבֵד אֱדוֹם בְּבֵיתוֹ שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וַיְבָרֶךְ יי וגו׳. בְּמָה בֵּירְכוֹ. בְּבָנִים. הָדָא הוּא דִכְתִיב כֹּל אֵלֶּה מִבְּנֵי עוֹבֵד אֱדוֹם הֵמָּה וּבְנֵיהֶם וַאֲחֵיהֶם אִישׁ חַיִל בַּכֹּחַ לַעֲבוֹדָה שִׁשִּׁים וגו׳. דַּהֲוָות כָּל חָדָא מִינְּהֶן יָלְדָה תְּרֵיי בְּכָל יַרְחָא. הָא כִיצַד. טְמֹאָה שִׁבְעָה וּטְהֹרָה שִׁבְעָה וְיוֹלֶדֶת. טְמֹאָה שִׁבְעָה וּטְהֹרָה שִׁבְעָה וְיוֹלֶדֶת. שִׁית עָשָׂר לְכָל יֶרַח. לִתְלָתָא יַרְחִין הָא אַרְבָּעִין וּתְמַנְיָיא. וְהוּא אֲשִׁתִּין. הָא חַמְשִׁין וְאַרְבָּעָה. וְתַמְנוֹתֵיהוֹן. הָא אֶשְׁתִּין וּתְרֵיי. הָדָא הִיא דִכְתִיב שִׁשִּׁים וּשְׁנַיִם לְעוֹבֵד אֱדוֹם.

אָמַר רִבִּי בָּא בַּר זַבְדָּא. כְּתִיב וְנִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית חֲלוּץ הַנָּעַל. בַּיִת שֶׁהוּא נִיתָּר בַּחֲלִיצָה אַחַת. אַף בְּבִיאָה כֵן. חֲלִיצָה פּוֹטֶרֶת וּבִיאָה פּוֹטֶרֶת. [כְּמָה] דְּאַתְּ אָמַר בַּחֲלִיצָה כֵּן אַתְּ אָמַר בְּבִיאָה.

וּמַהוּ לְהַעֲרִים. וְכִי רִבִּי טַרְפוֹן אֲבִיהֶן שֶׁלְּכָל יִשְׂרָאֵל לֹא הֶעֱרִים. קִידֵּשׁ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת נָשִׁים בִּימֵי רַעֲבוֹן עַל מְנָת לְהַאֲכִילָן בִּתְרוּמָה. תַּמָּן אֵין כָּל אַחַת וְאַחַת רְאוּיָה לוֹכַל בִּתְרוּמָה. בְּרָם הָכָא כָּל אֶחָד וְאֶחָד רָאוּי לְייַבֵּם. רִבִּי יוּדָן בֵּירִבִּי יִשְׁמָעֵאל עָבְדִין לֵיהּ כֵּן.

**יג משנה:** הַמַּחֲזִיר אֶת גְּרוּשָׁתוֹ וְהַנּוֹשֵׂא אֶת חֲלוּצָתוֹ וְהַנּוֹשֵׂא אֶת קְרוֹבַת חֲלוּצָתוֹ יוֹצִיא וְהַוָּולָד מַמְזֵר דִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין הַוָּולָד מַמְזֵר. וּמוֹדִים בְּנוֹשֵׂא אֶת קְרוֹבַת גְּרוּשָׁתוֹ שֶׁהַוָּולָד מַמְזֵר.

**הלכה:** הַמַּחֲזִיר אֶת גְּרוּשָׁתוֹ כול׳. רִבִּי חִיָּה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הַמַּחֲזִיר אֶת גְּרוּשָׁתוֹ מִשְּׁנִישֵּׂאת פְּסָלָהּ מִן הַכְּהוּנָּה. בְּלֹא כָךְ אֵינָהּ פְּסוּלָה מִן הַכְּהוּנָּה. אֶלָּא פְּסוּלָה מִלּוֹכַל בִּתְרוּמָה. רִבִּי זְעִירָה רִבִּי חִיָּה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הַמַּחֲזִיר גְּרוּשָׁתוֹ מִשֶּׁנִּישֵּׂאת בִּתָּהּ כְּשֵׁירָה לִכְהוּנָּה. וּמַאי טַעֲמָא. כִּי תוֹעֲבָה הִיא. הִיא תּוֹעֲבָה הִיא וְאֵין הַוָּולָד תּוֹעֲבָה.

**יד משנה:** וְאֵי זֶהוּ מַמְזֵר כָּל שֶׁאֵר בָּשָׂר שֶׁהוּא בִלֹּא יָבוֹא דִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָא. שִׁמְעוֹן הַתֵּימָנִי אוֹמֵר כָּל שֶׁחַייָבִים עָלָיו כָּרֵת בִּידֵי שָׁמַיִם וַהֲלָכָה כִּדְבָרָיו. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר כָּל שֶׁחַייָבִים עָלָיו מִיתַת בֵּית דִּין.

**טו משנה:** אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן עַזַּאי מָצָאתִי מְגִילַת יוּחֲסִין בִּירוּשָׁלֵם וְכָתוּב בָּהּ אִישׁ פְּלוֹנִי מַמְזֵר מֵאֵשֶׁת אִישׁ לְקַייֵם דִּבְרֵי רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ.

**הלכה:** אִי זֶהוּ מַמְזֵר כול׳. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן עַזַּאי כול׳. רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה אוֹמֵר. וְכוּלְּהֶם מֵאֵשֶׁת אָב לָמְדוּ. לֹא יִקַּח אִישׁ אֶת אֵשֶׁת אָבִיו וְלֹא יְגַלֶּה כְּנַף אָבִיו. רִבִּי עֲקִיבָה דוֹרֵשׁ. מַה אֵשֶׁת אָבִיו מְיוּחֶדֶת שֶׁהִיא בִלֹּא יָבוֹא הַוָּולָד מַמְזֵר. אַף כָּל שֶׁהוּא בִלֹּא יָבוֹא הַוָּולָד מַמְזֵר. הֲרֵי אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁפֵּירַשׁ בָּהּ חָלָל. שִׁמְעוֹן הַתֵּימָנִי דָּרַשׁ. מַה אֵשֶׁת אָב מְיוּחֶדֶת שֶׁחַייָבִין עָלֶיהָ כָּרֵת בִּידֵי שָׁמַיִם הַוָּולָד מַמְזֵר. אַף כָּל שֶׁחַייָבִין עָלֶיהָ כָּרֵת בִּידֵי שָׁמַיִם הַוָּולָד מַמְזֵר. הֲרֵי נִידָּה. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁאֵין כָּתוּב בָּהּ שְׁאֵר בָּשָׂר. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ דָּרַשׁ. מַה אֵשֶׁת אָב מְיוּחֶדֶת שֶׁחַייָבִין עָלֶיהָ מִיתַת בֵּית דִּין

וְהַוּוֹלָד מַמְזֵר. אַף כָּל שֶׁחַיָּבִין עָלֶיהָ מִיתַת בֵּית דִּין הַוּוֹלָד מַמְזֵר.

אַף עַל גַּב דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר הַבָּא עַל אֲחוֹתוֹ הַוּוֹלָד כָּשֵׁר. מוֹדֶה שֶׁאִם הָיְתָה הַוּוֹלָד נְקֵיבָה שֶׁהִיא פְסוּלָה מִן הַכְּהוּנָּה. אַף עַל גַּב דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה מִשּׁוּם רִבִּי שִׁמְעוֹן. גּוֹי וְעֶבֶד שֶׁבָּאוּ עַל בַּת יִשְׂרָאֵל הַוּוֹלָד כָּשֵׁר. מוֹדֵי שֶׁאִם הָיְתָה נְקֵיבָה שֶׁהִיא פְסוּלָה מִן הַכְּהוּנָּה. חַד בַּר נַשׁ אָתָא לְגַבַּת רַב אָמַר. בְּנִין דִּילִידַת אִמָּה דְּהַהוּא גַּבְרָא אֲרָמַאי. אָמַר לֵיהּ רַב חָמָא בַּר גּוּרְיָא. הֵן דְּעַיְימָךְ רַגְלִיךְ עַד דְּלָא יֵיתֵי שְׁמוּאֵל וְיִפְסָלִינָךְ. אַף עַל גַּב דְּרַב אָמַר. גּוֹי וְעֶבֶד שֶׁבָּאוּ עַל בַּת יִשְׂרָאֵל הַוּוֹלָד כָּשֵׁר. מוֹדֵי שֶׁאִם הָיְתָה נְקֵיבָה שֶׁהִיא פְסוּלָה מִן הַכְּהוּנָּה.

וּמַה רָאוּ לוֹמַר. הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן הַתִּימְנִי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי חֲנִינָא. מָקוֹם שֶׁנִּכְלְלוּ כָּל הָעֲרָיוֹת לְהִיכָּרֵת. יָצָאת אֵשֶׁת אָב לְלַמֵּדְךָ עַל הַמַּמְזֵר. מִחְלָפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי חֲנִינָה. תַּמָּן הוּא יְלִיף לֵיהּ מִכְּלָלָא וְהָכָא הוּא יְלִיף לֵיהּ מִפְּרָטָה. דְּתַנֵּי מְצוֹת יי. הָיִיתִי אוֹמֵר. אַף אוֹכְלֵי שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים בִּכְלָל. תַּלְמוּד לוֹמַר. וְאֶת כָּל הַנֶּפֶשׁ הַשֹּׁרֶצֶת. הֲרֵי אַתְּ דָּן לוֹמַר. נֶאֱמַר כָּאן מֵעֵינַי וְנֶאֱמַר לְהַלָּן מֵעֵינַי. מַה עֵינַי שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן דָּבָר שֶׁחַיָּבִין עַל שִׁגְגָתוֹ חַטָּאת וְעַל זְדוֹנוֹ כָּרֵת. אַף מֵעֵינַי שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן חַיָּבִין עַל זְדוֹנוֹ כָּרֵת וְעַל שִׁגְגָתוֹ חַטָּאת. אִי מַה עֵינַי שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִיתַת בֵּית דִּין אַף מֵעֵינַי שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִיתַת בֵּית דִּין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי חֲנִינָה. מָקוֹם שֶׁיָּצָאת עֲבוֹדָה זָרָה לְלַמֵּד עַל מְחוּיָבִין כְּרִיתוּת לֹא יָצָא עִמָּם כָּרֵת אֶלָּא כָּרֵת בִּלְבַד. אֲבָל מִיתָה מִמָּקוֹם אַחֵר בָּאת. מִחְלָפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי חֲנִינָה. תַּמָּן הוּא יְלִיף לֵיהּ מִכְּלָלָא וְהָכָא הוּא יְלִיף לֵיהּ מִפְּרָטָא. תַּמָּן נִכְלְלוּ כָּל הָעֲרָיוֹת לְקָרְבָּן. יָצָאת עֲבוֹדָה זָרָה לְלַמֵּד עַל מְחוּיְבֵי קָרְבָּנוֹת. אִית לָךְ מֵימַר. הָכָא נִכְלְלוּ כָּל הָעֲרָיוֹת לְמַמְזֵר. יָצָאת אֵשֶׁת אָב לְלַמֵּד עַל הַמַּמְזֵר.

**טז משנה:** אִשְׁתּוֹ שֶׁמֻּתָּה מוּתָּר בַּאֲחוֹתָהּ. גֵּירְשָׁהּ וָמֵתָה מוּתָּר בַּאֲחוֹתָהּ. נִשֵּׂאת לְאַחֵר וָמֵתָה מוּתָּר בַּאֲחוֹתָהּ. יְבִמְתּוֹ שֶׁמֻּתָּה מוּתָּר בַּאֲחוֹתָהּ. חָלַץ לָהּ וָמֵתָה מוּתָּר בַּאֲחוֹתָהּ.

**הלכה:** אִשְׁתּוֹ שֶׁמֻּתָּה מוּתָּר בַּאֲחוֹתָהּ כול׳. הָא בְאִמָּהּ אָסוּר. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. שׁוֹמֶרֶת יָבָם שֶׁמֻּתָּה מוּתָּר בְּאִמָּהּ. אֶלָּא בְּגִין דְּתַנִּינָן. חָלַץ לָהּ וָמֵתָה מוּתָּר בַּאֲחוֹתָהּ. הָא בְאִמָּהּ אָסוּר. לְפוּם כֵּן תַּנָּא אֲחוֹתָהּ.

## פרק ה

**א משנה:** רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אֵין גֵּט אַחַר גֵּט וְלֹא מַאֲמָר אַחַר מַאֲמָר וְלֹא בְעִילָה אַחַר בְּעִילָה וְלֹא חֲלִיצָה אַחַר חֲלִיצָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יֵשׁ גֵּט אַחַר גֵּט וּמַאֲמָר אַחַר מַאֲמָר אֲבָל לֹא אַחַר בְּעִילָה וְלֹא אַחַר חֲלִיצָה כְּלוּם.

**הלכה:** רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אֵין גֵּט אַחַר גֵּט כול׳. יְבָמָהּ יָבוֹא עָלֶיהָ. זֶה הַבִּיאָה. וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה. זֶה הַמַּאֲמָר. יָכוֹל כְּשֵׁם שֶׁהַבִּיאָה גּוֹמֶרֶת בָּהּ כָּךְ יְהֵא הַמַּאֲמָר. תַּלמוּד לוֹמַר יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ. [עוּרָה] אֶת כָּל הַפָּרָשָׁה כּוּלָּהּ לְיִבּוּם. הַבִּיאָה גּוֹמֶרֶת בָּהּ [וְאֵין] הַמַּאֲמָר גּוֹמֵר בָּהּ. וְאִם כֵּן מַה הוֹעִיל בָּהּ מַאֲמָר. לְאוֹסְרָהּ לָאַחִין.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. הַמַּאֲמָר אוֹ קוֹנָה אוֹ לֹא קוֹנָה. מַאי טַעֲמָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ. זֶה הַבִּיאָה. וּלְקָחָהּ לוֹ. זֶה הַמַּאֲמָר. וּכְשֵׁם שֶׁהַבִּיאָה גּוֹמֶרֶת בָּהּ כָּךְ הַמַּאֲמָר גּוֹמֵר בָּהּ. אוֹ יְבָמָהּ יָבוֹא עָלֶיהָ וַהֲרֵי הִיא לְקוּחָה לוֹ. וְהַמַּאֲמָר לֹא הוֹעִיל בָּהּ כְּלוּם.

רִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲרָךְ אוֹמֵר. הַמַּאֲמָר קוֹנֶה קִנְיָן גָּמוּר בִּיבָמָה. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲרָךְ. וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה. הֲרֵי הִיא כְּקִידּוּשֵׁי אִשָּׁה. מַה קִידּוּשֵׁי אִשָּׁה קוֹנִין קִנְיָן גָּמוּר אַף הַמַּאֲמָר קוֹנֶה קִנְיָן גָּמוּר. אִי זֶה מַאֲמָר בִּיבָמָה. הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי בְּכֶסֶף וּבְשָׁוֶה כֶּסֶף.

כְּמַה דְּרַבָּנִן אָמְרִין. הַמַּאֲמָר קוֹנֶה וּמְשַׁיֵּיר. כֵּן אִינּוּן אָמְרִין. הַגֵּט פּוֹטֵר וּמְשַׁיֵּיר. וְיִפְטוֹר הַגֵּט פְּטוֹר גָּמוּר בִּיבָמָה מִקַּל וְחוֹמֶר. מַה אִם הָאִשָּׁה שֶׁאֵין חֲלִיצָה פּוֹטֶרֶת בָּהּ הַגֵּט פּוֹטֵר בָּהּ. יְבָמָה שֶׁחֲלִיצָה פּוֹטֶרֶת בָּהּ אֵינוֹ דִין שֶׁיְּהֵא הַגֵּט פּוֹטֵר בָּהּ. תַּלמוּד לוֹמַר וְחָלְצָה. בַּחֲלִיצָה הִיא נִיתֶּרֶת וְאֵינָהּ נִיתֶּרֶת בְּגֵט. וְלֹא תִפְטוֹר בָּהּ כְּלוּם. כְּתִיב וְלֹא תִהְיֶה לְאִישׁ זָר. מַה אָנָן קַיָּימִין. אִם בְּשֶׁבָּא עָלֶיהָ אֲשְׁתּוֹ הִיא. אִם בְּשֶׁחָלַץ לָהּ תֵּלֵךְ וְתִינָּשֵׂא לְאִישׁ זָר. אֶלָּא כֵן אָנָן קַיָּימִין בְּשֶׁנָּתַן לָהּ גֵּט. וְתַנֵּי חִזְקִיָּה כֵּן. מְנַיִין לַנּוֹתֵן גֵּט לִיבְמָתוֹ שֶׁהִיא אֲסוּרָה עָלָיו וְעַל אֶחָיו. אֶצְלוֹ אָנִי קוֹרֵא אֲשֶׁר שִׁילְּחָהּ. אֵצֶל הָאַחִין אָנִי קוֹרֵא אֲשֶׁר שִׁילְּחָהּ. וְתַתִּיר חֲלִיצָה בְּאִשָּׁה מִקַּל וָחוֹמֶר. מַה אִם הַיְבָמָה שֶׁאֵין הַגֵּט פּוֹטֵר בָּהּ חֲלִיצָה פּוֹטֶרֶת בָּהּ. אִשָּׁה שֶׁהַגֵּט פּוֹטֵר בָּהּ אֵינוֹ דִין שֶׁתְּהֵא חֲלִיצָה פּוֹטֶרֶת בָּהּ. תַּלמוּד לוֹמַר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתוּת וגו׳. בְּגֵט הִיא נִיתֶּרֶת וְאֵינָהּ נִיתֶּרֶת בַּחֲלִיצָה. וְתִפְטוֹר בָּהּ וּתְשַׁיֵּיר. תַּמָּן כְּתִיב וְלֹא תִהְיֶה לְאִישׁ זָר. הָכָא מַה אִית לָךְ.

כְּמַה דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. הַמַּאֲמָר אוֹ קוֹנֶה אוֹ לֹא קוֹנֶה. כֵּן הוּא אוֹמֵר. הַגֵּט אוֹ פּוֹטֵר אוֹ לֹא פּוֹטֵר. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. הַבְּעִילָה בִּזְמַן שֶׁהִיא בַּתְּחִילָּה אֵין אַחֲרֶיהָ כְּלוּם. הָא בְסוֹף יֵשׁ אַחֲרֶיהָ כְּלוּם. בִּבְעִילָה שֶׁהִיא לְאַחַר הַגֵּט. אֲבָל בִּבְעִילָה שֶׁהִיא לְאַחַר מַאֲמָר מַה נַפְשָׁךְ. קָנָה מַאֲמָר אֵין אַחֲרָיו כְּלוּם. לֹא קָנָה מַאֲמָר תִּקְנֶה הַבִּיאָה וְלֹא יְהֵא אַחֲרֶיהָ כְּלוּם. אֶלָּא כֵן אָנָן קַיָּימִין בִּבְעִילָה שֶׁהִיא לְאַחַר הַגֵּט. הָדָא אָמְרָה שֶׁהַגֵּט פּוֹטֵר וּמְשַׁיֵּיר.

רַבָּן גַּמְלִיאֵל כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. הַמַּאֲמָר אוֹ קוֹנֶה אוֹ לֹא קוֹנֶה. וְהָכָא מִדְּרִבִּי שִׁמְעוֹן הַגֵּט פּוֹטֵר אוֹ לֹא פּוֹטֵר. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. מוֹדֶה רַבָּן גַּמְלִיאֵל לַחֲכָמִים שֶׁיֵּשׁ גֵּט אַחַר מַאֲמָר וּמַאֲמָר אַחַר גֵּט. גֵּט אַחַר בִּיאַת מַאֲמָר וּמַאֲמָר אַחַר בִּיאַת הַגֵּט. גֵּט אַחַר בִּיאַת מַאֲמָר הֵיךְ עֲבִידָה. הָיוּ שָׁלֹשׁ יְבָמוֹת. עָשָׂה מַאֲמָר בְּזוֹ וּבָעַל לְזוֹ וְנָתַן גֵּט לַשְּׁלִישִׁית. הָדָא אָמְרָה שֶׁהַמַּאֲמָר קוֹנֶה וּמְשַׁיֵּיר. אִי תֵּאמַר. הַמַּאֲמָר אוֹ קוֹנֶה אוֹ לֹא קוֹנֶה. מַה נַפְשֵׁךְ. קָנָה מַאֲמָר אֵין אַחַר זוֹ כְּלוּם. לֹא קָנָה הַמַּאֲמָר תִּקְנֶה הַבִּיאָה וְלֹא יְהֵא אַחֲרֶיהָ כְּלוּם. הָדָא אָמְרָה שֶׁהַמַּאֲמָר קוֹנֶה וּמְשַׁיֵּיר. מַאֲמָר אַחַר בִּיאַת גֵּט הֵיךְ עֲבִידָה. הָיוּ שָׁלֹשׁ יְבָמוֹת. נָתַן גֵּט לְזוֹ וּבָעַל לְזוֹ וְעָשָׂה מַאֲמָר בַּשְּׁלִישִׁית. הָדָא אָמְרָה שֶׁהַגֵּט פּוֹטֵר וּמְשַׁיֵּיר. וְאִם תֵּאמַר. הַגֵּט פּוֹטֵר אוֹ לֹא פּוֹטֵר. מַה נַפְשֵׁךְ. פָּטַר הַגֵּט אֵין אַחֲרָיו כְּלוּם. לֹא פָטַר הַגֵּט תִּפְטוֹר הַבִּיאָה וְלֹא יְהֵא אַחֲרֶיהָ כְּלוּם. הָדָא אָמְרָה שֶׁהַגֵּט פּוֹטֵר וּמְשַׁיֵּיר. הֵיךְ רַבָּן גַּמְלִיאֵל כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. וְאֵין מַאֲמָר אַחַר מַאֲמָר בִּיבָמָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן הִיא. אֶלָּא דְלֵית טַעֲמָא דְּהֵן דְּהֵן. טַעֲמָא דְּהֵן דְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל כָּל מַה שֶׁמַּאֲמָר הַשֵּׁינִי עָתִיד לְקָנוֹת כְּבָר קָנָה הָרִאשׁוֹן. כָּל מַה שֶׁהַגֵּט הַשֵּׁינִי עָתִיד לִפְטוֹר כְּבָר פָּטַר הָרִאשׁוֹן. טַעֲמָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן קָנָה הָרִאשׁוֹן קָנָה הַשֵּׁינִי. לֹא קָנָה הָרִאשׁוֹן אַף הַשֵּׁינִי לֹא קָנָה. פָּטַר הָרִאשׁוֹן פָּטַר הַשֵּׁינִי. לֹא פָטַר הָרִאשׁוֹן אַף הַשֵּׁינִי לֹא פָטַר.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל מַהוּ שֶׁיְּהֵא הַגֵּט לְאַחַר גִּיטוֹ שֶׁלְּמַאֲמָר וּמַאֲמָר אַחַר גִּיטוֹ שֶׁלְּמַאֲמָר. גֵּט לְאַחַר גִּיטוֹ שֶׁלְּמַאֲמָר הֵיךְ עֲבִידָא. הָיוּ שְׁתֵּי יְבָמוֹת. עָשָׂה מַאֲמָר לְזוֹ וְנָתַן לָהּ גֵּט וְנָתַן גֵּט לַשְּׁנִייָה. אִם תֵּאמַר. הַגֵּט פּוֹטֵר. כָּל מַה שֶׁקָּנָה מַאֲמָר כְּמִי שֶׁיֵּשׁ כָּאן גֵּט וְאֵין גֵּט לְאַחַר גִּיטוֹ שֶׁלְּמַאֲמָר. אִם תֵּאמַר. אֵין הַגֵּט פּוֹטֵר. כָּל מַה שֶׁקָּנָה מַאֲמָר כְּמִי שֶׁאֵין כָּאן גֵּט וְיֵשׁ גֵּט לְאַחַר גִּיטוֹ שֶׁלְּמַאֲמָר. מַאֲמָר אַחַר גִּיטוֹ שֶׁלְּמַאֲמָר הֵיךְ עֲבִידָה. הָיוּ שְׁתֵּי יְבָמוֹת. עָשָׂה מַאֲמָר לְזוֹ וְנָתַן לָהּ גֵּט עָשָׂה מַאֲמָר לַשְּׁנִייָה. אִם תֵּאמַר. הַגֵּט פּוֹטֵר יוֹתֵר מִמַּה שֶׁקָּנָה מַאֲמָר. כְּמִי שֶׁאֵין כָּאן מַאֲמָר וְיֵשׁ מַאֲמָר אַחַר גִּיטוֹ שֶׁלְּמַאֲמָר. וְאִם תֵּאמַר. אֵין הַגֵּט פּוֹטֵר יוֹתֵר מִמִּי שֶׁקּוֹנֶה מַאֲמָר. כְּמִי שֶׁיֵּשׁ כָּאן מַאֲמָר וְאֵין מַאֲמָר לְאַחַר גִּיטוֹ שֶׁלְּמַאֲמָר.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל מַהוּ שֶׁתְּהֵא בִּיאָה פְּסוּלָה. בִּיאַת בֶּן תֵּשַׁע אַחַר בִּיאַת בֶּן תֵּשַׁע. בִּיאָה פְּסוּלָה לְאַחַר בִּיאַת בֶּן תֵּשַׁע. בִּיאַת בֶּן תֵּשַׁע לְאַחַר בִּיאָה פְּסוּלָה. מַהוּ שֶׁיְּהוּ חֲכָמִים לְרַבָּן גַּמְלִיאֵל וְאֵין מַאֲמָר אַחַר מַאֲמָר בִּיבָמָה אַחַת. הֵיךְ עֲבִידָא. עָשָׂה מַאֲמָר בִּיבִמְתּוֹ וְנָתַן לָהּ גֵּט וְעָשָׂה מַאֲמָר. אִם תֵּאמַר. יֵשׁ מַאֲמָר אַחַר מַאֲמָר. לֹא נִפְטְרָה בְּאוֹתוֹ הַגֵּט. אִם תֵּאמַר. אֵין מַאֲמָר אַחַר מַאֲמָר. נִפְטְרָה בְּאוֹתוֹ הַגֵּט.

רִבִּי יוּדָן בָּעֵי. קִידֵּשׁ אִשָּׁה מֵעַכְשָׁיו לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם וְנָפְלָה לָהּ אֲחוֹתָהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם אֲפִילוּ כֵן אֵין מַאֲמָר אַחַר מַאֲמָר. לֹא אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל אֶלָּא עַל יְדֵי גֵּט וְעַל יְדֵי מַאֲמָר. וְהַהוּא דְּמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֲפִילוּ קִידּוּשִׁין מֵאָה תּוֹפְסִין בָּהּ. דְּלֹא כְרַבָּן גַּמְלִיאֵל.

**ב** **משנה**: כֵּיצַד עָשָׂה מַאֲמָר בִּיבִמְתּוֹ וְנָתַן לָהּ גֵּט צָרִיכָה הֵימֶּינּוּ חֲלִיצָה עָשָׂה מַאֲמָר וְחָלַץ צָרִיכָה הֵימֶּינּוּ גֵּט. עָשָׂה בָהּ מַאֲמָר וּבָעַל חֲרֵי זוֹ כְּמִצְוָתָהּ.

**הלכה**: כֵּיצַד. עָשָׂה מַאֲמָר כול׳. הָדָא אָמְרָה שֶׁהַגֵּט פּוֹטֵר יוֹתֵר מִמָּה שֶׁקָּנָה מַאֲמָר. אִם תֵּאמַר. אֵין הַגֵּט פּוֹטֵר יוֹתֵר מִמַּה שֶׁקָּנָה מַאֲמָר. יָכֹם אָמַר. לֹא יִפְטוֹר גִּיטֵי אֶלָּא מַה שֶׁקָּנָה מַאֲמָרִי. וַאֲפִילוּ מַה שֶׁקָּנָה מַאֲמָרִי לֹא פָטַר גִּיטֵי. קְרִיתוּת. אֵין זוֹ קְרִיתוּת.

חֲלִיצָה פְּסוּלָה פּוֹטֶרֶת. וּלְהֵידָא מִילָּה. שֶׁאִם יָבוֹא אַחֵר וְקִידֵּשׁ אֶת הַצָּרָה תָּפְשׁוּ בָהּ קִידּוּשִׁין. בָּא אַחֵר וְקִידְּשָׁהּ. מִכֵּיוָן שֶׁנֶּעֱקְרָה הֵימֶּינָּה זִיקַת הַמֵּת תָּפְשׁוּ בָהּ קִידּוּשִׁין אוֹ מֵאַחַר שֶׁהִיא צָרִיכָה גֵּט לְמַאֲמָרוֹ לֹא תָפְשֵׁי בָהּ קִידּוּשִׁין.

אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. הָדָא אָמְרָה שֶׁמִּצְוָה לְקַדֵּשׁ וְאַחַר כָּךְ לִבְעוֹל. מַה אִם שֶׁאֵין כָּתוּב בָּהּ קִידּוּשִׁין אַתְּ אוֹמֵר. חֲרֵי זוֹ כְּמִצְוָתָהּ. הָאִשָּׁה שֶׁכָּתוּב בָּהּ קִידּוּשִׁין לֹא כָּל שֶׁכֵּן.

**ג** **משנה**: נָתַן גֵּט וְעָשָׂה מַאֲמָר צְרִיכָה גֵּט וַחֲלִיצָה. נָתַן גֵּט וּבָעַל צְרִיכָה גֵּט וַחֲלִיצָה. נָתַן גֵּט וְחָלַץ אֵין אַחַר חֲלִיצָה כְּלוּם.

**הלכה**: נָתַן גֵּט וְעָשָׂה מַאֲמָר כול׳. גֵּט לְמַאֲמָרוֹ וַחֲלִיצָה לְזִיקָּתוֹ.

הָדָא אָמְרָה. בִּיאָה פְּסוּלָה אֵינָהּ פּוֹטֶרֶת. אִיתָא חֲמִי. חֲלִיצָה פְּסוּלָה פּוֹטֶרֶת וּבִיאָה פְּסוּלָה אֵינָהּ פּוֹטֶרֶת. חֲלִיצָה עַל יְדֵי שֶׁעִיקָּרָהּ פְּסוּלָה פּוֹטֶרֶת. בִּיאָה עַל יְדֵי שֶׁאֵין עִיקָּרָהּ פְּסוּלָה אֵינָהּ פּוֹטֶרֶת. וְלֹא תִפְטוֹר בָּהּ לַקּוֹל וְתִפְטוֹר בָּהּ לַחוֹמֶר. וְלֵיי דָּא מִילָּה. שֶׁאִם בָּא אֶחָד וְקִידֵּשׁ אֶת הַצָּרָה תָּפְשׁוּ בָהּ קִידּוּשִׁין. אָמַר רִבִּי יוּדָן. קַיְימְתִּיהּ. כָּל יְכָמָה שֶׁאֵין כּוֹלָּהּ לַחוּץ לְעוֹלָם הִיא בִּפְנִים עַד שֶׁתֵּצֵא לַחוּץ.

**ד** **משנה**: חָלַץ וְעָשָׂה בָהּ מַאֲמָר נָתַן גֵּט וּבָעַל אוֹ בָעַל וְעָשָׂה מַאֲמָר נָתַן גֵּט וְחָלַץ אֵין אַחַר חֲלִיצָה כְּלוּם. אַחַת יְכָמָה אַחַת וְאַחַת שְׁתֵּי יְבָמוֹת.

**הלכה**: חָלַץ וְעָשָׂה מַאֲמָר כול׳. אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ. אֵין חֲלִיצָה אַחַר חֲלִיצָה. אֲבָל בִּיאָה שֶׁלְּאַחַר חֲלִיצָה פּוֹסֶלְתָּהּ מִן הַכְּהוּנָּה. בְּלֹא כָךְ אֵינָהּ פְּסוּלָה מִן הַכְּהוּנָּה. אֶלָּא פְּסוּלָה מִלּוֹכַל בִּתְרוּמָה. הַבָּא עַל חֲלוּצָתוֹ חֲלוּצָתוֹ פְּסֵלָה מִלֶּאֱכַל בִּתְרוּמָה. אֶלָּא בְּשֶׁבָּאוּ אֶחָיו עָלֶיהָ. נִיחָא כְּמָאן דָּמַר. הוּא אֵינוֹ חַיָּיב עַל חֲלוּצָה וְהָאַחִין חַיָּיבִין עַל חֲלוּצָה. בְּרָם כְּמָאן דָּמַר. בֵּין הוּא בֵּין אַחִין אֵינָן חַיָּיבִין עַל חֲלוּצָה. אֶלָּא כְּשֶׁבָּא עַל הַצָּרָה. נִיחָא כְּמָאן דָּמַר. הַכֹּל מוֹדִין בַּצָּרָה שֶׁהוּא חַיָּיב. בְּרָם כְּמָאן דָּמַר. הוּא אֵינוֹ חַיָּיב לֹא עַל חֲלוּצָה וְלֹא עַל הַצָּרָה. אֶלָּא כְּשֶׁבָּאוּ אַחִין עָלֶיהָ. נִיחָא כְּמָאן דָּמַר בֵּין הוּא בֵּין אַחִין אֵינָן חַיָּיבִין עַל

הַחֲלוּצָה אֲבָל חַיָּבִין עַל הַצָּרָה. בְּרָם כְּמָאן דְּמַר. בֵּין הוּא בֵּין אַחִין אֵינָן חַיָּבִין לֹא עַל הַחֲלוּצָה וְלֹא עַל הַצָּרָה. אֶלָּא כְּרִבִּי עֲקִיבָה. דְּרִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. יֵשׁ מַמְזֵר בַּחֲלוּצָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. תִּיפְתָּר שֶׁהָיָה יְבָמָה כֹּהֵן וּבָא עָלֶיהָ וְחִילְּלָהּ.

נָתַן גֵּט וְחָלַץ אֵין אַחַר חֲלִיצָה כְּלוּם. וְלֹא כְבָר תַּנִּינָן. אֵין לְאַחַר חֲלִיצָה כְּלוּם. בְּגִין נִיתְנִינֵהּ דְּבַתְרָהּ אֶחָד יְבָמָה וְאֶחָד שְׁתֵּי יְבָמוֹת. אִילּוּ הַמְקַדֵּשׁ חֲלוּצָתוֹ שֶׁמָּא תָּפְשׁוּ בָהּ קִידּוּשִׁין. תִּיפְתָּר אִי כְּרִבִּי הַכֹּל בְּמִתְכַּוְּין לְקָנוֹתָהּ לְשׁוּם מַאֲמָר יְבִמְתּוֹ וְאֵינָהּ יְבִמְתּוֹ. אָמַר רִבִּי בָּא. וְתַנֵּי כֵן. הַמַּאֲמָר קוֹנֶה בֵּין לְדַעַת בֵּין שֶׁלֹּא לְדַעַת. דִּבְרֵי רִבִּי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. אֵין קוֹנִין אֶלָּא לְדַעַת. מוֹדֶה רִבִּי בְּקִידּוּשִׁין שֶׁאֵינָן קוֹנִין אֶלָּא לְדַעַת. וּמַאי טַעֲמָא דְּרִבִּי. בִּיאָה קוֹנָה וּמַאֲמָר קוֹנֶה. מַה בִּיאָה קוֹנָה בֵּין לְדַעַת בֵּין שֶׁלֹּא לְדַעַת אַף הַמַּאֲמָר קוֹנֶה בֵּין לְדַעַת בֵּין שֶׁלֹּא לְדַעַת. וּכְמַה דְּרִבִּי אוֹמֵר. הַמַּאֲמָר קוֹנֶה בֵּין לְדַעַת בֵּין שֶׁלֹּא לְדַעַת. כָּךְ הוּא אוֹמֵר. הַגֵּט פּוֹטֵר בֵּין לְדַעַת בֵּין שֶׁלֹּא לְדַעַת. וְלָמָּה רִבִּי אוֹמֵר. הַמַּאֲמָר קוֹנֶה בֵּין לְדַעַת בֵּין שֶׁלֹּא לְדַעַת. שֶׁכֵּן בִּיאָה בְּגָדוֹל קוֹנָה בֵּין לְדַעַת וּבֵין שֶׁלֹּא לְדַעַת. וְיִפְטוֹר הַגֵּט שֶׁלֹּא לְדַעַת וַחֲלִיצָה אֵינָהּ פּוֹטֶרֶת אֶלָּא לְדַעַת.

ה **משנה**: בְּאֵי זֶה צַד עָשָׂה מַאֲמָר בְּזוֹ וּמַאֲמָר בְּזוֹ שְׁנֵי גִיטִּין וַחֲלִיצָה. מַאֲמָר בְּזוֹ וּבָעַל לְזוֹ שְׁנֵי גִיטִּין וַחֲלִיצָה. מַאֲמָר בְּזוֹ וְגֵט לְזוֹ צְרִיכָה גֵּט וַחֲלִיצָה. מַאֲמָר בְּזוֹ וְחָלַץ לְזוֹ הָרִאשׁוֹנָה צְרִיכָה גֵּט.

ו **משנה**: גֵּט לְזוֹ וְגֵט לְזוֹ צְרִיכוֹת הֵימֶינּוּ חֲלִיצָה. גֵּט לְזוֹ וּבָעַל לְזוֹ צְרִיכָה גֵּט וַחֲלִיצָה. גֵּט לְזוֹ וּמַאֲמָר לְזוֹ צְרִיכָה גֵּט וַחֲלִיצָה. גֵּט לְזוֹ וְחָלַץ לְזוֹ אֵין אַחַר חֲלִיצָה כְּלוּם.

**הלכה**: כֵּיצַד עָשָׂה מַאֲמָר כול׳. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי מַהוּ לְמַאֲמָרוֹ שֶׁיְּהֵא מַאֲמָר לְבֵן תֵּשַׁע. בִּיאַת גָּדוֹל גּוֹמֶרֶתוֹ מַאֲמָרוֹ קוֹנֶה וּמְשַׁיֶּיר. בִּיאַת קָטָן גּוֹמֶרֶת מַאֲמָרוֹ קוֹנֶה וּמְשַׁיֶּיר. מַה בֵּין בִּיאָתוֹ לְמַאֲמָרוֹ. וְאִית דְּבָעֵי מֵימַר. מַה בֵּין מַאֲמָרוֹ שֶׁלַּגָּדוֹל לְמַאֲמָרוֹ שֶׁלַּקָּטָן. שְׁמוּאֵל אָמַר. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. עָשׂוּ בִיאַת בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד כְּמַאֲמָר בְּגָדוֹל. וּכְמַה דְּאַתְּ אָמַר. עָשׂוּ בִיאַת בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד כְּמַאֲמָר בְּגָדוֹל. וּדְכְוָותָהּ נַעֲשֵׂית חֲלִיצַת בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד כְּמַאֲמָר בְּגָדוֹל. וְרַבָּנִן אָמְרֵי. אֵין חֲלִיצַת בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד כְּלוּם. וְלָמָּה עָשׂוּ בִיאַת בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד כְּמַאֲמָר בְּגָדוֹל. שֶׁכֵּן בִּיאָה בְּגָדוֹל קוֹנָה בֵּין לְדַעַת בֵּין שֶׁלֹּא לְדַעַת. נַעֲשֵׂית חֲלִיצַת בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד כְּגֵט בְּגָדוֹל. וַחֲלִיצָה בְּגָדוֹל אֵינָהּ פּוֹטֶרֶת אֶלָּא לְדַעַת.

ז **משנה**: חָלַץ וְחָלַץ חָלַץ וְעָשָׂה מַאֲמָר נָתַן גֵּט וּבָעַל אוֹ בָעַל וּבָעַל אוֹ בָעַל וְעָשָׂה מַאֲמָר. נָתַן גֵּט וְחָלַץ אֵין אַחַר חֲלִיצָה כְּלוּם. בֵּין יָבָם אֶחָד לִשְׁתֵּי יְבָמוֹת בֵּין שְׁנֵי יְבָמִים לִיבָמָה אַחַת.

ח **משנה**: חָלַץ וְעָשָׂה מַאֲמָר נָתַן גֵּט וּבָעַל אוֹ בָעַל וְעָשָׂה מַאֲמָר נָתַן גֵּט וְחָלַץ אֵין אַחַר חֲלִיצָה כְּלוּם. בֵּין בַּתְּחִילָּה בֵּין בָּאֶמְצַע בֵּין בַּסּוֹף. וְהַבְּעִילָה בִּזְמַן שֶׁהִיא בַּתְּחִילָּה אֵין אַחֲרֶיהָ כְּלוּם. רִבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר אֶחָד בְּעִילָה וְאֶחָד חֲלִיצָה בֵּין בַּתְּחִילָּה בֵּין בָּאֶמְצַע בֵּין בַּסּוֹף אֵין אַחֲרֶיהָן כְּלוּם.

**הלכה**: חָלַץ וְחָלַץ חָלַץ וְעָשָׂה מַאֲמָר כול׳. תַּמָּן אָמְרִין. דִּבְרֵי רִבִּי נְחֶמְיָה בִּיאָה פְסוּלָה פּוֹטֶרֶת. עַל דַּעְתֵּין דְּרַבָּנִן דְּתַמָּן בִּיאָה בֵּין שֶׁהִיא לְאַחַר הַמַּאֲמָר בֵּין שֶׁהִיא לְאַחַר הַגֵּט פּוֹטֶרֶת. וְעַל דַּעְתֵּין דְּרַבָּנִן דְּהָכָא בִּיאָה שֶׁהִיא לְאַחַר הַמַּאֲמָר פּוֹטֶרֶת. שֶׁהִיא לְאַחַר הַגֵּט אֵינָהּ פּוֹטֶרֶת. וְלֹא שְׁמָעָן דְּאָמַר רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי נְחֶמְיָה וְרִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. דְּתַנֵּי. שָׁלֹשׁ יְבָמוֹת לְיָבָם אֶחָד. עָשָׂה מַאֲמָר בְּזוֹ וּבָעַל לְזוֹ וְנָתַן גֵּט לַשְּׁלִישִׁית. רִבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר. הָרִאשׁוֹנָה צְרִיכָה גֵּט וַחֲלִיצָה וְאֵין אַחַר בְּעִילָה כְּלוּם. קַל וָחוֹמֶר. מָה אִם חֲלִיצָה שֶׁהִיא פּוֹסֶלְתָּהּ מִן הַכְּהוּנָּה אֶחָד בְּעוּלָה וְאֶחָד חֲלוּצָה אֵין אַחֲרֶיהָ כְּלוּם. בִּיאָה שֶׁאֵינָהּ פּוֹסֶלְתָּהּ מִן הַכְּהוּנָּה אֶחָד בְּעוּלָה וְאֶחָד חֲלוּצָה אֵין אַחֲרֶיהָ כְּלוּם. בִּיאָה שֶׁאֵינָהּ פּוֹסֶלְתָּהּ מִן הַכְּהוּנָּה אֶחָד בְּעוּלָה וְאֶחָד חֲלוּצָה אֵין אַחֲרֶיהָ כְּלוּם. וְרַבָּנִן. אָסוּר בִּקְרוֹבוֹת שְׁלָשְׁתָּן וּצְרִיכוֹת שְׁלֹשָׁה גִיטִּין וַחֲלִיצָה לְאַחַת מֵהֶן.

## פרק ו

א **משנה**: הַבָּא עַל יְבִמְתּוֹ בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד בֵּין בְּאוֹנֶס בֵּין בְּרָצוֹן אֲפִילּוּ הוּא שׁוֹגֵג וְהִיא מְזִידָה הוּא מֵזִיד וְהִיא שׁוֹגֶגֶת הוּא אָנוּס וְהִיא לֹא אֲנוּסָה הִיא אֲנוּסָה וְהוּא לֹא אָנוּס. אֶחָד הַמְּעֻרֶה וְאֶחָד הַגּוֹמֵר קָנָה וְלֹא חָלַק בֵּין בִּיאָה לְבִיאָה.

**הלכה**: הַבָּא עָל יְבִמְתּוֹ כול׳. אֲנַן תַּנִּינָן. אֲפִילּוּ הוּא שׁוֹגֵג וְהִיא מְזִידָה. הוּא מֵזִיד וְהִיא שׁוֹגֶגֶת. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיא. אֲפִילּוּ שְׁנֵיהֶן שׁוֹגְגִין אֲפִילּוּ שְׁנֵיהֶן מְזִידִין. הֲווֹן בָּעֵיי מֵימַר בְּפִיקֵּחַ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דַּעַת שֶׁהוּא קוֹנֶה בֵּין לְדַעַת בֵּין שֶׁלֹּא לְדַעַת. וְחֵרֵשׁ שֶׁאֵין בּוֹ דַּעַת לֹא יִקְנֶה אֶלָּא לְדַעַת. אַשְׁכַּח תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. אֶחָד הַחֵרֵשׁ וְאֶחָד הַשּׁוֹטֶה שֶׁבָּעֲלוּ קָנוּ וּפָטְרוּ אֶת הַצָּרוֹת.

יְבָמָה יָבוֹא עָלֶיהָ לְדַעְתּוֹ. וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה שֶׁלֹּא לְדַעְתּוֹ. וְיִבְּמָהּ אֲפִילּוּ עַל כּוֹרְחוֹ. יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ לַדַּעְתָּהּ. וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה שֶׁלֹּא לַדַּעְתָּהּ. וְיִבְּמָהּ אֲפִילּוּ

עַל כּוֹרְחָהּ. יְבָמָה יָבֵא עָלֶיהָ כִּדְרְכָהּ. וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה שֶׁלֹּא כִּדְרְכָהּ. וְיִבְּמָהּ אֲפִילּוּ מִן הַצַּד. יְבָמָה יָבֵא עָלֶיהָ בִּיאָה גְּמוּרָה. וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה בִּיאָה שֶׁאֵינָהּ גְּמוּרָה. וְיִבְּמָהּ אֲפִילּוּ בְּהֶעֳרֶיָיה.

אִי זוֹ הִיא הֶעֳרֶיָיה. רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל. עַד כְּדֵי שֶׁתְּהֵא אֶצְבַּע נִרְאֵית בֵּין הַשְּׁפָיוֹת. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר עַד שֶׁתִּיכָּנֵס הַעֲטָרָה. רִבִּי בָּא בַּר חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. נִכְנְסָה הָעֲטָרָה זוֹ הִיא גְמַר בִּיאָה. מַה אָנָן קַיָימִין. אִם בִּשְׁאָר כָּל הָעֲרָיוֹת. עָשָׂה בָהֶן אֶת הַמְּעָרֶה כְּגוֹמֵר. אִם בְּשִׁפְחָה חֲרוּפָה. עַד שֶׁיִּפָּלוֹט. וְאָמַר רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי בָּא בַּר מָמָל בְּשֵׁם רַב. שִׁכְבַת זֶרַע עַד שֶׁיִּפָּלוֹט. אֶלָּא כֵּן אָנָן קַיָימִין בְּאַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל. וְאָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. הֶעֳרָה בָהּ חַייָב מִשּׁוּם חֲלָלָה. נִכְנְסָה עֲטָרָה חַייָב מִשּׁוּם בִּיאָה. גָּמַר אֶת הַבִּיאָה חַייָב מִשּׁוּם וְלֹא יְחַלֵּל זַרְעוֹ בְּעַמָּיו.

תַּמָּן תַּנִּינָן. כָּל הַנְּשִׁים מְטַמּוֹת בַּבַּיִת הַחִיצוֹן. אִי זֶה בַּיִת הַחִיצוֹן. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. עַד מָקוֹם שֶׁהַתִּינוֹקוֹת יוֹשְׁבוֹת לַמַּיִם וְנִרְאוֹת. אָמַר לֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. וַהֲלֹא כָּל הַטֻּמְאוֹת שֶׁהִיא מְטַמָּא אֵינָהּ מְטַמְּאָה אֶלָּא עַד בֵּית הַשִּׁינַּיִים. תַּנֵּי רִבִּי זַכַּיי. עַד בֵּית הַשִּׁינַּיִים וּמִבֵּין הַשִּׁינַּיִים וְלִפְנִים. רִבִּי יוֹסֵי בְּרִבִּי בוּן בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. כָּל בֵּית הַבּוֹשֶׁת קְרוּי בַּיִת הַחִיצוֹן.

קָנָה וְלֹא חָלַק בֵּין בִּיאָה לְבִיאָה. מַה קָנָה. שְׁמוּאֵל אָמַר. לֹא קָנָה אֶלָּא בִּדְבָרִים הָאֲמוּרִים בַּפָּרָשָׁה. לִירַשׁ נִיכְסֵי הַמֵּת וּלְאָרְסָהּ לְאָחִיו וּלְהַתִּיר צָרָתָהּ לַשּׁוּק. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. קָנָה כָּל הַדְּבָרִים. אָמַר רִבִּי יִצְחָק בַּר אֶלְעָזָר. מַה פְלִיגִין. בְּשֶׁהֶעֱרָה בָהּ. אֲבָל אִם גָּמַר אֶת הַבִּיאָה כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁקָּנָה בְּכָל הַדְּבָרִים. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָא. מַה פְלִיגִין. בְּבָא עָלֶיהָ עוֹדָהּ בְּבֵית אָבִיהָ. אֲבָל אִם בָּא עָלֶיהָ עוֹדָהּ בְּבֵית בַּעֲלָהּ כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁקָּנָה בְּכָל הַדְּבָרִים. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה. כְּנָסָהּ חֵרֵי הִיא כְאִשְׁתּוֹ לְכָל דָּבָר.

מַהוּ שֶׁתֹּאכַל בִּתְרוּמָה. רִבִּי בָּא בְשֵׁם שְׁמוּאֵל. נִרְאִין הַדְּבָרִים. אִם הָיְתָה אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה בְּחַיֵּי בַעֲלָהּ אוֹכֶלֶת. וְאִם לָאו אֵינָהּ אוֹכֶלֶת. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֲפִילּוּ לֹא אָכְלָה אוֹכֶלֶת. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. אֲפִילּוּ נִרְאֵית לֶאֱכוֹל. מַתְנִיתָא מְסַייְעָא לְדֵין מַתְנִיתָא מְסַייְעָא לְדֵין. מַתְנִיתָא מְסַייְעָא לִשְׁמוּאֵל. בַּת יִשְׂרָאֵל פִּיקַּחַת שֶׁנִּישֵּׂאת לְכֹהֵן חֵרֵשׁ אֵינָהּ אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה. מֵת וְנָפְלָה לִפְנֵי הַיָּבָם. אִם הָיָה פִּיקֵּחַ אוֹכֶלֶת. חֵרֵשׁ אֵינָהּ אוֹכֶלֶת. מַתְנִיתָא מְסַייְעָא לְרִבִּי יוֹחָנָן. בַּת יִשְׂרָאֵל פִּיקַּחַת שֶׁנִּישֵּׂאת לְכֹהֵן חֵרֵשׁ אֵינָהּ אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה. מֵת וְנָפְלָה לִפְנֵי הַיָּבָם. לֹא הִסְפִּיק לְכוֹנְסָהּ לְחוּפָּה שֶׁלְּנִישּׂוּאִין עַד שֶׁיֶּחֱרַשׁ הוּא אוֹ עַד שֶׁנִּתְחָרְשָׁה הִיא אֵינָהּ אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה. מֵת וְנָפְלָה לִפְנֵי הַיָּבָם אֲפִילּוּ חֵרֵשׁ אוֹכֶלֶת. בְּזֶה יֵיפֶה כֹּחַ הַיָּבָם מִכּוֹחַ הַבַּעַל. שֶׁהַיָּבָם חֵרֵשׁ מַאֲכִיל וְהַבַּעַל חֵרֵשׁ אֵינוֹ מַאֲכִיל.

**ב משנה:** וְכֵן הַבָּא עַל אַחַת מִכָּל הָעֲרָיוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה אוֹ פְסוּלוֹת אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט מַמְזֶרֶת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל וּבַת יִשְׂרָאֵל לְמַמְזֵר וּלְנָתִין פָּסַל וְלֹא חָלַק בֵּין בִּיאָה לְבִיאָה.

**הלכה:** וְכֵן הַבָּא עַל אַחַת מִכָּל הָעֲרָיוֹת כול׳. אַלְמָנָה לֹא יִקַּח. יָכוֹל אֲפִילּוּ אוֹנֵס. תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא יְחַלֵּל זַרְעוֹ בְּעַמָּיו. יָכוֹל אֲפִילּוּ הֶעֳרָה. תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא יְחֵיל וְלֹא יְחַלֵּל. אֲפִילּוּ בְאוֹנְסִין. לֹא יָחִיל וְלֹא יְחַלֵּל. אֲפִילּוּ בְהֶעֳרָיָיה. עַד כְּדוֹן כְּרִבִּי עֲקִיבָה. כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. נֶאֱמַר כָּאן לְקִיחָה וְנֶאֱמַר לְהַלָּן לְקִיחָה בִּשְׁאָר כָּל הָעֲרָיוֹת. מַה לְקִיחָה שֶׁנֶּאֱמְרָה בִּשְׁאָר כָּל הָעֲרָיוֹת עָשָׂה בָהֶן אֶת הַמְּעָרֶה כְּגוֹמֵר. אַף לְקִיחָה שֶׁנֶּאֱמְרָה כָאן נַעֲשָׂה בָהּ אֶת הַמְּעָרֶה כְּגוֹמֵר. רִבִּי חַגַּיי בָּעֵי. אִי מַה לְקִיחָה שֶׁנֶּאֱמְרָה בִּשְׁאָר כָּל הָעֲרָיוֹת עָשָׂה בָהֶן אֶת הַמְּעָרֶה כְּגוֹמֵר וְהַוּולָד מַמְזֵר. אַף לְקִיחָה שֶׁנֶּאֱמְרָה כָאן נַעֲשָׂה בָהּ אֶת הַמְּעָרֶה כְּגוֹמֵר וְהַוּולָד יְהֵא מַמְזֵר. אָמַר רִבִּי יוֹסָה. לְייֵדָא מִילָּא אִיתְמַר חָלָל. לֹא דְמַמְזֵר רוֹב מִן הֶחָלָל. אָתָא רִבִּי בוּן בַּר בִּיסְנָא בְשֵׁם רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. נֶאֱמַר כָּאן לְקִיחָה וְנֶאֱמַר לְהַלָּן לְקִיחָה בְּשׁוֹמֶרֶת יָבָם. מַה לְקִיחָה שֶׁנֶּאֱמְרָה בְשׁוֹמֶרֶת יָבָם עָשָׂה בָהֶן אֶת הַמְּעָרֶה כְּגוֹמֵר וְהַוּולָד כָּשֵׁר. אַף לְקִיחָה שֶׁנֶּאֱמְרָה כָאן נַעֲשָׂה בָהּ אֶת הַמְּעָרֶה כְּגוֹמֵר וְהַוּולָד כָּשֵׁר. דְּאָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. הֶעֳרָה בָהּ חַייָב מִשּׁוּם חֲלָלָה. נִכְנְסָה הָעֲטָרָה חַייָב מִשּׁוּם בִּיאָה. גָּמַר אֶת הַבִּיאָה חַייָב מִשּׁוּם מְחַלֵּל.

**ג משנה:** אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט מִן הָאֵירוּסִין לֹא יֹאכְלוּ בַּתְּרוּמָה. רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן מַכְשִׁירִין. נִתְאַלְמְנוּ אוֹ נִתְגָּרְשׁוּ מִן הָאֵירוּסִין פְּסוּלוֹת מִן הָאֵירוּסִין כְּשֵׁירוֹת.

**הלכה:** אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל כול׳. מַה טַעֲמוֹן דְּרַבָּנִין. נֶאֱמַר כָּאן חֲוָיָיה וְנֶאֱמַר לְהַלָּן חֲוָיָיה כִּי יִהְיֶה נַעֲרָה מְאוֹרָסָה לְאִישׁ. מַה חֲוָיָיה שֶׁנֶּאֱמְרָה לְהַלָּן אֵירוּסִין אַף כָּאן אֵירוּסִין. מַה טַעֲמוֹן דְּרִבִּי לָעְזָר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן. נֶאֱמַר כָּאן חֲוָיָיה וְנֶאֱמַר לְהַלָּן וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר. מַה חֲוָיָיה שֶׁנֶּאֱמְרָה לְהַלָּן נִישּׂוּאִין אַף כָּאן נִישּׂוּאִין. אָמַר רִבִּי יוֹסָה. מִנָּא לְרִבִּי לָעְזָר וּלְרִבִּי שִׁמְעוֹן בַּת כֹּהֵן שֶׁנִּתְאָרְסָה לְיִשְׂרָאֵל שֶׁאֵינָהּ אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה. לֹא מִן הַדִּין קְרָייָא וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר. הָכָא אִינּוּן עֲבָדִין לֵיהּ אֵירוּסִין וְהָכָא אִינּוּן עֲבָדִין לֵיהּ נִישּׂוּאִין. מַה טַעֲמוֹן דְּרַבָּנִן. לְאִישׁ. לְאִישׁ הַמַּאֲכִיל. וַהֲלֹא דִין הוּא. מַה אִם בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁאֵין בִּיאָתוֹ פוֹסֶלְתָּהּ מִן הַכְּהוּנָּה בִּיאָתוֹ פוֹסֶלְתָּהּ מִן הַתְּרוּמָה. כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁבִּיאָתוֹ פוֹסֶלְתָּהּ מִן הַכְּהוּנָּה אֵינוֹ דִין שֶׁתְּהֵא בִּיאָתוֹ פוֹסֶלְתָּהּ מִן הַתְּרוּמָה. לֹא. אִם אָמַרְתָּ בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁאֵינוֹ מַאֲכִיל אֶת אֲחֵירוֹת. תֹּאמַר בְּכֹהֵן גָּדוֹל שֶׁהוּא מַאֲכִיל אֶת אֲחֵירוֹת. הוֹאִיל וְהוּא מַאֲכִיל אֶת אֲחֵירוֹת לֹא תְהֵא בִּיאָתוֹ פוֹסֶלְתָּהּ מִן הַתְּרוּמָה. נִשְׁבַּר קַל וָחוֹמֶר וְחָזַרְתָּ לָךְ לְמִקְרָא. לְפוּם כֵּן צָרִיךְ מֵימַר לְאִישׁ. לְאִישׁ הַמַּאֲכִיל. [מַאי טַעֲמָא דְּרִבִּי לָעְזָר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן מִשּׁוּם רָאווּי הוּא לֶאֱכוֹל אוֹ מִשּׁוּם

רָאוּי לְהַאֲכִיל. נִשְׁמְעִנָּהּ מִן הָדָה אִם לֹא יְדָעָהּ מִשֶּׁנַּעֲשָׂה פְּצוּעַ דַּכָּא וּכְרוּת שָׁפְכָה חֲרֵי אֵילּוּ יַאֲכִילוּ. אָמַר רִבִּי לָעְזָר דִּרְבִּי לָעְזָר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן הִיא. אִית לָךְ מֵימַר הָכָא מִשּׁוּם שֶׁהוּא רָאוּי לְהַאֲכִיל וְהָכָא מִשּׁוּם שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְהַאֲכִיל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. לֹא סוֹף דָּבָר מִן הָאֲרוּסִין וְלֹא סוֹף דָּבָר מִן הַנִּישׂוּאִין. נִבְעֲלוּ בֵּין מִן הָאֲרוּסִין בֵּין מִן הַנִּישׂוּאִין פּוֹסְלוֹת. לֹא נִבְעֲלוּ בֵּין מִן הָאֲרוּסִין בֵּין מִן הַנִּישׂוּאִין כְּשֵׁירוֹת.]

**ד משנה:** כֹּהֵן גָּדוֹל לֹא יִשָּׂא אֶת הָאַלְמָנָה בֵּין אַלְמָנָה מִן הָאֵירוּסִין בֵּין אַלְמָנָה מִן הַנִּישׂוּאִין. וְלֹא יִשָּׂא אֶת הַבּוֹגֶרֶת רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן מַכְשִׁירִין בְּבוֹגֶרֶת. לֹא יִשָּׂא אֶת מוּפֶת עֵץ. אֵרַס אֶת הָאַלְמָנָה וְנִתְמַנָּה לִהְיוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל יְכָנוֹס. וּמַעֲשֶׂה בִּיהוֹשֻׁעַ בֶּן גַּמְלָא שֶׁקִּידֵּשׁ אֶת מָרְתָא בַּת בָּיְתוֹס וּמִנָּהוּ הַמֶּלֶךְ לִהְיוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל וּכְנָסָהּ. שׁוֹמֶרֶת יָבָם לְכֹהֵן הֶדְיוֹט וְנִתְמַנָּה לִהְיוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל אַף עַל פִּי שֶׁעָשָׂה בָהּ מַאֲמָר לֹא יְכָנוֹס. כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁמֵּת אָחִיו חוֹלֵץ וְלֹא מְיַבֵּם.

**הלכה:** כֹּהֵן גָּדוֹל לֹא יִשָּׂא אֶת הָאַלְמָנָה כול׳. אַלְמָנָה לֹא יִקָּח. בֵּין מִן הָאֵירוּסִין בֵּין מִן הַנִּישׂוּאִין. גְּרוּשָׁה לֹא יִקָּח. בֵּין מִן הָאֵירוּסִין בֵּין מִן הַנִּישׂוּאִין.

לֹא יִשָּׂא אֶת הַבּוֹגֶרֶת רִבִּי לָעְזָר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן מַכְשִׁירִין בְּבוֹגֶרֶת. שָׁוִין שֶׁלֹּא יִקַּח אֶת מוּפֶת עֵץ. מַה בֵּין בּוֹגֶרֶת מַה בֵּין מוּפֶת עֵץ. בּוֹגֶרֶת כָּלוּ בְתוּלֶיהָ בְּמֵעֶיהָ. מוּפֶת עֵץ יָצְאוּ בְתוּלֶיהָ לַחוּץ. וְאִית דְּמְחַלְפִין. לֹא יִשָּׂא אֶת מוּפֶת עֵץ. רִבִּי לָעְזָר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן מַכְשִׁירִין בְּמוּפֶת עֵץ. וְשָׁוִין שֶׁלֹּא יִשָּׂא אֶת הַבּוֹגֶרֶת. מַה בֵּין בּוֹגֶרֶת מַה בֵּין מוּפֶת עֵץ. בּוֹגֶרֶת עָבְרוּ יְמֵי הַנְּעוּרִים. מוּפֶת עֵץ לֹא עָבְרוּ יְמֵי הַנְּעוּרִים.

אָחוֹת מוּפֶת עֵץ. רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים. לֹא יִשָּׂא לָהּ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. יִשָּׂא לָהּ. יְאוּת רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן עַל דַּעְתִּין דְּאִילֵּין תַּנָּיָא. מִחְלַפְתָּה שִׁיטָתִין דְּרַבָּנִן. תַּמָּן אִינּוּן אָמְרִין. נַעֲרָה. לֹא בוֹגֶרֶת. בְּתוּלָה. לֹא מוּפֶת עֵץ. וְהָכָא אִינּוּן אָמְרִין הָכֵין. אָמַר רִבִּי הִילָא. כָּל מִדְרָשׁ בְּעִנְיָנוֹ. תַּמָּן וְלַאֲחוֹתוֹ הַבְּתוּלָה פָּרָט לָאֲנוּסָה וְלִמְפוּתָּה. אוֹ יָכוֹל שֶׁאֲנִי מוֹצִיא אֶת מוּפֶת עֵץ. תַּלְמוּד לוֹמַר אֲשֶׁר לֹא הָיְתָה לְאִישׁ. אֶת שֶׁהָיְתָה בִּידֵי אִישׁ. לֹא שֶׁהָיְתָה בְּתוּלָה. הָכָא אַחֵר. הַקָּרוֹבָה לְרַבּוֹת אֶת הָאֲרוּסָה. אֵלָיו לְרַבּוֹת אֶת הַבּוֹגֶרֶת. מִחְלָפָה שִׁיטָתִין דְּרַבָּנִין. תַּמָּן אִינּוּן אָמְרִין. קָרוֹב. לֹא אֲרוּסָה. אֵלָיו. לֹא גְרוּשָׁה. וְהָכָא אִינּוּן אָמְרִין הָכֵין. אָמַר רִבִּי הִילָא. כָּל מִדְרָשׁ בְּעִנְיָנוֹ. אֲחוֹתוֹ לְעוֹלָם הִיא בְּפָנִים עַד שֶׁתֵּצֵא לַחוּץ. אֲרוּסָתוֹ לְעוֹלָם הִיא בַּחוּץ עַד שֶׁתִּיכָּנֵס לִפְנִים.

אֲנוּסָתוֹ וּמְפוּתָּתוֹ לֹא יְכָנוֹס וְאִם כָּנַס אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ. אֲנוּסַת חֲבֵירוֹ וּמְפוּתַּת חֲבֵירוֹ לֹא יְכָנוֹס וְאִם כָּנַס מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ. לֹא יִשָּׂא אֶת הַקְּטַנָּה אֲבָל נוֹשֵׂא אֶת הַמְּאֻמָּנֶת. וּמְאֻמָּנֶת לֹא כְקְטַנָּה הִיא. מִמְּתִינִין לָהּ עַד שֶׁתַּגְדִּיל.

אֵירַס אֶת הָאַלְמָנָה וְנִתְמַנָּה לִהְיוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל יְכָנוֹס. וְדִכְוָותָהּ אֵירַס אֶת הַקְּטַנָּה וְנִתְמַנָּה לִהְיוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל יְכָנוֹס. קוֹרֵא אֲנִי עָלֶיהָ אִשָּׁה. לֹא קְטַנָּה.

הַעֲרָמָה עָשָׂה. שְׁאִיל בְּדִיומָה וְאַיְיתֵב לְאִמֵּיהּ בְּגַוָּוהּ. שְׁמַעַת וְקִיבְּלַת עָלֶיהָ. וְתַנִּינָן. יָצָא שְׁמָהּ בָּעִיר מְקוּדֶּשֶׁת חֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת.

אַף בֵּית שַׁמַּי מוֹדֶה בָהּ. וְאַף רִבִּי שִׁמְעוֹן מוֹדֶה בָהּ. וְלֹא כְרִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲרָךְ. דְּרִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲרָךְ אוֹמֵר. הַמַּאֲמָר קוֹנֶה קִנְיָן גָּמוּר בִּיבָמָה.

כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁמֵּת אָחִיו חוֹלֵץ וְלֹא מְיַבֵּם. הָדָא מְסַיְיעָא לְמָאן דְּאָמַר. חֲלִיצָה פְּטוֹר. בְּרַם כְּמָאן דְּמַר חֲלִיצָה קִנְיָן. אוֹמְרִים לוֹ. עֲבוֹר עַל דִּבְרֵי תוֹרָה.

**ה משנה:** כֹּהֵן הֶדְיוֹט לֹא יִשָּׂא אֶת אַיְילוֹנִית אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים לֹא יִשָּׂא אֶת אַיְילוֹנִית שֶׁהִיא זוֹנָה הָאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין זוֹנָה אֶלָּא גִּיּוֹרֶת וּמְשׁוּחְרֶרֶת וְשֶׁנִּבְעֲלָה בְּעִילַת זְנוּת.

**הלכה:** כֹּהֵן הֶדְיוֹט לֹא יִשָּׂא אֶת אַיְילוֹנִית כול׳. הָא יִשְׂרָאֵל שֶׁאֵין לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים מוּתָּר בָּהּ. עוֹד הוּא אָסוּר בָּהּ. אֶלָּא בְּגִין דְּתַנִּינָן תַּמָּן אֵין זוֹנָה הָאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה אֶלָּא גִּיּוֹרֶת וּמְשׁוּחְרֶרֶת וְשֶׁנִּבְעֲלָה בְּעִילַת זְנוּת. וְכוּלְהוֹן לַכֹּהֵן. לְפוּם כֵּן לֹא תַנִּינָהּ.

אָמַר רִבִּי יוּדָה בֶּן פָּזִי. כְּתִיב בֵּין שׁוּרוֹתָם יַצְהִירוּ וְלֹא יִפְּנֶה דֶּרֶךְ כְּרָמִים. שֶׁלֹּא הָיְתָה בְּעִילָתָן לְשׁוּם בָּנִים. אָמַר רִבִּי סִימוֹן. כְּתִיב אָכְלוּ וְלֹא יִשְׂבָּעוּ הִזְנוּ וְלֹא יִפְרֹוצוּ. שֶׁלֹּא הָיְתָה בְּעִילָתָן לְשֵׁם בָּנִים. כְּתִיב וַיִּקַּח לוֹ לֶמֶךְ שְׁתֵּי נָשִׁים. עָדָה. שֶׁהָיְתָה מִתְעַדֶּנֶת בְּגוּפָהּ. צִילָה. שֶׁהָיְתָה יוֹשֶׁבֶת בְּצִילָּן שֶׁל בָּנִים.

מְתִיבִין לְרִבִּי יוּדָה. הַגַּע עַצְמְךָ שֶׁהָיְתָה עֲקָרָה וְאֵין סוֹפָהּ לֵילֵד. הַגָּע עַצְמְךָ שֶׁהָיְתָה זְקֵינָה. תַּנֵּי. רִבִּי לָעְזָר אוֹמֵר. אַף הַפְּנוּיָה הַבָּא עַל הַפְּנוּיָה שֶׁלֹּא לְשׁוּם אִישׁוּת חֲרֵי זוֹ בְעִילַת זְנוּת. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. הָדָא אָמְרָה. כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁקִּידֵּשׁ אִשָּׁה בִּבְעִילָה אֵינוֹ כְבָא עַל הַבְּעוּלָה.

**ו משנה:** לֹא יִבָּטֵל אָדָם מִפְּרִייָה וְרִבְיָיה אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ לוֹ בָּנִים. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים שְׁנֵי זְכָרִים וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים זָכָר וּנְקֵיבָה שֶׁנֶּאֱמַר זָכָר וּנְקֵיבָה בְּרָאָם. נָשָׂא אִשָּׁה וְשָׁהֲתָה עִמּוֹ עֶשֶׂר שָׁנִים וְלֹא יָלְדָה אֵינוֹ רַשַּׁאי לְבָטֵל. גֵּירְשָׁהּ מוּתֶּרֶת לִינָּשֵׂא לְאַחֵר וְרַשַּׁאי הַשֵּׁנִי לִשְׁהוֹת עִמָּהּ עֶשֶׂר שָׁנִים וְאִם הִפִּילָה מוֹנָה מִשָּׁעָה שֶׁהִפִּילָה. הָאִישׁ מְצוּוֶּה עַל פְּרִייָה וְרִבְיָיה אֲבָל לֹא הָאִשָּׁה. רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר עַל שְׁנֵיהֶם הוּא אוֹמֵר וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וגו׳.

**הלכה:** לֹא יִבָּטֵל אָדָם מִפְּרִייָה וְרִבְיָיה כול׳. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. שְׁנֵי זְכָרִים. שֶׁנֶּאֱמַר בִּמְשֹׁה גֵּרְשׁוֹם וֶאֱלִיעֶזֶר. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים. זָכָר וּנְקֵבָה מִבְּרִייָתוֹ שֶׁלְּעוֹלָם. שֶׁנֶּאֱמַר זָכָר וּנְקֵיבָה בְּרָאָם. אָמַר רִבִּי בּוּן. לָכֵן צְרִיכָה אַפִּילּוּ זָכָר וּנְקֵבָה. דְּלֹ כֵן הִיא מַתְנִיתָא מִקּוּלֵי בֵּית שַׁמַּי וּמֵחוּמְרֵי בֵּית הִלֵּל. בְּנֵי בָנִים כְּבָנִים. בְּנֵי בָנוֹת אֵינָן כְּבָנִים. בֶּן בֵּן וּבַת בַּת עוֹלִין. בַּת בֵּן וּבֶן בַּת אֵינָן עוֹלִין. אַיילוֹנִית וְהַסָּרִיס וְשֶׁאֵינָן רְאוּיִין לְוַולָד אֵינָן עוֹלִין.

רִבִּי אִמִּי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. טַעֲמָא דְּהַן תַּנָּיָא מִקֵּץ עֶשֶׂר שָׁנִים לְשֶׁבֶת אַבְרָם בְּאֶרֶץ כְּנַעַן. צֵא שָׁנִים שֶׁעָשָׂה בְּחוּצָה לָאָרֶץ. וְתַנֵּי כֵן. חָלְתָה הִיא אוֹ שֶׁחָלָה הוּא אוֹ שֶׁהָלַךְ לוֹ לִמְדִינַת הַיָּם אֵינָן עוֹלִין. נִישְׁאֵת לָרִאשׁוֹן וְלֹא יָלְדָה יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. לַשֵּׁנִי יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. לַשְּׁלִישִׁי יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. לָרְבִיעִי וְלַחֲמִישִׁי אֵין לָהּ כְּתוּבָּה. רִבִּי חֲנִינָה בַּר עָגוּל בְּשֵׁם רִבִּי חִזְקִיָּה. לַשְּׁלִישִׁי עַצְמוֹ אֵין לָהּ כְּתוּבָּה. נִישֵּׂאת לָרְבִיעִי וְלַחֲמִישִׁי וְלֹא יָלְדָה מַה דַּיַּחְזְרוּן קַרְמַאי עָלֶיהָ. יָכְלָה הִיא מֵימַר. כְּדוֹן אִיתְעֲקָרַת הַהִיא אִיתְתָא. נִישֵּׂאת לַחֲמִישִׁי וְיָלְדָה מַהוּ תַּחֲזִיר עַל רְבִיעָיָא. אוֹמֵר לָהּ. שְׁתִיקוּתֵיךְ יָפָה מִדִּיבּוּרֵיךְ.

נִבְעֶלֶת וְרוֹאָה דָם נִבְעֶלֶת וְרוֹאָה דָם. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי שְׁנָיָיה תִּיבָּעֵל שְׁלִישִׁית לֹא תִיבָּעֵל. וְאִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי שְׁלִישִׁית תִּבָּעֵל רְבִיעִית לֹא תִבָּעֵל. הַוון בְּעַיָין מֵימַר. מַה דָמַר. שְׁנָיָיה תִבָּעֵל וּשְׁלִישִׁית לֹא תִיבָּעֵל. כְּמָאן דְּמַר. שְׁלִישִׁית אֵין לָהּ כְּתוּבָּה. בְּרָם כְּמָאן דְּמַר. שְׁלִישִׁית תִּיבָּעֵל רְבִיעִית לֹא תִיבָּעֵל. כְּמָאן דָּמַר. שְׁלִישִׁית יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. הָיְתָה יוֹלֶדֶת זְכָרִים וְהָיוּ נִימּוֹלִים וּמֵתִים. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. שֵׁינִי יִמּוֹל שְׁלִישִׁי לֹא יִמּוֹל. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. שְׁלִישִׁי יִמּוֹל רְבִיעִי לֹא יִמּוֹל. הַוון בְּעַיָין מֵימַר. מָאן דָּמַר. שֵׁינִי יִמּוֹל שְׁלִישִׁי לֹא יִמּוֹל. כְּמָאן דָּמַר. הַשְּׁלִישִׁית אֵין לָהּ כְּתוּבָּה. מָאן דָּמַר. הַשְּׁלִישִׁית יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. הַשְּׁלִישִׁית יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. אֲפִילוּ כְּמָאן דָּמַר. מוֹדֵי הוּא הָכָא שֶׁלֹּא יִמּוֹל מִפְּנֵי סַכָּנָה. תַּנֵּי. אָמַר רִבִּי נָתָן. מַעֲשֶׂה שֶׁהָלַכְתִּי לְקֵיסָרִין שֶׁלַּקַּפּוֹטָקִיָּא. וְהָיְתָה שָׁם אִשָּׁה אַחַת וְהָיְתָה יוֹלֶדֶת זְכָרִים וְהָיוּ נִימּוֹלִים וּמֵתִים. וּמָלַת אֶת הָרִאשׁוֹן וָמֵת שֵׁינִי וָמֵת שְׁלִישִׁי וָמֵת. רְבִיעִי הֶבִיאָתוּ לְפָנַיי. נִסְתַּכַּלְתִּי בּוֹ וְלֹא רָאִיתִי בּוֹ דַּם בְּרִית. אֲמַרְתִּי לָהֶם. הֲנִיחוּהוּ לְאַחַר זְמָן. וַהֲנִיחוּהוּ וּמַלּוּהוּ וְנִמְצָא בֶּן קַיָימָא. וְהָיוּ קוֹרִין אוֹתוֹ נָתָן בִּשְׁמִי.

הָיוּ לָהּ בָּנִים וּמֵתוּ מוֹנָה מִשְׁעַת מִיתָה. יְכוֹלָה הִיא מֵימַר. רוּחָא חָנְקַת בָּנַיָיךְ דְּהַהִיא אִיתְתָא עֲקָרָתְהָ.

רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בַּר זִימְרָה. טַעֲמָא דְּהַן תַּנָּיֵא. פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת הָאָרֶץ וְכִבְשׁוּהָ. וּכְבָשָׁהּ כְּתִיב. מִי דָּרְכּוֹ לִכְבּוֹשׁ. הָאִישׁ. לֹא הָאִשָּׁה. רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי אַבָּהוּ רִבִּי יִצְחָק בַּר מַרְיוֹן בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא וְרִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי רִבִּי יִצְחָק בַּר חֲקוּלָה בְּשֵׁם רִבִּי יוּדָן נְשִׂיָיא. אִם תּוֹבַעַת לְהִינָּשֵׂא הַדִּין עִמָּהּ. רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי בָּא בַּר זַבְדָּא. עִמָּהּ הָיִיתִי. לֹא אִתְאֲמַרַת אֶלָּא אִם הָיְתָה תּוֹבַעַת לְהִינָּשֵׂא הַדִּין עִמָּהּ. הָדָא הוּא דְתַנִּינָן תַּמָּן. שַׁבָּת שֶׁחָלָה תִּשְׁעָה בְאָב וְלֹא הִנִּיחוּ לוֹ. אָמַר לוֹ רִבִּי לָעְזָר. עִמָּךְ הָיִיתִי. וְלֹא אִיתְאֲמַרַת אֶלָּא בִּיקֵּשׁ רִבִּי לַעֲקוֹר תִּשְׁעָה בְאָב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת וְלֹא הִנִּיחוּ לוֹ. אָמַר. הוֹאִיל וְנִדְחֵה יִדָּחֶה. אָמְרוּ לוֹ יִדָּחֶה לְמָחָר. וְקָרָא עֲלֵיהֶם טוֹבִים הַשְּׁנַיִם מִן הָאֶחָד.

## פרק ז

**א** **משנה:** אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט הִכְנִיסָה לוֹ עַבְדֵי מְלוֹג וְעַבְדֵי צֹאן בָּרְזֶל. עַבְדֵי מְלוֹג לֹא יֹאכְלוּ בַּתְּרוּמָה עַבְדֵי צֹאן בָּרְזֶל יֹאכְלוּ בַּתְּרוּמָה. וְאֵילּוּ הֵן עַבְדֵי מְלוֹג אִם מֵתוּ מֵתוּ לָהּ וְאִם הוֹתִירוּ הוֹתִירוּ לָהּ. אַף עַל פִּי שֶׁהוּא חַיָיב בְּמְזוֹנוֹתָן חֲרֵי אֵילּוּ לֹא יֹאכְלוּ בַּתְּרוּמָה. וְאֵילּוּ הֵן עַבְדֵי צֹאן בָּרְזֶל אִם מֵתוּ מֵתוּ לוֹ וְאִם הוֹתִירוּ הוֹתִירוּ לוֹ. הוֹאִיל וְהוּא חַיָיב בָּאַחֲרָיוֹתָן אֵילּוּ יֹאכְלוּ בַּתְּרוּמָה.

**הלכה:** אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל כול׳. מְנַיִין לְכֹהֵן שֶׁנָּשָׂא אִשָּׁה וְקָנָה לוֹ עֲבָדִים שֶׁיֹּאכְלוּ בַּתְּרוּמָה. תַּלְמוּד לוֹמַר וְכֹהֵן כִּי יִקְנֶה נֶפֶשׁ קִנְיַן כַּסְפּוֹ וגו׳. מְנַיִין לְאִשְׁתּוֹ שֶׁקָּנְתָה עֲבָדִים וַעֲבָדֶיהָ עֲבָדִים שֶׁיֹּאכְלוּ בַּתְּרוּמָה. תַּלְמוּד לוֹמַר וְכֹהֵן כִּי יִקְנֶה נֶפֶשׁ קִנְיַן כַּסְפּוֹ. אַף קִנְיָינוֹ שֶׁקָּנָה קִנְיַן אוֹכֵל. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. הֵם יֹאכְלוּ וְהֵם יַאֲכִילוּ. בְּעֶבֶד שֶׁקָּנָה עֲבָדִים עַל מְנָת שֶׁיִּהְיֶה לְרַבּוֹ רְשׁוּת בָּהֶן הִיא מַתְנִיתָא. אֲבָל בְּעֶבֶד שֶׁקָּנָה עֲבָדִים עַל מְנָת [שֶׁלֹּא יְהֵא] לְרַבּוֹ רְשׁוּת בָּהֶן קִנְיָינוֹ הוּא. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. עֶבֶד שֶׁקָּנָה עֲבָדִים עַל מְנָת שֶׁלֹּא יְהֵא רְשׁוּת לְרַבּוֹ בָּהֶן הֲרֵי הוּא כְּגוּפוֹ. וְהָכָא לֹא קִנְיָין קִנְיָינוֹ הוּא.

רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. הֵם יֹאכְלוּ וְהֵם יַאֲכִילוּ. הָרָאוּי לוֹכַל מַאֲכִיל וְשֶׁאֵינוֹ רָאוּי לוֹכַל אֵינוֹ מַאֲכִיל. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מִשּׁוּם קָנָס. מַה נָפַק מִן בֵּינֵיהוֹן. עֶבֶד עֶרֶל שֶׁקָּנָה לוֹ עֲבָדִים. אִין תֵּימַר קָנָס. אֵין כָּאן קָנָס. וְאִין תֵּימַר הָרָאוּי לֶאֱכוֹל מַאֲכִיל. וְזֶה הוֹאִיל וְאֵינוֹ רָאוּי לֶאֱכוֹל אֵינוֹ מַאֲכִיל.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא אָמַר. בְּעַבְדֵי צֹאן בָּרְזֶל פְּלִיגִין. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מְכָרָן אֵינָן מְכוּרִין. אָמַר לֵיהּ רִבִּי לָעְזָר. אוֹכְלִין בַּתְּרוּמָה מִכּוֹחוֹ וְאַתְּ אָמְרַת אֲכִין. אָמַר לֵיהּ. חֲרֵי עַבְדֵי מְלוֹג חֲרֵי הֵן אוֹכְלִין תְּרוּמָה מִכּוֹחוֹ. וְאַתְּ אָמַר. מְכָרָן אֵינָן מְכוּרִין. מִשָּׁלָּךְ נָתְנוּ לָךְ. בְּדִין הוּא שֶׁלֹּא יֹאכַל בַּתְּרוּמָה. וְהֵן אָמְרוּ שֶׁיֹּאכַל. וְהֵן אָמְרוּ. מְכָרָן אֵינָן מְכוּרִין. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יֹאשִׁיָּה. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְדִין וּמַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי אֶלְיעָזָר. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְדִין. עַבְדֵי מְלוֹג יוֹצְאִין בְּשֵׁן וַעֲיִן לָאִשָּׁה אֲבָל לֹא לָאִישׁ. וְעַבְדֵי צֹאן בָּרְזֶל יוֹצְאִין בְּשֵׁן וַעֲיִן לָאִישׁ אֲבָל לֹא לָאִשָּׁה. מַה עָבַד לֵיהּ רִבִּי יוֹחָנָן. קַל הוּא בְּשִׁחְרוּר. כְּהָדָא דְתַנֵּי. הָעוֹשֶׂה עַבְדּוֹ אַפּוֹתִיקִי. מְכָרוֹ אֵינוֹ מְכוּר. שִׁיחְרְרוֹ מְשׁוּחְרָר. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹחָנָן. אֶחָד עַבְדֵי מְלוֹג וְאֶחָד עַבְדֵי צֹאן בָּרְזֶל אֵינָן בַּרְזֶל אֵינָן בְּיוֹם וְיוֹמַיִם וְאֵינָן יוֹצְאִין בְּשֵׁן וַעֲיִן בֵּין לָאִישׁ בֵּין לָאִשָּׁה. מַה פְּלִיגִין. בְּשֶׁמְּכָרָן לְעוֹלָם אוֹ בְּשֶׁמְּכָרָן לְשָׁעָה. אִין תֵּימַר. בְּשֶׁמְּכָרָן לְעוֹלָם וְלֹא מְכָרָן לְשָׁעָה. דִּבְרֵי הַכֹּל מְכוּרִין. אִין תֵּימַר. בְּשֶׁמְּכָרָן לְשָׁעָה אֲבָל לֹא מְכָרָן לְעוֹלָם. דִּבְרֵי הַכֹּל אֵינָן מְכוּרִין. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הָעוֹשֶׂה שְׁדֵהוּ אַפּוֹתִיקִי לְאִשָּׁה בִּכְתוּבָתָהּ וּלְבַעַל חוֹבוֹ עַל חוֹבוֹ. מְכָרָהּ חֲרֵי זוֹ מְכוּרָה. הַלּוֹקֵחַ יָחוּשׁ לְעַצְמוֹ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. לָאִשָּׁה בִּכְתוּבָתָהּ אֵינָהּ מְכוּרָה. שֶׁלֹּא עָלְתָ עַל דַּעַת שֶׁתְּהֵא אִשָּׁה מְחַזֶּרֶת

עַל בָּתֵּי דִינִים. אָמְרוּ. אַתְיָיא דְּרִבִּי לְעָזָר כְּרַבָּנָן. דְּרִבִּי יוֹחָנָן כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. הֲוֵי בְּשֶׁמְּכָרָן לְשָׁעָה אֲנָן קַיְימִין. אֲבָל אִם מְכָרָן לְעוֹלָם דִּבְרֵי הַכֹּל אֵינָן מְכוּרִין.

וְוֹלַד בְּהֵמַת מְלוֹג לְבַעַל. וְוֹלַד שִׁפְחַת מְלוֹג לָאִשָּׁה. חֲנַנְיָה בֶּן אֲחִי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר. וְוֹלַד בְּהֵמַת מְלוֹג כְּוֹוֹלַד שִׁפְחַת מְלוֹג. רִבִּי לְעָזָר אָמַר לַחֲבֶרְיָיא. הֲוֹון יָדְעִין דּוּ רִבִּי יוֹחָנָן כַּחֲנַנְיָה בֶּן אֲחִי יְהוֹשֻׁעַ. רַב כְּרַבָּנָן וּשְׁמוּאֵל כַּחֲנַנְיָה בֶּן אֲחִי יְהוֹשֻׁעַ. מָתִיב שְׁמוּאֵל לְרַב. עַל דַּעְתָּךְ דְּאַתְּ אָמַר מִשֶּׁלְאִשָּׁה הֵן. מֵעַתָּה לֹא יִטּוֹל הַבָּכוֹר פִּי שְׁנַיִם. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהִכְנִיסָתָן קְטַנִּים וְגָדְלוּ חֲרֵי הֵן שֶׁלָּאִשָּׁה הֵן. וְאַתְּ מוֹדֶה לִי שֶׁהַבָּכוֹר נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם.

תַּנֵּי הִכְנִיסָתָן יְלָדִים נוֹטְלָתָן נְעָרִים. הִכְנִיסָה לוֹ שְׁנֵי כֵלִים. הָיָה אֶחָד יָפֶה כְּכְתוּבָּתָהּ נוֹטְלָתוֹ בְּכְתוּבָּתָהּ. הָיָה אֶחָד וּמֻחֲצָה יָפֶה כְּכְתוּבָּתָהּ רַב הוּנָא וְרַב נַחְמָן בַּר יַעֲקֹב. חַד אָמַר. הוּא נוֹתֵן דְּמֵי הַשֵּׁינִי וְנוֹטְלוֹ. וְחוֹרָנָה אָמַר. הִיא נוֹתֶנֶת דְּמֵי הַשֵּׁינִי וְנוֹטְלָתוֹ. רִבִּי אַבָּא בַּר כַּהֲנָא אָמַר קוֹמֵי רִבִּי אִמִּי רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יָסָא. אֲפִילּוּ הָיָה יָפֶה אֶחָד וּמֻחֲצָה בְּכְתוּבָּתָהּ הִיא נוֹתֶנֶת דְּמֵי הַשֵּׁינִי וְנוֹטְלָתוֹ. שֶׁלֹּא עָלַת עַל דַּעַת שֶׁיִּשְׁתַּמְּשׁוּ אֲחֵרִים בְּכֵלֶיהָ. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי זְעוּרָה. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. הִכְנִיסָתָן בְּדָמִים נוֹטְלָתָן בְּדָמִים.

רִבִּי חִייָה בַּר אָדָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. מַהוּ עַבְדֵי מְלוֹג. אָמַר לֵיהּ. כְּמַה דְּאַתְּ אָמַר. מְלִיג. מְלִיג.

תַּמָּן תַּנִּינָן הַמְקַבֵּל צֹאן בַּרְזֶל מִן הַגּוֹי. הַוְולָדוֹת [פְּטוּרִין]. וְוֹלְדֵי וְוֹלָדוֹת חַייָבִין. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. תַּמָּן אַתְּ אָמַר. הַוְולָדוֹת לָרִאשׁוֹן. וְהָכָא אַתְּ אָמַר. הַוְולָדוֹת לַשֵּׁינִי. אָמַר רִבִּי יוֹסָה. תַּמָּן עַל יְדֵי שֶׁעִיקְּרוֹ לָרִאשׁוֹן הַוְולָדוֹת לָרִאשׁוֹן. בְּרָם הָכָא עַל יְדֵי שֶׁעִיקְּרוֹ לַשֵּׁינִי הַוְולָדוֹת לַשֵּׁינִי.

**ב משנה:** בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּישֵּׂאת לְכֹהֵן וְהִכְנִיסָה לוֹ בֵּין עַבְדֵי מְלוֹג בֵּין עַבְדֵי צֹאן בַּרְזֶל הֲרֵי אֵילּוּ יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָה וּבַת כֹּהֵן שֶׁנִּשֵּׂאת לְיִשְׂרָאֵל וְהִכְנִיסָה לוֹ בֵּין עַבְדֵי מְלוֹג בֵּין עַבְדֵי צֹאן בַּרְזֶל הֲרֵי אֵילּוּ לֹא יֹאכְלוּ.

**ג משנה:** בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּישֵּׂאת לְכֹהֵן וּמֵת וְהִנִּיחָהּ מְעוּבֶּרֶת לֹא יֹאכְלוּ עֲבָדֶיהָ בִּתְרוּמָה מִפְּנֵי חֶלְקוֹ שֶׁלְּעוּבָּר. הָעוּבָּר פּוֹסֵל וְאֵינוֹ מַאֲכִיל דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי. אָמְרוּ לוֹ מֵאַחַר שֶׁהֵיעַדְתָּהּ בָּנוּ עַל בַּת יִשְׂרָאֵל לְכֹהֵן וְאַף בַּת כֹּהֵן לְכֹהֵן וּמֵת וְהִנִּיחָהּ מְעוּבֶּרֶת לֹא יֹאכְלוּ עֲבָדֶיהָ בִּתְרוּמָה מִפְּנֵי חֶלְקוֹ שֶׁלְּעוּבָּר.

**הלכה:** אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. כֵּינִי מַתְנִיתָא. עֲבָדֶיהָ יֹאכְלוּ. עֲבָדָיו לֹא יֹאכְלוּ. דְּלֹ כֵן הֵיא אוֹכֶלֶת וַעֲבָדֶיהָ אֵינָן אוֹכְלִין. רִבִּי יֹאשִׁיָּה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אִם מִזּוֹ אֲפִילּוּ הִיא לֹא תֹאכַל. אָמַר רִבִּי חַגַּיי קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵה. לֹא דְרִבִּי יוֹחָנָן פְּלִיג. לֹא אָמַר אֶלָּא מִזּוֹ אֲפִילּוּ הִיא לֹא תֹאכַל. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אָמַר. צֵא וּרְאֵה הֵיאַךְ הַצִּיבּוּר נוֹהֵג. רִבִּי אָבוּן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. וְלֹא דְבַר הֲלָכָה זוֹ. אֶלָּא כָּל הֲלָכָה שֶׁהִיא רוֹפֶפֶת בְּבֵית דִּין וְאֵין אַתְּ יוֹדֵעַ מַה טִיבָהּ צֵא וּרְאֵה הֵיאַךְ הַצִּיבּוּר נוֹהֵג וּנְהוֹג. וַאֲנָן חֲמֵיי צִיבּוּרָא דְּלָא מֵיכְלוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. הָדָא אָמְרָה אֵין הָעבד פּוֹסֵל אֶת מִי שֶׁהוּא רָאוּי לֶאֱכוֹל וְלֹא מַאֲכִיל אֶת מִי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לֶאֱכוֹל.

תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בַּר יוֹסֵף מִשּׁוּם אַבָּיי. הָיָה בַּת מַאֲכֶלֶת. רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. שֶׁכֵּן הָיָה רְאוּיָה לְתוֹפְשָׁן מִן הַמְּזוֹנוֹת. וְאִשָּׁה אֵינָהּ רְאוּיָה לְתוֹפְשָׁן מִן הַמְּזוֹנוֹת. רְאוּיָה הִיא לְתִבּוֹעַ כְּתוּבָּתָהּ וּלְאַבֵּד כְּתוּבָּתָהּ. וְקַשְׁיָא כְּתוּבָּה מִדִּבַּר תּוֹרָה וּמָזוֹן הַבָּנוֹת מִדִּבְרֵיהֶן וְדִבְרֵיהֶן עוֹקְרִין דְּבַר תּוֹרָה. כְּמָאן דָּמַר. מֵאֵילֵיהֶן קִיבְּלוּ עֲלֵיהֶן אֶת הַמַּעֲשְׂרוֹת.

אַשְׁקְחַת אָמַר. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵה חָלוּק עַל ר׳ אבון. דְּאָמַר רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם חִילְפַּיי. רִבִּי וְרִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּי רִבִּי יוֹסֵי וּבַר הַקַּפָּר נִמְנוּ עַל [אֲוִיר] אַשְׁקְלוֹן וְטִיהֲרוּהוּ מִפִּי רִבִּי פִּינְחָס בֶּן יָאִיר שֶׁאָמַר. יוֹרְדִין הָיִינוּ לְסִירְקִי שֶׁלְּאַשְׁקְלוֹן וְלוֹקְחִין חִטִּים וְעוֹלִין לְעִירֵינוּ וְטוֹבְלִין וְאוֹכְלִים בִּתְרוּמָתֵינוּ. לְמָחָר בִּיקְּשׁוּ לְהִיטָּמְנוֹת עָלֶיהָ לְפוֹטְרוֹ מִן הַמַּעֲשְׂרוֹת וּמָשַׁךְ רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּי רִבִּי יוֹסֵי אֶת יָדָיו. שֶׁהָיָה מִסְתַּמֵּךְ עַל בֶּן הַקַּפָּר. אָמַר לוֹ. בְּנִי. לָמָּה לֹא אָמַרְתָּ [לִי]. לֹא מָשַׁכְתָּ אֶת יָדֶיךָ. וְהָיִיתִי אוֹמֵר לָךְ. אֶתְמוֹל אֲנִי טִימֵּאתִי וַאֲנִי טִיהַרְתִּי. עַכְשָׁיו אֲנִי אוֹמֵר לָךְ. שֶׁמָּא שְׁנִּתְכַּבְּשָׁה מִדִּבַּר תּוֹרָה הֵיאַךְ אֲנִי פּוֹטְרָהּ מִדִּבַּר תּוֹרָה. מֵאֵימָתַי הִיא טְמֵאָה מִשּׁוּם אֶרֶץ הָעַמִּים. אַשְׁכַּח תַּנֵּי בְּשֵׁם אַבָּיי. מֵאֵילֵיהֶן קִיבְּלוּ עֲלֵיהֶן אֶת הַמַּעֲשְׂרוֹת. וְאָמַר. יְאוּת מַעֲשְׂרוֹת מִדִּבְרֵיהֶן וּמָזוֹן הַבָּנוֹת מִדִּבְרֵיהֶן וְדִבְרֵיהֶן עוֹקְרִין אֶת דִּבְרֵיהֶן.

הָיוּ שָׁם זְכָרִים מַאֲכִילָן. נְקֵיבוֹת אֵין מַאֲכִילוֹת. הָיוּ שָׁם זְכָרִים מַאֲכִילָן. שֶׁהוּא סָפֵק אֶחָד. סָפֵק זָכָר סָפֵק נְקֵבָה. וְסָפֵק מִדִּבַּר תּוֹרָה לְהַחֲמִיר. נְקֵיבוֹת אֵינָן מַאֲכִילוֹת. שֶׁהֵן שְׁנֵי סְפֵיקוֹת. סָפֵק זָכָר סָפֵק נְקֵיבָה. מִשֶּׁנִּתְאָרְסָה סָפֵק עַד שֶׁלֹּא נִתְאָרְסָה. וְסָפֵק דִּבְרֵיהֶן לְהָקֵל. מַה נַפְשֵׁךְ. זָכָר הוּא כּוּלָּהּ דִּידֵיהּ. נְקֵיבָה הִיא נָסְבָה חוּלְקָהּ עִימְּהֶן.

**ד משנה:** הָעוּבָּר וְהַיָּבָם וְהָאֵירוּסִין וְהַחֵרֵשׁ וּבֶן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד פּוֹסְלִין וְלֹא מַאֲכִילִין. סָפֵק שֶׁהוּא בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד סָפֵק שֶׁאֵינוֹ סָפֵק הֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת סָפֵק שֶׁלֹּא הֵבִיא. נָפַל הַבַּיִת עָלָיו וְעַל בַּת אָחִיו וְאֵין יָדוּעַ אי זֶה מֵהֶן מֵת רִאשׁוֹן צָרָתָהּ חוֹלָצֶת וְלֹא מִתְייַבֶּמֶת.

**הלכה:** הָעוּבָּר וְהַיָּבָם וְהָאֵירוּסִין כול׳. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן. בְּזוֹ מִידַּת הַדִּין לוֹקֶה. שֶׁאִם מַעֲשֶׂה הוּא לִפְסוֹל יְהֵא מַעֲשֶׂה לְהַאֲכִיל. וְאִם אֵינוֹ מַעֲשֶׂה לִפְסוֹל. לֹא יְהֵא מַעֲשֶׂה לְהַאֲכִיל. יְאוּת אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן. וּמַה טַעֲמוֹן דְּרַבָּנִין. הֵם יֹאכְלוּ וְהֵם יַאֲכִילוּ. הָרָאוּי לוֹכַל מַאֲכִיל. וְשֶׁאֵינוֹ רָאוּי לוֹכַל אֵינוֹ מַאֲכִיל. הָתִיבוּן.

חֲרֵי מַמְזֵר חֲרֵי אֵינוֹ רָאוּי לֶאֱכוֹל וּמַאֲכִיל. שֵׁנְיָא הִיא. דִּכְתִיב יְלִיד בַּיִת. מֵעַתָּה הַיְלוּד מַאֲכִיל וְשֶׁאֵינוֹ יָלוּד אֵינוֹ מַאֲכִיל. שַׁנְיָא הִיא. דִּכְתִיב וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ. פְּרָט לְשׁוֹמֶרֶת יָבָם. בִּנְעוּרֶיהָ פְּרָט לְמְעוּבֶּרֶת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. הָדָא אָמְרָה. הַעִיבּוּר עָשׂוּ אוֹתוֹ כְּמַמָּשׁ לְפָסוֹל וְלֹא עָשׂוּ אוֹתוֹ כְּמַמָּשׁ לְהַאֲכִיל. מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִן פְּלִיגִין. דָּמַר זְעִירָא. תַּנֵּי תַּמָּן. אֲרוּסָה וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם וּמְעוּבֶּרֶת מְשַׁלְּמוֹת אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינָן מְשַׁלְּמוֹת אֶת הַחוֹמֶשׁ. מַה אֲנָן קַיָימִין. אִם בְּבַת כֹּהֵן שְׁנִישֵּׁאת לְיִשְׂרָאֵל אֲפִילוּ יוֹלֶדֶת הֵימֶינּוּ בָּנִים אֵינָהּ זָרָה לוֹ. אֶלָּא כֵּן אֲנָן קַיָימִין בְּבַת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּישֵּׂאת לְכֹהֵן. אִם אוֹמֵר אַתְּ. הָעוּבָּר עָשׂוּ אוֹתוֹ כְּמַמָּשׁ לְפָסוֹל וְלֹא עָשׂוּ אוֹתוֹ כְּמַמָּשׁ לְהַאֲכִיל. לָמָּה מְשַׁלְּמוֹת אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינָן מְשַׁלְּמוֹת אֶת הַחוֹמֶשׁ. וִישַׁלְּמוּ קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ.

חֵרֵשׁ פּוֹסֵל. לֹא כֵן תַּנֵּי רִבִּי חִייָה. אִשְׁתּוֹ שֶׁלַּחֵרֵשׁ וְשֶׁלַּשּׁוֹטֶה טוֹבֶלֶת מִחֵיק בַּעֲלָהּ וְאוֹכֶלֶת. רִבִּי אַבָּא מָרִי וְרִבִּי מַתַּנְיָה. חַד אָמַר. בְּחֵרֵשׁ פּוֹסֵל. וְחוֹרָנָה אָמַר בְּחֵרֵשׁ יָיבָם.

סָפֵק שֶׁהוּא בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד סָפֵק שֶׁאֵינוֹ. כְּמִי שֶׁהוּא בֶן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד לְפָסוֹל. סָפֵק שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת סָפֵק שֶׁלֹּא הֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. כְּמִי שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת לְהַאֲכִיל.

נָפַל הַבַּיִת עָלָיו וְעַל בַּת אָחִיו וְאֵין יָדוּעַ אֵי זוֹ מֵהֶן מֵת רִאשׁוֹן. צָרָתָהּ חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַיבֶּמֶת. וְהָכָא אַתְיָנָן מִיתְנֵי סְפֵיקוֹת. אֶלָּא בְּגִין דְּתַנְיָנָן צָרוֹת תַּנְיָנָן סְפֵק צָרוֹת.

**ה משנה:** הָאוֹנֵס וְהַמְפַתֶּה וְהַשּׁוֹטֶה לֹא פוֹסְלִים וְלֹא מַאֲכִילִים. וְאִם אֵינָם רְאוּיִין לָבוֹא בְיִשְׂרָאֵל חֲרֵי אֵילּוּ פוֹסְלִין. בְּאֵי זֶה צַד יִשְׂרָאֵל שֶׁבָּא עַל בַּת כֹּהֵן תֹּאכַל בִּתְרוּמָה עִיבְּרָה לֹא תֹאכַל. נִתְחַתֵּךְ הָעוּבָּר בְּמֵעֶיהָ תֹּאכַל. הָיָה כֹהֵן שֶׁבָּא עַל בַּת יִשְׂרָאֵל לֹא תֹאכַל בִּתְרוּמָה. עִיבְּרָה לֹא תֹאכַל. יָלְדָה תֹּאכַל. נִמְצָא כּוֹחוֹ שֶׁלַּבֶּן גָּדוֹל מִשֶּׁלָּאָב.

**הלכה:** הָאוֹנֵס וְהַמְפַתֶּה כול׳. הָדָא אָמְרָה שֶׁאֵין אוֹנְסִין פּוֹסְלִין בִּכְהוּנָּה בְּפָנוּיָה.

הָדָא מְסַייְעָא לְהַהוּא דְּתַנֵּי רִבִּי חִייָה. אִשְׁתּוֹ שֶׁלַּחֵרֵשׁ וְשֶׁלַּשּׁוֹטֶה טוֹבֶלֶת מִחֵיק בַּעֲלָהּ וְאוֹכֶלֶת. וּדְלֹא כְרִבִּי לָעְזָר. דְּרִבִּי לָעְזָר אוֹמֵר. אַף הַפָּנוּי שֶׁבָּא עַל הַפְּנוּיָה שֶׁלֹּא לְשֵׁם אִישׁוּת חֲרֵי זוֹ בְעִילַת זְנוּת.

רִבִּי בָּא בְשֵׁם רִבִּי אַבָּא בַּר יִרְמְיָה. אֲנוּסָה אֵינָהּ צְרִיכָה לְהַמְתִּין שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. אָמְרָהּ רִבִּי יוֹנָה קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵה. אָמַר לֵיהּ. לֹא תְקַבֵּל עָלָיו. קַל הוּא בַּאֲכִילָת תְּרוּמָה. אֵילּוּ בַּת כֹּהֵן שֶׁנִּישֵּׂאת לְיִשְׂרָאֵל וְהָלַךְ בַּעֲלָהּ לִמְדִינַת הַיָּם וְשָׁמְעָה עָלָיו שֶׁמֵּת שָׁמְעָה אֵינָהּ אוֹכֶלֶת בַּתְּרוּמָה מִיָּד. וּלְעִנְיַין הָעוּבָּר צְרִיכָה לְהַמְתִּין שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים.

אִם אֵינָן רְאוּיִין לָבוֹא בְיִשְׂרָאֵל חֲרֵי אֵילּוּ פְּסוּלִין. וְאֵילּוּ הֵן. בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד גֵּר עֲמוֹנִי וּמוֹאָבִי וּמִצְרִי וְעֶבֶד וּמַמְזֵר חָלָל נָתִין כּוּתִי וְגוֹי שֶׁבָּאוּ עַל בַּת יִשְׂרָאֵל עַל בַּת כֹּהֵן עַל בַּת לֵוִי פְּסוּלָה מִן הַכְּהוּנָּה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. כָּל שֶׁזִּרְעוֹ פָּסוּל בִּיאָתוֹ פוֹסֶלֶת. כָּל שֶׁאֵין זַרְעוֹ פָּסוּל בִּיאָתוֹ אֵין בִּיאָתוֹ פוֹסֶלֶת. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. כַּל שֶׁאַתְּ מוּתָּר בְּבִתּוֹ מוּתָּר בְּאַלְמָנָתוֹ. וְכָל שֶׁאֵין אַתְּ מוּתָּר בְּבִתּוֹ אֵין אַתְּ מוּתָּר בְּאַלְמָנָתוֹ. וּמַה בֵּינֵיהוֹן. רִבִּי יוֹחָנָן אוֹמֵר. גֵּר עֲמוֹנִי וּמוֹאָבִי בֵּינֵיהוֹן. מָאן דְּאָמַר. כָּל שֶׁזִּרְעוֹ פָּסוּל בִּיאָתוֹ פוֹסֶלֶת. זֶה הוֹאִיל וְזַרְעוֹ פָּסוּל בִּיאָתוֹ פוֹסֶלֶת. מָאן דְּאָמַר. כַּל שֶׁאַתְּ מוּתָּר בְּבִתּוֹ (אֵין) אַתְּ מוּתָּר בְּאַלְמָנָתוֹ. זֶה הוֹאִיל וְ(אֵין) אַתְּ מוּתָּר בְּבִתּוֹ (אֵין) אַתְּ מוּתָּר בְּאַלְמָנָתוֹ. דִּבְרֵי חֲכָמִים. רִבִּי יִרְמְיָה בְשֵׁם [רַבָּנִן] רִבִּי בָּא תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. בַּ[ת] גֵּר עֲמוֹנִי וּמוֹאָבִי וּבַת דּוֹר שֵׁינִי מִצְרִי אַף עַל פִּי שֶׁאַתְּ מוּתָּר בְּבִתּוֹ אַתְּ אָסוּר בְּאַלְמָנָתוֹ. רִבִּי זַכַּיי רִבִּי אֶלְכְּסַנְדְּרִיה מְשַׁלַּח שְׁאוֹל. בַּת גֵּר עֲמוֹנִי וּבַת דּוֹר שֵׁינִי שֶׁל מִצְרִי. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵה. לֹא שְׁמִיעַ לְהַהוּא דָּמַר רִבִּי יִרְמְיָה בְשֵׁם רַבָּנִין וְרִבִּי בָּא תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. בַּת גֵּר עֲמוֹנִי וּבַת דּוֹר שֵׁינִי שֶׁלַּמִּצְרִי אַף עַל פִּי שֶׁאַתְּ מוּתָּר בְּבִתּוֹ אַתְּ אָסוּר בְּאַלְמָנָתוֹ. וְכָל שֶׁזִּרְעוֹ פָּסוּל בִּיאָתוֹ פְּסוּלָה. לֹא כֵן צְרִיכָה בְּשֶׁהָיְתָה אִמָּהּ מִיִּשְׂרָאֵל. שֶׁלֹּא תֹאמַר. כְּשֵׁם שֶׁנִּתְחַלְּלָה אִמָּהּ כָּךְ נִתְחַלְּלָה בִתָּהּ. וְעוֹד מִן הָדָא דְּאָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. פְּלִיגִין רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. בַּת גֵּר עֲמוֹנִי וּבַת דּוֹר הַשְּׁינִי מִצְרִי. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. כְּשֵׁירוֹת. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר פְּסוּלוֹת. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן אָמַר. בִּזְקִינוֹת פְּלִיגִין. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. כְּשֵׁירוֹת. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר פְּסוּלוֹת.

**ו משנה:** הָעֶבֶד פּוֹסֵל מִשּׁוּם בִּיאָה וְאֵינוֹ פוֹסֵל מִשּׁוּם זֶרַע. בְּאֵי זֶה צַד בַּת יִשְׂרָאֵל לַכֹּהֵן בַּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל וְיָלְדָה מִמֶּנּוּ בֵּן וְהָלַךְ הַבֵּן וְנִכְבַּשׁ עַל הַשִּׁפְחָה וְיָלְדָה מִמֶּנּוּ בֵּן חֲרֵי זֶה עֶבֶד. הָיְתָה אֵם אָבִיו בַּת יִשְׂרָאֵל לַכֹּהֵן לֹא תֹאכַל בַּתְּרוּמָה בַּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל תֹּאכַל בַּתְּרוּמָה.

**הלכה:** הָעֶבֶד פּוֹסֵל מִשּׁוּם בִּיאָה כול׳. הָעֶבֶד מְנַיִין שֶׁבִּיאָתוֹ פוֹסֶלֶת. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר בְּשֵׁם רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וְזֶרַע אֵין לָהּ. שֶׁיֵּשׁ לָהּ עָלָיו אַלְמָנוּת וְגֵירוּשִׁין חוֹזֶרֶת. אֶת שֶׁאֵין לָהּ עָלָיו אַלְמָנוּת וְגֵירוּשִׁין אֵינָהּ חוֹזֶרֶת. הָתִיב רִבִּי יִרְמְיָה. חֲרֵי אַלְמָנָה שֶׁזִּינְתָה חֲרֵי אֵין לָהּ אַלְמָנוּת וְגֵירוּשִׁין וְחוֹזֶרֶת. רִבִּי יוֹסֵי לֹא אָמַר כֵּן אֶלָּא מִחְלָפָא שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן. בְּגִישִׁין הוּא אָמַר. כּוּתִין מְשׁוּם מַה הֵן פְּסוּלִין. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. מְשׁוּם גּוֹי וְעֶבֶד הַבָּא עַל בַּת יִשְׂרָאֵל הַוָּולָד מַמְזֵר. בְּקִידּוּשִׁין הוּא אָמַר. רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. הַוָּולָד מַמְזֵר. הָכָא אָמַר לֵיהּ מְשׁוּם גַּרְמֵיהּ וְהָכָא אָמַר לָהּ מְשׁוּם רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. שֶׁכֵּן לְדִבְרֵי חֲכָמִים הַוָּולָד מַמְזֵר. רִבִּי חִזְקִיָּה לֹא אָמַר כֵּן אֶלָּא מִחְלָפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן. בְּגִישִׁין הוּא אָמַר.

כּוּתִין מִשּׁוּם מַה הֵן פְּסוּלִין. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. מִשּׁוּם גּוֹי וְעֶבֶד הַבָּא עַל בַּת יִשְׂרָאֵל הַוָּולָד מַמְזֵר. בְּקִידּוּשִׁין הוּא רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. הַוָּולָד מַמְזֵר. וְהָכָא הוּא אָמַר. אֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ עָלָיו אַלְמָנוּת וְגֵירוּשִׁין חוֹזֶרֶת וְאֶת שֶׁאֵין לָהּ עָלָיו אַלְמָנוּת וְגֵירוּשִׁין אֵינָהּ חוֹזֶרֶת. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. סְלָקִית לִסְחוֹרָה וּשְׁמָעִית רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנֵי יֵישׁוּעַ. וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וְזֶרַע אֵין לָהּ. אֶת שֶׁיֵּשׁ לָהּ עָלָיו אַלְמָנוּת וְגֵירוּשִׁין חוֹזֶרֶת. וְאֶת שֶׁאֵין לָהּ עָלָיו אַלְמָנוּת וְגֵירוּשִׁין אֵינָהּ חוֹזֶרֶת. וְאָמְרִת יֵאוּת. אֵין מַמְזֵר כְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. שֶׁאֵין מַמְזֵר אֶלָּא מֵאִשָּׁה שֶׁהִיא אֲסוּרָה עָלָיו אִיסּוּר עֶרְוָה וְחַיָּיבִין עָלֶיהָ כָּרֵת.

**ז משנה:** מַמְזֵר פּוֹסֵל וּמַאֲכִיל. בְּאֵי זֶה צַד בַּת יִשְׂרָאֵל לַכֹּהֵן בַּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל וְיָלְדָה מִמְּנוּ בַת וְהָלְכָה הַבַּת וְנִשֵּׂאת לְעֶבֶד אוֹ לְנָכְרִי וְיָלְדָה מִמְּנוּ בֵּן הֲרֵי זֶה מַמְזֵר. הָיְתָה אֵם אִמּוֹ בַּת יִשְׂרָאֵל לַכֹּהֵן תֹּאכַל בַּתְּרוּמָה בַּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל לֹא תֹאכַל בַּתְּרוּמָה.

**הלכה:** מַמְזֵר פּוֹסֵל כול׳. לֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רַב. דְּרַב אָמַר. גּוֹי וְעֶבֶד שֶׁבָּא עַל בַּת יִשְׂרָאֵל הַוָּולָד כָּשֵׁר. פָּתַר לָהּ בְּגוֹי פָּסוּל וּבְעֶבֶד פָּסוּל.

**ח משנה:** כֹּהֵן גָּדוֹל פְּעָמִים שֶׁהוּא פוֹסֵל. כֵּיצַד בַּת כֹּהֵן נִשֵּׂאת לְיִשְׂרָאֵל וְיָלְדָה מִמֶּנּוּ בַת הָלְכָה הַבַּת וְנִשֵּׂאת לְכֹהֵן וְיָלְדָה מִמֶּנּוּ בֵּן הֲרֵי זֶה רָאוּי לִהְיוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל וְעוֹמֵד וּמְשַׁמֵּשׁ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ מַאֲכִיל אֶת אִמּוֹ וּפוֹסֵל אֶת אֵם אִמּוֹ. זֹאת אוֹמֶרֶת לֹא כִבְנֵי כֹהֵן גָּדוֹל שֶׁהוּא פוֹסְלָנִי מִן הַתְּרוּמָה.

**הלכה:** כֹּהֵן גָּדוֹל כול׳. תַּנֵּי בַּר קַפָּרָא. בֵּן יוֹמוֹ פוֹסֵל וּמַאֲכִיל.

כֵּינִי מָתְנִיתָא. לֹא כְבֶן בְּתּוֹ כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁהוּא פוֹסְלָתוֹ מִן הַתְּרוּמָה. הָא כֵיצַד. בַּת כֹּהֵן שֶׁנִּישֵּׂאת לְיִשְׂרָאֵל וְיָלְדָה מִמֶּנּוּ בַת וּבַת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּישֵּׂאת לְכֹהֵן וְיָלְדָה מִמֶּנּוּ בֵּן. וְנִישְׂאוּ שְׁנֵיהֶן זֶה לָזֶה וְהוֹלִידוּ בֵּן. הֲרֵי זֶה רָאוּי לִהְיוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹמֵד וּמְשַׁמֵּשׁ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. מַאֲכִיל אֶת אִמּוֹ וּפוֹסֵל אֶת אֵם אִמּוֹ. זֹאת אוֹמֶרֶת לֹא כְבֶן בְּתּוֹ כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁהוּא פוֹסְלֵיני מִן הַתְּרוּמָה.

## פרק ח

**א משנה:** הָעֶרֶל וְכָל הַטְּמֵאִים לֹא יֹאכְלוּ בַּתְּרוּמָה נְשֵׁיהֶם וַעֲבָדֵיהֶם יֹאכְלוּ. פְּצוּעַ דַּכָּא וּכְרוּת שָׁפְכָה הֵן וַעֲבָדֵיהֶן יֹאכְלוּ וּנְשֵׁיהֶן לֹא יֹאכְלוּ. וְאִם לֹא יָדְעָה מְשֻׁנַּעֲשָׂה פְצוּעַ דַּכָּא וּכְרוּת שָׁפְכָה הֲרֵי אֵילּוּ יֹאכְלוּ.

**הלכה:** הֶעָרֵל וְכָל הַטְּמֵאִים כול׳. אִישׁ אִישׁ לְרַבּוֹת אֶת הֶעָרֵל. אוֹ אִישׁ אִישׁ לְרַבּוֹת אֶת הָאוֹנֵן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בֶּן חֲנִינָה. כְּתִיב כָּל זָר לֹא יֹאכַל קוֹדֶשׁ. מִשּׁוּם זָרוּת אָסַרְתִּי לָךְ וְלֹא אָסַרְתִּי לָךְ מִשּׁוּם עָרְלָה. רִבִּי טִיוּפָּא סְמוּקָא בָּעֵי קֳמֵי רִבִּי יוֹסֵי. אוֹ נֹאמַר. זָרוּת אָסַרְתִּי וְלֹא אָסַרְתִּי מִשּׁוּם עָרְלָה וּמִשּׁוּם אֲנִינָה. אָמַר לֵיהּ. מֵאַחַר שֶׁכָּתוּב אֶחָד מַרְבֶּה וְאֶחָד מְמַעֵט. מַרְבֶּה אֲנִי אֶת הֶעָרֵל שֶׁהוּא מְחוּסָּר מַעֲשֶׂה מִגּוּפוֹ. וּמוֹצִיא אֶת הָאוֹנֵן שֶׁאֵינוֹ מְחוּסָּר מַעֲשֶׂה מִגּוּפוֹ. עַד כְּדוֹן כְּרִבִּי עֲקִיבָה. כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. נֶאֱמַר תּוֹשָׁב וְשָׂכִיר בְּפֶסַח וְנֶאֱמַר תּוֹשָׁב וְשָׂכִיר בִּתְרוּמָה. מַה תּוֹשָׁב וְשָׂכִיר הָאָמוּר בְּפֶסַח פָּסַל בּוֹ אֶת הֶעָרֵל. אַף תּוֹשָׁב וְשָׂכִיר הָאָמוּר בִּתְרוּמָה פָּסַל בּוֹ אֶת הֶעָרֵל. רִבִּי חַגַּיי בְּעָא. אִי מַה תּוֹשָׁב וְשָׂכִיר הָאָמוּר בְּפֶסַח פָּסַל בּוֹ אֶת הָאוֹנֵן. אַף תּוֹשָׁב וְשָׂכִיר הָאָמוּר בִּתְרוּמָה נִפְסוֹל בּוֹ אֶת הָאוֹנֵן. אָמַר רִבִּי הִילָא. לֹא לָמְדוּ תַּחַת תַּחַת אֶלָּא דְּבָרִים הָאֲמוּרִין בַּפָּרָשָׁה. טוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס מִמָּקוֹם אַחֵר בָּאוּ. אוֹנֵן מִמַּעֲשֵׂר שֵׁינִי בָּא.

רִבִּי אָבוּן בָּעֵי. וּתְהֵא תְרוּמָה אֲסוּרָה לְאוֹנֵן מִקַּל וָחוֹמֶר. וּמַה אִם הַמַּעֲשֵׂר שֶׁהוּא מוּתָּר לְזָרִים הֲרֵי הוּא אָסוּר לְאוֹנֵן. תְּרוּמָה שֶׁהִיא אֲסוּרָה לְזָרִים אֵינוֹ דִין שֶׁתְּהֵא אֲסוּרָה לְאוֹנֵן. לֹא. אִם אָמַרְתָּ בְּמַעֲשֵׂר שֶׁהוּא טָעוּן מְחִיצָה. תֹּאמַר בִּתְרוּמָה שֶׁאֵינָהּ טְעוּנָה מְחִיצָה. הָא לְפִי שֶׁיֵּשׁ בַּזֶּה מַה שֶּׁאֵין בַּזֶּה וּבַזֶּה מַה שֶּׁאֵין בַּזֶּה לֹא צָרְכוּ לְלַמֵּד זֶה מִזֶּה.

קָדָשִׁים מַהוּ שֶׁיִּהוּ אֲסוּרִים בְּעֶרֶל. לְלַמֵּד מִן הַפֶּסַח אֵין אַתְּ יָכוֹל שֶׁאֵין בּוֹ שְׁבִירַת הָעֶצֶם. וְלֹא מִן הַתְּרוּמָה שֶׁהוּא לָמֵד מִן הַלָּמֵד. הֲרֵי סוֹפָךְ לוֹמַר מִמֶּנּוּ וּמִמֶּנּוּ. מַה מִּמֶּנּוּ שֶׁנֶּאֱמַר בַּפֶּסַח פּוֹסֵל בּוֹ אֶת הֶעָרֵל. אַף מִמֶּנּוּ שֶׁנֶּאֱמַר בְּקָדָשִׁים פּוֹסֵל בּוֹ אֶת הֶעָרֵל. קָדָשִׁים מַהוּ שֶׁיִּהוּ אֲסוּרִין לְאוֹנֵן. מִמֶּנּוּ מִמֶּנּוּ. מַה מִּמֶּנּוּ שֶׁנֶּאֱמַר בְּמַעֲשֵׂר פּוֹסֵל בּוֹ אֶת הָאוֹנֵן. אַף מִמֶּנּוּ שֶׁנֶּאֱמַר בַּפֶּסַח פּוֹסֵל בּוֹ אֶת הָאוֹנֵן.

וּמוּפְנֶה הוּא. וַהֲלֹא דְרוּשָׁה הִיא. כְּהָדָא דְתַנֵּי. תּוֹשָׁב זֶה קָנוּי קְנִיַּן עוֹלָם. שָׂכִיר זֶה קָנוּי קְנִיַּן שָׁנִים. יֹאמַר תּוֹשָׁב. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר שָׂכִיר. הַקָּנוּי קְנִיַּן עוֹלָם אֵינוֹ אוֹכֵל. וְהַקָּנוּי קְנִיַּן שָׁנִים אוֹכֵל. אִילּוּ כֵן הָיִיתִי אוֹמֵר. תּוֹשָׁב זֶה הַקָּנוּי קְנִיַּן שָׁנִים. וּכְשֶׁהוּא אוֹמֵר שָׂכִיר בָּא הַשָּׂכִיר לְלַמֵּד עַל הַתּוֹשָׁב שֶׁהוּא קְנִיַּן עוֹלָם. אָמַר רִבִּי מַתְנָיָה. מִכֵּיוָן דִּכְתִיב וְכָל עָרֵל לֹא יֹאכַל בּוֹ כְּמִי שֶׁהוּא מוּפְנֶה מִצַּד אֶחָד.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי עֲקִיבָה לְאֵי זֶה דָּבָר נֶאֱמַר תּוֹשָׁב וְשָׂכִיר בַּתְּרוּמָה. כְּהֵהִיא דְאָמַר רִבִּי אִילָא בְּשֵׁם רִבִּי יָסָא. הַלּוֹקֵחַ עֲבָדִים עֲרֵילִים מִן הַגּוֹי עַל מְנָת לְמוֹהֲלָן. רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הַלּוֹקֵחַ עֲבָדִים עֲרֵילִים מִן הַגּוֹי עַל מְנָת לְמוֹהֲלָן אֲפִילּוּ מָלָן לֹא יֹאכְלוּ בַּתְּרוּמָה. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי

יוֹחָנָן שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן. הַלּוֹקֵחַ עֲבָדִים מִן הַגּוֹי עַל מְנָת לְמוֹכְלָן וְחָזְרוּ בָהֶן מְגַלְגֵּל עִמָּהֶן שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ. אִם קִיבְּלוּ עֲלֵיהֶן חֲרֵי יָפָה וְאִם לָאו מוּתָּר לְמוֹכְרָן לְגוֹי. רַבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. מַעֲשֶׂה בְאֶחָד שֶׁלָּקַח עִיר אֶחָד שֶׁלָּעֲבָדִים עֲרֵלִים מִן הַגּוֹי עַל מְנָת לְמוֹכְלָן וְחָזְרוּ בָהֶן. אָתָא שָׁאַל לְרַבָּנִין. אָמְרוּ לֵיהּ. גַּלְגֵּל עִמָּהֶן שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ. אִם קִיבְּלוּ עֲלֵיהֶן חֲרֵי יָפָה וְאִם לָאו הַפֵּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי הָיָה בְּלָדוֹקְיָא. וַהֲוָה תַּמָּן רַבִּי יוּדָן נְשִׂיָא. בָּעָא מִיקָּרוֹץ. אָמַר לֵיהּ. הַמְתֵּן וְאָנוּ מַטְבִּילִין אֶת הַגִּיּוֹרֶת הַזּוֹ לְמָחָר. רַבִּי זֵירָא שָׁאַל לְרַבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן. לָמָּה. מִפְּנֵי כְבוֹד הַזָּקֵן אוֹ מִשּׁוּם שֶׁאֵין מַטְבִּילִין אֶת הַגִּיּוֹרֶת בַּלָּיְלָה. אָמַר לֵיהּ. מִשּׁוּם שֶׁאֵין מַטְבִּילִין אֶת הַגִּיּוֹרֶת בַּלָּיְלָה. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי דְּרַבִּי יוֹסֵי. מַהוּ לְהַטְבִּיל אֶת הַגֵּרִים בַּלָּיְלָה. וְלֹא הוֹדוּ.

עֶבֶד תּוֹשָׁב לְעוֹלָם. גֵּר תּוֹשָׁב חֲרֵי הוּא כְּגוֹי לְכָל דָּבָר. רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר חִייָה בַּר יְהוּדָה בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָה. גֵּר (ן)תּוֹשָׁב מְגַלְגְּלִין עִמָּהֶן שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ. אִם חָזַר בּוֹ חֲרֵי יָפָה וְאִם לָאו חֲרֵי הוּא כְּגוֹי לְכָל דָּבָר. רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר חִייָה בַּר יְהוּדָה רַבִּי חֲנִינָה בְּשֵׁם רַבִּי. גֵּר תּוֹשָׁב צָרִיךְ לְקַבֵּל עָלָיו עַל מְנָת שֶׁיְּהֵא אוֹכֵל נְבֵילוֹת. אָמַר רַבִּי הִילָא יֹאמְרוּ הַדְּבָרִים כִּכְתָבָן. מַה יֹאמְרוּ הַדְּבָרִים כִּכְתָבָן. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה. לֹא תֹאכְלוּ כָל נְבֵילָה לַגֵּר אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ תִּתְּנֶנָּה וַאֲכָלָהּ. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. גֵּר תּוֹשָׁב אֵין מְקַבְּלִין אוֹתָן עַד שֶׁיְּקַבֵּל אֶת כָּל הַמִּצְוֹת שֶׁכְּתוּבוֹת בַּתּוֹרָה. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. גֵּר תּוֹשָׁב אֵין מְקַבְּלִין אוֹתוֹ עַד שֶׁיְּכַפְּרוּ בָּעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁלּוֹ. רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּי חִייָה בַּר אַשִׁי. גֵּר תּוֹשָׁב אֵין מְקַבְּלִין אוֹתוֹ עַד שֶׁיְּכַפְּרוּ בָּעֲבוֹדָה זָרָה כְּגוֹי. אָמַר רַבִּי זְעִירָא. מִדִּבְרֵי כוּלְּהוֹן עַד שֶׁיְּכַפְּרוּ בָּעֲבוֹדָה זָרָה כְּגוֹי. דְּלֹ כֵן מַה אֲנָן אָמְרִין. הוֹאִיל וְהוּא מְצֻוֶּה עַל עֲבוֹדָה זָרָה לֹא יְבַטֵּל. וְגוֹיִם אֵינָן מְצוּוִּין עַל עֲבוֹדָה זָרָה וּמְבַטְּלִין. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה. שֶׁלֹּא תֹּאמַר. וְהוּא שֶׁוָּוֹה לְיִשְׂרָאֵל בְּשִׁלְשָׁה דְבָרִים. בְּלֹא תַעֲשׂוֹק וְלֹא תוֹנֶה וְגוֹלָה כְיִשְׂרָאֵל. הוּא לֹא יְבַטֵּל. לְפוּם כֵּן צָרִךְ מֵימַר. מִדִּבְרֵי כוּלְּהוֹן עַד שֶׁיְּכַפְּרוּ בָּעֲבוֹדָה זָרָה כְּגוֹי. מָאן תַּנָּא בְּלֹא יַעֲשׂוֹק. רַבִּי יוֹסֵה בֵּירַבִּי יוּדָה. דְּתַנֵּי. גֵּר תּוֹשָׁב חֲרֵי בְּלֹא תַעֲשֶׂה. דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵה בֵּירַבִּי יוּדָה.

רַבִּי יוּדָה אוֹמֵר. גֵּר תּוֹשָׁב בְּשַׁבָּת כְּיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם טוֹב. מַה יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם טוֹב מֻתָּר בְּכָל מְלָאכָה אַף גֵּר תּוֹשָׁב בְּשַׁבָּת כֵּן. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. גֵּר תּוֹשָׁב בְּשַׁבָּת כְּיִשְׂרָאֵל בְּחוֹלוֹ שֶׁלְּמוֹעֵד. מַה יִשְׂרָאֵל בְּחוֹלוֹ שֶׁל מוֹעֵד מְצֻוֶּה עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה וְאָסוּר בְּכָל מְלָאכְתָּ הַשָּׂדֶה אַף גֵּר תּוֹשָׁב בְּשַׁבָּת כֵּן. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. גֵּר תּוֹשָׁב בְּשַׁבָּת כְּיִשְׂרָאֵל בְּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה. מַה יִשְׂרָאֵל בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה חוֹרֵשׁ וְזוֹרֵעַ וְקוֹצֵר אַף גֵּר תּוֹשָׁב בְּשַׁבָּת כֵּן. רַב אָדָא רַב הַמְנוּנָא רַב אָדָא בַּר אַחֲוָוא בְּשֵׁם רַב. הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן.

כְּתִיב וְכָל עֶבֶד אִישׁ מִקְנַת כֶּסֶף וגו׳. עֶבֶד אִישׁ אַתְּ מוֹהֲלוֹ בְּעַל כּוֹרְחוֹ. בֶּן אִישׁ אֵין אַתְּ מוֹהֲלוֹ בְּעַל כּוֹרְחוֹ. רַבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי. הָא בֶּן קָטָן אַתְּ מוֹהֲלוֹ עַל כּוֹרְחוֹ. אֲפִילוּ כִּבְנוֹ שֶׁלְּאוֹרְכְנֵיס. רַבִּי חִזְקִיָּה בְּשֵׁם רַבָּא. הָא כֵינִי. מָצָא בְתוֹכָהּ תִּינוֹק מוּשְׁלָךְ. הִטְבִּילוֹ לְשׁוּם עֶבֶד אַתְּ מוֹהֲלוֹ לְשׁוּם עֶבֶד. לְשׁוּם בֶּן חוֹרִין אַתְּ מוֹהֲלוֹ לְשׁוּם בֶּן חוֹרִין. רַבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי. לְשׁוּם עֶבֶד חֲרֵי הוּא כְּעֶבֶד. אֲפִילוּ כִּבְנוֹ שֶׁלְּאוֹרְכְנֵיס. רַבִּי אַבָּהוּ וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעְיָה לֹא אָמַר כֵּן אֶלָּא וְכָל עֶבֶד אִישׁ מִקְנַת כֶּסֶף. עַבְדְּךָ אִישׁ אַתְּ מוֹהֲלוֹ עַל כּוֹרְחוֹ. בִּנְךָ אִישׁ אֵין אַתְּ מוֹהֲלוֹ עַל כּוֹרְחוֹ. כְּהֶהִיא דָמַר רַבִּי הִילָא בְּשֵׁם רַבִּי יָסָא. הַלּוֹקֵחַ עֲבָדִים עֲרֵלִים מִן הַגּוֹיִם עַל מְנָת לְמוֹהֵל. מַה נַפְשֵׁךְ. כְּעֶבֶד אִישׁ הוּא אַתְּ מוֹהֲלָן עַל כּוֹרְחָן עַל מְנָת שֶׁלֹּא לְמוֹהֲלָן. כְּבֶן אִישׁ הוּא אֵין אַתְּ מוֹהֲלוֹ עַל כּוֹרְחוֹ.

הַמָּשׁוּךְ וְהַנּוֹלָד מָהוּל וְהַמָּל עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּיֵּיר לֹא יֹאכְלוּ בַּתְּרוּמָה. רַבִּי זְרִיקָן רַבִּי יַנַּאי בֵּירַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן. מִשּׁוּם קְנָס. רַבִּי יִרְמְיָה רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בְּשֵׁם רַב. גְּזֵירָה גָּזְרוּ. מַה נָפַק מִן בֵּינֵיהוֹן. מָשַׁךְ לוֹ אַחֵר עָרְלָה אוֹ שֶׁנִּמְשְׁכָה מֵאֵילֶיהָ. אֵין תֵּימַר קְנָס. אֵין כָּאן קְנָס. אֵין תֵּימַר גְּזֵירָה גָּזְרוּ. אֲפִילוּ כֵן גְּזֵירָה גָּזְרוּ.

הַמּוֹל יְמוֹל. גְּזֵירָה לְשִׁתֵּי מִילוֹת. אֶחָד לְמִילָה וְאֶחָד לִפְרִיעָה. אַחַת לִפְרִיעָה וְאַחַת לְצִיצִין. עַד כְּדוֹן כְּרִבִּי עֲקִיבָה דוּ אָמַר. לְשׁוֹנוֹת רִיבּוּיִין הֵן. כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל דּוּ אָמַר. לְשׁוֹנוֹת כְּפוּלִין הֵן. הַתּוֹרָה דִּיבְּרָה כְּדַרְכָּהּ. הָלוֹךְ הָלַכְתָּ. כִּי נִכְסֹף נִכְסַפְתָּ. גָּנֹב גּוֹנַבְתִּי. מְנָלָן. אָמַר רַבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. אָז אָמְרָה חֲתַן דָּמִים לַמּוּלוֹת. מִיכָּן לִשְׁתֵּי מִילוֹת. אַחַת לְמִילָה וְאַחַת לִפְרִיעָה. אַחַת לְמִילָה וְאַחַת לְצִיצִין. רַב אָמַר. הַמּוֹל יְמוֹל. מִיכָּן לְנוֹלָד כְּשֶׁהוּא מָהוּל שֶׁצָּרִיךְ לְהַטִּיף מִמֶּנּוּ דַּם בְּרִית. הַמּוֹל יְמוֹל. מִיכָּן לְיִשְׂרָאֵל עָרֵל שֶׁלֹּא יִמּוֹל עַד שֶׁיִּמּוֹל. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר גּוֹי עָרֵל. אָמַר רַבִּי לֵוִי. כְּתִיב וַאֲתָּה אֶת בְּרִיתִי תִּשְׁמוֹר. אַתָּה וְכָל כְּיוֹצֵא בָךְ.

תַּנֵּי. יִשְׂרָאֵל מָל אֶת הַכּוּתִי וְהַכּוּתִי אֵינוֹ מָל אֶת יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי שֶׁהוּא מָהוּל לְשׁוּם הַר גְּרִיזִים. דִּבְרֵי רַבִּי יוּדָה. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסֵה. וְכִי אֵיכָן מָצִינוּ בַתּוֹרָה שֶׁהַמִּילָה צְרִיכָה כַוָּונָה. אֶלָּא יֵהֵא מָל וְהוֹלֵךְ לְשֵׁם הַר גְּרִיזִים עַד שֶׁתֵּצֵא נַפְשׁוֹ. הַמּוֹשֵׁךְ לֹא יְמוֹל שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי סַכָּנָה. דִּבְרֵי רַבִּי יוּדָה. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסֵי. הַרְבֵּה מְשׁוּכִין הָיוּ בִימֵי בֶן כּוֹזְבָּא וְכוּלָּן מָלוּ וְחָיוּ וְהוֹלִידוּ בָנִים וּבָנוֹת. הַמּוֹשֵׁךְ וְהַנּוֹלָד מָהוּל וְהַמָּל עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּיֵּיר צָרִיךְ לְהַטִּיף מִמֶּנּוּ דַם בְּרִית. תַּנֵּי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. לֹא נֶחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּי וּבֵית הִלֵּל עַל שֶׁנּוֹלָד מָהוּל שֶׁצָּרִיךְ לְהַטִּיף מִמֶּנּוּ דַם בְּרִית מִפְּנֵי שֶׁהִיא עָרְלָה כְּבוּשָׁה. עַל מַה נֶחְלְקוּ. עַל גֵּר שֶׁנִּתְגַּיֵּיר מָהוּל. שֶׁבֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. צָרִיךְ לְהַטִּיף מִמֶּנּוּ דַם בְּרִית. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. אֵין צָרִיךְ לְהַטִּיף מִמֶּנּוּ דַם בְּרִית. רַבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעְיָה. הֲלָכָה כְּדִבְרֵי הַתַּלְמִיד. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רַב וְאָמַר. מָן הָא דְתַנֵּי. מִפְּנֵי שֶׁהִיא עָרְלָה כְּבוּשָׁה. הָדָא אָמְרָה. עָרֵל בָּרוּר הוּא וְדוֹחִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת. רַבִּי אַבָּהוּ אָמַר. אֵין דּוֹחִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת וְצָרִיךְ לְהַטִּיף מִמֶּנּוּ דַם בְּרִית. רַב אָדָא בַּר אַחֲוָוא אִתְיְלִיד לֵיהּ חַד בַּר נַשׁ כֵּן. מִימְסְמֵס בֵּהּ מִית. אָמַר רַבִּי אָבִין נַעֲשָׂה כְּרוּת

שָׁפְכָה וְנִתְעַנֶּה עָלָיו שֶׁיָּמוּת. רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין אָמְרִין נַעֲשֶׂה פְצוּעַ דַּכָּא וְנִתְעַנֶּה עָלָיו שֶׁיָּמוּת.

עָרְלָתוֹ וַדַּאי דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. וְאֵין הַסָּפֵק דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת עָרְלָתוֹ. עָרְלָתוֹ וַדַּאי דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. אֵין אַנְדְּרוֹגִינוֹס דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. שֶׁהֲיָה רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. אַנְדְּרוֹגִינוֹס דּוֹחִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. עָרְלָתוֹ. עָרְלָתוֹ וַדַּאי דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. וְאֵין בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. עָרְלָתוֹ. עָרְלָתוֹ וַדַּאי דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. אֵין שֶׁנּוֹלָד מָהוּל דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. שֶׁבֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. צָרִיךְ לְהַטִּיף מִמֶּנּוּ דַּם בְּרִית.

תַּמָּן תַּנִּינָן. הַכֹּל חַיָּבִין בִּרְאָיָיה חוּץ מֵחֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן וְטוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס. מַה אָמַר בָּהּ רִבִּי יוּדָה. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן דַּהֲבַאי אָמַר מִשּׁוּם רִבִּי יוּדָה. אַף הַסּוּמְא. לֵית בַּר נַשׁ אָמַר אַף אֶלָּא דּוּ מוֹדֶה עַל קַדְמֵיְיתָא. מִחְלָפָא שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָה. תַּמָּן אָמַר פְּרָט. וְהָכָא אָמַר לְרַבּוֹת. רִבִּי יוּדָה וְרַבָּנִין מִקְרָא אֶחָד הֵן דּוֹרְשִׁין. רַבָּנִן דּוֹרְשִׁין. עָרֵל. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר זָכָר. עַד שֶׁיְּהֵא כּוּלּוֹ זָכָר. רִבִּי יוּדָה דָּרַשׁ. זָכָר. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר עָרֵל. וַאֲפִילּוּ מִקְצָתוֹ עָרֵל. בְּרָם הָכָא כָּל זְכוּרְךָ. פְּרָט לָאַנְדְּרוֹגִינוֹס.

תַּמָּן תַּנִּינָן. קָטָן הַחוֹלֶה אֵין מוּלִין אוֹתוֹ עַד שֶׁיַּבְרִיא. שְׁמוּאֵל אָמַר. אֲפִילּוּ אָחַזְתּוֹ הַחַמָּה שָׁעָה אַחַת מַמְתִּינִין לוֹ עַד שִׁלּשִׁים יוֹם. וְאוֹתָן שְׁלּשִׁים יוֹם מַהוּ לְהַאֲכִילוֹ מֻחֲלָבָהּ שֶׁלַּתְּרוּמָה. מַהוּ לְסוֹכוֹ שֶׁמָּן שֶׁלַּתְּרוּמָה. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הֶעָרֵל וְכָל הַטְּמֵאִים לֹא יֹאכְלוּ בַּתְּרוּמָה וּנְשֵׁיהֶם וְעַבְדֵיהֶם יֹאכְלוּ. רִבִּי אָחָא בְשֵׁם רִבִּי תַּנְחוּם בֵּירִבִּי חִיָּיה. אֵין עָרְלָה אֶלָּא מִשְּׁמִינִי וְהָלְאָה. וְתַנֵּי כֵן. כָּל שְׁלּשִׁים יוֹם אָסוּר לְהַאֲכִילָהּ חֲלָבָהּ שֶׁלַּתְּרוּמָה וְאָסוּר לְסוֹכוֹ בַּשֶּׁמֶן שֶׁלַּתְּרוּמָה. לֵילֵי שְׁמִינִי מַה אַתְּ עֲבַד לָהּ. מִן מַה דְתַנֵּי. לֵילֵי שְׁמִינִי כִּשְׁמִינִי הוּא. וְתַנֵּי כֵן. כָּל שִׁבְעַת יָמִים מוּתָּר לְהַאֲכִילוֹ חֲלָבָהּ שֶׁלַּתְּרוּמָה וּמוּתָּר לְסוֹכוֹ בַּשֶּׁמֶן שֶׁלַּתְּרוּמָה.

תַּמָּן תְּנִינָן. אֵילּוּ הֵן צִיצִין הַמְעַכְּבִין אֶת הַמִּילָה. רִבִּי אַבִינָא בְשֵׁם רִבִּי יִרְמְיָה. בְּחוֹפָהּ רוֹב גּוּבְהָהּ שֶׁלָּעֲטָרָה. רִבִּי יוֹסֵי בֶּן יוֹסֵי אָמַר. בְּחוֹפָהּ רוֹב גַּבָּהּ שֶׁלָּעֲטָרָה. רִבִּי טֻבִי בְשֵׁם שְׁמוּאֵל. בּוֹדְקִין אוֹתוֹ בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מַקְשֶׁה. מָל וְלֹא פָרַע אֶת הַמִּילָה כְּילּוּ לֹא מָל. תַּנֵּי וְעָנוּשׁ כָּרֵת. רִבִּי אָחָא בְשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ. הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁאֵין בַּיּוֹם כְּדֵי לְמָרֵק. אֲבָל אִם יֵשׁ בַּיּוֹם כְּדֵי לְמָרֵק מְמָרֵק וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ.

תַּנֵּי. כָּל שָׁעָה שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּמִילָה חוֹזֵר. בֵּין עַל צִיצִין הַמְעַכְּבִין אֶת הַמִּילָה בֵּין עַל הַצִּיצִין שֶׁאֵין מְעַכְּבִין אֶת הַמִּילָה. פֵּירַשׁ אֵינוֹ חוֹזֵר אֶלָּא עַל צִיצִין הַמְעַכְּבִין אֶת הַמִּילָה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי אֲפִילּוּ פֵּירַשׁ חוֹזֵר אֲפִילּוּ עַל צִיצִין שֶׁאֵין מְעַכְּבִין אֶת הַמִּילָה. הֵיידָן רִבִּי יוֹסֵי הַהִיא דְתַנִּינָן תַּמָּן. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁלָּחָג שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. שָׁכַח וְהוֹצִיא אֶת הַלּוּלָב בִּרְשׁוּת הָרַבִּים פָּטוּר. מִפְּנֵי שֶׁהוֹצִיאוֹ בִרְשׁוּת. אַף בְּסַכִּין שֶׁלַּמִּילָה כֵּן. אַף בְּמַצָּה כֵּן. מִן מַה דְאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵה אֲפִילּוּ פֵּירַשׁ חוֹזֵר אֲפִילּוּ עַל צִיצִין שֶׁאֵין מְעַכְּבִין אֶת הַמִּילָה. הָדָא אָמְרָה. אַף בְּסַכִּין שֶׁלַּמִּילָה כֵּן אַף בְּמַצָּה כֵּן.

אִם לֹא יָדְעָה מִשֶּׁנַּעֲשָׂה פְצוּעַ דַּכָּא וּכְרוּת שָׁפְכָה חֲרֵי אֵילּוּ יֹאכְלוּ. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. דִּרְבִּי לָעְזָר וּדְרִבִּי שִׁמְעוֹן הִיא. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. שַׁנְיָיא הִיא הָכָא שֶׁלֹּא הוֹסִיף בָּהּ קִינְיָין אֶחָד לִפְסוֹל. אַתְיָין אִילֵּין פְּלוּגְוָותָא כְּאִינּוּן פְּלוּגְוָותָא. דְּאִיתְפַּלְגוֹן. שׁוֹמֶרֶת יָבָם כּוֹהֶנֶת שֶׁנִּפְלָה לִפְנֵי שְׁנֵי כֹהֲנִים יְבָמִים. עָשָׂה בָהּ אֶחָד מֵהֶן מַאֲמָר. לֹא הִסְפִּיק לְכוֹנְסָהּ לַחוּפָּה שֶׁלַּנִּישׂוּאִין עַד שֶׁנַּעֲשָׂה פְצוּעַ דַּכָּא וּכְרוּת שָׁפְכָה. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. מִכֵּיוָן שֶׁהִיא זְקוּקָה לְבִיאָה פְּסוּלָה פּוֹסֶלֶת. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. לִכְשֶׁיִּבְעוֹל. הָיָה אֶחָד מֵהֶן כָּשֵׁר וְאֶחָד פָּסוּל אַף רִבִּי יוֹחָנָן מוֹדֶה. רִבִּי חִיָּיה בַּר אָדָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. עָשָׂה בָהּ הַכָּשֵׁר מַאֲמָר. אָמַר לֵיהּ. מַחֲלוֹקֶת רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ.

**ב משנה:** אֵי זֶהוּ פְצוּעַ דַּכָּא. כָּל שֶׁנִּפְצְעוּ הַבֵּצִים שָׁלּוֹ וַאֲפִילּוּ אַחַת מֵהֶן. וּכְרוּת שָׁפְכָה כַּל שֶׁיִּכָּרֵת הַגִּיד וְנִשְׁתַּיֵיר בָּעֲטָרָה אֲפִילּוּ כְּחוּט כָּשֵׁר. פְּצוּעַ דַּכָּא וּכְרוּת שָׁפְכָה מוּתָּרִין בַּגִּיּוֹרֶת וּבַמְשׁוּחְרֶרֶת וְאֵינָן אֲסוּרִין אֶלָּא מִלְּבוֹא בַקָּהָל שֶׁנֶּאֱמַר לֹא יָבוֹא פְצוּעַ דַּכָּא וּכְרוּת שָׁפְכָה בִּקְהַל יי.

**הלכה:** אֵי זֶהוּ פְצוּעַ דַּכָּא כול׳. פְּצוּעַ. הָיִיתִי אוֹמֵר. עֵינוֹ. תַּלְמוּד לוֹמַר שָׁפְכָה. פָּצוּעַ שֶׁבְּצַד שָׁפְכָה. אִם פָּצוּעַ שֶׁבְּצַד שָׁפְכָה עֵינוֹ שֶׁבְּצַד שָׁפְכָה תַּלְמוּד לוֹמַר דַּכָּא. שֶׁבָּא בֵּין עֲקֵיבָיו. אָמַר רִבִּי חַגַּיי קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. אֵין לָךְ נָמוּךְ בָּאָדָם בְּשָׁעָה שֶׁהוּא יוֹשֵׁב אֶלָּא בֵּיצָיו בִּלְבַד. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. וְיֵאוּת. תֵּדַע לָךְ שֶׁהוּא כֵן. שֶׁבְּכוּלָּן כְּתִיב דּוֹרוֹת חוּץ מִזֶּה שֶׁאֵינוֹ מוֹלִיד. וְלֹא סוֹף דָּבָר נִפְצְעָה אֶלָּא אֲפִילּוּ נִימוֹקָה אֲפִילּוּ יְבֵשָׁה אֲפִילּוּ חֲסֵרָה. תַּנֵּי. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר. שָׁמַעְתִּי בְכֶרֶם בְּיַבְנֶה. כָּל שֶׁאֵין לוֹ אֶלָּא בֵּיצָה אַחַת אֵינוֹ מוֹלִיד וְהוּא סָרִיס חַמָּה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. שָׁמַעְתִּי הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה. וְלֵית אֲנָא יָדַע מִן מַה שְׁמָעִית. אָמַר רִבִּי אִימִּי. לֹא הָוָה רִבִּי יוֹסֵי שְׁמַע לָהּ מִן בַּר נַשׁ זָעִיר. שְׁמוּאֵל אָמַר. אִם יָבוֹא לְפָנַיי בַּעַל בֵּיצָה אַחַת אֲנִי מַכְשִׁירוֹ. רִבִּי חוּנָה אָמַר. דּוּ סָבַר כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר רִבִּי יוּדָן בַּר חָנִין. וּבִלְבַד שֶׁל יָמִין. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי אִימִּי. אָמַר לָהּ. אֵין בְּרָתִי דְּאַתְּ שַׂרְיָיה לֵיהּ. אֶלָּא חֲנֵי יְדָעָה דְּלָא מוֹלִיד. וַהֲוָה רִבִּי זְעִירָא מְקַלֵּס לָהּ דּוּ מַשִּׁים מִילְּתָא עַל בְּרָרָא.

פְּצוּעַ. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. בִּידֵי אָדָם פָּסוּל בִּידֵי שָׁמַיִם כָּשֵׁר. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. בֵּין בִּידֵי אָדָם בֵּין בִּידֵי שָׁמַיִם פָּסוּל. מָאן דְּאָמַר. בִּידֵי אָדָם פָּסוּל בִּידֵי שָׁמַיִם כָּשֵׁר. יְלִיף לָהּ מִמַּמְזֵר. לֹא יָבֹא מַמְזֵר. לֹא יָבוֹא פְצוּעַ דַּכָּא. מַה מַמְזֵר בִּידֵי אָדָם אַף פְּצוּעַ דַּכָּא בִּידֵי אָדָם. מָאן דְּאָמַר. בֵּין בִּידֵי אָדָם בֵּין בִּידֵי שָׁמַיִם פָּסוּל. מְנָן לֵיהּ. אָמַר רִבִּי מָנָא. מֵהָכָא. לֹא יָבוֹא פְצוּעַ דַּכָּא לְעוֹלָם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. עוֹד הוּא יְלִיף לָהּ מִמַּמְזֵר. לֹא יָבֹא מַמְזֵר. לֹא יָבוֹא פְצוּעַ דַּכָּא. מַה מַמְזֵר

בִּידֵי שָׁמַיִם. אַף פְּצוּעַ דַּכָּא בִּידֵי שָׁמַיִם. וּמַמְזֵר בִּידֵי שָׁמַיִם. יְצִירָתוֹ בִּידֵי שָׁמַיִם. חָוּון בָּעֵיי מֵימַר. מָאן דְּאָמַר. בִּידֵי אָדָם פָּסוּל בִּידֵי שָׁמַיִם כָּשֵׁר. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁלְרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה. מָאן דְּאָמַר. בֵּין בִּידֵי אָדָם בֵּין בִּידֵי שָׁמַיִם פָּסוּל כְּרַבָּנָן. אָמַר רִבִּי אָחָא בַּר פַּפַּי קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָה. כּוּלָּהּ דְּרַבָּנָן. חֲרֵי שָׁעָלַת חַטָּטִין מְחָכֵּךְ בָּהּ אוֹ מַסְיָית. וַהֲרֵי הוּא בִּידֵי אָדָם כְּמִי שֶׁהוּא בִּידֵי שָׁמַיִם.

וּכְרוּת שָׁפָכָה כַּל שֶׁנִּכְרַת הַגִּיד וְנִשְׁתַּיֵּיר בָּעֲטָרָה אֲפִילּוּ כְּחוּט כָּשֵׁר. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. בַּעֲטָרָה הָעֶלְיוֹנָה. רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. בַּעֲטָרָה הַתַּחְתּוֹנָה. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. בַּעֲטָרָה הַתַּחְתּוֹנָה. תַּמָּן אָמְרֵי. הֶעֱשׂוּי כְּמַרְזֵב כָּשֵׁר. רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כְּקוֹלָמוֹס חֲרֵי זֶה כָּשֵׁר. כְּקוֹלָמוֹס הָפוּךְ חֲרֵי זֶה פָּסוּל. נִיקֵּב בּוֹ נֶקֶב. מִבִּפְנִים פָּסוּל מִבַּחוּץ כָּשֵׁר. רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה. מִבִּפְנִים. מִן הָעֲטָרָה וְלִפְנִים. מִבַּחוּץ. מִן הָעֲטָרָה וְלַחוּץ. נִיקֵּב חֲרֵי זֶה פָּסוּל. נִסְתַּם חֲרֵי זֶה כָּשֵׁר. נִיקֵּב חֲרֵי זֶה פָּסוּל מִפְּנֵי שֶׁהוּא שׁוֹפֵךְ. נִסְתַּם חֲרֵי זֶה כָּשֵׁר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוֹלִיד. וְזֶהוּ פָסוּל הַחוֹזֵר לְהֶכְשֵׁירוֹ. תַּנֵּי אֵין בֵּין פְּצוּעַ דַּכָּא לְבֵין כְּרוּת שָׁפָכָה אֶלָּא הִלְכוֹת רוֹפְאִין. שֶׁפְּצוּעַ דַּכָּא חוֹזֵר. שֶׁבִּכְרוּת שָׁפָכָה אֵינוֹ חוֹזֵר. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה. מֵבִיא נִימוֹלִין וּמַשְׁכִּין וְקוֹצֵץ.

רִבִּי חִלְקִיָּה רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. לֹא שָׁנוּ אֶלָּא פְּצוּעַ דַּכָּא יִשְׂרָאֵל אֲבָל פְּצוּעַ דַּכָּא כֹּהֵן לֹא בָדָא. תַּמָּן תַּנִּינָן. כָּל הָאֲסוּרִין לָבוֹא בַקָּהָל פְּטוּרִין לָבוֹא זֶה בָּזֶה. רִבִּי יוּדָה אוֹסֵר. רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר. כְּלָלָא פְּצוּעַ דַּכָּא יִשְׂרָאֵל מוּתָּר לוֹ לִישָּׂא מַמְזֶרֶת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. בִּלְבַד פְּסוּל מִשְׁפָּחָה. הָא פְּסוּל גּוּף לֹא בָדָא. חֵייְלֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי מִן הָדָא דְאָמַר רִבִּי חִלְקִיָּה רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. לֹא שָׁנוּ אֶלָּא פְּצוּעַ דַּכָּא יִשְׂרָאֵל אֲבָל פְּצוּעַ דַּכָּא כֹּהֵן כְּמַה דְאַתְּ אָמַר תַּמָּן. אִם כֹּהֵן בָּרוּר הוּא פָּסוּל לוֹ לִישָּׂא גְיוֹרֶת. אַף הָכָא יִשְׂרָאֵל בָּרוּר אָסוּר לִישָּׂא מַמְזֶרֶת.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוּדָה מַמְזֵר לֹא יִשָּׂא מַמְזֶרֶת. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא דְּאָמַר רִבִּי אִימִּי תַּנֵּי רִבִּי יַעֲקֹב גְּבַלָּיָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי יִצְחָק בַּר טָבְלַיי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה מַמְזֵר לֹא יִשָּׂא מַמְזֶרֶת כְּדֵי שֶׁיִּתְבַּלּוּ מַמְזֵירִין מִן הָעוֹלָם. וְדִכְוָותָהּ עַמּוֹנִי לֹא יִשָּׂא עַמּוֹנִית. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. עַל דְּרַבָּנִין נִצְרְכָה. דְּאִין יִסְבּוֹר רִבִּי יוּדָה גֵּירִין פְּסוּלִין קָהָל יי אִינּוּן. לִישָּׂא עַמּוֹנִית אֵינוֹ יָכוֹל שֶׁהוּא קָהָל יי אֶצְלָהּ. לִישָּׂא מִצְרִית אֵינוֹ יָכוֹל שֶׁהוּא קָהָל יי אֶצְלָהּ. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. מִשֶּׁחָרְרִין לוֹ שִׁפְחָה. וְדִכְוָותָהּ מִצְרִי לֹא יִשָּׂא מִצְרִית. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. תַּנֵּי רִבִּי אַבָּהוּ קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר רִבִּי יוּדָה. בִּנְיָמִן גֵּר מִצְרִי הָיָה מִתַּלְמִידָיו שֶׁלְרִבִּי עֲקִיבָה. אָמַר. אֲנִי גֵּר מִצְרִי נָשׂוּי לְגִיּוֹרֶת מִצְרִית. בְּנֵי בֶן גֵּר מִצְרִי וַאֲנִי מַשִּׂיאוֹ לְגִיּוֹרֶת מִצְרִית. נִמְצָא בֶּן בְּנֵי כָשֵׁר לָבוֹא בְקָהָל. אָמַר לוֹ רִבִּי עֲקִיבָה. לֹא בְנִי. אֶלָּא אַף אַתָּה הַשִּׂיאוֹ לְבַת גִּיּוֹרֶת מִצְרִית כְּדֵי שֶׁיְּהוּ שִׁלְשָׁה דוֹרוֹת מִיכָּן וּשְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת מִיכָּן.

רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַב. הֲלָכָה כְּרִבִּי לְעֶזֶר דִּבְרֵי חֲכָמִים. רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. כְּתִיב לֹא יָבֹא מַמְזֵר בִּקְהַל יי. בְּקָהָל בָּרוּר אֵינוֹ בָא. בָּא הוּא בִקְהַל סָפֵק.

תַּמָּן תַּנִּינָן סָפֵק בֶּן תֵּשַׁע לָרִאשׁוֹן בֶּן שִׁבְעָה לָאַחֲרוֹן. יוֹצִיא וְהַוּולָד כָּשֵׁר וְחַייְבִין אָשָׁם תָּלוּי. תַּנֵּי. הָרִאשׁוֹן כָּשֵׁר לִהְיוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל וְהַשֵּׁינִי מַמְזֵר בְּסָפֵק. רִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר. אֵין מַמְזֵר בְּסָפֵק. מוֹדֶה רִבִּי לְיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב בְּסָפֵק כּוּתִים וּבְסָפֵק חֲלָלִים. כְּהַהִיא דְתַנִּינָן תַּמָּן. עֶשְׂרָה יוּחְסִין עָלוּ מִבָּבֶל. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לְיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב שְׁמוּנָה. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל וְרִבִּי לְיעֶזֶר תִּשְׁעָה. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִן עֲשָׂרָה.

אָמַר רִבִּי חִינְנָא. מַתְנִיתָא דְלָא כְרִבִּי יוּדָה. דְּרִבִּי יוּדָה אָמַר. אַרְבָּעָה קְהִילּוֹת אִינּוּן קָהָל. קָהָל כּוּתִים. קָהָל לְוִיִּים. קָהָל יִשְׂרָאֵל. קָהָל גֵּרִים. מֵתִיבִין דְּרִבִּי יוּדָה. וְהָכְתִיב לֹא יָבוֹא פְצוּעַ דַּכָּא פְּסוּל גּוּף אִינּוּן. וְהָכְתִיב בָּנִים אֲשֶׁר יִוָּלְדוּ לָהֶם דּוֹר שְׁלִישִׁי יָבֹא לָהֶם. בַּעֲשֵׂה אִינּוּן. וַרַבָּנִין אָמְרִין. שְׁלֹשָׁה קְהִילּוֹת אִינּוּן. קָהָל כּוּתִים. קָהָל לְוִיִּים. קָהָל יִשְׂרָאֵל. לֹא יָבֹא. לֹא יָבֹא. לֹא יָבֹא.

דִּלְמָה. רִבִּי הוֹשַׁעְיָה רוּבָה וְרִבִּי יוּדָן נְשִׂיָּא הֲווֹן יְתִיבִין. רָהַט רִבִּי יוֹחָנָן וְלָחַשׁ לֵיהּ בְּאוּדְנָא דְּרִבִּי הוֹשַׁעְיָה רוּבָא. פְּצוּעַ דַּכָּא כֹּהֵן מַהוּ שֶׁיִּשָּׂא בַת גֵּרִים. אָמַר לֵיהּ. מַה אָמַר לָךְ. אָמַר לֵיהּ. מִילָּה דְנַגָּר בַּר נַגָּרִין לֹא מְפָרֵיק לֵיהּ. לֹא אָמַר לִי גְיוֹרֶת שֶׁהִיא כְזוֹנָה אֶצְלוֹ. וְלֹא בַת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא כְחַלָּלָה. לֹא אָמַר לִי אֶלָּא בַת גֵּרִים. וּבַת גֵּרִים לֹא כְיִשְׂרָאֵל הִיא. פָּתַר לָהּ כְּרִבִּי יוּדָה. דְּרִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. בַּת גֵּר זָכָר כְּבַת חָלָל זָכָר.

כֹּהֵן שֶׁבָּא עַל גְּרוּשָׁה וְהוֹלִיד בַּת וּבַת בַּת מַהוּ. רִבִּי חֲנַנְיָה וְרִבִּי מָנָא. חַד אָמַר. כְּשֵׁירָה. וְחַד אָמַר. פְּסוּלָה. מָתִיב מָאן דְּאָמַר כְּשֵׁירָה לְמָאן דְּאָמַר פְּסוּלָה. בַּת חָלָל זָכָר אֵינָהּ חֲלָלָה מִכְּהוּנָּה. אֵינָהּ מִיִּשְׂרָאֵל. מָה אַתְּ פּוֹסְלָהּ.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. מַעֲשֶׂה בְּמִשְׁפָּחָה אַחַת בְּרוֹדוֹס שֶׁהָיוּ קוֹרִין עָלֶיהָ עִרְעֵר וְשָׁלַח רִבִּי אֶת רִבִּי רוֹמָנוּס לְבוֹדְקָהּ. וּבָדַק וּמָצָא שֶׁנִּתְגַּיְּרָה זְקֵינָתָהּ פָּחוֹת מִבַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. וְהִכְשִׁירָהּ לְכְהוּנָּה. רַב הוֹשַׁעְיָה אָמַר כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן הִכְשִׁירָהּ. אָמַר רִבִּי זְעִירָה. דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא הָכָא. דְּאָמַר רִבִּי זְעִירָה בְּשֵׁם רַב אָדָא בַּר אַחֲוָוא רִבִּי יוּדָן מַטֵּי בָהּ בְּשֵׁם רַב. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וְוֹלַד בּוֹגֶרֶת כָּשֵׁר. שֶׁהִיא בִלְאָ תַּעֲשֶׂה שֶׁהוּא בָא מִכֹּחַ עֲשֵׂה. וְהוּא אִשָּׁה בִּבְתוּלֶיהָ יִקַּח וְלֹא בוֹגֶרֶת. כָּל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁהוּא בָא מִכֹּחַ עֲשֵׂה עֲשֵׂה הוּא. וְדִכְוָותָהּ כִּי אִם בְּתוּלָה מֵעַמָּיו יִקַּח אִשָּׁה וְלֹא גְיוֹרֶת. כָּל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁהוּא בָא מִכֹּחַ עֲשֵׂה עֲשֵׂה הוּא. הָתִיב רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. חֲרֵי שֵׁינִי לְמִצְרִי שֶׁהוּא בִלְאָ תַעֲשֶׂה שֶׁהוּא בָא מִכֹּחַ עֲשֵׂה עֲשֵׂה הוּא. חָזַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה וְאָמַר. לֹא דוֹמֶה עֲשֵׂה שֶׁבִּיְשִׂרָאֵל לַעֲשֵׂה שֶׁבַּכֹּהֲנִים. עֲשֵׂה שֶׁבִּיְשִׂרָאֵל אָסוּר בַּכֹּל. עֲשֵׂה שֶׁבַּכֹּהֲנִים אָסוּר בַּכֹּהֲנִים וּמוּתָּר בְּלִוִּים וּבְיִשְׂרָאֵל.

**ג משנה:** עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי אֲסוּרִין וְאֵיסוּרָן אֵיסוּר עוֹלָם אֲבָל נְקֵיבוֹתֵיהֶן מוּתָּרוֹת מִיָּד. מִצְרִי וַאֲדוֹמִי אֵינָם אֲסוּרִים אֶלָּא עַד שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת אֶחָד זְכָרִים וְאֶחָד נְקֵיבוֹת. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן קַל וְחוֹמֶר הַדְּבָרִים וּמָה אִם בְּמָקוֹם שֶׁאָסַר אֶת הַזְּכָרִים אִיסוּר עוֹלָם הִתִּיר אֶת הַנְּקֵיבוֹת מִיָּד. מָקוֹם שֶׁלֹּא אָסַר אֶת הַזְּכָרִים אֶלָּא עַד שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת אֵינוֹ דִין שֶׁנַּתִּיר אֶת הַנְּקֵיבוֹת מִיָּד. אָמְרוּ לוֹ אִם הֲלָכָה נְקַבֵּל וְאִם לַדִּין יֵשׁ תְּשׁוּבָה. אָמַר לָהֶם לֹא כִי הֲלָכָה אֲנִי אוֹמֵר. מַמְזִירִין וּנְתִינִין אֲסוּרִים וְאֵיסוּרָן אִיסוּר עוֹלָם אֶחָד זְכָרִים וְאֶחָד נְקֵיבוֹת.

**הלכה:** עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי אֲסוּרִין כול׳. עַמּוֹנִי וְלֹא עַמּוֹנִית. מוֹאָבִי וְלֹא מוֹאָבִית. וְדִכְוָותָהּ אֲדוֹמִי וְלֹא אֲדוֹמִית. מִצְרִי וְלֹא מִצְרִית. כְּתִיב עַל דְּבַר אֲשֶׁר לֹא קִדְּמוּ אֶתְכֶם בַּלֶּחֶם וּבַמַּיִם. הָיָה לָהֶם לַנָּשִׁים לְקַדֵּם. כְּתִיב אֲשֶׁר שָׂכַר עָלֶיךָ וַאֲשֶׁר יָעַץ. מִי דַרְכּוֹ לִשְׂכּוֹר. הָאִישׁ וְלֹא הָאִשָּׁה. מִי דַרְכּוֹ לְיָעֵץ. הָאִישׁ וְלֹא הָאִשָּׁה.

כְּתִיב וְשִׁחֲרִים הוֹלִיד בְּשְׁדֵי מוֹאָב מִן שִׁלְחֹ אוֹתָם חוּשִׁים וְאֶת בַּעֲרָה נָשָׁיו. שַׁחֲרַיִם זֶה בּוֹעַז שֶׁהָיָה מְשׁוּחָרָר מִן הָעַוּנּוֹת. הוֹלִיד בִּשְׂדֵה מוֹאָב שֶׁנָּשָׂא אֶת רוּת הַמּוֹאָבִיָּה. מִן שִׁלְחֹ אוֹתָם שֶׁהָיָה מִשְׁבָּטוֹ שֶׁלִּיהוּדָה. דִּכְתִיב בֵּיהּ וְאֶת יְהוּדָה שָׁלַח לְפָנָיו וגו׳. חוּשִׁים וְאֶת בַּעֲרָה נָשָׁיו. וְכִי יֵשׁ לָךְ אָדָם שֶׁהוּא מוֹלִיד אֶת נָשָׁיו. אֶלָּא שֶׁחָשׁ כְּנֶמֶר וּבִיאֵר אֶת הָהֲלָכָה. וַיּוֹלֶד מִן חוּדֶשׁ אִשְׁתּוֹ. לֹא צוֹרְכָה דִּלֹּא וַיּוֹלֶד מִן בַּעֲרָה נָשָׁיו. אֶלָּא עַל יֶדֵיהָ נִתְחַדְּשָׁה הֲלָכָה. עַמּוֹנִי וְלֹא עַמּוֹנִית. מוֹאָבִי וְלֹא מוֹאָבִית.

כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר. וּשְׁמוֹ יִתְרָא הַיִשְׁרְאֵלִי. וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר. יֶתֶר הַיִּשְׁמְעֵאלִי. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן אוֹמֵר. יִשְׁמְעֵאלִי הָיָה. וְאַתְּ אוֹמֵר יִשְׂרְאֵלִי. אֶלָּא שֶׁנִּכְנַס לְבֵית דִּינוֹ שֶׁלִּישְׁעָיָה וּמְצָאוֹ יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ פְּנוּ אֵלַי וְהִוָּשְׁעוּ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ. וְנִתְגַּיֵּיר. וְנָתַן לוֹ אֶת בִּתּוֹ. וְרַבָּנִין אָמְרִין. יִשְׂרְאֵלִי הָיָה. וְאַתְּ אוֹמֵר יִשְׁמְעֵאלִי. אֶלָּא שֶׁחָגַר מָתְנָיו כְּיִשְׁמְעֵאלִי וְנָעַץ אֶת הַחֶרֶב בְּבֵית דִּין. אוֹ נֶהֱרוֹג אוֹ נֶהֱרָג אוֹ נְקַיֵּים דִּבְרֵי רִבִּי. כָּל מִי שֶׁהוּא עוֹבֵר עַל הֲלָכָה זוֹ בְּחֶרֶב זוֹ אֲנִי הוֹרְגוֹ. עַמּוֹנִי וְלֹא עַמּוֹנִית. מוֹאָבִי וְלֹא מוֹאָבִית. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. אֲנִי אֵין לִי אֶלָּא מִשְׁנָה. וַתֶּשֶׁב נָעֳמִי וְרוּת הַמּוֹאֲבִיָּה כַּלָּתָהּ עִמָּהּ הַשָּׁבָה מִשְׂדֵה מוֹאָב. זוֹ הִיא שֶׁשָּׁבָה מִשְׂדֵה מוֹאָב תְּחִילָּה. אֲחוֹרֵי אָמַר לָהּ. אֵילּוּ בָאַת אֶצְלֵינוּ מֵאֶתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם לֹא הֵיינוּ מְקַבְּלִין אוֹתָךְ.

תַּנָּה רִבִּי זַכַּיי קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. בַּת גֵּר עַמּוֹנִי כְּשֵׁירָה. בַּת גִּיּוֹרֶת עַמּוֹנִית פְּסוּלָה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹחָנָן. בַּבְלָיֵיא. עֲבַרְתָּ בְיָדְךָ תְּלָתָא נְהָרִין וְאִתְבַּדְתָּ. אֶלָּא הֵיא בַּת גֵּר עַמּוֹנִי הֵיא בַּת גִּיּוֹרֶת עַמּוֹנִית כְּשֵׁירָה. רִבִּי יוֹסָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא כֵן צְרִיכָה בְּשֶׁהָיְתָה אִמָּהּ מִיִּשְׂרְאֵל. שֶׁלֹּא תֹאמַר. כְּשֵׁם שֶׁנִּתְחַלְּלָה אִמָּהּ כָּךְ נִתְחַלְּלָה בִתָּהּ. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כְּשֵׁירָה אֲפִילּוּ לְכֹהֵן גָּדוֹל. מַה טַּעֲמָא. בְּעַמָּיו. עַם שֶׁהֵן עֲשׂוּיִין שְׁנֵי עַמְמִין. זְכָרִים אֲסוּרִין וּנְקֵיבוֹת מוּתָּרוֹת. רִבִּי חַגַּיי בְשֵׁם רִבִּי פְּדָת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לֹא אָמַר כֵּן אֶלָּא בַּת גֵּר עַמּוֹנִי פְּסוּלָה שֶׁהִיא בָאָה מִטִּיפָּה פְּסוּלָה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. וְתַנֵּי כֵן. עַמְמִין זֶה בְּזֶה עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּיְּרוּ זְכָרִים אֲסוּרִין אִיסוּר עוֹלָם וּנְקֵיבוֹתֵיהֶן מוּתָּרוֹת מִיָּד. נִתְגַּיְּרוּ זְכָרִים אֲסוּרִין אִיסוּר עוֹלָם וּנְקֵיבוֹתֵיהֶן מוּתָּרוֹת לְאַחַר שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת. רִבִּי חִזְקִיָּה בְשֵׁם אָחָא. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. מְנַיִין אַתָּה אוֹמֵר. אֶחָד מִכָּל מִשְׁפְּחוֹת הָאָרֶצוֹת שֶׁבָּא עַל אַחַת מִן הַכְּנַעֲנִים וְיָלְדָה מִמֶּנּוּ בֵּן מוּתָּר לִקְנוֹתוֹ עֶבֶד. תַּלְמוּד לוֹמַר אֲשֶׁר הוֹלִידוּ בְּאַרְצְכֶם. וְלֹא מִן הַגֵּרִים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ.

שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא בָּעֵי. עֲבָדִים מַהוּ שֶׁיַּעֲלֶה לָהֶם דּוֹרוֹת. הֵיךְ עֲבִידָה. גֵּר עֶבֶד עַמּוֹנִי שֶׁנִּשָּׂא לְגִיּוֹרֶת שִׁפְחָה מִצְרִית לְאַחַר שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת נִתְגַּיְּרוּ. אֵין תֵּימַר. עֲבָדִים עָלוּ לָהֶם דּוֹרוֹת זְכָרִים אֲסוּרִין אִיסוּר עוֹלָם וּנְקֵיבוֹת מוּתָּרוֹת לְאַחַר שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת.

אָמְרוּ לוֹ אִם הֲלָכָה נְקַבֵּל. אִם לַדִּין יֵשׁ תְּשׁוּבָה. מַה הָיָה לָהֶם לְהָשִׁיב. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי חֲנִינָה. הֲרֵי בֶּן בְּנוֹ וּבֶן בִּתּוֹ הֲרֵי הֵן אֲסוּרִין עַד שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת אֶחָד זְכָרִים וְאֶחָד נְקֵיבוֹת. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בָּעֵי. מְשִׁיבִין דָּבָר שֶׁאֵינוֹ כָרֵת עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ כָרֵת. אָמַר לְהוֹן לֹא כִי. הֲלָכָה אֲנִי אוֹמֵר וּמִקְרָא מְסַיְּיעֵינִי. בָּנִים. לֹא בָנוֹת.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יְאוֹשֻׁעַ. דּוֹר אַחַד עָשָׂר שֶׁבְּמַמְזֵר כִּרְבִּי שִׁמְעוֹן כָּשֵׁר. וְלֹא דָרַשׁ עֲשִׂירִי. תַּנֵּי. רִבִּי אֶלְעָזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. דּוֹר אַחַד עָשָׂר שֶׁבְּמַמְזֵר זְכָרִים אֲסוּרִין נְקֵיבוֹת מוּתָּרוֹת. אַף הָכָא זְכָרִים אֲסוּרִין נְקֵיבוֹת מוּתָּרוֹת. רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּרֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן אָמַר. אַתְיָא דְּרִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן כְּרִבִּי מֵאִיר. כְּמָה דְּרִבִּי מֵאִיר אָמַר. גְּזֵירָה שָׁוָה בְּמָקוֹם שֶׁכָּתוּב. כֵּן רִבִּי [ ] בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. גְּזֵירָה שָׁוָה בְּמָקוֹם שֶׁכָּתוּב. מַה לְהַלָּן זְכָרִים אֲסוּרִין וּנְקֵיבוֹת מוּתָּרוֹת. אַף הָכָא זְכָרִים אֲסוּרִין וּנְקֵיבוֹת מוּתָּרוֹת. מֵעַתָּה אֲפִילּוּ מִיָּד. בִּלְבַד מֵעֲשִׂירִי וּלְמַעֲלָן.

שָׁאֲלוּ אֶת רִבִּי אֶלְעָזָר. דּוֹר אַחַד עָשָׂר שֶׁבְּמַמְזֵר מַהוּ. אָמַר לָהֶן. הָבִיאוּ לִי דּוֹר שְׁלִישִׁי וַאֲנִי מְטַהֲרוֹ. וּמַה טַּעֲמָא דִּרְבִּי אֶלְעָזָר. דְּלָא הֲוָה אַתְיָא דִּרְבִּי לֵיעֶזֶר כִּרְבִּי חֲנִינָה. דְּאָמַר רִבִּי חֲנִינָה. אַחַת לְשִׁשִּׁים וּלְשִׁבְעִים שָׁנָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵבִיא דֶּבֶר בָּעוֹלָם וּמְכַלֶּה מַמְזֵירֵיהֶן וְנוֹטֵל אֶת הַכְּשִׁירִין עִמָּהֶן שֶׁלֹּא לְפַרְסֵם אֶת חַטָּאֵיהֶן. וְאַיְיתִינֵהּ כַּיי דָּמַר רִבִּי לֵוִי בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. בְּמָקוֹם אֲשֶׁר תְּשָׁחֵט הָעוֹלָה תִּשָּׁחֵט הַחַטָּאת לִפְנֵי יי. שֶׁלֹּא לְפַרְסֵם אֶת הַחַטָּאִים. וּמַה טַּעַם. וְגַם הוּא חָכָם וַיָּבֵא רָע. לֹא מִסְתַּבְּרָא דְּלֹא אֶלָּא זֶהוּ וַיָּבֵא טוֹב. אֶלָּא לְלַמְּדָךְ שֶׁאֲפִילּוּ רָעָה שֶׁמֵּבִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּעוֹלָם בְּחָכְמָה הוּא מֵבִיאָהּ. וְאֶת דְּבָרוֹ לֹא הֵסִיר. כָּל כָּךְ לָמָּה. וְקָם עַל בֵּית מְרֵיעִים וְעַל עֶזְרַת פּוֹעֲלֵי אָוֶן. וְאַתְיָא כְּהַהִיא דְּמַר רִבִּי לֵוִי בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. בְּמָקוֹם אֲשֶׁר תְּשָׁחֵט הָעוֹלָה תִּשָּׁחֵט הַחַטָּאת לִפְנֵי יי. שֶׁלֹּא לְפַרְסֵם אֶת הַחַטָּאִים. רַב הוּנָא אָמַר. אֵין מַמְזֵר חַי יוֹתֵר מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם. רִבִּי זְעִירָא כַּד סְלַק לְהָכָא שְׁמַע קָלִין קָרְיִין.

מַמְזֵירָא וּמַמְזֵרְתָּה. אָמַר לוֹן. מַהוּ כֵן. הָא אֲזִילָא הַהִיא דְּרַב הוּנָא. דְּרַב הוּנָא אָמַר. אֵין מַמְזֵר חַי יוֹתֵר מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. עַמָּךְ הָיִיתִי כַּד אָמַר רִבִּי בָּא בַּר רַב הוּנָא בְּשֵׁם רַב. אֵין מַמְזֵר חַי יוֹתֵר מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם. אֵימָתַי. בִּזְמַן שֶׁאֵינוֹ מְפוּרְסָם. הָא אִם הָיָה מְפוּרְסָם חַי הוּא.

רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אַף לְעָתִיד לָבוֹא אֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִזְקָק אֶלָּא לִשְׁבָטוֹ שֶׁלְּלֵוִי. מֵאי טַעֲמָא. וְיָשַׁב מְצָרֵף וּמְטַהֵר כֶּסֶף וְטִהַר אֶת בְּנֵי לֵוִי וְזִקַּק אוֹתָם כול׳. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. כְּאָדָם שֶׁהוּא שׁוֹתֶה בְּכוֹס נָקִי. אָמַר רַב הוֹשַׁעְיָה. בְּגִין דַּאֲנָן לְוַיִּים נַפְסִיד. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי אַבָּהוּ. אַף לְעָתִיד לָבוֹא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה עִמָּהֶן צְדָקָה. וּמַה טַּעֲמָא. וְהָיוּ לַיי מַגִּישֵׁי מִנְחָה בִּצְדָקָה.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל מִשְׁפָּחָה שֶׁנִּשְׁתַּקַּע בָּהּ פְּסוּל אֵין מְדַקְדְּקִין אַחֲרֶיהָ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. מִשְׁפַּחַת בֵּית צְרִיפָה הָיְתָה בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן וְרִיחֲקָהּ בֶּן צִיּוֹן בִּזְרוֹעַ. וְעוֹד אֲחֶרֶת הָיְתָה שָׁם וְקֵרְבָהּ בֶּן צִיּוֹן בִּזְרוֹעַ. אַף עַל פִּי כֵן לֹא בִיקְּשׁוּ חֲכָמִים לְפַרְסְמָן. אֲבָל חֲכָמִים מוֹסְרִין אוֹתָן לִבְנֵיהֶן וּלְתַלְמִידֵיהֶן פַּעֲמַיִם בַּשָּׁבוּעַ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. הָעֲבוֹדָה שֶׁאיני מַכִּירָן וְנִשְׁתַּקְּעוּ בָהֶן גְּדוֹלֵי הַדּוֹר. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. חֲמִשָּׁה אֲלָפִים עֲבָדִים הָיוּ לוֹ לְפַשְׁחוּר בֶּן אִמֵּר הַכֹּהֵן וְכוּלָּן נִשְׁתַּקְּעוּ בִכְהוּנָּה גְּדוֹלָה. הֵן הֵן עַזַּי פָּנִים שֶׁבַּכְּהוּנָּה. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. עִיקַּר טִירוֹנְיָיא שֶׁבָּהֶן וַעֲמָּךְ כְּמִרִיבֵי כֹהֵן. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה עֲיָירוֹת נִשְׁתַּקְּעוּ בַּכּוּתִיִּים בִּימֵי הַשְּׁמָד. אָמְרִין הָדָא עִירוֹ דְמוֹשְׁהָן מִינֵּיהוֹן.

**ד משנה:** אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ שָׁמַעְתִּי שֶׁהַסָּרִיס חוֹלֵץ וְחוֹלְצִין אֶת אִשְׁתּוֹ וְהַסָּרִיס לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין אֶת אִשְׁתּוֹ וְאֵין לִי לְפָרֵשׁ. אָמַר רִבִּי עֲקִיבָה אֲנִי אֲפָרֵשׁ סָרִיס אָדָם חוֹלֵץ וְחוֹלְצִין אֶת אִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁהָיְתָה לוֹ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר. סָרִיס חַמָּה לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין אֶת אִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיְתָה לוֹ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר לֹא כִי אֶלָּא סָרִיס חַמָּה חוֹלֵץ וְחוֹלְצִין אֶת אִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְפוּאָה. סָרִיס אָדָם לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין אֶת אִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁאֵין לוֹ רְפוּאָה. הֵעִיד רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן בְּתֵירָה עַל בֶּן מְגִיסָּה שֶׁהָיָה בִּירוּשָׁלַם סָרִיס אָדָם וְיִיבְּמוּ אֶת אִשְׁתּוֹ לְקַיֵּים דִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה.

**ה משנה:** הַסָּרִיס לֹא חוֹלֵץ וְלֹא מְיַיבֵּם וְכֵן אַיילוֹנִית לֹא חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַיבֶּמֶת. הַסָּרִיס שֶׁחָלַץ לִיבְמָתוֹ לֹא פְסָלָהּ בְּעָלָהּ פְּסָלָהּ מִפְּנֵי שֶׁהִיא בְּעִילַת זְנוּת. וְכֵן אַיילוֹנִית שֶׁחָלְצוּ לָהּ אַחִין לֹא פְסָלוּהָ. בְּעָלוּהָ פְּסָלוּהָ מִפְּנֵי שֶׁבְּעִילָתָהּ בְּעִילַת זְנוּת.

**הלכה:** אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ שָׁמַעְתִּי כול׳. הַסָּרִיס לֹא חוֹלֵץ כול׳. וְכֵן אַיילוֹנִית שֶׁחָלְצוּ כול׳. אִי זֶהוּ סָרִיס חַמָּה. רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל שֶׁלֹּא רָאָתָה הַחַמָּה בְּכוֹשֶׁר אֲפִילוּ שָׁעָה אַחַת. הוֹשִׁיט יָדוֹ וְסִירְסוֹ מִבִּפְנִים. דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר לָבוֹא בַקָּהָל וְאֵינוֹ לֹא חוֹלֵץ וְלֹא מְיַיבֵּם. נוֹתְנִין עָלָיו חוּמְרֵי סָרִיס אָדָם וְחוּמְרֵי סָרִיס חַמָּה בַּמַּחֲלוֹקֶת.

מִחְלָפָא שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר. תַּמָּן הוּא אוֹמֵר. לֹא כִי אֶלָּא סָרִיס חַמָּה חוֹלֵץ וְחוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ. וְאַתְּ אָמַר הָכֵין. אָמַר רִבִּי אִינְיָא. לֹא אָמַר רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אֶלָּא לְעוֹנְשִׁין.

רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. זוֹ דִּבְרֵי רִבִּי לְיעֶזֶר וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרִבִּי עֲקִיבָה. אֲבָל דִּבְרֵי חֲכָמִים אֶחָד סָרִיס אָדָם וְאֶחָד סָרִיס חַמָּה אֵינוֹ לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ. לֹא מְיַיבֵּם וְלֹא מְיַיבְּמִין אֶת אִשְׁתּוֹ. דּוּ מַתְנִיתָא. הַסָּרִיס שֶׁחָלַץ לִיבְמָתוֹ לֹא פְסָלָהּ. בְּעָלָהּ פְּסָלָהּ מִפְּנֵי שֶׁהִיא בְּעִילַת זְנוּת. אַנְדְּרוֹגִינוֹס שֶׁחָלַץ לִיבְמָתוֹ לֹא פְסָלָהּ. בְּעָלָהּ פְּסָלָהּ מִפְּנֵי שֶׁהִיא בְּעִילַת זְנוּת. וְכֵן אַיילוֹנִית שֶׁחָלְצוּ לָהּ אַחִים לֹא פְסָלוּהָ. בְּעָלוּהָ פְּסָלוּהָ מִפְּנֵי שֶׁהִיא בְּעִילַת זְנוּת.

**ו משנה:** סָרִיס חַמָּה כֹּהֵן שֶׁנָּשָׂא בַת יִשְׂרָאֵל מַאֲכִילָהּ בִּתְרוּמָה. רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים אַנְדְּרוֹגִינוֹס כֹּהֵן שֶׁנָּשָׂא בַת יִשְׂרָאֵל מַאֲכִילָהּ בִּתְרוּמָה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר טוּמְטוּם שֶׁנִּקְרַע וְנִמְצָא זָכָר לֹא יַחֲלוֹץ מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּסָרִיס. אַנְדְּרוֹגִינוֹס נוֹשֵׂא אֲבָל לֹא נִישָּׂא. רִבִּי לָעְזָר אוֹמֵר אַנְדְּרוֹגִינוֹס חַייָבִין עָלָיו סְקִילָה כַּזָּכָר.

**הלכה:** סָרִיס חַמָּה כֹּהֵן כול׳. תַּנֵּי. מַאֲכִילָהּ בִּתְרוּמָה וְשׁוֹק. רִבִּי יוֹחָנָן אוֹמֵר. אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה וְאֵינָהּ אוֹכֶלֶת בְּחֻזֶּה וְשׁוֹק. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. כַּמָּה קוּלֵי חוֹמְרִין בַּדָּבָר. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי חֲנִינָה בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. מַהוּ כַמָּה קוּלֵי חוֹמְרִין בַּדָּבָר. אָמַר לֵיהּ. פְּתַח חִיכָּךְ וְקַבֵּל. אָמַר רִבִּי מָנָא. מְגָחֵךְ הֲוָה עִימֵּיהּ. אָמַר רִבִּי אָבִין. מַה אִם תְּרוּמָה שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל מָקוֹם חֲרֵי הִיא אוֹכֶלֶת. חֻזֶּה וְשׁוֹק שֶׁהֵן רְאוּיִין לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל מָקוֹם אֵינוֹ דִין שֶׁתֹּאכַל. רְאוּיִין הָיוּ לְיִשְׂרָאֵל וּכְשֶׁנִּתְחַייְבוּ נִיטְלוּ מֵהֶן וְנִיתְּנוּ לַכֹּהֲנִים. יָכוֹל כְּשֵׁם שֶׁנִּתְחַייְבוּ וְנִיטְלוּ מֵהֶן וְנִיתְּנוּ לַכֹּהֲנִים כָּךְ אִם יִזְכּוּ יַחֲזִירוּ לָהֶן. תַּלְמוּד לוֹמַר וַאֲתֶּן אוֹתָם לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וּלְבָנָיו לְחֹק עוֹלָם. מַה מַּתָּנָה אֵינָהּ חוֹזֶרֶת אַף אֵילּוּ אֵינָן חוֹזְרִין.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא אָמַר שְׁמַעְתְּתָא עַל בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּישֵּׂאת לְכֹהֵן. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה וְאֵינָהּ אוֹכֶלֶת בְּחֻזֶּה וְשׁוֹק. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. כַּמָּה קוּלֵי חוֹמְרִין בַּדָּבָר. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי חֲנִינָה בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. מַהוּ כַמָּה קוּלֵי חוֹמְרִין בַּדָּבָר. אָמַר לֵיהּ. פְּתַח חִיכָּךְ וְקַבֵּל. אָמַר רִבִּי מָנָא. מְגָחֵךְ הֲוָה עִימֵּיהּ. אָמַר רִבִּי אָבִין. מַה אִם תְּרוּמָה שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל מָקוֹם חֲרֵי הִיא אוֹכֶלֶת. חֻזֶּה וְשׁוֹק שֶׁהֵן רְאוּיִין לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל מָקוֹם אֵינוֹ דִין שֶׁתֹּאכַל. רְאוּיִין הָיוּ לְיִשְׂרָאֵל. וּכְשֶׁנִּתְחַייְבוּ נִיטְלוּ מֵהֶן וְנִיתְּנוּ לַכֹּהֲנִים. יָכוֹל כְּשֵׁם שֶׁנִּתְחַייְבוּ וְנִיטְלוּ מֵהֶן וְנִיתְּנוּ לַכֹּהֲנִים כָּךְ אִם יִזְכּוּ יַחֲזִירוּ לָהֶם. תַּלְמוּד לוֹמַר וַאֲתֶּן אוֹתָם לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וּלְבָנָיו לְחֹק עוֹלָם. מַה מַּתָּנָה אֵינָהּ חוֹזֶרֶת אַף אֵילּוּ אֵינָן חוֹזְרִין.

וְאֵין חֲלוּקִין עַל דִּבְרֵי רִבִּי יוּדָה. מִן דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי הִילָא. מְיַיבְּמִין אֶת אִשְׁתּוֹ. הָדָא אָמְרָה אֵין חֲלוּקִין עַל דִּבְרֵי רִבִּי יוּדָה. קִידֵּשׁ אֵינָן חוֹשְׁשִׁין לְקִידּוּשָׁיו. נִתְקַדֵּשׁ חוֹשְׁשִׁין לְקִידּוּשָׁיו. נִבְעַל נִפְסַל מִן הַתְּרוּמָה כַּנָּשִׁים. וְקַשְׁיָא. רִבִּי נִיחָא בַּר רִבִּי סָבָא רִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רַב הַמְנוּנָא. אֲפִילוּ מִין בְּמִינוֹ כָּל שֶׁהוּא. וְקַשְׁיָא. אִם זָכָר הוּא. אֵין זָכָר פּוֹסֵל זָכָר. אִם נְקֵיבָה הִיא. אֵין נְקֵיבָה פּוֹסֶלֶת נְקֵיבָה. צַד זַכְרוּתוֹ שֶׁלָּזֶה פּוֹסֶלֶת צַד נְקֵיבָתוֹ שֶׁלָּזֶה. מַאֲכִיל אֶת נָשָׁיו וְאֵינוֹ מַאֲכִיל אֶת עַבָדָיו. מַאֲכִיל אֶת נָשָׁיו מִכֹּחַ זַכְרוּתוֹ. וְאֵינוֹ מַאֲכִיל אֶת עַבָדָיו מִכֹּחַ זֶה וָזֶה. נִתְחַלֵּל צַד נְקֵיבָה שֶׁבּוֹ.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וּבִלְבַד מִמְּקוֹם זַכְרוּת. רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אֲפִילוּ מִמְּקוֹם נְקֵיבָה. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ. חָזַר בָּהּ רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי מִן הֶדֵין קְרִיָיא וְאֶת זָכָר לֹא תִשְׁכַּב מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה. אֶת שֵׁישׁ לוֹ שְׁנֵי מִשְׁכָּבוֹת כְּאִשָּׁה. וְאֵי זֶה זֶה. זֶה אַנְדְּרוֹגִינוֹס. אָמַר רִבִּי. בִּיקַּשְׁתִּי וְלֹא מָצָאתִי דִּבְרֵי בֶן שַׁמּוּעַ בְּאַנְדְּרוֹגִינוֹס. וְחָבְרָה עָלָיו חֲבוּרָה. וְלָמָּה. מִשּׁוּם שֶׁלֹּא לְגַלּוֹעַ בּוֹ אוֹ מִשּׁוּם שֶׁאֵינוֹ כְדַיי. מַה נְפַק מִן בֵּינֵיהוֹן. הָיָה דַרְכּוֹ לְגַלֵּעַ. אֵין תֵּימַר מִשּׁוּם שֶׁלֹּא לְגַלֵּעַ בּוֹ. הֲרֵי גִילּוּעוֹ בְיָדוֹ. חֲוִי לֵית טַעֲמָא דְּלֹא מִשּׁוּם שֶׁאֵינוֹ כְדַיי. מַה הָיָה לוֹ לְגַלֵּעַ בּוֹ. יוֹרֵשׁ. מֵעִיד. מִנְחָתוֹ קְרֵיבָה בְּכָלָל. מְזַמְּנִין עָלָיו כְּזָכָר.

## פרק ט

**א משנה:** יֵשׁ מוּתָּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וַאֲסוּרוֹת לִיְבָמֵיהֶן מוּתָּרוֹת לִיְבָמֵיהֶן וַאֲסוּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן מוּתָּרוֹת לָאֵילּוּ וְלָאֵלּוּ וַאֲסוּרוֹת לָאֵילּוּ וְלָאֵלּוּ. אֵילּוּ מוּתָּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וַאֲסוּרוֹת לִיְבָמֵיהֶן כֹּהֵן הֶדְיוֹט שֶׁקִּידֵּשׁ אֶת הָאַלְמָנָה וְיֵשׁ לוֹ אָח כֹּהֵן גָּדוֹל כָּשֵׁר שֶׁנָּשָׂא כְשֵׁרָה וְיֵשׁ לוֹ אָח חָלָל. יִשְׂרְאֵל שֶׁנָּשָׂא יִשְׂרְאֵלִית וְיֵשׁ לוֹ אָח מַמְזֵר. מַמְזֵר שֶׁנָּשָׂא מַמְזֶרֶת וְיֵשׁ לוֹ אָח יִשְׂרְאֵל מוּתָּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וַאֲסוּרוֹת לִיְבָמֵיהֶן.

**הלכה:** יֵשׁ מוּתָּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן כול׳. רִבִּי נִיחָא בַּר סָבָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹנָה. לָמָּה לִי נָשָׂא וְאַפִּילוּ קִידֵּשׁ. לָמָּה לִי אַלְמָנָה וְאַפִּילוּ בְּתוּלָה. וְאִילֵּין אִינּוּן. זוֹ וְצָרָה. אִית לִי חוֹרָנִין. צָרַת סוֹטָה מוּתֶּרֶת לְבַעַל וַאֲסוּרָה לְיָבָם. אֲחִיו שֶׁבָּא עַל אֲחוֹת חֲלוּצָתוֹ מוּתֶּרֶת לְבַעַל וַאֲסוּרָה לְיָבָם. כְּשֵׁר שֶׁנָּשָׂא כְשֵׁרָה וְיֵשׁ לוֹ אָח חָלָל מוּתֶּרֶת לְבַעַל וַאֲסוּרָה לְיָבָם. הָדָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹנָה. דְּרִבִּי יוֹנָה אָמַר. לֵית כְּלָלִיהּ דְּרִבִּי כְלָלִין.

כְּשֵׁר שֶׁנָּשָׂא כְשֵׁרָה וְיֵשׁ לוֹ אָח חָלָל מוּתֶּרֶת לְבַעַל וַאֲסוּרָה לְיָבָם. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רַב. גֵּר וְעֶבֶד מְשׁוּחְרָר וְחָלָל מוּתָּרִין בִּכְהוּנָה. כֵּינִי מַתְנִיתָא. [חָלָל] שֶׁנָּשָׂא כְשֵׁרָה וְיֵשׁ לוֹ אָח [כָּשֵׁר]. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רַב. גֵּר וְעֶבֶד מְשׁוּחְרָר וְחָלָל מוּתָּרִין בִּכְהוּנָה. מַאי טַעֲמָא. כְּשֵׁירִין הוּזְהָרוּ עַל הַפְּסוּלוֹת וּפְסוּלִים עַל הַכְּשֵׁרוֹת אֲבָל לֹא פְסוּלוֹת עַל הַכְּשֵׁירִין וְלֹא כְשֵׁירוֹת עַל הַפְּסוּלִין. וְהָתַנֵּי לֹא יִקָּחוּ לֹא יִקָּחוּ. מְלַמֵּד שֶׁהָאִשָּׁה מוּזְהֶרֶת עַל יְדֵי הָאִישׁ. סָבְרִין מֵימַר בִּכְשֵׁירוֹת עַל הַפְּסוּלוֹת. וְאֵינָן כְּפְסוּלוֹת עַל הַכְּשֵׁירוֹת.

**ב משנה:** אֵילּוּ מוּתָּרוֹת לִיְבָמֵיהֶן וַאֲסוּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁקִּידֵּשׁ אֶת הָאַלְמָנָה וְיֵשׁ לוֹ אָח כֹּהֵן הֶדְיוֹט. כָּשֵׁר שֶׁנָּשָׂא חֲלָלָה וְיֵשׁ לוֹ אָח חָלָל. יִשְׂרְאֵל שֶׁנָּשָׂא מַמְזֶרֶת וְיֵשׁ לוֹ אַח מַמְזֵר. מַמְזֵר שֶׁנָּשָׂא בַת יִשְׂרְאֵל וְיֵשׁ לוֹ אָח יִשְׂרְאֵל מוּתָּרוֹת לִיְבָמֵיהֶן וַאֲסוּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן.

**הלכה:** אֵילּוּ מוּתָּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן כול׳. לֹא אָמַר אֶלָּא קִידֵּשׁ. הָא אִם בָּעַל נִפְסְלָה בִּבְעִילָה. הָדָא דְתַנֵּינָן. אֲסוּרוֹת אֵילּוּ לָאֵילּוּ.

וְאִילֵּין אִינּוּן. הָא אִית לָךְ חוֹרָנִין. הַמַּחֲזִיר אֶת גְּרוּשָׁתוֹ מִשְּׁנֵישֵׁאת אֲסוּרָה לַבַּעַל וּמוּתֶּרֶת לְיָבָם. הוּא שֶׁבָּא עַל אֲחוֹת חֲלוּצָתוֹ אֲסוּרָה לְבַעַל וּמוּתֶּרֶת לְיָבָם. פְּצוּעַ דַּכָּא שֶׁנָּשָׂא כְשֵׁרָה וְיֵשׁ לוֹ אָח כָּשֵׁר אֲסוּרָה לְבַעַל וּמוּתֶּרֶת לְיָבָם. הָדָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹנָה. דְּרִבִּי יוֹנָה אָמַר. לֵית כְּלָלוֹי דְּרִבִּי כְלָלִין.

**ג משנה:** אֲסוּרוֹת לָאֵילּוּ וְלָאֵילּוּ. כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁנָּשָׂא אֶת הָאַלְמָנָה וְיֵשׁ לוֹ אָח כֹּהֵן הֶדְיוֹט אוֹ כֹּהֵן גָּדוֹל כָּשֵׁר שֶׁנָּשָׂא חֲלָלָה וְיֵשׁ לוֹ אָח כָּשֵׁר. יִשְׂרְאֵל שֶׁנָּשָׂא מַמְזֶרֶת וְיֵשׁ לוֹ אַח יִשְׂרְאֵל. מַמְזֵר שֶׁנָּשָׂא בַת יִשְׂרְאֵל וְיֵשׁ לוֹ אָח מַמְזֵר אֲסוּרוֹת לָאֵילּוּ וְלָאֵילּוּ. וּשְׁאָר כָּל הַנָּשִׁים מוּתָּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וּלְיִבְמֵיהֶן.

**הלכה:** וְאִילֵּין אִינּוּן. הָא אִית לָךְ חוֹרָנִין. סוֹטָה אֲסוּרָה לָזֶה וְלָזֶה. חֲלוּצָה אֲסוּרָה לָזֶה וְלָזֶה. פְּצוּעַ דַּכָּא שֶׁנָּשָׂא כְשֵׁרָה וְיֵשׁ לוֹ אָח פְּצוּעַ דַּכָּא אַף אֲסוּרָה לָזֶה וְלָזֶה. הָדָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹנָה. דְּאָמַר. לֵית כְּלָלוֹי דְּרִבִּי כְלָלִין.

**ד משנה:** שְׁנֵיּוֹת מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים שְׁנֵיָה לַבַּעַל וְלֹא שְׁנֵיָה לַיָּבָם אֲסוּרָה לַבַּעַל וּמוּתֶּרֶת לַיָּבָם שְׁנֵיָה לַיָּבָם וְלֹא שְׁנֵיָה לַבַּעַל אֲסוּרָה לַיָּבָם וּמוּתֶּרֶת לַבַּעַל. שְׁנֵיָה לָזֶה וְלָזֶה אֲסוּרָה לָזֶה וְלָזֶה. אֵין לָהּ לֹא כְתוּבָּה וְלֹא פֵּירוֹת וְלֹא מְזוֹנוֹת וְלֹא בָלָאוֹת וְהַוְולָד כָּשֵׁר וְכוֹפִין אוֹתוֹ לְהוֹצִיא. אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט מַמְזֶרֶת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל. בַּת יִשְׂרָאֵל לְנָתִין וּלְמַמְזֵר וְיֵשׁ לָהֶן כְּתוּבָּה.

**הלכה:** שְׁנֵיּוֹת מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים כול׳. הַשְּׁנֵיּוֹת מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים שְׁנֵיָה לַבַּעַל וְלֹא שְׁנֵיָה לַיָּבָם אֲסוּרָה לַבַּעַל וּמוּתֶּרֶת לַיָּבָם. מַהוּ שֶׁיְּהֵא לָהּ כְּתוּבָּה אֶצֶל הַיָּבָם. מֵאַחַר שֶׁכְּתוּבָּתָהּ עַל נִיכְסֵי בַּעֲלָהּ הָרִאשׁוֹן וְהִיא אֲסוּרָה לוֹ אֵין לָהּ כְּתוּבָּה.

שְׁנֵיָה לַיָּבָם וְלֹא שְׁנֵיָה לַבַּעַל אֲסוּרָה לַיָּבָם וּמוּתֶּרֶת לַבַּעַל. מַהוּ שֶׁיְּהֵא לָהּ כְּתוּבָּה אֶצֶל הַיָּבָם. מֵאַחַר שֶׁהִיא אֲסוּרָה לוֹ אֵין לָהּ כְּתוּבָּה. אוֹ מֵאַחַר שֶׁכְּתוּבָּתָהּ

עַל נִיכְסֵי בַּעֲלָהּ הָרִאשׁוֹן וְהִיא מוּתֶּרֶת לוֹ יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה.

וְלֹא פֵּירוֹת. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. שֶׁאֵין לוֹ עָלֶיהָ אֶלָּא אֲכִילַת פֵּירוֹת בִּלְבַד. תַּנְיָי רִבִּי יוֹסֵי צַיְידָנְיָיה קוֹמֵי רִבִּי יִרְמְיָה וּפְלִיג עַל רִבִּי יִרְמְיָה. וְזַכַּאי בִּמְצִיאָתָהּ וּבְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וּבְהֵפֵר נְדָרֶיהָ. מַהוּ וְלֹא פֵּירוֹת. שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ אֲכִילַת פֵּירוֹת שֶׁאָכַל.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. כָּל שָׁעָה הַוְיָא רִבִּי הִילָא אָמַר לִי. תְּנִי מַתְנִיתָךְ. יוֹרְשָׁהּ וּמִיטַּמָּא לָהּ. וְתַנִּי כֵן. מְטַמֵּא הוּא אָדָם בְּאִשְׁתּוֹ הַכְּשֵׁירָה. וְאֵינוֹ מִיטַּמֵּא בְּאִשְׁתּוֹ פְּסוּלָה.

רִבִּי אָבוּן בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. עַבְדֵי שְׁנִיּוֹת מַהוּ שֶׁיֹּאכְלוּ בַּתְּרוּמָה. אָמַר לֵיהּ. שְׁתוֹק וְיָפֶה לָךְ. הֵיא אוֹכֶלֶת וַעֲבָדֶיהָ אֵינָן אוֹכְלִין.

תַּמָּן תַּנִּינָן. גֵּט מְעוּשֶּׂה בְיִשְׂרָאֵל כָּשֵׁר וּבַגּוֹיִם פָּסוּל. שְׁמוּאֵל אָמַר. פָּסוּל וּפוֹסֵל לִכְהוּנָה. וָמַר שְׁמוּאֵל. אַכְרְזוֹן בְּקַרְוֵיכוֹן. פָּסוּל וּפוֹסֵל לִכְהוּנָה. שְׁמוּאֵל אָמַר. אֵין מְעַשְּׂרִין אֶלָּא פּוֹסְלִין. שְׁמוּאֵל אָמַר. אֵין מְעַשְּׂרִין אֶלָּא כְּגוֹן אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט. וְהָא תַּנִּינָן שְׁנִיּוֹת. לָא בְּגִין אָמַר שְׁמוּאֵל. וְהָא תַּנִּינָן. הַמַּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ מִלֵּיהָנוֹת לוֹ. עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם יַעֲמִיד פַּרְנָס. יוֹתֵר מִיכֵּן יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה. שָׁמַעְנוּ שֶׁהוּא מוֹצִיא. שָׁמַעְנוּ כּוֹפִין.

מַה בֵּין אֵילּוּ לָאֵילּוּ. אֵלָּא עַל יְדֵי שֶׁהֵן דִּבְרֵי תוֹרָה וְאֵין דִּבְרֵי תוֹרָה צְרִיכִין חִיזּוּק לְפִיכָךְ יֵשׁ לָהֶן כְּתוּבָּה. וְאֵילּוּ עַל יְדֵי שֶׁהֵן דִּבְרֵי סוֹפְרִין וְדִבְרֵי סוֹפְרִין צְרִיכִין חִיזּוּק לְפִיכָךְ אֵין לָהֶן כְּתוּבָּה. אִית דְּבָעֵי מֵימַר. אֵילּוּ עַל יְדֵי שֶׁקָּנָסָן בְּיָדָן וּבְיַד הַיּוֹלֶדֶת וְלֹא קָנְסוּ בָהֶן דָּבָר אַחֵר לְפִיכָךְ יֵשׁ לָהֶן כְּתוּבָּה. וְאֵילּוּ עַל יְדֵי שֶׁאֵין קָנָסָן בְּיָדָן וּבְיַד הַיּוֹלֶדֶת וְקָנְסוּ בָהֶן דָּבָר אַחֵר לְפִיכָךְ אֵין לָהֶן כְּתוּבָּה. מַה נָפַק מִן בֵּינֵיהוֹן. הַמַּחֲזִיר אֶת גְּרוּשָׁתוֹ מִשֶּׁנִּישֵּׂאת. מָאן דְּאָמַר. אֵילּוּ עַל יְדֵי שֶׁהֵן דִּבְרֵי תוֹרָה. וְזוֹ הוֹאִיל וְהוּא דָּבָר תּוֹרָה לְפִיכָךְ יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. וְאֵית דְּבָעֵי מֵימַר. אֵילּוּ עַל יְדֵי שֶׁקָּנָסָן בְּיָדָן וּבְיַד הַיּוֹלֶדֶת וְזֶה הוֹאִיל וְאֵין קָנָסָה בְּיָדוֹ וּבְיַד הַיּוֹלֶדֶת לְפִיכָךְ אֵין לָהּ כְּתוּבָּה.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא אָמַר. רִבִּי זְעִירָה וְרִבִּי הִילָא תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. בִּמְזוֹנוֹת פְּלִיגִין. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. יֵשׁ לָהּ מְזוֹנוֹת. אָמַר לֵיהּ רִבִּי לָעְזָר. אוֹמְרִים לָהּ. הוֹצִיא. וְאַתְּ אָמַר הָכֵין. חֲווֹן בָּעְיָין מֵימַר כֵּן. בִּתְנָיֵי כְּתוּבָּה פְּלִיגִין. כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁאֵין לָהּ מְזוֹנוֹת. בְּיוֹרְשֶׁיהָ קָנְסוּ לֹא כָּל שֶׁכֵּן בָּהּ. וּמָאן דָּמַר. בִּמְזוֹנוֹת פְּלִיגִין. הָא בִּתְנָיֵי כְּתוּבָּה לֹא. לָמָּה. בָּהּ קָנְסוּ וְלֹא קָנְסוּ בְיוֹרְשֶׁיהָ.

**ה משנה:** בַּת יִשְׂרָאֵל מְאוֹרֶסֶת לְכֹהֵן מְעוּבֶּרֶת מִכֹּהֵן שׁוֹמֶרֶת יָבָם לְכֹהֵן. וְכֵן בַּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל לֹא תֹאכַל בַּתְּרוּמָה. בַּת יִשְׂרָאֵל מְאוֹרֶסֶת לְלֵוִי מְעוּבֶּרֶת מִלֵּוִי שׁוֹמֶרֶת יָבָם לְלֵוִי וְכֵן בַּת לֵוִי לְיִשְׂרָאֵל לֹא תֹאכַל בַּמַּעֲשֵׂר. בַּת לֵוִי מְאוֹרֶסֶת לְכֹהֵן מְעוּבֶּרֶת מִכֹּהֵן שׁוֹמֶרֶת יָבָם לְכֹהֵן וְכֵן בַּת כֹּהֵן לְלֵוִי לֹא יֹאכְלוּ לֹא בַתְּרוּמָה וְלֹא בַמַּעֲשֵׂר.

**הלכה:** בַּת יִשְׂרָאֵל מְאוֹרֶסֶת לְכֹהֵן. כָּל טָהוֹר בְּבֵיתְךְ יֹאכְלֶנּוּ. וְלֵית הִיא גַּו בֵּייתֵהּ. מִכֹּהֵן. לִילִיד בַּית. אֵין בֵּין יְלִיד בַּית. לְשׁוֹמֶרֶת יָבָם לְכֹהֵן. כָּל טָהוֹר בְּבֵיתְךְ יֹאכְלֶנּוּ. וְלֵית הוּא גַּו בֵּייתֵהּ. וְכֵן בַּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל. וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר. מְעוּבֶּרֶת מִיִּשְׂרָאֵל שׁוֹמֶרֶת יָבָם לְיִשְׂרָאֵל. וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ פְּרָט לְשׁוֹמֶרֶת יָבָם. בִּנְעוּרֶיהָ. פְּרָט לִמְעוּבֶּרֶת.

בַּת יִשְׂרָאֵל מְאוֹרֶסֶת לְלֵוִי. אַתֶּם וּבֵיתְכֶם וְלֵית הִיא גַּו בֵּייתֵהּ. מְעוּבֶּרֶת מִלֵּוִי. יְלִיד בַּית. וְאֵין כָּאן יְלִיד בַּית. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. כְּלוּם כְּתִיב יְלִיד בַּיִת אֶלָּא בְכֹהֵן. כְּמַה דְתֵימַר תַּמָּן הַיְלוּד מַאֲכִיל וְשָׁאֵינוֹ יְלוּד אֵינוֹ מַאֲכִיל. וְהָכָא נַמִּי הַיְלוּד מַאֲכִיל וְשָׁאֵינוֹ יְלוּד אֵינוֹ מַאֲכִיל. שׁוֹמֶרֶת יָבָם לְלֵוִי. אַתֶּם וּבֵיתְכֶם. וְלָאו הוּא גַּו בֵּייתֵהּ. וְכֵן בַּת לֵוִי. וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר. וְלֹא בַת בַּת כֹּהֵן וְאַחַת בַּת לֵוִי. בַּת כֹּהֵן שְׁנִישֵּׂאת לְיִשְׂרָאֵל חוֹזֶרֶת וְאוֹכֶלֶת. בַּת יִשְׂרָאֵל שְׁנִישֵּׂאת לְכֹהֵן חוֹזֶרֶת וְאֵינָהּ אוֹכֶלֶת. מְעוּבֶּרֶת מִיִּשְׂרָאֵל שׁוֹמֶרֶת יָבָם לְיִשְׂרָאֵל. וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ פְּרָט לְשׁוֹמֶרֶת יָבָם. בִּנְעוּרֶיהָ. פְּרָט לִמְעוּבֶּרֶת.

בַּת לֵוִי מְאוֹרֶסֶת לְכֹהֵן. כָּל טָהוֹר בְּבֵיתְךְ יֹאכְלֶנּוּ. וְלֵית הוּא גַּו בֵּייתֵהּ. מְעוּבֶּרֶת מִכֹּהֵן. יְלִיד בַּית. וְאֵין כָּאן יְלִיד בַּית. שׁוֹמֶרֶת יָבָם לְכֹהֵן. כָּל טָהוֹר בְּבֵיתְךְ יֹאכְלֶנּוּ. וְלֵית הוּא גַּו בֵּיתָא. וְכֵן בַּת כֹּהֵן לְלֵוִי לֹא יֹאכְלוּ לֹא בַתְּרוּמָה וְלֹא בַמַּעֲשֵׂר. נִיחָא בַתְּרוּמָה לֹא תֹאכַל. בְּמַעֲשֵׂר. מַה נַפְשֶׁךְ. כֹּהֶנֶת הִיא תֹּאכַל. לְוִיָּה הִיא תֹאכַל. רִבִּי הִילָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כְּמָאן דְּאָמַר אֵין נוֹתְנִין מַעֲשֵׂר לְכָהוּנָּה. הֲוֵי הוּא דְאָמַר נוֹתְנִין מַעֲשֵׂר לְכָהוּנָּה.

**ו משנה:** בַּת יִשְׂרָאֵל שְׁנִישֵּׂאת לְכֹהֵן תֹּאכַל בַּתְּרוּמָה. מֵת וְלָהּ מִמֶּנּוּ בֵּן תֹּאכַל בַּתְּרוּמָה. נִשֵּׂאת לְלֵוִי תֹּאכַל בַּמַּעֲשֵׂר. מֵת וְלָהּ מִמֶּנּוּ בֵּן תֹּאכַל בַּמַּעֲשֵׂר. נִשֵּׂאת לְיִשְׂרָאֵל לֹא תֹאכַל לֹא בַתְּרוּמָה וְלֹא בַמַּעֲשֵׂר.

**ז משנה:** מֵת וְלָהּ מִמֶּנּוּ בֵּן לֹא תֹאכַל לֹא בַתְּרוּמָה וְלֹא בַמַּעֲשֵׂר. מֵת בִּנָּהּ מִיִּשְׂרָאֵל תֹּאכַל בַּמַּעֲשֵׂר. מִלֵּוִי תֹּאכַל בַּתְּרוּמָה. מֵת בִּנָּהּ מִכֹּהֵן לֹא תֹאכַל לֹא בַתְּרוּמָה וְלֹא בַמַּעֲשֵׂר.

**ח משנה:** בַּת כֹּהֵן שֶׁנִּשֵּׂאת לְיִשְׂרָאֵל לֹא תֹאכַל בִּתְרוּמָה. מֵת וְלָהּ מְמֻנּוּ בֵּן לֹא תֹאכַל בִּתְרוּמָה. נִשֵּׂאת לַלֵּוִי תֹּאכַל בְּמַעֲשֵׂר. מֵת וְלָהּ מְמֻנּוּ בֵּן תֹּאכַל בְּמַעֲשֵׂר. נִשֵּׂאת לְכֹהֵן תֹּאכַל בִּתְרוּמָה. מֵת וְלָהּ מְמֻנּוּ בֵּן תֹּאכַל בִּתְרוּמָה. מֵת בְּנָהּ מִכֹּהֵן לֹא תֹאכַל בִּתְרוּמָה. מִלֵּוִי לֹא תֹאכַל בְּמַעֲשֵׂר. מֵת בְּנָהּ מִיִּשְׂרָאֵל חוֹזֶרֶת לְבֵית אָבִיהָ וְעַל זוֹ נֶאֱמַר וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ.

**הלכה:** בַּת כֹּהֵן שֶׁנִּשֵּׂאת לְיִשְׂרָאֵל כול׳. רִבִּי לֵיעֻזְרִי בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹנָה. נִיחָא בַּת כֹּהֵן שֶׁנִּישֵּׂאת לְיִשְׂרָאֵל חוֹזֶרֶת וְאוֹכֶלֶת. בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּישֵּׂאת לְכֹהֵן הוֹאִיל וְהִיא רְאוּיָה לוֹכַל לָמָּה אֵינָהּ אוֹכֶלֶת. אָמַר לֵיהּ. כֵּן אָמַר רִבִּי זְעִירָה רַב עָנָן בְּשֵׁם רַב. מַהוּ בַּת כֹּהֵן. מִתַּלְמֻדָתָהּ שֶׁלְּכֹהֵן. כְּמַה דְתֵימַר בַּת בָּבֶל הַשְׁדּוּדָה. וְכִי בַּת בָּבֶל הָיְתָה. אֶלָּא שֶׁנַּעֲשֵׂית כְּמַעֲשֵׂה בָבֶל. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רַב. שְׁתֵּי בָנוֹת אֲמוּרוֹת בַּפָּרָשָׁה. אַחַת חוֹזֶרֶת וְאוֹכֶלֶת וְאַחַת חוֹזֶרֶת וְאֵינָהּ אוֹכֶלֶת. בַּת כֹּהֵן שֶׁנִּישֵּׂאת לְיִשְׂרָאֵל חוֹזֶרֶת וְאוֹכֶלֶת. בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּישֵּׂאת לְכֹהֵן חוֹזֶרֶת וְאֵינָהּ אוֹכֶלֶת. אֱמוֹר מֵעַתָּה. נִשֵּׂאת לְכָשֵׁר חוֹזֶרֶת וְאוֹכֶלֶת. לְפָסוּל חוֹזֶרֶת וְאֵינָהּ אוֹכֶלֶת. רַב אָמַר הֲלָכָה אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה וְאֵינָהּ אוֹכֶלֶת בֶּחָזֶה וְשׁוֹק. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אוֹכֶלֶת בֶּחָזֶה וְשׁוֹק. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה מְסַיֵּעַ לְרַב. מִלֶּחֶם. לֹא כָל הַלֶּחֶם. תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי מְסַיֵּעַ לְרִבִּי יוֹחָנָן. מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹּאכַל. לְרַבּוֹת חַלּוֹת תּוֹדָה וּרְקִיקֵי נָזִיר.

## פרק י

**א משנה:** הָאִשָּׁה שֶׁהָלַךְ בַּעְלָהּ לִמְדִינַת הַיָּם וּבָאוּ וְאָמְרוּ לָהּ מֵת בַּעֲלַיִךְ נִשֵּׂאת וְאַחַר כָּךְ בָּא בַּעְלָהּ תֵּצֵא מִזֶּה וּמִזֶּה וּצְרִיכָה גֵּט מִזֶּה וּמִזֶּה וְאֵין לָהּ לֹא כְתוּבָּה. וְלֹא פֵּירוֹת וְלֹא מְזוֹנוֹת וְלֹא בְלָאוֹת עַל זֶה וְעַל זֶה. וְאִם נָטְלָה מִזֶּה וּמִזֶּה תַּחֲזִיר וְהַוָּלָד מַמְזֵר מִזֶּה וּמִזֶּה. וְלֹא זֶה וְזֶה מִשַּׁמְּאִין לָהּ. וְלֹא זֶה וְזֶה זַכָּאִים לֹא בִּמְצִיאָתָהּ וְלֹא בְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וְלֹא בְהֶפֵּר נְדָרֶיהָ. הָיְתָה בַת יִשְׂרָאֵל נִפְסְלָה מִן הַכְּהוּנָּה. וּבַת לֵוִי מִן הַמַּעֲשֵׂר. וּבַת כֹּהֵן מִן הַתְּרוּמָה. וְאֵין יוֹרְשָׁיו שֶׁל זֶה וְלֹא יוֹרְשָׁיו שֶׁל זֶה יוֹרְשִׁין אֶת כְּתוּבָּתָהּ. מֵתוּ אֲחִיו שֶׁל זֶה וְאֲחִיו שֶׁל זֶה חוֹלְצִין וְלֹא מְיַבְּמִין.

**הלכה:** הָאִשָּׁה שֶׁהָלַךְ בַּעְלָהּ לִמְדִינַת הַיָּם כול׳. כְּמַה דְתֵימַר תַּמָּן מַפְרִישִׁין אוֹתָן שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים שֶׁמָּא מְעוּבָּרוֹת הֵן. וְאִם הָיוּ קְטַנּוֹת וְלֹא הָיוּ רְאוּיוֹת לְוַולָּד מַחֲזִירִין אוֹתָן מִיָּד. וְאָמַר אַף הָכָא כֵּן. שַׁנְיָיא הִיא תַּמָּן שֶׁאֲחֵרִים הִטְעוּ בָהֶן. וְהָכָא לֹא אֲחֵרִים הִטְעוּ בָהּ. קִנָּס קָנְסוּ בָהּ שֶׁתְּהֵא בוֹדֶקֶת יָפָה. וְיִקְנְסוּ בָהּ אֶצֶל הַשִּׁינִי וְלֹא יִקְנְסוּ בָהּ אֶצֶל הָרִאשׁוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מֵרֵיחַ עֶרְוָה נָגְעוּ בָהּ. מֵעַתָּה לֹא תְהֵא צְרִיכָה מְמֻנּוּ גֵּט. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁנִּישֵּׂאת לוֹ דֶּרֶךְ הֶיתֵּר. שְׁמוּאֵל אָמַר. אוֹמֵר אֲנִי. שֶׁמָּא שִׁילַּח לָהּ גִּיטָּהּ מִמְּדִינַת הַיָּם. הָתִיב רִבִּי חַגַּיי קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָה. וְהָתַנִּינָן. אָמְרוּ לָהּ. מֵת בַּעֲלַיִךְ. וְנִתְקַדְּשָׁה וְאַחַר כָּךְ בָּא [בַּעְלָהּ]. מוּתֶּרֶת לַחֲזוֹר לוֹ. אִם אוֹמֵר אַתְּ. שֶׁמָּא שִׁילַּח לָהּ גִּיטָּהּ מִמְּדִינַת הַיָּם. תְּהֵא אֲסוּרָה לַחֲזוֹר לוֹ. אֶלָּא כִּרְבִּי יוֹסֵי בֶּן כִּיפַּר. דִּרְבִּי יוֹסֵי בֶּן כִּיפַּר אָמַר. מִן הָאֵירוּסִין מוּתֶּרֶת. וְלֹא מוֹדֵי רִבִּי יוֹסֵי בֶּן כִּיפַּר שֶׁאִם נָתַן לָהּ הָאַחֲרוֹן גֵּט לֹא פְסָלָהּ מִן הַכְּהוּנָּה. וְהָתַנִּינָן. אַף עַל פִּי שֶׁנָּתַן לָהּ הָאַחֲרוֹן גֵּט לֹא פְסָלָהּ מִן הַכְּהוּנָּה. רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין בְּשֵׁם רִבִּי הִילָא. כְּדֵי לְבָרֵר אִיסּוּרוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן.

עַד כְּדוֹן בְּיוֹדַעַת שֶׁהִיא אֵשֶׁת אִישׁ. לֹא הָיְתָה יוֹדַעַת שֶׁהִיא אֵשֶׁת אִישׁ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. קְטַנָּה שֶׁהִשִּׂיאָהּ אָבִיהָ. נִתְגָּרְשָׁה וְהָלְכָה וְהִשִּׂיאָהּ אֶת עַצְמָהּ. וְאָמַר רִבִּי אִילָא. תַּנֵּי תַּמָּן. כָּל הַעֲרָיוֹת אֵינָן צְרִיכוֹת הֵימֶּינּוּ גֵּט חוּץ מֵאֵשֶׁת אִישׁ בִּלְבָד. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. אַף אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ וְאֵשֶׁת אָחִיו. שַׁנְיָיא הִיא תַּמָּן בֵּין שֶׁהִיא יוֹדַעַת בֵּין שֶׁאֵינָהּ יוֹדַעַת. וְהָכָא לֹא שַׁנְיָיא בֵּין שֶׁהִיא יוֹדַעַת בֵּין שֶׁאֵינָהּ יוֹדַעַת.

וְלֹא פֵּירוֹת. וְאָמַר רִבִּי אֲבִינָא. שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ אֲכִילַת פֵּירוֹת שֶׁאָכַל. הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁאָכַל עַד שֶׁלֹּא בָא הָרִאשׁוֹן. אֲבָל אִם אָכַל מִשֶּׁבָּא הָרִאשׁוֹן מוֹצִיאָה.

וְאִם נָטְלָה מִזֶּה וּמִזֶּה תַּחֲזוֹר. הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁנָּטְלָה מִשֶּׁבָּא הָרִאשׁוֹן. אֲבָל אִם נָטְלָה עַד שֶׁלֹּא בָא הָרִאשׁוֹן כְּמָא דְלָא מַפְקָה מִינֵּיהּ כֵּן לֹא מַפְקָא מִינָּהּ.

וְהַוָּלָד מַמְזֵר מִזֶּה וּמִזֶּה. נִיחָא דְּוולָד מַמְזֵר מִן הַשִּׁינִי. הַוָּלָד מַמְזֵר מִן הָרִאשׁוֹן. רִבִּי בָּא בְשֵׁם רִבִּי [זְעִירָה] אָמַר. דִּרְבִּי עֲקִיבָה הִיא. דִּרְבִּי עֲקִיבָה אָמַר. הַבָּא עַל סוֹטָתוֹ הַוָּלָד מַמְזֵר. הַמַּחֲזִיר גְּרוּשָׁתוֹ מִשְּׁנִישֵּׂאת הַוָּלָד מַמְזֵר. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי הִילָא. דִּבְרֵי הַכֹּל הַוָּלָד כָּשֵׁר. כְּגִיטָּהּ כֵּן מַמְזֵרָהּ. מַה נָפַק מִן בֵּינֵיהוֹן. נָתַן לָהּ הַשִּׁינִי גֵּט וְאַחַר כָּךְ בָּא עָלֶיהָ הָרִאשׁוֹן. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי בָּא בְשֵׁם רִבִּי זְעִירָה הַוָּלָד מַמְזֵר כְּרִבִּי עֲקִיבָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם רִבִּי הִילָא דִּבְרֵי הַכֹּל הַוָּלָד כָּשֵׁר.

לֹא זֶה וְזֶה מִיטַּמִּין לָהּ. הָדָא הִיא דְתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. מִטַּמֵּא הוּא אָדָם לְאִשְׁתּוֹ כְּשֵׁירָה. וְאֵינוֹ מִיטַּמֵּא לְאִשְׁתּוֹ פְּסוּלָה.

אִית תַּנֵּי תַּנֵּי. תֵּצֵא בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר דָּבָר. וְאִית תַּנֵּי תַּנֵּי. תֵּצֵא בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר דָּבָר. מָאן דָּמַר. תֵּצֵא בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר דָּבָר. עֲבַד בִּמְצִיאָתָהּ וּבְמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ חָדָא. וּמָאן דָּמַר. בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר דָּבָר. עֲבַד כָּל חָדָא וְחָדָא מִינְּהוֹן חָדָא.

אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. לְוִיָּה שֶׁזִּינָּת אוֹכֶלֶת בִּמַעֲשֵׂר. וְתַנֵּי כֵן. לְוִיָּה שֶׁנִּשְׁבֵּית אוֹ שֶׁבָּא עָלֶיהָ אֶחָד מִן הַפְּסוּלִין לָהּ לֹא כָל הֵימֶּנָּה לְפוֹסְלָהּ. לְוִיִּים הַמְּזוּהָמִין מֵאֵיפָן לֹא חָשׁוּ לָהֶם מִשּׁוּם רֵיחַ פְּסוּל. וְהָתַנִּינָן בַּת לֵוִי מִן הַמַּעֲשֵׂר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. תִּיפְתָּר שֶׁבָּא עָלֶיהָ יִשְׂרָאֵל וְיָלְדָה מְמֻנּוּ בֵּן.

רִבִּי בִּיסְנָא בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. כֹּהֶנֶת שֶׁזִּינְּתָה אוֹכֶלֶת בִּמַּעֲשֵׂר. וְלֹא מַתְנִיתָא הִיא. בַּת כֹּהֵן מִן הַתְּרוּמָה. הָא בְּמַעֲשֵׂר אוֹכֶלֶת. כְּמָאן דְּאָמַר. אֵין נוֹתְנִין מַעֲשֵׂר לְכֹהֵנָּה. אָמַר רִבִּי נָסָא. מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנָן פְּלִיגִין. דְּאָמַר רִבִּי הִילָא שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹסִינָא בְּשֵׁם רַב הוֹשַׁעְיָה. כֹּהֵן שֶׁבָּא עַל גְּרוּשָׁה וְהוֹלִיד בֵּן וּמֵת הָאָב. בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים הַבֵּן חַיָּיב לְפָדוֹת אֶת עַצְמוֹ. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם חֲזָקָה שֶׁפָּדָייוֹ אָבִיו. וְאִם לָאֲחֵרִים הוּא פּוֹדֶה לֹא כָּל שֶׁכֵּן בְּנוֹ.

וְלֹא כְּבָר תְּנִינָתָהּ. אֵין לָהּ כְּתוּבָּה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּן יַעֲקֹב. שֶׁלֹּא תֹּאמַר. בָּהּ קָנְסוּ וְלֹא קָנְסוּ בְיוֹרְשֶׁיהָ. לְפוּם כֵּן צָרִיךְ מֵימַר. אֵין לָהּ כְּתוּבָּה.

סוֹטָה כְּשֵׁם שֶׁהִיא אֲסוּרָה לַבַּעַל כָּךְ הִיא אֲסוּרָה לַבּוֹעֵל. כְּשֵׁם שֶׁהִיא אֲסוּרָה לְאָחִיו שֶׁלַּבַּעַל כָּךְ הִיא אֲסוּרָה לְאָחִיו שֶׁלַּבּוֹעֵל. יָכוֹל כְּשֵׁם שֶׁצָּרַת סוֹטָה אֲסוּרָה לְאָחִיו שֶׁלַּבַּעַל כָּךְ תְּהֵא אֲסוּרָה לְאָחִיו שֶׁלַּבּוֹעֵל. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הָאִשָּׁה שֶׁהָלַךְ בַּעֲלָהּ לִמְדִינַת הַיָּם. בָּאוּ וְאָמְרוּ לָהּ. מֵת בַּעֲלִיךְ. וְהָיָה לָהּ יָבָם כָּאן וְיִבְּמָהּ וָמֵת. וְאַחַר כָּךְ בָּא בַּעֲלָהּ. אָסוּר בָּהּ וּמוּתָּר בְּצָרָתָהּ. אָסוּר בָּהּ וּמוּתָּר בְּאֵשֶׁת אָחִיו. וְאֵשֶׁת אָחִיו לֹא כְצָרַת סוֹטָה הִיא. הָדָא אָמְרָה שֶׁצָּרַת סוֹטָה מוּתָּר לְאָחִיו שֶׁלַּבּוֹעֵל. אָמַר רִבִּי יוּדָן. אַתְיָיא כְּרַבָּנָן דְּתַמָּן. דְּאָמַר רִבִּי הִילָא וְתַנֵּיי תַּמָּן. כָּל הָעֲרָיוֹת אֵינָן צְרִיכוֹת מִמֶּנּוּ גֵּט חוּץ מֵאֵשֶׁת אִישׁ בִּלְבָד. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. אַף אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ וְאֵשֶׁת אָחִיו (לֹא כְצָרַת סוֹטָה הִיא. הָדָא אָמְרָה. צָרַת סוֹטָה מוּתָּרֶת לְאָחִיו שֶׁל בּוֹעֵל.) בְּרַם כְּרַבָּנָן דְּהָכָא. רִבִּי חִיָּיה אָמַר בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הַכֹּל מוֹדִין בְּאֵשֶׁת אָחִיו שֶׁהִיא צְרִיכָה הִימֶּינּוּ גֵּט מִשּׁוּם הֲלָכָה אֵשֶׁת אִישׁ קָנָה בָהּ. עֶרְוָה [הִיא]. וְעֶרְוָה פּוֹטֶרֶת צָרָתָהּ. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה. אֲפִילוּ כְרַבָּנָן דְּהָכָא אַתְיָיא הִיא. בָּהּ קָנְסוּ וְלֹא קָנְסוּ בְיוֹרְשֶׁיהָ. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי הִילֵּל. אִם כְּרַבָּנָן דְּתַמָּן יְהֵא מוּתָּר בָּהּ. רִבִּי זְעִירָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. צָרַת סוֹטָה אֲסוּרָה וְצָרַת גְּרוּשָׁה מוּתֶּרֶת. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל הַצָּרוֹת מוּתָּרוֹת חוּץ מִצָּרַת סוֹטָה. שְׁמוּאֵל אָמַר. גְּרוּשָׁה עַצְמָהּ מוּתֶּרֶת לְבֵיתָהּ. מַה פְלִיג. בְּגִין דַּהֲווֹן עָסְקִין בְּצָרוֹת לֹא אִדְכָּרִין גְּרוּשׁוֹת. צָרַת סוֹטָה לָמָּה הִיא אֲסוּרָה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מֵרֵיחַ עֶרְוָה נָגְעוּ בָהּ. רַב אָמַר. מִפְּנֵי שֶׁכָּתוּב בָּהּ טוּמְאָה כַעֲרָיוֹת.

**ב משנה**: רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר כְּתוּבָּתָהּ עַל נִכְסֵי בַּעֲלָהּ הָרִאשׁוֹן. רִבִּי לָעְזָר אוֹמֵר הָרִאשׁוֹן זַכַּאי בִּמְצִיאָתָהּ וּבְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וּבְהַפֵּר נְדָרֶיהָ. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר בִּיאָתָהּ אוֹ חֲלִיצָתָהּ מֵאֲחִיו הָרִאשׁוֹן פּוֹטְרוֹת צָרוֹתֶיהָן וְאֵין הַוָּולָד מִמֶּנּוּ מַמְזֵר. נִשֵּׂאת שֶׁלֹּא בִרְשׁוּת מוּתֶּרֶת לַחֲזוֹר לוֹ. נִישֵּׂאת עַל פִּי בֵּית דִּין תֵּצֵא וּפְטוּרָה מִן הַקָּרְבָּן. וְשֶׁלֹּא עַל פִּי בֵּית דִּין תֵּצֵא וְחַיֶּבֶת בַּקָּרְבָּן. יְיפֶה כֹּחַ שֶׁל בֵּית דִּין שֶׁפְּטוּרָה מִן הַקָּרְבָּן. הוֹרוּהָ בֵּית דִּין לְהִינָּשֵׂא וְהָלְכָה וְקִלְקְלָה חַיֶּבֶת בַּקָּרְבָּן שֶׁלֹּא הִיתִּירוּהָ אֶלָּא לְהִינָּשֵׂא.

**הלכה**: נִישֵּׂאת עַל פִּי בֵּית דִּין כול׳. רִבִּי בָּא. רַב הַמְנוּנָא וְרִבִּי זְעִירָא תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. זֶהוּ רֹאשׁוֹ שֶׁלַּפֶּרֶק. מַה אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בִּשְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. כָּל שֶׁהוּא פוֹסֵל עַל יְדֵי עַצְמוֹ וְכָל שֶׁאֵינוֹ פוֹסֵל עַל יְדֵי אֲחֵרִים אֵינוֹ פוֹסֵל עַל יְדֵי עַצְמוֹ. וְאָמַר רִבִּי בָּא. רַב הַמְנוּנָא וְרִבִּי זְעִירָא תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. זֶהוּ רֹאשׁוֹ שֶׁלַּפֶּרֶק. הָדָא אָמְרָה. לֹא חָלוּק רִבִּי יוֹסֵי בִּשְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים.

מַה אָמַר רִבִּי לָעְזָר בִּכְתוּבָּה. מַה אִם דְּבָרִים שֶׁנִּפְלוּ דֶּרֶךְ אִיסּוּר אַתְּ אוֹמֵר זַכַּאי. כְּתוּבָּה שֶׁנִּפְלָה לוֹ דֶּרֶךְ הֵיתֵּר לֹא כָּל שֶׁכֵּן.

מִסְתַּבְּרָא דִּרְבִּי לָעְזָר יוֹדֵי לְרִבִּי יוֹסֵי. רִבִּי יוֹסֵי לֹא יוֹדֵי לְרִבִּי לָעְזָר. רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי לָעְזָר יוֹדוּן לְרִבִּי שִׁמְעוֹן. רִבִּי שִׁמְעוֹן לֹא יוֹדֵי לְרִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי לָעְזָר. הָדָא אָמְרָה עַל דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֵּיאָה פְסוּלָה פּוֹטֶרֶת.

לֹא מִסְתַּבְּרָא דִּלֹּא נִיסֵּית בִּרְשׁוּת מוּתֶּרֶת. שֶׁלֹּא בִרְשׁוּת אֲסוּרָה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן עָשׂוּ בֵית דִּין הוֹרָיָיתָן בְּזָדוֹן אִישׁ וְאִשָּׁה. נִישֵּׂאת שֶׁלֹּא בִרְשׁוּת כְּשֶׁגְּגַת אִישׁ וְאִשָּׁה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. לֵית כָּאן פְּטוּרָה אֶלָּא חַיֶּבֶת. הָתִיב רִבִּי חַגַּיי קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. וְיִהֵא כֵן בְּהוֹרָיָיה. בְּשֶׁהוֹרוּ מוּתָּר לָבוֹא עַל אֵשֶׁת אִישׁ. וְלֹא עֲקִירַת גּוּף הוּא. בְּשֶׁהוֹרוּ עַד חָמֵשׁ שָׁנִים אֲסוּרָה מִיכָּן וְאֵילַךְ מוּתֶּרֶת. וְיִהֵא כֵן בְּקִילְקוּל. הַקִּילְקוּל דּוֹמֶה לַאֲכִילַת חֵלֶב וְדָם. בְּשֶׁהוֹרוּ מוּתָּר לֶאֱכֹל חֵלֶב וְדָם.

**ג משנה**: הָאִשָּׁה שֶׁהָלַךְ בַּעֲלָהּ וּבָנָהּ לִמְדִינַת הַיָּם וּבָאוּ וְאָמְרוּ מֵת בַּעֲלִיךְ וְאַחַר כָּךְ מֵת בְּנֵךְ וְנִישֵּׂאת וְאַחַר כָּךְ אָמְרוּ לָהּ חִילּוּף הָיוּ הַדְּבָרִים. תֵּצֵא וְהַוָּולָד הָרִאשׁוֹן וְהָאַחֲרוֹן מַמְזֵר.

**הלכה**: הָאִשָּׁה שֶׁהָלַךְ בַּעֲלָהּ וּבְנָהּ לִמְדִינַת הַיָּם כול׳. מָה אַתְּ עָבֵד. כְּעִידֵי מִיתָה אוֹ כְעִידֵי גֵירוּשִׁין. אִין תַּעֲבְדִינָהּ כְּעִידֵי מִיתָה. פְּלִיגָא עַל רַבָּנִן דְּתַמָּן. אִין תַּעֲבְדִינָהּ כְּעִידֵי גֵירוּשִׁין פְּלִיגָא בֵּין עַל רַבָּנִין דְּהָכָא בֵּין עַל רַבָּנִין דְּתַמָּן. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. וְתַנֵּי כֵן. שְׁנַיִם אוֹמְרִים מֵת. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים לֹא מֵת. לֹא תִינָּשֵׂא. וְאִם נִישֵּׂאת לֹא תֵצֵא. שְׁנַיִם אוֹמְרִים נִתְגָּרְשָׁה. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים לֹא נִתְגָּרְשָׁה. לֹא תִינָּשֵׂא. וְאִם נִישֵּׂאת תֵּצֵא. תַּמָּן אָמְרִין. לֹא שַׁנְיָא. הִיא מִיתָה הִיא גֵירוּשִׁין לֹא תִינָּשֵׂא. וְאִם נִישֵּׂאת לֹא תֵצֵא. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִין דְּתַמָּן נִיחָא. הִיא מִיתָה הִיא גֵירוּשִׁין. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִן דְּהָכָא מַה בֵּין מִיתָה מַה בֵּין גֵּירוּשִׁין. רִבִּי זְעִירָה אָמַר לָהּ סְתָם. רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. הַדַּעַת מַכְרַעַת בְּעִידֵי מִיתָה מֵאַחַר שֶׁאִילּוּ יָבוֹא הוּא מַכְחִישׁ. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה. רַבָּנִן דְּתַמָּן כְּדַעְתִּין. כְּמוֹ דְּרַבָּנִן דְּתַמָּן אוֹמְרִים. בְּשָׁעָה שֶׁיָּצָאת בְּעִידוּת בְּרוּרָה יָצָאת בּוֹ. כֵּן רַבָּנִין דְּהָכָא אָמְרִין. בְּשָׁעָה שֶׁנִּיסֵּית בְּעִידוּת בְּרוּרָה נִיסֵּית. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מִסְתַּבְּרָא דְּלָא מִחְלְפָא שִׁיטָתִין דְּרַבָּנִן דְּתַמָּן. לֹא מוֹדֵיי רַבָּנִן דְּתַמָּן שֶׁאִילּוּ מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה שְׁנַיִם אוֹמְרִים. מֵת אָבִיהָ מִתּוֹכָהּ. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים. לֹא מֵת אָבִיהָ מִתּוֹכָהּ.

שֶׁהַשָּׂדֶה בְּחֶזְקַת שֶׁלְּרַאוּבֵן. אִילּוּ אָמְרוּ שְׁנַיִם. נִתְקַדְּשָׁה וְנִתְגָּרְשָׁה וְנִשֵּׂאת. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים לֹא נִתְגָּרְשָׁה. לֹא תֵצֵא. יְאוּת.

מַתְנִיתָא קְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. שְׁנַיִם אוֹמְרִים. נִתְקַדְּשָׁה. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים. לֹא נִתְקַדְּשָׁה. לֹא תִינָּשֵׂא. וְאִם נִישֵּׂאת לֹא תֵצֵא. אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. פָּתַר לָהּ רִבִּי יוֹחָנָן. שְׁנַיִם אוֹמְרִים. נִתְקַדְּשָׁה וְנִתְגָּרְשָׁה. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים. לֹא נִתְגָּרְשָׁה. לֹא תִינָּשֵׂא. וְאִם נִישֵּׂאת לֹא תֵצֵא. מַה בֵּינָהּ לְקַדְמִיתָא. תַּמָּן הוּחְזְקָה אֵשֶׁת אִישׁ בִּפְנֵי הַכֹּל. בְּרַם הָכָא לֹא הוּחְזְקָה אֵשֶׁת אִישׁ אֶלָּא בִּפְנֵי שְׁנַיִם. לְכְשֶׁיָּבוֹאוּ שְׁנַיִם וְיֹאמְרוּ. זֶהוּ שֶׁקִּידֵּשׁ.

מַתְנִיתָא קְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. שְׁנַיִם אוֹמְרִים. נִשְׂבֵּית וְהִיא טְהוֹרָה. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים. נִשְׂבֵּית וְהִיא טְמֵיאָה. לֹא תִינָּשֵׂא. וְאִם נִישֵּׂאת לֹא תֵצֵא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מֵאַחַר שֶׁאֵילּוּ אוֹמְרִים. טְהוֹרָה. וְאֵילּוּ אוֹמְרִים. טְמֵיאָה. כְּמִי שֶׁאֵילּוּ אוֹמְרִים. נִשְׂבֵּית. וְאֵילּוּ אוֹמְרִים. נִשְׂבֵּית. וְאָנוּ כְּחַיִּין מִפִּיהָ.

שְׁנַיִם אוֹמְרִים נִתְקַדְּשָׁה. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים לֹא נִתְקַדְּשָׁה. רִבִּי יוֹנָה מְדַמֵּי לָהּ לַחֲלָבִין. אִילּוּ שְׁנַיִם אוֹמְרִים. פְּלוֹנִי אָכַל חֵלֶב. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים. לֹא אָכַל חֵלֶב. שְׁמָא אֵינוֹ מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי מִסָּפֵק. וְהָכָא יִתֵּן גֵּט מִסָּפֵק. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי. לֹא תְדַמֵּינָהּ לַחֲלָבִין. שֶׁכֵּן אַפִּילּוּ אָמַר. לִבִּי נוֹקְרֵנִי. מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי. מַתְנִיתָא קְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹסֵי. שְׁנַיִם אוֹמְרִים. נִתְקַדְּשָׁה. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים. לֹא נִתְקַדְּשָׁה. לֹא תִינָּשֵׂא. וְסֵיפָא קְלִיגָ עַל רִבִּי יוֹנָה. אִם נִישֵּׂאת תֵּצֵא. אָמַר רִבִּי מָנָא. לֹא דְּרִבִּי יוֹסֵי אָמַר. תִּינָּשֵׂא. וְלֹא דְּרִבִּי יוֹנָה אָמַר אִם נִישֵּׂאת תֵּצֵא. לֹא אָמַר לָהּ אֶלָּא לֹא תְדַמֵּינָהּ לַחֲלָבִים. שֶׁאֲפִילּוּ אָמַר. לִבִּי נוֹקְרֵנִי. מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי.

**ד משנה:** אָמְרוּ לָהּ מֵת בְּנֵךְ וְאַחֵר כָּךְ מֵת בַּעֲלֵיךְ וְנִתְיַבְּמָה וְאַחַר כָּךְ אָמְרוּ לָהּ חִילּוּף הָיוּ הַדְּבָרִים תֵּצֵא וְהַוָּולָד הָרִאשׁוֹן וְהָאַחֲרוֹן מַמְזֵר.

**הלכה:** אָמְרוּ לָהּ מֵת בְּנֵךְ כול׳. לֹא הָיְתָה צְרִיכָה לְהִינָּשֵׂא אֶלָּא לְהִתְייַבֵּם. וְהוּא יְבָמָה שֶׁנִּישֵּׂאת בְּלֹא חֲלִיצָה. רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר. זֶה חוֹלֵץ וְזֶה מְקַיֵּים. רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. תֵּצֵא. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי הִילָא. תֵּצֵא. רִבִּי יוֹסֵי שְׁאִיל לְרִבִּי פִּינְחָס. הֵיךְ סָבַר רִבִּי. אָמַר לֵיהּ. כְּרִבִּי יִרְמְיָה. אָמַר לֵיהּ. חֲזוֹר בָּךְ. דִּלֹּא כֵן אֲנִי כוֹתֵב עָלַיִךְ. זָקֵן מַמְרֶא. אָמַר רִבִּי זְבִידָא. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹחָנָן. תֵּצֵא מִזֶּה וּמִזֶּה וּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר דְּבָרִים בּוֹ. כְּדִבְרֵי רִבִּי מֵאִיר שֶׁאָמַר מְשׁוּם רִבִּי עֲקִיבָה רַבּוֹ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. אֵין מַמְזֵר בִּיבָמָה. לֹא אָמַר אֶלָּא אֵין מַמְזֵר בִּיבָמָה. הָא לָצֵאת תֵּצֵא. וְהָתַנִּינָן תֵּצֵא. וְאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. תֵּצֵא.

**ה משנה:** אָמְרוּ לָהּ מֵת בַּעֲלֵיךְ וְנִשֵּׂאת וְאַחַר כָּךְ אָמְרוּ לָהּ קַיָּים הָיָה וּמֵת תֵּצֵא וְהַוָּולָד הָרִאשׁוֹן מַמְזֵר וְהָאַחֲרוֹן אֵינוֹ מַמְזֵר. אָמְרוּ לָהּ מֵת בַּעֲלֵיךְ וְנִתְקַדְּשָׁה וְאַחַר כָּךְ בָּא בַעֲלָהּ מוּתֶּרֶת לַחֲזוֹר לוֹ. אַף עַל פִּי שֶׁנָּתַן לָהּ הָאַחֲרוֹן גֵּט לֹא פְסָלָהּ מִן הַכְּהוּנָּה. אֶת זוֹ דָּרַשׁ רִבִּי לָעְזָר בֶּן מַתְיָא. וְאִשָּׁה גְּרוּשָׁה מֵאִישָׁהּ. וְלֹא מֵאִישׁ שֶׁאֵינוֹ אִישָׁהּ.

**הלכה:** אָמְרוּ לָהּ מֵת בַּעֲלֵיךְ כול׳. אָמְרוּ לָהּ מֵת בַּעֲלֵיךְ וְנִתְקַדְּשָׁה כול׳. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. אֵין לָהּ אֶלָּא מְשׁוּם זִיהוּם כְּהוּנָּה וְאֵין בֵּית דִּין מְזַהֲמִין אוֹתָהּ.

מַה אַתְּ מְקַיֵּים לָהּ. בְּעֵד אֶחָד אוֹ בִּשְׁנֵי עֵדִים. אֵין תְּקַיְּימִינָהּ בְּעֵד אֶחָד. נִמְצֵאת אוֹמֵר. עֵד אֶחָד מַתִּירָהּ לְיָבָם. אֵין תְּקַיְּימִינָהּ בִּשְׁנֵי עֵדִים. הֲוָה פְלִיגָא עַל רַב. דְּאָמַר רַב נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יַעֲקֹב בְּשֵׁם רַב. נִישֵּׂאת עַל פִּי שְׁנַיִם אֲפִילּוּ דְּהוּא אֲתִי אָמְרָה לָהּ. לֵית תַּנִּי.

וּמְנַיִין שֶׁאֵין קִידּוּשִׁין תּוֹפְסִין בְּאֵשֶׁת אִישׁ. רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר. כְּשֶׁתֵּצֵא מִבֵּיתוֹ יְהֵא לָהּ הֲוָיָה אֶצֶל אַחֵר. וּמְנַיִין שֶׁאֵין קִידּוּשִׁין תּוֹפְסִין בְּכָל הָעֲרָיוֹת. רִבִּי תַּנְחוּמָא בְשֵׁם רַב הוּנָא. וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר. וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר אַחֵר. פְּרָט לְפָרָשַׁת עֲרָיוֹת.

**ו משנה:** מִי שֶׁהָלְכָה אִשְׁתּוֹ לִמְדִינַת הַיָּם בָּאוּ וְאָמְרוּ לוֹ מֵתָה אִשְׁתֶּךָ וְנָשָׂא אֶת אֲחוֹתָהּ וְאַחַר כָּךְ בָּאת אִשְׁתּוֹ מוּתֶּרֶת לַחֲזוֹר לוֹ. הוּא מוּתָּר בִּקְרוֹבוֹת שְׁנִיָּיה וְהַשְּׁנִיָּיה מוּתֶּרֶת בִּקְרוֹבָיו. וְאִם מֵתָה הָרִאשׁוֹנָה מוּתָּר בַּשְּׁנִיָּיה. אָמְרוּ לוֹ מֵתָה אִשְׁתֶּךָ וְנָשָׂא אֶת אֲחוֹתָהּ וְאַחַר כָּךְ אָמְרוּ לוֹ קַיֶּמֶת הָיְתָה וּמֵתָה הַוָּולָד הָרִאשׁוֹן מַמְזֵר וְהָאַחֲרוֹן אֵינוֹ מַמְזֵר. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. כָּל שֶׁהוּא פוֹסֵל עַל יְדֵי אֲחֵרִים פוֹסֵל עַל יְדֵי עַצְמוֹ וְכָל שֶׁאֵינוֹ פוֹסֵל עַל יְדֵי אֲחֵרִים אֵינוֹ פוֹסֵל עַל יְדֵי עַצְמוֹ. אָמְרוּ לוֹ מֵתָה אִשְׁתֶּךָ וְנָשָׂא אֲחוֹתָהּ מֵאִבִּיהָ. מֵתָה וְנָשָׂא אֲחוֹתָהּ מֵאִמָּהּ מֵתָה וְנָשָׂא אֲחוֹתָהּ מֵאִבִּיהָ. מֵתָה וְנָשָׂא אֲחוֹתָהּ מֵאִמָּהּ וְנִמְצְאוּ כוּלָּן קַיָּימוֹת מוּתָּר בָּרִאשׁוֹנָה וּבַשְּׁלִישִׁית וּבַחֲמִישִׁית פּוֹטְרוֹת צָרוֹתֵיהֶן וְאָסוּר בַּשְּׁנִיָּיה וּבָרְבִיעִית וְאֵין בִּיאַת אַחַת מֵהֶן פּוֹטֶרֶת צָרָתָהּ. וְאִם בָּא עַל הַשְּׁנִיָּיה לְאַחַר מִיתַת הָרִאשׁוֹנָה מוּתָּר בַּשְּׁנִיָּיה וּבָרְבִיעִית וּפוֹטְרוֹת צָרוֹתֵיהֶן וְאָסוּר בַּשְּׁלִישִׁית וּבַחֲמִישִׁית וְאֵין בִּיאַת אַחַת מֵהֶן פּוֹטֶרֶת צָרָתָהּ.

**הלכה:** מִי שֶׁהָלְכָה אִשְׁתּוֹ לִמְדִינַת הַיָּם כול׳. כְּתִיב וְשָׁכַב אִישׁ אוֹתָהּ. שְׁכִיבָתָהּ אוֹסַרְתָּהּ וְאֵין שְׁכִיבַת אַחֶרֶת אוֹסַרְתָּהּ. וְאָמַר אַף הָכָא תַּחַת אִישָׁהּ. פְּרָט לְאוֹנְסִין.

אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. גָּזְרוּ עַל דָּבָר שֶׁהוּא מָצוּי וְלֹא גָּזְרוּ עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי. דֶּרֶךְ הָאִישׁ לָצֵאת לִמְדִינַת הַיָּם. אֵין דַּרְכָּהּ שֶׁלָּאִשָּׁה לָצֵאת לִמְדִינַת הַיָּם.

תַּנֵּי. אָמַר רִבִּי יוּדָה. מוֹדִין בֵּית שַׁמַּי וּבֵית הִלֵּל בְּבָבָא עַל חֲמוֹתוֹ שֶׁפָּסַל אֶת אִשְׁתּוֹ. וְעַל מַה נֶחְלְקוּ. בְּבָבָא עַל אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ. שֶׁבֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. פָּסַל. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. לֹא פָסַל. חֲבֵרַיָּא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. טַעֲמָא דְּרִבִּי יוּדָה בָּאַשׁ יִשְׂרְפוּ אוֹתוֹ וְאֶתְהֶן. מַה נָן קַיְימִין. אִם לְעִנְיַן שְׂרֵיפָה אֵין נִשְׂרֶפֶת אֶלָּא אַחַת. אֶלָּא

אִם אֵינוֹ עִנְיָין לְשָׁרִיפָה תְּנֵיהוּ עִנְיָין לְאִיסּוּר. עַד כְּדוֹן כְּרִבִּי עֲקִיבָה. כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. תַּנְּיִ רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. בָּאֵשׁ יִשָּׂרְפוּ אוֹתוֹ וְאֶתְהֶן. הוּא וְאֶת שְׁנָיָיה. וְהָיוּ בֵּית שַׁמַּי דָנִין. מַה בְּמָקוֹם שֶׁבָּא אִיסּוּר הַקַּל עַל אִיסּוּרָה הַקַּלָּה אָסַר אֶת אוֹסָרָיו. כֵּיוָן שֶׁבָּא אִיסּוּר הֶחָמוּר עַל אִיסּוּרָה הַחֲמוּרָה אֵינוֹ דִין שֶׁנֶּאֱסוֹר אֶת אוֹסָרָיו. וְהֵיי דֵין אִיסּוּר קַל. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. רֹאשָׁה דְּפִירְקָא. וְהֶהֵן נוּקְל. אֵינוֹ אֶלָּא חוֹמֶר. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁנִּישֵּׂאת לוֹ דֶּרֶךְ הֵיתֵר.

רִבִּי הוֹשַׁעְיָא רַבָּה אָמַר. בְּמַחֲזִיר אֶת גְּרוּשָׁתוֹ מִשֶּׁנִּישֵּׂאת הִיא מַתְנִיתָא. לָמָּה לִי מִשֶּׁנִּישֵּׂאת. אֲפִילּוּ מִשֶּׁנִּתְאָרְסָה. בְּגִין דְּרִבִּי יוֹסֵי בֶּן כִּיפַּר. דְּרִבִּי יוֹסֵי בֶּן כִּיפַּר אָמַר. מִן הָאֵירוּסִין מוּתֶּרֶת. רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר. בִּיבָמָה שֶׁנִּפְלָה לִפְנֵי שְׁנֵי יְבָמִין הִיא מַתְנִיתָא. עָשָׂה בָהּ אֶחָד מֵהֶן מַאֲמָר וְאַחַר כָּךְ בָּא עָלֶיהָ הַשֵּׁינִי. לָמָּה לִי עָשָׂה בָהּ מַאֲמָר. אֲפִילּוּ לֹא עָשָׂה בָהּ מַאֲמָר. לָמָּה לִי בָּא עָלֶיהָ. אֲפִילּוּ לֹא בָּא עָלֶיהָ. בְּגִין בֵּית שַׁמַּי. בְּגִין רִבִּי שִׁמְעוֹן. דְּתַנֵּי. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן. לֹא נֶחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּי וּבֵית הִלֵּל בְּבָא עַל אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ שֶׁלֹּא פָסַל אֶת אִשְׁתּוֹ. וְעַל מַה נֶחְלְקוּ. בְּבָא עַל חֲמוֹתוֹ. שֶׁבֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. פָּסַל. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. לֹא פָסַל.

וְהָיוּ בֵית הִלֵּל דָּנִין. הָאִישׁ מוּתָּר בְּכָל הַנָּשִׁים וְהָאִשָּׁה מוּתֶּרֶת בְּכָל הָאֲנָשִׁים. קִידְּשָׁהּ. [הוּא] אָסְרָהּ וְהִיא אֲסָרָתוֹ. מְרוּבָּה אִיסּוּר שֶׁאָסְרָהּ מֵאִיסּוּר שֶׁהִיא אֲסָרָתוֹ. שֶׁהוּא אוֹסְרָהּ לֵילֵךְ לְהִינָּשֵׂא לְאִישׁ זָר. וְהִיא לֹא אָסְרָתוֹ אֶלָּא עַל קְרוֹבוֹתֶיהָ בִּלְבַד. וַהֲרֵי הַדְּבָרִים קַל וָחוֹמֶר. מַה אִם הִיא שֶׁאֲסוּרָה אִיסּוּר מְרוּבֶּה וְשָׁגְגָה עָלָיו בְּאִיסּוּרָהּ וְלֹא נֶאֱסְרָה אֶלָּא לְמוּתָּר לָהּ. הוּא שֶׁאִיסּוּרוֹ אִיסּוּר מְמוּעָט וְשָׁגַג בְּאִיסּוּרוֹ אֵינוֹ דִין שֶׁלֹּא יְהֵא אָסוּר אֶלָּא לְמוּתָּר לוֹ. הָדֵין דִּין בְּשׁוֹגֵג. בְּמֵזִיד מְנַיִין. תַּלְמוּד לוֹמַר אוֹתָהּ. אוֹתָהּ שְׁכִיבָתָהּ אוֹסָרָתָהּ. אֵין שְׁכִיבַת אַחֶרֶת אוֹסָרָתָהּ.

אִימִּי אָבוֹי דִּשְׁמוּאֵל בַּר אִימִּי בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה. הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. אָתָא עוּבְדָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא וַאֲפִיק לָהּ. דְּהוּא סָבַר כְּרִבִּי יְהוּדָה. אֶלָּא שֶׁהָיְתָה מִתְרַגֶּלֶת לָבוֹא אֶצְלוֹ.

רִבִּי בָּא. רַב הַמְנוּנָא וְרִבִּי זְעִירָא תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. זֶהוּ רֹאשׁוֹ שֶׁל פֶּרֶק. מַה אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בְּשֵׁאָר כָּל הַדְּבָרִים. נִשְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. כָּל שֶׁהוּא פוֹסֵל עַל יְדֵי אֲחֵרִים פּוֹסֵל עַל יְדֵי עַצְמוֹ. וְכָל שֶׁאֵינוֹ פוֹסֵל עַל יְדֵי אֲחֵרִים אֵינוֹ פוֹסֵל עַל יְדֵי עַצְמוֹ. וְאָמַר רִבִּי בָּא. וְרַב הַמְנוּנָא וְרִבִּי זְעִירָא תְּרוֹיהוֹן אָמְרִין. זֶהוּ רֹאשׁוֹ שֶׁלַּפֶּרֶק.

רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. כָּל שֶׁהוּא פוֹסֵל כול׳. רִבִּי הִילָא בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ נְשׂוּאָה הוֹאִיל וְהוּא פוֹסֵל עַל יְדֵי אֲחֵרִים פּוֹסֵל עַל יְדֵי עַצְמוֹ. וַאֲחוֹת אִשְׁתּוֹ פְּנוּיָה הוֹאִיל וְאֵינוֹ פוֹסֵל עַל יְדֵי אֲחֵרִים אֵינוֹ פוֹסֵל עַל יְדֵי עַצְמוֹ. דָּמַר רִבִּי הִילָא בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. צְרִיכָה הִימֶּינּוּ גֵּט.

[אָמְרוּ לוֹ מֵתָה אִשְׁתְּךָ כול׳.] וְהֵיךְ עֲבִידָא. גְּבַר אִית לֵיהּ בַּר וְחוֹרְגָא וְאִינְתּוּ אִית לָהּ בַּר וְחוֹרְגָה וַאֲסִבּוֹן דֵּין לְדֵין וְאוֹלִידוֹן בְּרָא. מְשָׁרֵיי מִן חוֹרְגְתָּא דְּאִיתָּתָא.

ז **משנה:** בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד הוּא פּוֹסֵל עַל יְדֵי אַחִים וְאַחִים פּוֹסְלִין עַל יָדוֹ. אֶלָּא שֶׁהוּא פּוֹסֵל תְּחִילָּה וְאַחַר פּוֹסְלִין תְּחִילָּה וְסוֹף. כֵּיצַד בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שֶׁבָּא עַל יְבִימְתּוֹ פָּסַל עַל יְדֵי אַחִים. בָּאוּ עָלֶיהָ אַחִים עָשׂוּ בָהּ מַאֲמָר נָתְנוּ גֵּט אוֹ חָלְצוּ פָּסְלוּ עַל יָדוֹ.

**הלכה:** בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד הוּא פּוֹסֵל כול׳. הָא בְסוֹף אֵינוֹ פוֹסֵל אֶלָּא לְאַחַר מַאֲמָרוֹ אֲבָל לְאַחַר בִּיאָתוֹ פוֹסֵל. אֶלָּא שֶׁהוּא פוֹסֵל בְּדָבָר אֶחָד וְהֵן פּוֹסְלִין בְּאַרְבָּעָה דְבָרִים.

כֵּיצַד בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. וְאִם לִבְנוֹ יִיעָדֶנָּה. לִבְנוֹ הוּא מְיַיעֲדָהּ. אֵינוֹ מְיַיעֲדָהּ לְאַחִין. וְיִיעֲדֶינָּהּ לְאַחִין מִקַּל וָחוֹמֶר. מַה אִם הַבֶּן שֶׁאֵינוֹ קָם תַּחְתָּיו לַחֲלִיצָה וּלְייִבּוּם הֲרֵי הוּא מְיַיעֲדָהּ לוֹ. אָחִיו שֶׁהוּא קָם תַּחְתָּיו לַחֲלִיצָה וּלְייִבּוּם אֵינוֹ דִין שֶׁיְּיַיעֲדֶנָּה לוֹ. תַּלְמוּד לוֹמַר וְאִם לִבְנוֹ יִיעָדֶנָּה. הוּא מְיַיעֲדָהּ. אֵינוֹ מְיַיעֲדָהּ לְאָחִיו. לֹא. אִם אָמַרְתָּ בְּבֶן שֶׁהוּא קָם תַּחְתָּיו בִּשְׁדֵה אֲחוּזָה. תֹּאמַר בְּאָחִיו שֶׁאֵינוֹ קָם תַּחְתָּיו בִּשְׁדֵה אֲחוּזָה. הוֹאִיל וְאֵינוֹ קָם תַּחְתָּיו בִּשְׁדֵה אֲחוּזָה אֵינוֹ דִין שֶׁיְּיַיעֲדֶנָּה לוֹ. תַּלְמוּד לוֹמַר וְאִם לִבְנוֹ יִיעָדֶנָּה. לִבְנוֹ הוּא מְיַיעֲדָהּ וְאֵינוֹ מְיַיעֲדָהּ לְאָחִיו.

וְאִם לִבְנוֹ יִיעָדֶנָּה. לִבְנוֹ הוּא מְיַיעֲדָהּ וְאֵינוֹ מְיַיעֲדָהּ לְבֶן בְּנוֹ. שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. בְּפָרַשַׁת נְחָלוֹת אַף עֲבַד בֶּן בֵּן כְּבֶן וְהָכָא לֵית עֲבַד בֶּן בֶּן כְּבֶן. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. מָאן דָּמַר לִי הָדָא מֵילְתָא אֲנָא מַשְׁקֵי לֵיהּ קוֹנְדִּיטוֹן. הָתִיב רִבִּי תַּנְחוּם. הֲרֵי פָּרַשַׁת נְחָלוֹת הֲרֵי עָשִׂיתָ אֶת כְּבֶן וּשְׁאָר כָּל הַקְּרוֹבִים כְּבֶן. (וְאֵין) אַתְּ עוֹשֶׂה בֶּן בֵּן כְּבֶן. הָתִיבוֹן רַבָּנִן דְּקֵיסָרִין. הֲרֵי פָּרַשַׁת טֻמְאוֹת הֲרֵי עָשִׂיתָהּ אֶת כְּבֶן וּשְׁאָר כָּל הַקְּרוֹבִים כְּבֶן. וְאֵין אַתְּ עוֹשֶׂה בֶּן בֵּן כְּבֶן. אָמַר הָא אֲזִיל קוֹנְדִּיטוֹן.

וְאִם לִבְנוֹ יִיעָדֶנָּה. לְדַעַת. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. לֵית כָּאן לְדַעַת. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בֵּן. אִית כָּאן כְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֲבְדוֹמָא. אֲפִילּוּ תֵּימַר אִית כָּאן כְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה לֹא קָטָן הוּא. אִם לִבְנוֹ יִיעָדֶנָּה. לְדַעַת. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מְיַיעֲדָנָּה בֵּין לִבְנוֹ הַגָּדוֹל בֵּין לִבְנוֹ הַקָּטָן בֵּין לְדַעַת בֵּין שֶׁלֹּא לְדַעַת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. אֵינוֹ מְיַיעֲדָהּ אֶלָּא לִבְנוֹ הַגָּדוֹל בִּלְבַד לְדַעַת.

בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד עוֹשֶׂה אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן דְּהוּא פָּתַר לָהּ בְּיִיעוּדִין נִיחָא יִיעוּדִין שֶׁיֵּשׁ לוֹ קִנְיָן בָּהּ עוֹשֶׂה אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ דְּהוּא פָּתַר לָהּ בִּנְישׂוּאִין תְּהֵא פְּטוּרָה מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיִּיבּוּם. וְהָתַנִּינָן נָשָׂא אִשָּׁה וּמֵת הֲרֵי זוֹ פְּטוּרָה. אָמַר רִבִּי אָבִין. אַתְיָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה. וְתַנֵּי כֵן. בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד עַד

בֶּן שִׁתִּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת חֲרֵי זוֹ שׁוּמָא. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. חֲרֵי אֵילּוּ סִימָנִין. רִבִּי יַעֲקֹב בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. וְהֵן שֶׁעָמְדוּ בּוֹ בִּשְׁעַת סִימָנִין.

רִבִּי יוֹסֵה בָּעֵי. עָמְדוּ בּוֹ בִּשְׁעַת סִימָנִין. לְמַפְרֵיעוֹ הוּא נַעֲשֶׂה אִישׁ אוֹ מִיכָּן וּלְבָא. רִבִּי אָבוּן פְּשִׁיטָא לֵיהּ. לְמַפְרֵיעוֹ הוּא נַעֲשֶׂה אִישׁ כָּל שֶׁכֵּן לָבֹא. דּוּ פָּתַר הָדָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה. וְלָמָּה לֵית רִבִּי יוֹסֵי פָּתַר הָדָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי יְהוּדָה. אָמַר רִבִּי מָנָא. דְּהִיא צְרִיכָה לֵיהּ. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי. עָמְדוּ בּוֹ בִּשְׁעַת סִימָנִין לְמַפְרֵיעוֹ נַעֲשֶׂה אִישׁ אוֹ מִיכָּן וּלְהַבָּא. נִיחָא אַלְמָנָה. וּגְרוּשָׁה. תִּיפְתָּר שֶׁבָּא עָלֶיהָ מִשֶּׁהִגְדִּיל נָתַן לָהּ גֵּט. חֲלִיצָה. תִּיפְתָּר שֶׁבָּא עָלֶיהָ וָמֵת וְחָלְצוּ לָהּ אַחִין וְעַל יָדָיו הִיא נַעֲשֵׂית חֲלוּצָה. מֵעַתָּה אֲפִילּוּ פָּחוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֶבְדּוֹמָא. וְכִינִי. אֶלָּא בְּגִין דְּתַנָּא כּוּלְהוֹן תִּשַׁע תַּנָּא אַף הוּא עִמְּהוֹן.

רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. מֵאָחָז לָמַד רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָה. דְּתַנֵּי. אָחָז הוֹלִיד בֶּן תִּשַׁע שָׁנִים וְהָרַן בֶּן שֵׁשׁ וְכָלֵב בֶּן עֶשֶׂר. כְּמָאן דָּמַר. הוּא כָּלֵב בֶּן חֶצְרוֹן הוּא כָּלֵב בֶּן יְפוּנֶּה.

**ח משנה:** בֶּן תִּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שֶׁבָּא עַל יְבִימְתּוֹ וְאַחַר כָּךְ בָּא עָלֶיהָ אָחִיו שֶׁהוּא בֶּן תִּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד פָּסַל עַל יָדוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר לֹא פָסַל. בֶּן תִּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שֶׁבָּא עַל יְבִימְתּוֹ וְאַחַר כָּךְ בָּא עַל צָרָתָהּ פָּסַל עַל יְדֵי עַצְמוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר לֹא פָסַל. בֶּן תִּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שֶׁבָּא עַל יְבִימְתּוֹ וָמֵת חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת. נָשָׂא אִשָּׁה וָמֵת חֲרֵי זוֹ פְּטוּרָה. בֶּן תִּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שֶׁבָּא עַל יְבִימְתּוֹ וּמֻשֶּׁהִגְדִּיל נָשָׂא אִשָּׁה אַחֶרֶת וָמֵת אִם לֹא יָדַע אֶת הָרִאשׁוֹנָה מֻשֶּׁהִגְדִּיל חַשְׁנִיָּה אוֹ חוֹלֶצֶת אוֹ מִתְיַבֶּמֶת. וְהָרִאשׁוֹנָה חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר מְיַיבְּמִם לְאֵיזוֹ שֶׁיִּרְצֶה וְחוֹלֵץ לַשְּׁנִיָּה. אֶחָד שֶׁהוּא בֶּן תִּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד וְאֶחָד שֶׁהוּא בֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְלֹא הֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת.

**הלכה:** שְׁמוּאֵל אָמַר. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. עָשׂוּ בִיאַת בֶּן תִּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד כְּמַאֲמָר בְּגָדוֹל. וּכְמָה דְאַתְּ אָמַר. עָשׂוּ בִיאַת בֶּן תִּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד כְּמַאֲמָר בְּגָדוֹל. וְדִכְוָותָהּ נַעֲשָׂה חֲלִיצָה בֶּן תִּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד כְּגֵט בְּגָדוֹל. וְרַבָּנִין אָמְרִין. אֵין חֲלִיצַת בֶּן תִּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד כְּלוּם. וְלָמָּה עָשׂוּ בִיאַת בֶּן תִּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד כְּמַאֲמָר בְּגָדוֹל. שֶׁכֵּן בִּיאָה בְּגָדוֹל קוֹנָה בֵּין לְדַעַת בֵּין שֶׁלֹּא לְדַעַת. נַעֲשָׂה חֲלִיצָה בֶּן תִּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד כְּגֵט בְּגָדוֹל. וַחֲלִיצָה בְּגָדוֹל אֵינָהּ פּוֹטֶרֶת אֶלָּא לְדַעַת.

אֵילּוּ שׁוֹמֶרֶת יָבָם שֶׁנָּפְלָה לִפְנֵי כַמָּה יְבָמִין שֶׁמָּא אֵינָהּ מִתְיַבֶּמֶת. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּא. אֵשֶׁת מֵת אֶחָד מִתְיַבֶּמֶת. וְלֹא אֵשֶׁת שְׁנֵי מֵתִים. שְׁנֵיהֶן לָמָּה אֵינָהּ מִתְיַבֶּמֶת. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. דִּרְבִּי מֵאִיר הִיא. דְּאָמַר רִבִּי מֵאִיר. כָּל שֶׁאֵינוֹ מְיַיבְּמֵנִי אֵין מְיַיבְּמִם צָרָתִי. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מִינֵּי שְׁמָעָהּ רִבִּי אֶלְעָזָר וְאָמְרָהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. בֶּן תִּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שֶׁבָּא עַל יְבִמְתּוֹ. מֻשֶּׁהִגְדִּיל וְנָשָׂא אִשָּׁה אַחֶרֶת. אִם לֹא יָדַע הָרִאשׁוֹן מֻשֶּׁהִגְדִּיל. חַשְׁנִיָּה אוֹ חוֹלֶצֶת אוֹ מִתְיַבֶּמֶת. הָרִאשׁוֹנָה חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת. הָכָא אִיתְמַר חוֹלֶצֶת. וְהָכָא אִיתְמַר מִתְיַבֶּמֶת. הֵן דְּתֵימַר חוֹלֶצֶת רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן. וְהֵן דְּתֵימַר מִתְיַבֶּמֶת רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבָּנִן.

פְּשִׁיטָא הָדָא מֵילְתָא. פָּחוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת לְמַפְרֵיעוֹ הוּא נַעֲשֶׂה אִישׁ. וְיוֹתֵר מִבֶּן עֶשְׂרִים שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת מִיכָּן וְהֵילַךְ הוּא אִישׁ. מַה פְלִיגִין. בְּבֶן עֶשְׂרִים. שְׁמוּאֵל אָמַר. לְמַפְרֵיעוֹ הוּא נַעֲשֶׂה אִישׁ. רַב אָמַר. מִיכָּן וְהֵילַךְ הוּא אִישׁ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא בֵּין עַל דֵּין בֵּין עַל דֵּין. הַסָּרִיס אֵינוֹ נַעֲשֶׂה בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה שֶׁאֵין בּוֹ הַקַּפַּת זָקָן. וְיַתֵּיר בּוֹ שֶׁמָּא יָבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. כְּמָאן דָּמַר. אֵין מְקַבְּלִין הַתְרָיָה עַל הַסָּפֵק. מַתְנִיתִין פְּלִיגָא עַל שְׁמוּאֵל. אֶחָד בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד וְאֶחָד בֶּן שְׁתִּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד שֶׁלֹּא הֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת לְמַפְרֵיעוֹ נַעֲשֶׂה אִישׁ. כְּמַה דְּתֵימַר. בֶּן תִּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד וְעַד בֶּן שְׁתִּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת לְמַפְרֵיעוֹ הוּא נַעֲשֶׂה אִישׁ. וְדִכְוָותָהּ בֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה שֶׁלֹּא הֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת מִיכָּן וְהֵילַךְ הוּא נַעֲשֶׂה אִישׁ. מַה עֲבַד לָהּ שְׁמוּאֵל. פָּתַר לָהּ סָמוּךְ לְעֶשְׂרִים שָׁנָה.

## פרק יא

**א משנה:** נוֹשְׂאִין עַל הָאֲנוּסָה וְעַל הַמְפוּתָּה. הָאוֹנֵס וְהַמְפַתֶּה עַל הַנְּשׂוּאָה חַיָּיב. נוֹשֵׂא אָדָם אֲנוּסַת אָבִיו וּמְפוּתַּת אָבִיו אֲנוּסַת בְּנוֹ וּמְפוּתַּת בְּנוֹ. רִבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר בַּאֲנוּסַת אָבִיו וּבְמְפוּתַּת אָבִיו.

**הלכה:** נוֹשְׂאִין עַל הָאֲנוּסָה כול׳. כֵּינִי מַתְנִיתִין. נוֹשְׂאִין אַחַר הָאֲנוּסָה וְאַחַר הַמְפוּתָּה. אֲנַס אִשָּׁה מוּתָּר בְּאִמָּהּ. פִּיתָּהּ אִשָּׁה מוּתָּר בְּבִתָּהּ.

הָאוֹנֵס וְהַמְפַתֶּה עַל הַנְּשׂוּאָה חַיָּיב. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דֶּרֶךְ נִישּׂוּאִין שָׁנוּ. נָשָׂא אִשָּׁה וְאַחַר כָּךְ אָנַס אֶת אִמָּהּ חַיָּיב. נָשָׂא אִשָּׁה וְאַחַר כָּךְ פִּיתָּה אֶת בִּתָּהּ חַיָּיב. תַּמָּן תַּנִּינָן. שְׁחָטָהּ אֶת בַּת בִּתָּהּ וְאַחַר כָּךְ שָׁחַט אֶת בִּתָּהּ. סוֹפְגִין אֶת הָאַרְבָּעִים. סוּמְכוֹס אָמַר מִשּׁוּם רִבִּי מֵאִיר. סוֹפְגִין שְׁמוֹנִים. אָמַר רִבִּי. רִבִּי לָעְזָר וְרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. דְּהָא תַנִּינָן תַּמָּן. רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר. הַבָּא עַל חֲמוֹתוֹ חַיָּיב עָלֶיהָ מִשּׁוּם חֲמוֹתוֹ וְאִם חֲמוֹתוֹ וְאִם חָמִיו. אָמְרוּ לוֹ.

שְׁלָשְׁתָּן שֵׁם אֶחָד הֵן. רַבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן. מוֹדֶה סוּמְכוֹס בָּרִאשׁוֹנָה. אַשְׁכַּח תַּנֵּי. עוֹד הִיא מַחֲלוֹקֶת. מַאי טַעֲמָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. מַה אִשָּׁה וּבִתָּהּ וּבַת בִּתָּהּ בִּשְׁנֵי לָאוִין. אַף אִשָּׁה וּבַת בִּנָּהּ וּבַת בִּתָּהּ בִּשְׁנֵי לָאוִין. מַה טַעֲמוֹן דְּרַבָּנִין. מַה בַּת בִּנָּהּ וּבַת בִּתָּהּ בְּלָאו אֶחָד. אַף אִשָּׁה וּבַת בִּתָּהּ וּבַת בִּנָּהּ בְּלָאו אֶחָד.

כְּתִיב וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אִשָּׁה וְאֶת אִמָּהּ זִמָּה הִיא. בְּכוֹלְהֶן כְּתִיב שְׁכִיבָה וְכָאן כְּתִיב לְקִיחָה. לְלַמֶּדְךָ. לְעוֹלָם אֵינוֹ מִתְחַיֵּב עַל הַשְּׁנָיָה עַד שֶׁתְּהֵא הָרִאשׁוֹנָה זְקוּקָה לוֹ. אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא דֶּרֶךְ נִישּׂוּאִין. כְּבָר אָמַרְנוּ שֶׁאֵין קִידּוּשִׁין בָּעֲרָיוֹת. וְהָכְתִיב לֹא יִקַּח אִישׁ אֶת אֵשֶׁת אָבִיו וְלֹא יְגַלֶּה כְּנַף אָבִיו. בָּא לְהוֹדִיעֲךָ שֶׁהָיָה מוּתָּר בָּהּ עַד שֶׁלֹּא נִישֵּׂאת לְאָבִיו. וְהָכְתִיב וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֵשֶׁת אָחִיו נִדָּה הִיא. בָּא לְהוֹדִיעֲךָ שֶׁהָיָה מוּתָּר בָּהּ עַד שֶׁלֹּא נִישֵּׂאת לְאָחִיו. וְתַנֵּי כֵן. עַל יְדֵי יִבּוּם. וְהָכְתִיב וְאִשָּׁה אֶל אָחוֹתָהּ לֹא תִקָּח לִצְרֹר. בָּא לְהוֹדִיעֲךָ שֶׁהָיָה מוּתָּר בָּהּ עַד שֶׁלֹּא נָשָׂא אֶת אֲחוֹתָהּ. וְהָכְתִיב וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֲחוֹתוֹ בַּת אָבִיו אוֹ בַת אִמּוֹ וְרָאָה אֶת עֶרְוָתָהּ וְהִיא תִרְאֶה אֶת עֶרְוָתוֹ חֶסֶד הוּא. אָמַר רַבִּי אָבִין. שֶׁלֹּא תֹּאמַר. קַיִן נָשָׂא אֶת אֲחוֹתוֹ. הֶבֶל נָשָׂא אֶת אֲחוֹתוֹ. חֶסֶד הוּא. חֶסֶד עָשִׂיתִי עִם הָרִאשׁוֹנִים שֶׁיִּבָּנֶה הָעוֹלָם מֵהֶן. אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה. וְהָכְתִיב אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וַחֲלָלָה זוֹנָה אֶת אֵלֶּה לֹא יִקָּח. בָּא לְהוֹדִיעֲךָ שֶׁאִם קִידְּשָׁהּ שֶׁתּוֹפְסִין בָּהּ קִידּוּשִׁין.

רַבִּי חוּנָה שָׁמַע כּוֹלְהוֹן מִן הָדֵין קְרָיָא. עֶרְוַת אִשָּׁה וּבִתָּהּ לֹא תְגַלֶּה וגו׳. זִמָּה זִמָּה לִגְזֵירָה שָׁוָה. מַה לְמַטָּן שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת אַף לְמַעְלָן שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת. מַה לְמַטָּה בְּלֹא תַעֲשֶׂה אַף לְמַעְלָן בְּלֹא תַעֲשֶׂה. מַה לְמַעְלָה דֶּרֶךְ נִישּׂוּאִין אַף לְמַטָּה דֶּרֶךְ נִישּׂוּאִין. מַה לְמַעְלָן בִּשְׂרֵיפָה אַף לְמַטָּן בִּשְׂרֵיפָה. מַה לְמַטָּן עָשָׂה בַּת זָכָר כְּבַת נְקֵיבָה אַף לְמַעְלָן נַעֲשֶׂה אוּם זָכָר אוּם נְקֵיבָה.

וּכְדַרְבִּי מֵאִיר. דְּרַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. גְּזֵירָה שָׁוָה בְּמָקוֹם שֶׁבָּת. דּוֹר שְׁלִישִׁי שֶׁלְּמַטָּן מְנַיִין שֶׁהוּא בְלֹא תַעֲשֶׂה. וּכְרַבָּנִן דְּאִינּוּן אָמְרִין. גְּזֵירָה שָׁוָה נֶאֱמַר בָּם. דּוֹר שְׁלִישִׁי שֶׁהִיא שֶׁלְּמַעְלָן מְנַיִין שֶׁהִיא בִשְׂרֵיפָה. בֵּין כְּרַבִּי מֵאִיר בֵּין כְּרַבָּנִן דּוֹר שְׁלִישִׁי שֶׁלְּמַעְלָן שֶׁהִיא בְלֹא תַעֲשֶׂה. מִכֵּיוָן דִּכְתִיב זִמָּה זִמָּה לִגְזֵירָה שָׁוָה כְּמִי שֶׁכּוּלְּהֶן כֵּן. דִּכוּלְּהֶן כֵּן.

עַד כְּדוֹן בַּת בִּתּוֹ מִן הַנִּישּׂוּאִין. בַּת בִּתּוֹ מִן הָאוֹנְסִין. עֲרָוַת בַּת בִּנְךָ אוֹ בַת בִּתְּךָ. מַה נָן קַיָימִין. אִם מִן הַנִּישּׂוּאִין כְּבָר הוּא אָמוּר. אֶלָּא אִם אֵינוֹ עִנְיָן לְנִישּׂוּאִין תְּנֵיהוּ עִנְיָן לְאוֹנְסִין. עַד כְּדוֹן לְאַזְהָרָה. לְעוֹנֶשׁ מְנַיִין. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. הֻנָּה מֻזְהָּה. זִמָּה מְזֻמָּה. עַד כְּדוֹן כְּרַבִּי עֲקִיבָה. כְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל. תַּנֵּי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל. הֻנָּה מֻאָתֶּהָן. עַד כְּדוֹן בַּת בִּתּוֹ. בִּתּוֹ מְנַיִין. רַב אָמַר. אִם עַל בַּת בִּתּוֹ הוּא מוּזְהָר. לֹא כָל שֶׁכֵּן עַל בִּתּוֹ. אִם עַל בַּת בִּתּוֹ הוּא עָנוּשׁ. לֹא כָל שֶׁכֵּן עַל בִּתּוֹ.

בְּעוֹן קוֹמֵי רַבִּי אַבָּהוּ. בַּת בִּתּוֹ מִן הַנִּישּׂוּאִין. בַּת בִּתּוֹ מִן הָאוֹנְסִין. אָמַר לוֹן כָּל שֵׁם בַּת בַּת אַחַת. בְּעוֹן קוֹמֵי רַבִּי אַבָּהוּ. הַבָּא עַל אִשָּׁה וְיַלְדָה בַּת וְאַחַר כָּךְ בָּא בְעָלָהּ. חַיָיב עָלֶיהָ מִשּׁוּם אִשָּׁה וּבִתָּהּ וּבַת בִּתָּהּ וּבַת בִּנָּהּ. אָמַר לוֹן שַׁאֲרָה הֻנָּה זִמָּה הִיא. כּוּלְּהֶן מִשּׁוּם זִימָּה.

רַבִּי חַגַּיי בְּעָא קוֹמֵי רַבִּי יוֹסֵי. לָמָּה לֵית אִינּוּן אָמְרִין. בִּתְּךָ לֹא תְגַלֶּה. בַּת בִּתְּךָ לֹא תְגַלֶּה. אָמַר לֵיהּ. אִילּוּ הָוָה כְתִיב עֶרְוַת אִשָּׁה וּבַת בִּתָּהּ לֹא תְגַלֶּה הֲוִינָן אָמְרִין. בִּתְּךָ לֹא תְגַלֶּה. בַּת בִּתְּךָ לֹא תְגַלֶּה.

רַבִּי אַבָּהוּ רַבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעְיָה. שְׁנֵי לָאוִין וְכָרֶת אֶחָד לָאוִין חוֹלְקִין כְּרִיתוּת. מַאי טַעֲמָא עַל בְּשַׂר אָדָם לֹא יֵיסָךְ וּבְמַתְכּוּנְתָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ כָּמוֹהוּ. וּכְתִיב אִישׁ אֲשֶׁר יִרְקַח כָּמוֹהוּ. הֲרֵי כָאן שְׁנֵי לָאוִין וְכָרֶת אֶחָד. לָאוִין חוֹלְקִין כְּרִיתוּת. וּכְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל. דְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמַר. לְמֵידִין מִקַּל וָחוֹמֶר וְאֵין עוֹנְשִׁין מִקַּל וָחוֹמֶר. מְנַן לֵיהּ. וְאַתְיָיא כְּהַהִיא דְתַנֵּי חִזְקִיָה. וּבַת כֹּהֵן כִּי תֵחֵל לִזְנוֹת. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר אִישׁ. לְהָבִיא אֶת הַבָּא עַל בַּת בִּתּוֹ מִן הָאוֹנְסִין שֶׁתְּהֵא בִשְׂרֵיפָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּירַבִּי בּוּן. אֲפִילּוּ לְאַזְהָרָה אַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ. אַל תְּחַלֵּל אֶת בִּתְּךָ.

וּמַה טַעֲמָא דְּרַבִּי יוּדָה. לֹא יִקַּח אִישׁ אֶת אֵשֶׁת אָבִיו. זוֹ אֵשֶׁת אָבִיו. וְלֹא יְגַלֶּה כְּנַף אָבִיו. זוֹ אֲנוּסָתוֹ. מַה מְקַיְימִין רַבָּנָן כְּנַף אָבִיו. תַּמָּן אָמְרִין וְלָא יָדְעִין מִן מַה שְׁמוּעָה. זוֹ כְּנַף הַסְּמוּכָה לְאָבִיו. בְּלֹא כָךְ אֵינוֹ חַיָיב עָלֶיהָ מִשּׁוּם אֵשֶׁת אָב. אָמַר רַבִּי הִילָא. לְהַתְרָיָיה. שֶׁאִם הִתְרוּ בָהּ מִשּׁוּם אֵשֶׁת אָב לוֹקֶה. מִשּׁוּם כְּנַף אָב לוֹקֶה. מוֹדֶה רַבִּי יְהוּדָה בְּמַכּוֹת. מוֹדֶה רַבִּי יְהוּדָה בְּקָרְבָּן. מוֹדֶה רַבִּי יְהוּדָה בִּשְׁאָר כָּל הַסְּפֵיקוֹת שֶׁהוּא פָטוּר. מוֹדֶה רַבִּי יְהוּדָה שֶׁאִם קִידְּשָׁהּ שֶׁתָּפְסוּ בָהּ קִידּוּשִׁין.

רַבִּי חַגַּיי בְּעָא קוֹמֵי רַבִּי יוֹסֵי. מַהוּ שֶׁיְּהֵא הַוולָד מַמְזֵר כְּרַבִּי יוּדָה. אָמַר לֵיהּ. לֹא יָבוֹא פְצוּעַ דַּכָּא וּכְרוּת שָׁפְכָה הִפְסִיק הָעִנְיָן. הִפְסִיק הָעִנְיָן לְעִנְיָן אֵשֶׁת אָב. אָמַר לֵיהּ. אֵשֶׁת אָב בִּכְלָל כָּל הָעֲרָיוֹת הָיְיתָה וְיָצְאַת מִכְּלָלָהּ לְלַמֵּד עַל כָּל הָעֲרָיוֹת לְמַמְזֵר. וְתֵצֵא אֵשֶׁת אָב וּתְלַמֵּד עַל כָּל הָעֲרָיוֹת מַמְזֵר. וְתֵצֵא אֲנוּסָה וּתְלַמֵּד עַל כָּל הָאוֹנְסִין לְאִיסּוּר. אָמַר לֵיהּ. אֵשֶׁת אָב בִּכְלָל כָּל הָעֲרָיוֹת הָיְיתָה וְיָצְאַת מִכְּלָלָהּ לְלַמֵּד עַל כָּל הָעֲרָיוֹת לְמַמְזֵר. אִית לָךְ לְמֵימַר הָכָא אֲנוּסָה בִּכְלָל כָּל הָאוֹנְסִין הָיְיתָה וְיָצְאַת מִכְּלָלָהּ לְלַמֵּד עַל כָּל הָאוֹנְסִין לְאִיסּוּר. וְתֵצֵא אֵשֶׁת אָב וּתְלַמֵּד עַל כָּל אֲנוּסָתָהּ. אָמַר לֵיהּ. אִם אֵשֶׁת אָב הִיא אֵינָהּ אֲנוּסָה. וְאִם אֲנוּסָה הִיא אֵינָהּ אֵשֶׁת אָב.

**ב משנה:** גִּיּוֹרֶת שֶׁנִּתְגַּיְּרוּ בָּנֶיהָ עִמָּהּ לֹא חוֹלְצִין וְלֹא מְיַבְּמִין אֲפִילּוּ הוֹרָתוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן שֶׁלֹּא בִקְדוּשָּׁה וְלִידָתוֹ בִּקְדוּשָּׁה וְהַשֵּׁינִי הוֹרָתוֹ וְלִידָתוֹ בִּקְדוּשָּׁה וְכֵן שִׁפְחָה שֶׁנִּשְׁתַּחְרְרוּ בָּנֶיהָ עִמָּהּ.

**הלכה:** גִּיּוֹרֶת שֶׁנִּתְגַּיְּרָה כול׳. וַהֲלֹא הַגֵּר חַיָּיב עַל אִמּוֹ וְאֵינוֹ חַיָּיב עַל אָבִיו כְּדִבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. אָבִיו וְאִמּוֹ קַלָּל. אֶת שֶׁהוּא חַיָּיב עַל אִמּוֹ חַיָּיב עַל אָבִיו. וְאֶת שֶׁאֵינוֹ חַיָּיב עַל אִמּוֹ אֵינוֹ חַיָּיב עַל אָבִיו. מוֹדָה רִבִּי עֲקִיבָה בִּשְׁתּוּקֵי שֶׁהוּא חַיָּיב עַל אִמּוֹ אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ חַיָּיב עַל אָבִיו. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מַה פְּלִיגִין. בְּגֵר שֶׁהָיְתָה הוֹרָתוֹ שֶׁלֹּא בִקְדוּשָּׁה וְלִידָתוֹ בִּקְדוּשָּׁה. אֲבָל בְּגֵר שֶׁהָיְתָה הוֹרָתוֹ וְלִידָתוֹ בִּקְדוּשָּׁה אַף רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי מוֹדֶה.

רִבִּי יָסָא אֲזַל לְחֶמֶץ. אַתּוֹן וּשְׁאָלוֹן לֵיהּ. אֵילֵּין דְּבַר עַשְׁתִּין. גִּירִין מַהוּ שֶׁיְּיבְּמוּ. אָמַר לוֹן. כֵּן אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אָסוּר. חֲווֹן בְּעָיֵין מֵימַר. בְּאִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ בָּנִים. אֲבָל בְּאִשָּׁה שֶׁאֵין לָהּ בָּנִים. מַה נַפְשֵׁךְ. אֵשֶׁת אָחִיו יִיבֶם. וְאִם אֵינָהּ אֵשֶׁת אָחִיו יְהֵא כְנוּשָּׁא אִשָּׁה מִן הַשּׁוּק. אָתָא רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן. אֲפִילּוּ כֵן אָסוּר. שֶׁלֹּא יְהוּ אוֹמְרִין. מִצְוֹת יִיבּוּם רָאִינוּ בְּגֵירִים. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. בִּזְמָן שֶׁהִכִּירָהּ מִשֶּׁנִּתְגַּיֵּיר. אֲבָל אִם לֹא הִכִּירָהּ מִשֶּׁנִּתְגַּיֵּיר כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁהוּא כְנוּשָּׁא אִשָּׁה מִן הַשּׁוּק.

גֵּר שֶׁנִּתְגַּיֵּיר וְהָיָה נָשׂוּי אִשָּׁה וּבִתָּהּ אוֹ אִשָּׁה וַאֲחוֹתָהּ כּוֹנֵס אַחַת וּמוֹצִיא אַחַת. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. שֶׁלֹּא הִכִּיר אַחַת מֵהֶן מִשֶּׁנִּתְגַּיֵּיר. אֲבָל הִכִּיר אַחַת מֵהֶן מִשֶּׁנִּתְגַּיֵּיר אוֹתָהּ שֶׁהִכִּיר אִשְׁתּוֹ. וְאִם הִכִּיר אֶת שְׁתֵּיהֶן כֵּינָן שֶׁהִכִּיר הִכִּיר.

גֵּר אֲחוֹתוֹ בֵּין מֵאָב בֵּין מֵאֵם יוֹצִיא. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. אֲחוֹתוֹ מֵאֵם יוֹצִיא אֲחוֹת אִמּוֹ יוֹצִיא מֵאָב יְקַיֵּים. אֲחוֹת אִמּוֹ יוֹצִיא אֲחוֹת אָבִיו יְקַיֵּים. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. אֲחוֹת אִמּוֹ מֵאִמָּהּ יוֹצִיא אֲחוֹת אִמּוֹ מֵאָבִיהָ יְקַיֵּים. שְׁאָר כַּל הָעֲרָיוֹת כֻּלָּן אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ. לֹא אָמַר אֶלָּא כָּנַס. הָא כַתְּחִילָּה אָסוּר.

גּוֹי אֲחוֹתוֹ בֵּין מֵאָב בֵּין מֵאֵם יוֹצִיא. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. אֲחוֹתוֹ מֵאֵם יוֹצִיא אֲחוֹתוֹ מֵאָב יְקַיֵּים. אֲחוֹת אִמּוֹ יוֹצִיא אֲחוֹת אָבִיו יְקַיֵּים. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. אֲחוֹת אִמּוֹ מֵאִמָּהּ יוֹצִיא אֲחוֹת אִמּוֹ מֵאָבִיהָ יְקַיֵּים. אָמַר רַב חָנִין. פָּשַׁט הוּא לֵן עַל דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. עַל כֵּן יַעֲזוֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ. בְּסָמוּךְ לוֹ מֵאָבִיו בְּסָמוּךְ לוֹ מְאִמּוֹ. רִבִּי בִּיבִי בְּעָא. מֵעַתָּה אֲחוֹת אָבִיו אֲסוּרָה שֶׁהִיא סְמוּכָה לְאָבִיו. אֲחוֹת אִמּוֹ תְּהֵא אֲסוּרָה מִפְּנֵי שֶׁהִיא סְמוּכָה לְאִמּוֹ. הָתִיב רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּרֵיהּ דְּרִבִּי אַיְבוֹ. וְהָכְתִיב וַיִּקַּח עַמְרָם אֶת יוֹכֶבֶד דּוֹדָתוֹ לוֹ לְאִשָּׁה. מֵעַתָּה אֲפִילּוּ כִבְנֵי נֹחַ לֹא הָיוּ יִשְׂרָאֵל נוֹהֲגִין. אָמַר רִבִּי הִילָא. בְּסָמוּךְ לוֹ מֵאָבִיו בְּסָמוּךְ לוֹ מְאִמּוֹ. מֵתִיבִין לְרִבִּי מֵאִיר. וְהָכְתִיב וְגַם אָמְנָה אֲחוֹתִי בַת אָבִי הִיא אַךְ לֹא בַת אִמִּי. אָמַר לָהֶן רִבִּי מֵאִיר. מִשָּׁם רְאָיָיה. לֹא וַתְּהִי לִי לְאִשָּׁה.

מַאי כְדוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. כָּל עֶרְוָה שֶׁבֵּית דִּין שֶׁלְּיִשְׂרָאֵל מֵמִיתִין עָלֶיהָ בִּנֵי נֹחַ מוּזְהָרִין עָלֶיהָ. וְכָל עֶרְוָה שֶׁאֵין בֵּית דִּין מֵמִיתִין עָלֶיהָ אֵין בִּנֵי נֹחַ מוּזְהָרִין עָלֶיהָ. הָתִיבוּן. חֲרֵי אֲחוֹתוֹ חֲרֵי בֶית דִּין שֶׁלְּיִשְׂרָאֵל מֵמִיתִין עָלֶיהָ וְאֵין בִּנֵי נֹחַ מוּזְהָרִין עָלֶיהָ. רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. וּבִגְלַל הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה יי אֱלֹהֶיךָ מוֹרִישׁ אוֹתָם מִפָּנֶיךָ. מְלַמֵּד שֶׁאֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹנֵשׁ אֶלָּא אִם כֵּן הִזְהִיר.

רִבִּי אִידִי אָמַר קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַב חִסְדָּא. עֶבֶד מוּתָּר בַּאֲחוֹתוֹ. אָמַר לֵיהּ. שָׁמַעְתָּ אֲפִילּוּ מֵאֵם. אָמַר לֵיהּ. אֵין. אָמַר לֵיהּ. וְהָתַנִּינָן וְכֵן שִׁפְחָה שֶׁנִּשְׁתַּחְרְרוּ בָּנֶיהָ עִמָּהּ. לַחֲלִיצָה וּלְיִיבּוּם. רִבִּי פִּינְחָס אָמַר קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי. עֶבֶד שֶׁבָּא עַל אִמָּהּ חַיָּיב חַטָּאת. וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם לְרִבּוֹת עֲבָדִים. אוֹ נֹאמַר. לַחֲלִיצָה וּלְיִיבּוּם. מַה מָצִינוּ בְּזִיקַּת אִם שֶׁעָשָׂה בָהּ צַד שֶׁנִּתְגַּיְּרָה בְּצַד שֶׁלֹּא נִתְגַּיְּרָה. אַף שִׁפְחָה נַעֲשֶׂה בָהּ צַד שֶׁנִּשְׁתַּחְרְרָה בְּצַד שֶׁלֹּא נִשְׁתַּחְרְרָה.

**ג משנה:** חָמֵשׁ נָשִׁים שֶׁנִּתְעָרְבוּ וְוַלְדוֹתֵיהֶן הִגְדִּילוּ הַתַּעֲרוֹבוֹת וְנָשְׂאוּ נָשִׁים וָמֵתוּ אַרְבָּעָה חוֹלְצִין לְאַחַת וְאֶחָד מְיַיבֵּם אוֹתָהּ. הוּא וּשְׁלֹשָׁה חוֹלְצִים לְאַחֶרֶת וְאֶחָד מְיַיבֵּם. נִמְצְאוּ אַרְבַּע חֲלִיצוֹת וְיִיבּוּם לְכָל אַחַת וְאַחַת.

**הלכה:** חָמֵשׁ נָשִׁים שֶׁנִּתְעָרְבוּ וְוַלְדוֹתֵיהֶן כול׳. בְּכָל אָתָר אַתְּ אָמַר. אֵין חֲלִיצָה אַחַר חֲלִיצָה. וְהָכָא אַתְּ אָמַר הֲכֵין. כָּאן בְּוַדַּאי כָּאן בְּסָפֵק. בְּכָל אָתָר אַתְּ אָמַר. בְּכָל מָקוֹם שֶׁאֵין אוֹמְרִים. יַיבֵּם. אֵין אוֹמְרִים. חֲלוֹץ. וְהָכָא אַתְּ אָמַר אָכֵין. כָּאן בְּוַדַּאי כָּאן בְּסָפֵק.

**ד משנה:** הָאִשָּׁה שֶׁנִּתְעָרֵב וַולְדָּהּ בְּוולַד כַּלָּתָהּ. הַגְדִּילוּ הַתַּעֲרוֹבוֹת וְנָשְׂאוּ נָשִׁים וָמֵתוּ. בְּנֵי הַכַּלָּה חוֹלְצִין וְלֹא מְיַיבְּמִין שֶׁהוּא סָפֵק אֵשֶׁת אָחִיו סָפֵק אֵשֶׁת אָחִי אָבִיו. וּבְנֵי הַזְּקֵינָה אוֹ חוֹלְצִין אוֹ מְיַיבְּמִין שֶׁהוּא אֵשֶׁת אָחִיו וְאֵשֶׁת בֶּן אָחִיו. מֵתוּ הַכְּשֵׁרִים בְּנֵי הַתַּעֲרוֹבוֹת לִבְנֵי הַזְּקֵינָה חוֹלְצִין וְלֹא מְיַיבְּמִין שֶׁהוּא וְאֵשֶׁת אָחִיו סָפֵק אֵשֶׁת אָחִי אָבִיו. וּבְנֵי הַכַּלָּה אֶחָד חוֹלֵץ וְאֶחָד מְיַיבֵּם.

**הלכה:** הָאִשָּׁה שֶׁנִּתְעָרֵב וַולְדָּהּ כול׳. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. כֵּינִי מַתְנִיתָא. לְנָשֵׁי בְנֵי הַכַּלָּה לְנָשֵׁי בְנֵי הַזְּקֵינָה. אָמַר רִבִּי חַגַּיי. זֹאת אוֹמֶרֶת שְׁמוּתָּר אָדָם לִישָּׂא אֶת אֵשֶׁת בֶּן אָחִיו.

**ה משנה:** כֹּהֶנֶת שֶׁנִּתְעָרַב וַולְדָהּ בִּוולַדָּהּ שִׁפְחָתָהּ חֲרֵי אֵילּוּ אוֹכְלִין בַּתְּרוּמָה וְחוֹלְקִין חֵלֶק אֶחָד לַגּוֹרָן וְאֵינָן מִשַּׁמְּאִין לַמִּתִּים וְאֵינָן נוֹשְׂאִין נָשִׁים בֵּין כְּשֵׁירוֹת בֵּין פְּסוּלוֹת.

**הלכה:** כֹּהֶנֶת שֶׁנִּתְעָרַב וַולְדָהּ כול׳. חֲרֵי אֵילּוּ אוֹכְלִין בַּתְּרוּמָה. שֶׁכֵּן עַבְדֵי כֹהֲנִים אוֹכְלִין בַּתְּרוּמָה.

וְחוֹלְקִין חֵלֶק אֶחָד עַל הַגּוֹרָן. הָדָא הִיא דְתַנֵּי רִבִּי חִייָה. נָשִׁים וַעֲבָדִים אֵינָן חוֹלְקִין עַל הַגּוֹרָן אֲבָל נוֹתְנִין לָהֶן מַתָּנוֹת כְּהוּנָּה וּלְוִיָּה מִתּוֹךְ הַבַּיִת.

וְאֵין נוֹשְׂאִין נָשִׁים לֹא כְשֵׁירוֹת וְלֹא פְסוּלוֹת. לֹא כְשֵׁירוֹת מִפְּנֵי הַפָּסוּל. וְלֹא פְסוּלוֹת מִפְּנֵי הַכָּשֵׁר.

מַהוּ שֶׁיְּבִיאוּ מִנְחָה אַחַת וּתְהֵא קְרֵיבָה בְכָלִיל. תַּנֵּי. מְבִיאִין מִנְחָה אַחַת וּמַתְנִין עָלֶיהָ וּתְהֵא קְרֵיבָה בְכָלִיל. מַהוּ שֶׁיְּבִיאוּ שְׁתֵּי מְנָחוֹת אַחַת קְרֵיבָה בְכָלִיל וְאַחַת נִקְמֶצֶת וְנֶאֱכֶלֶת. תַּנֵּי. מְבִיאִין שְׁתֵּי מְנָחוֹת אַחַת קְרֵיבָה בְכָלִיל וְאַחַת נִקְמֶצֶת וְנֶאֱכֶלֶת. מַהוּ שֶׁיְּעִידוּ עֵדוּת אַחַת וְתַעֲלֶה לָהֶם עֵדוּת אַחַת. אוֹ יֵיבָא כְהַהִיא דְמַר רִבִּי זְעִירָא רַב יִצְחָק בְּשֵׁם רַב אַסִּי. מֵאַחַר שֶׁאִילּוּ יִמְצְאוּ הָעֵדִים זוֹמְמִין אֵין נֶהֱרָגִין וְאֵין הַהוֹרֵג נֶהֱרָג. אַף הָכָא כֵן.

**ו משנה:** הִגְדִּילוּ הַתַּעֲרוֹבוֹת וְשִׁחְרְרוּ זֶה אֶת זֶה נוֹשְׂאִין נָשִׁים רְאוּיוֹת לִכְהוּנָּה וְאֵינָן מִיטַּמְּאִין לַמִּתִּים וְאִם נִטְמְאוּ אֵין סוֹפְגִין אֶת הָאַרְבָּעִים. וְאֵינָן אוֹכְלִין בַּתְּרוּמָה וְאִם אָכְלוּ אֵינָן מְשַׁלְּמִין קֶרֶן וָחוֹמֶשׁ. וְאֵינָן חוֹלְקִין עַל הַגּוֹרָן. וּמוֹכְרִים אֶת הַתְּרוּמָה וְהַדְּמִים שֶׁלָּהֶם. וְאֵינָן חוֹלְקִין בְּקָדְשֵׁי מִקְדָּשׁ. וְאֵין נוֹתְנִין לָהֶם קָדָשִׁים. וְאֵין מוֹצִיאִין אֶת שֶׁלָּהֶן מִידֵיהֶן. וּפְטוּרִין מִן הַזְּרוֹעַ וּמִן הַלְּחָיַיִם וּמִן הַקֵּיבָה. וּבְכוֹרָן יְהֵא רוֹעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב. וְנוֹתְנִין עֲלֵיהֶן חוּמְרֵי יִשְׂרָאֵל וְחוּמְרֵי כֹהֲנִים.

**הלכה:** הִגְדִּילוּ הַתַּעֲרוֹבוֹת כול׳. לְשֶׁעָבַר. הָא לְכַתְּחִילָּה לֹא. כֵּינִי מַתְנִיתָא. מוּתָּר לְשַׁחְרֵר כַּתְּחִילָּה. אַף רִבִּי יוֹסֵי הַגָּלִילִי אָמַר. אָסוּר לְשַׁחְרֵר. מוֹדֶה הוּא הָכָא שֶׁהוּא מוּתָּר. מִפְּנֵי תִיקּוּן הַוולָד. מַהוּ רְאוּיוֹת. לֹא פְסוּלוֹת.

מְנַיִין לְכֹהֵן שֶׁהוּא מַקְרִיב קָרְבְּנוֹתָיו בְּכָל מִשְׁמָר שֶׁיִּרְצֶה. תַּלְמוּד לוֹמַר וּבָא בְּכָל אַוַּת נַפְשׁוֹ וְשֹׂרֵת. הָיָה זָקֵן אוֹ חוֹלֶה נוֹתְנוֹ לְכָל מִשְׁמָר שֶׁיִּרְצֶה וְעוֹרָן וּבְשָׂרָן שֶׁלּוֹ. הָיָה טָמֵא וּבַעַל מוּם נוֹתְנִין לְאַנְשֵׁי הַמִּשְׁמָר וְעוֹרָן וּבְשָׂרָן שֶׁלָּהֶן. אִילֵּין בְּנֵי הַתַּעֲרוֹבוֹת מַה אַתְּ עָבֵד לְהוֹן. כְּזָקֵן וּכְחוֹלֶה אוֹ כְטָמֵא וּבַעַל מוּם. מִסְתַּבְּרָא מֵיעַבְּדִינוֹן כְּטָמֵא וּבַעַל מוּם. וּמַתְנִיתָא עַבְדָא לוֹן כְּזָקֵן וּכְחוֹלֶה. דְּתַנִּינָן. אֵין מוֹצִיאִין אֶת שֶׁלּוֹ מִיָּדוֹ.

**ז משנה:** מִי שֶׁלֹּא שָׁהָתָה אַחַר בַּעֲלָהּ שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וְנִשֵּׂאת וְיָלְדָה וְאֵין יָדוּעַ אִם בֶּן תִּשְׁעָה לָרִאשׁוֹן. אִם בֶּן שִׁבְעָה לָאַחֲרוֹן. הָיוּ לָהּ בָּנִים מִן הָרִאשׁוֹן בָּנִים מִן הַשֵּׁינִי חוֹלְצִין וְלֹא מְיַיבְּמִין. וְכֵן הוּא לָהֶם חוֹלֵץ וְלֹא מְיַיבֵּם. הָיוּ לוֹ אַחִין מִן הָרִאשׁוֹן וַאֲחִין מִן הַשֵּׁינִי. שֶׁלֹּא מֵאוֹתָהּ הָאֵם הוּא חוֹלֵץ וּמְיַיבֵּם. וְהֵן חוֹלְצִין וּמְיַיבְּמִין. הָיָה אֶחָד יִשְׂרְאֵל וְאֶחָד כֹּהֵן נוֹשֵׂא אִשָּׁה רְאוּיָה לַכֹּהֵן וְאֵינוֹ מְטַמֵּא לַמִּתִּים. וְאִם נִטְמָא אֵינוֹ סוֹפֵג אֶת הָאַרְבָּעִים. וְאֵינוֹ אוֹכֵל בַּתְּרוּמָה וְאִם אָכַל אֵינוֹ מְשַׁלֵּם קֶרֶן וָחוֹמֶשׁ. וְאֵינוֹ חוֹלֵק עַל הַגּוֹרָן. וּמוֹכֵר אֶת הַתְּרוּמָה וְהַדְּמִים שֶׁלּוֹ. וְאֵינוֹ חוֹלֵק בְּקָדְשֵׁי מִקְדָּשׁ. וְאֵין נוֹתְנִין לוֹ אֶת הַקָּדָשִׁים. וְאֵין מוֹצִיאִין אֶת שֶׁלּוֹ מִיָּדוֹ. וּפְטוּר מִן הַזְּרוֹעַ וּמִן הַלְּחָיַיִם וּמִן הַקֵּיבָה. וּבְכוֹרוֹ יְהֵא רוֹעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב. וְנוֹתְנִין עָלָיו חוּמְרֵי יִשְׂרָאֵל וְחוּמְרֵי כֹהֲנִים. הָיוּ שְׁנֵיהֶן כֹּהֲנִים הוּא אוֹנֵן עֲלֵיהֶן וְהֵם אוֹנְנִין עָלָיו. הוּא אֵינוֹ מִיטַּמֵּא לָהֶן וְהֵן אֵינָן מִיטַּמְּאִין לוֹ. הוּא לֹא יוֹרֵשׁ אוֹתָן אֲבָל הֵן יוֹרְשִׁין אוֹתוֹ. וּפְטוּר עַל מַכָּתוֹ וְעַל קִלְלָתוֹ שֶׁל זֶה וְשֶׁל זֶה וְעוֹלֶה בְמִשְׁמָרוֹ שֶׁל זֶה וְשֶׁל זֶה וְאֵינוֹ חוֹלֵק. אִם הָיוּ שְׁנֵיהֶן בְּמִשְׁמָר אֶחָד נוֹטֵל חֵלֶק אֶחָד.

**הלכה:** מִי שֶׁלֹּא שָׁהָת אַחַר בַּעֲלָהּ כול׳. הָיוּ שְׁנֵיהֶם כֹּהֲנִים הוּא אוֹנֵן עֲלֵיהֶם כול׳. מַה נָן קַיְימִין. אִם לְאַחַר מִיתָה לֵית יָכִיל. דְּתַנִּינָן. הוּא אוֹנֵן עֲלֵיהֶן וְהֵן אוֹנְנִין עָלָיו. נִיחָא לַשֵּׁינִי אֵינוֹ מִטַּמֵּא. שֶׁאֲנִי אוֹמֵר. בְּנוֹ שֶׁלָּרִאשׁוֹן הוּא. לָרִאשׁוֹן לָמָּה אֵינוֹ מִטַּמֵּא. אֶלָּא בְּשֶׁגֵּירֵשׁ. מַה נַפְשֵׁךְ. בְּנוֹ הוּא יִטַּמֵּא לוֹ. אִם אֵינוֹ בְנוֹ חָלָל הוּא. וּמַה בְכָךְ שֶׁיִּטַּמֵּא. אֶלָּא בְּשֶׁאֲנַס. לֹא כֵן אָמַר רַבָּא בְּשֵׁם אַבָּא בַּר יִרְמְיָה. אֲנוּסָה אֵינָהּ צְרִיכָה לְהַמְתִּין שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. וְסַבְרִנָן מֵימַר כְּרַבָּנִן וְהָכָא כְּרִבִּי יוֹסֵי אֲנָן קַיְימִין.

תַּנֵּי רִבִּי חִייָה. אוֹנְנִין וּמִיטַּמְּאִין עַל הַסָּפֵק. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. הוּא אוֹנֵן עֲלֵיהֶן וְהֵן אוֹנְנִין עָלָיו. רִבִּי אַשְׁיָאן בַּר יָקִים חֲוָה לֵיהּ עוֹבְדָא. שָׁאַל לְרִבִּי יָסָא אֲמַר לֵיהּ. לֵית צְרִיךְ. אָמַר לֵיהּ. וְהָתַנִּינָן. אָמַר רִבִּי חִייָה. אוֹנְנִין וּמִיטַּמְּאִין עַל הַסָּפֵק. סֵימָנִין הָיוּ נִיכָּרִין. לֹא כֵן אָמְרִין חֲבֵרַייָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. סֵימָנִין בֶּן שְׁמוֹנֶה אֵין עוֹשִׂין מַעֲשֶׂה. סֵימָן הָיָה לוֹ שֶׁבָּעַל וּפֵירַשׁ.

בֶּן שְׁמוֹנֶה חֲרֵי הוּא כְּאֶבֶן וְאֵין מְטַלְטְלִין אוֹתוֹ בַּשַּׁבָּת. אֲבָל אִמּוֹ שׁוֹחָה עָלָיו וּמֵינִיקָתוֹ. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי. אֵילֵּין תִּינוֹקוֹת סְפֵיקוֹת מַהוּ לְחַלֵּל עֲלֵיהֶן אֶת הַשַּׁבָּת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי בּוּן. וְיֵאוּת. מַה נַפְשֵׁךְ. בֶּן תִּשְׁעָה הוּא יְמוּל. בֶּן שְׁמוֹנֶה נַעֲשֶׂה כְמְחַתֵּךְ בָּשָׂר שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ. רַבָּנִן דְּקֵיסָרִין אָמְרֵי. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר דֹּסַיי שָׁאַל. מִי אָמַר שֶׁמּוּתָּר לַחְתּוֹךְ בָּשָׂר שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ.

תַּנֵּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר. כָּל הַמִּתְקַיֵּים בָּאָדָם שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵינוֹ נֶפֶל. וּפְדוּיָיו מִבֶּן חוֹדֶשׁ תִּפְדֶּה. וּבְהֵמָה שְׁמוֹנָה יָמִים אֵין זֶה נֶפֶל. וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהָלְאָה יֵרָצֶה לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיי. תַּמָּן אָמְרֵי בְשֵׁם שְׁמוּאֵל. הֲלָכָה כְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. אָמַר רִבִּי בָּא. מַה פְלִיגִין. בְּשֶׁלֹּא נוֹלַד לְחֳדָשָׁיו. אֲבָל אִם נוֹלַד לְחֳדָשָׁיו אַף רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מוֹדֶה.

הִכָּה אֶת זֶה וְחָזַר וְהִיכָּה אֶת זֶה. קִילֵּל אֶת זֶה וְחָזַר וְקִילֵּל אֶת זֶה פָּטוּר. רִבִּי חֲנַנְיָא בָּעֵי. לֵית הָדָא פְלִיגָי עַל רִבִּי יוֹחָנָן. דְּאִיתְפַּלְגוֹן בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁלַּגָּלִיּוֹת. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מְקַבְּלִין הַתְרָיָיה עַל הַסָּפֵק. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. אֵין מְקַבְּלִין הַתְרָיָיה עַל הַסָּפֵק. אָמַר רִבִּי חֲנִינָא אָמַר רִבִּי. לֵית הִיא פְלִיגָא. תַּמָּן אֶיפְשַׁר לָךְ לַעֲמוֹד עָלָיו. בְּרַם הָכָא אִי אֶיפְשַׁר לָךְ לַעֲמוֹד עָלָיו.

הִיכָּה שְׁנֵיהֶן כְּאַחַת קִילֵּל שְׁנֵיהֶן כְּאַחַת חַיָיב. רִבִּי יוּדָה פּוֹטֵר. רִבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי. מִחְלָפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָה. דִּתְנָן תַּמָּן. אָכַל מִזֶּה כְּזַיִת וּמִזֶּה כְּזַיִת סוֹפֵג שְׁמוֹנִים. רִבִּי יוּדָה אָמַר. אֵינוֹ סוֹפֵג אֶלָּא אַרְבָּעִים. אָמַר רִבִּי קְרוּסְפְּי. אֵינָהּ מוּחְלֶפֶת. תַּמָּן עִיקָּר לָאוִין סָפֵק הָיָה. בְּרַם הָכָא וַודַּאי הָיָה וְנִסְתַּפֵּק לוֹ. רִבִּי יוּדָה בָּעֵי. מֵעַתָּה נִבְילָה שֶׁבִּיטְּלָהּ בִּשְׁחִיטָה. מֵאַחַר שֶׁוַּודַּאי הָיָה וְנִסְתַּפֵּק לוֹ אָכַל מִמֶּנָּה יְהֵא פָּטוּר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מוֹדֶה רִבִּי יוּדָה בִּשְׁאָר כָּל הַסְּפֵיקוֹת שֶׁהוּא פָּטוּר. בְּרַם הָכָא קְרֵייֵ דָּרַשׁ רִבִּי יוּדָה. אָבִיו וַודַּאי וְלֹא הַסָּפֵק. אִמּוֹ וַודַּאי וְלֹא הַסָּפֵק.

וְעוֹלֶה בְמִשְׁמָרוֹ שֶׁלָּזֶה וְשֶׁלָּזֶה. לֹא יַעֲלֶה. רִבִּי אָחָא רִבִּי חִינְנָא בְשֵׁם רִבִּי יָסָא. מִפְּנֵי פְּגַם הַמִּשְׁפָּחָה.

תַּנֵּי. וְהֵן שֶׁיִּהוּ שְׁנֵיהֶן בֵּית אַב אֶחָד.

## פרק יב

**א** **משנה:** מִצְוַת חֲלִיצָה בִּשְׁלֹשָׁה דַיָּנִים וַאֲפִילוּ שְׁלִשְׁתָּן הֶדְיוֹטוֹת. חֲלָצָהּ בְּמַנְעָל חֲלִיצָתָהּ כְּשֵׁרָה בְּאִמְפִּילְיָא חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה. בְּסַנְדָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ עָקֵב כָּשֵׁר וְשֶׁאֵין לוֹ עָקֵב פָּסוּל. מִן הָאַרְכּוּבָּה וּלְמַטָּה חֲלִיצָתָהּ כְּשֵׁרָה מִן הָאַרְכּוּבָּה וּלְמַעְלָה חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה.

**הלכה:** מִצְוַת חֲלִיצָה בִּשְׁלֹשָׁה דַיָּנִים כול׳. כְּתִיב זְקֵינִים וְאַתְּ אָמַר הֶדְיוֹטוֹת. מִצְוָה בִּזְקֵינִים. מְנַיִין אֲפִילוּ הֶדְיוֹטוֹת. תַּלְמוּד לוֹמַר חֲלוּץ הַנָּעַל מִכָּל מָקוֹם.

אִית תַּנֵּי תַנֵּי. חֲלִיצָה בְּגֵרִים כְּשֵׁרָה. וְאִית תַּנֵּי תַנֵּי. חֲלִיצָה בְּגֵרִים פְּסוּלָה. מָאן דְּאָמַר. חֲלִיצָה בְּגֵרִים כְּשֵׁרָה. כְּמָאן דְּאָמַר. בִּיהוֹשָׁעַאל לָרַבּוֹת אֶת הַגֵּרִים. מָאן דְּאָמַר. חֲלִיצָה בְּגֵרִים פְּסוּלָה. כְּמָאן דְּאָמַר. בִּיהוֹשָׁעַאל פְּרָט לַגֵּרִים.

הָכָא אַתְּ אוֹמֵר. פְּרָט לַגֵּרִים. וְהָכָא אַתְּ אָמַר. לְרַבּוֹת אֶת הַגֵּרִים. תַּמָּן הָאֶזְרָח פְּרָט לַגֵּירִים. בִּיהוֹשָׁעַאל פְּרָט לַגֵּרִים. מִיעוּט אַחַר מִיעוּט לְרַבּוֹת אֶת הַגֵּרִים. בְּרַם הָכָא בִּיהוֹשָׁעַאל לֹא גֵרִים.

אִית תַּנֵּי תַנֵּי. חֲלִיצָה בִּשְׁנַיִם פְּסוּלָה. וְאִית תַּנֵּי תַנֵּי. חֲלִיצָה בִּשְׁנַיִם כְּשֵׁרָה. מָאן דְּאָמַר. חֲלִיצָה בִּשְׁנַיִם פְּסוּלָה. כְּמָאן דָּמַר. חֲלִיצָה בִּשְׁנַיִם כְּשֵׁרָה. אֲפִילוּ כְּמָאן דָּמַר. חֲלִיצָה בְּגֵרִים כְּשֵׁירָה מוֹדֵיי בִּשְׁנַיִם שֶׁהִיא פְסוּלָה. שֶׁהֲרֵי דִינֵי מָמוֹנוֹת כְּשֵׁירָה בְּגֵירִים וּפְסוּלִין בִּשְׁנַיִם.

אִית תַּנֵּי תַנֵּי. חֲלִיצָה בַּלַּיְלָה כְּשֵׁירָה. אִית תַּנֵּי תַנֵּי. חֲלִיצָה בַּלַּיְלָה פְּסוּלָה. מָאן דְּאָמַר. חֲלִיצָה בַּלַּיְלָה כְּשֵׁירָה. כְּמָאן דָּמַר. חֲלִיצָה בְּגֵרִים כְּשֵׁירָה. מָאן דְּאָמַר. חֲלִיצָה בַּלַּיְלָה פְּסוּלָה. כְּמָאן דָּמַר. חֲלִיצָה בְּגֵרִים פְּסוּלָה. אֲפִילוּ כְּמָאן דְּאָמַר. חֲלִיצָה בְּגֵרִים כְּשֵׁירָה. מוֹדֶה בַּלַּיְלָה שֶׁהִיא פְסוּלָה. שֶׁהֲרֵי דִינֵי מָמוֹנוֹת כְּשֵׁירִין בְּגֵרִים וּפְסוּלִין בַּלַּיְלָה.

אִית תַּנֵּי תַנֵּי. וְהֵן שֶׁיִּהוּ הַדַּיָּנִים יוֹדְעִין לַקְרוֹת. אִית תַּנֵּי תַנֵּי. אֲפִילוּ אֵין הַדַּיָּנִין יוֹדְעִין לַקְרוֹת. מָאן דְּאָמַר. וְהֵן שֶׁיִּהוּ הַדַּיָּנִים יוֹדְעִין לַקְרוֹת. מִשֶּׁסָּמְכוּהוּ לַמִּקְרָא. וְעָנְתָה וְאָמְרָה. אֵין עוֹנָה אֶלָּא מִפִּי אֶחָד. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וּבִלְבַד מִפִּי הַדַּיָּן. וְלָא עָבְדִין כֵּן.

חֲלָצָהּ בְּמַנְעָל חֲלִיצָתָהּ כְּשֵׁירָה. לְמִי נִצְרְכָה. לְרִבִּי מֵאִיר אָמַר. אֵין חוֹלְצִין בְּמַנְעָל. תַּנֵּי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַעֲשֶׂה שֶׁהָלַכְתִּי לִנְצִיבִין וְרָאִיתִי שָׁם זָקֵן אֶחָד וְנִמְתִּי לוֹ. בָּקֵי לָךְ רִבִּי יְהוּדָה בֶּן בָּתִירָה מִיָּמֶיךָ. וְנוֹמֶה לִי. רִבִּי. שׁוּלְחָנִי הָיִיתִי בְּעֵירִי וְעַל שׁוּלְחָנִי הָיָה תָּדִיר. וְנִמְתִּי לוֹ. [רָאִיתוֹ] חוֹלֵץ בְּיָמֶיךָ. בְּמָה הָיָה חוֹלֵץ. בְּמַנְעָל אוֹ בְסַנְדָּל. אָמַר [לִי]. רִבִּי. וְכִי יֵשׁ סַנְדָּל בִּמְקוֹמֵינוּ. וְאָמַרְתִּי. מָה רָאָה רִבִּי מֵאִיר לוֹמַר. אֵין חוֹלְצִין בְּמַנְעָל.

רִבִּי בָּא רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַב. אִם יָבוֹא אֵלְיָהוּ וְיֹאמַר שֶׁחוֹלְצִין בְּמַנְעָל שׁוֹמְעִין לוֹ. שֶׁאֵין חוֹלְצִין בְּסַנְדָּל אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. שֶׁהֲרֵי הָרַבִּים נֶהֱגוּ לַחֲלוֹץ בְּסַנְדָּל. וְהַמְנַהֵג מְבַטֵּל אֶת הַהֲלָכָה. רִבִּי זְעִירָה רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב. אִם יָבוֹא אֵלְיָהוּ וְיֹאמַר שֶׁאֵין חוֹלְצִין בְּמַנְעָל שׁוֹמְעִין לוֹ. שֶׁאֵין חוֹלְצִין בְּסַנְדָּל אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. שֶׁהֲרֵי הָרַבִּים נֶהֱגוּ לְהֵיוֹת חוֹלְצִין בְּסַנְדָּל. וְהַמְנַהֵג מְבַטֵּל אֶת הַהֲלָכָה.

רִבִּי זְעִירָא מְחַוֵי לְרִבִּי בָּא רִבִּי יִצְחָק כֻּפָּף. אָמַר לֵיהּ. וְעָבְדִין כֵּן. אָמַר לֵיהּ. הָא רַבָּן כְּפָף.

רִבִּי זְעִירָא מְחַוֵי לְרִבִּי בָּא בַּר יִצְחָק. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה. קוֹשְׁרוֹ כְּדֵי שֶׁיְּהֵא יָכוֹל לְהַלֵּךְ בּוֹ מֵאֵילָיו. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי הִילֵּל. עוֹנְבוֹ כְּדֵי שֶׁיָּכוֹל לְהַתִּירוֹ בְּאַחַת מִיָּדָיו. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה. מַתָּרָתָן בִּימִין וְתוֹפְסָתָן בִּשְׂמֹאל וְשׂוֹמֶטֶת עֵקֶב בִּימִין וְגוֹרָרָתָן בִּימִין. כְּדֵי שֶׁתְּהֵא חֲלִיצָה וְהַתָּרָה בִּימִין.

רַב אָמַר. עִיקַּר חֲלִיצָה הַתָּרַת הָרְצוּעָה. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה רִבִּי זְרִיקָן מָטֵי בָהּ בְּשֵׁם רַב. דִּבְרֵי חֲכָמִים. חֲלָצָהּ וְלֹא רָקְקָה. רָקְקָה וְלֹא חָלָצָה. לֹא עָשָׂה כְּלוּם עַד שֶׁתַּחֲלוֹץ וְתָרוֹק. אַף עַל גַּב דְּרַב אָמַר. עַד שֶׁתַּחֲלוֹץ וְתָרוֹק. מוֹדֶה רַב. עִיקַּר חֲלִיצָה הַתָּרַת הָרְצוּעוֹת.

רַב אָמַר. עִיקַּר חֻזָּקָה הַכְנָסַת פֵּירוֹת. לֹא כֵּן אָמַר רַב. וְהֵן שֶׁרָאוּ אוֹתוֹ מְנַכֵּשׁ וּמְעַדֵּר. אַף עַל גַּב דְּאָמַר רַב. וְהֵן שֶׁרָאוּ אוֹתוֹ מְנַכֵּשׁ וּמְעַדֵּר. מוֹדֶה רַב. עִיקַּר חֻזָּקָה הַכְנָסַת פֵּירוֹת.

אָמַר רִבִּי יַנַּאי. חָלַץ הוּא וְהֶחֱזִירָה הִיא. חָלְצָה הִיא וְהִתִּירָהּ הוּא. חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה. אִם רָצָה לְהַחֲזִיר לֹא יַחֲזִיר. לָמָּה. מִשּׁוּם שֶׁאֵין שְׁתִּיהֶן בָּהּ אוֹ מִשּׁוּם שֶׁאֵינָן עַל הַסֵּדֶר. מַה נָפַק מִן בֵּינֵיהוֹן. חָזְרָה וְהִתִּירָהּ. תֵּאמַר מִשּׁוּם שֶׁאֵין שְׁתִּיהֶן בָּהּ. הֲרֵי לֵית טַעֲמָא דְּלֹא מִשּׁוּם שֶׁאֵינָן עַל הַסֵּדֶר.

אָמַר רִבִּי לָעְזָר. יֵשׁ מֵהֶן שֶׁאָמְרוּ. חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה וְאִם רָצָה לְהַחֲזִיר יַחֲזִיר. וְיֵשׁ מֵהֶן שֶׁאָמְרוּ. חֲלִיצָתָהּ כְּשֵׁירָה וְאִם רָצָה לְהַחֲזִיר לֹא יַחֲזִיר. בְּאִמְּפִילְיָא וְהַחוֹלְצָה לְקָטָן חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה. וְאִם רָצָה לְהַחֲזִיר לֹא יַחֲזִיר. חָלְצָה בְּאִמְּפִילְיָא. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. חֲלִיצָתָהּ כְּשֵׁירָה. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה. מָאן דְּאָמַר. חֲלִיצָתָהּ כְּשֵׁירָה. בְּאִמְּפִילְיָא שֶׁלַּעְוֹור. מָאן דְּאָמַר. חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה. בְּאִמְּפִילְיָא שֶׁלַּבֶּגֶד. בְּמַנָּעָל בְּאִמְּפִילְיָא. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. חֲלִיצָתָהּ כְּשֵׁירָה. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה. מָאן דְּאָמַר. חֲלִיצָתָהּ כְּשֵׁירָה. כְּשֶׁהָיְתָה בְּאִמְּפִילְיָא שֶׁלַּבֶּגֶד וּמַנָּעָל שֶׁלָּעוֹר. מָאן דְּאָמַר. חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה. כְּשֶׁהָיְתָה אִנְפִּילְיָא שֶׁלָּעוֹר וּמַנָּעָל שֶׁלָּעוֹר. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. יוֹצְאִין בְּאִמְּפִילְיָא בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים. וְאִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. אֵין יוֹצְאִין בְּאִמְּפִילְיָא. אָמַר רַב חִסְדָּא. מָאן דְּאָמַר. יוֹצְאִין. בְּאִמְּפִילְיָא שֶׁלַּבֶּגֶד. וּמָאן דְּאָמַר. אֵין יוֹצְאִין. בְּאִמְּפִילְיָא שֶׁלָּעוֹר.

בְּסַנְדָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ עָקֵב כָּשֵׁר. תַּמָּן אָמְרִין. כְּגוֹן אִילִין קנסורס. וְרַבָּנִן דְּהָכָא אָמְרֵי. כְּגוֹן אִילִין דִּידָן. אָמַר רַב. אִילוּלֵא דְּחָמֵיי רִבִּי חִיָּיה רוֹבָא חֲבִיבִי חָלַץ בְּהָדֵין שׁוּרְצִיפָא דְּשַׁנְצוֹי לָא הֲוָה לִבָּן רָב עֲלֵיהֶן לְמֵיעֲבַד כֵּן. אָחוֹי דְּאִימֵּיהּ דְּרַב כַּהֲנָא חָלַץ בַּלַּיְלָה בְּיָחִיד בְּלֵילֵי שַׁבָּת בְּסַנְדָּל שֶׁלַּשַּׁעַם וּמֵיעוֹמֵד. אָמַר רִבִּי זְרִיקָה. וְלֹא רָקְקָה. שָׁמַע רַב וְאָמַר. מָאן יַעֲבֵד דָּא אֶלָּא אָחוֹי דְּאִימֵּיהּ דְּרַב כַּהֲנָא.

כֵּינִי מַתְנִיתָא. בְּקוֹשֶׁר מִן הָאַרְכּוּבָּה וּלְמַטָּן כְּשֵׁירָה. מִן הָאַרְכּוּבָּה וּלְמַעֲלָן פְּסוּלָה. כְּתִיב וְרָחַצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם. וְתַנֵּי עֲלָהּ. בְּיָד עַד הַפֶּרֶק וּבְרֶגֶל עַד הַסּוֹבֶךְ. וְהָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין. שַׁנְיָיא הִיא דִּכְתִיב מֵעַל רַגְלוֹ. מֵעַתָּה אֲפִילּוּ מִן הָאַרְכּוּבָּה וּלְמַעֲלָן תְּהֵא כְּשֵׁירָה. שַׁנְיָיא הִיא דִּכְתִיב מֵעַל רַגְלוֹ. מֵעַל רַגְלוֹ וְלֹא מִמַּעַל דִּמְעַל רַגְלוֹ. הָתִיב כַּהֲנָא. וְהָא כְתִיב וּבְשִׂלְיָיתָהּ הַיּוֹצֵאת מִבֵּין רַגְלֶיהָ. וְכִי מִבֵּין רַגְלֶיהָ הִיא יוֹצֵאת. אֶלָּא נִרְאֵית כְּמִבֵּין רַגְלֶיהָ. כְּהַהִיא דְּתַנְיָנִין תַּמָּן. כִּיּוֹר הוּא בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ וּמְשׁוּךְ כְּלַפֵּי דָרוֹם. וְכִי מִבֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ הָיְתָה נָתוּן. אֶלָּא נִרְאֵה כְּבֵין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ.

**ב משנה:** חָלְצָה בְּסַנְדָּל שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ בְּסַנְדָּל שֶׁלְּעַץ אוֹ בְּשֶׁלַּשְּׁמֹאל בַּיָּמִין חֲלִיצָתָהּ כְּשֵׁרָה. חָלְצָה בְּגָדוֹל שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַלֵּךְ בּוֹ אוֹ בְּקָטָן שֶׁהוּא חוֹפֶה רוֹב רַגְלוֹ חֲלִיצָתָהּ כְּשֵׁרָה. חָלְצָה בַּלַּיְלָה חֲלִיצָתָהּ כְּשֵׁרָה. רִבִּי לִיעֶזֶר פּוֹסֵל. בַּשְּׁמֹאל חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה וְרִבִּי לִיעֶזֶר מַכְשִׁיר.

**הלכה:** חָלְצָה בְּסַנְדָּל שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ כול׳. שׁוֹפָר שֶׁלְּעֲבוֹדָה זָרָה וְשֶׁלְּעִיר הַנִּדַּחַת. רִבִּי לָעְזָר אוֹמֵר. כָּשֵׁר. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. כָּשֵׁר. תַּנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. פָּסוּל. הַכֹּל מוֹדִין בְּלוּלָב שֶׁהוּא פָסוּל. מַה בֵּין שׁוֹפָר מַה בֵּין לוּלָב. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. בְּלוּלָב כְּתִיב וּלְקַחְתֶּם לָכֶם מִשֶּׁלָּכֶם. לֹא מִשֶּׁלְּאִיסּוּרֵי הֲנָיָיה. בְּרַם הָכָא יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם מִכָּל מָקוֹם. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. תַּמָּן בְּגוּפוֹ הָיָה יוֹצֵא. בְּרַם הָכָא בְּקוֹלוֹ הוּא יוֹצֵא. וְיֵשׁ קוֹל אָסוּר בַּהֲנָאָה. הַכֹּל מוֹדִין בְּסַנְדָּל שֶׁלְּעִיר הַנִּדַּחַת שֶׁהוּא כָשֵׁר. דִּכְתִיב חֲלוּץ הַנָּעַל. מִכָּל מָקוֹם. אָמַר רִבִּי מָנָא. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר תַּמָּן יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם. מִכָּל מָקוֹם. כֵּן אַתְּ אוֹמֵר הָכָא חֲלוּץ הַנָּעַל. מִכָּל מָקוֹם.

סַנְדָּל שֶׁלְּעֵץ. חֲבֵרַיָּא בְּשֵׁם רַב. וְהֵן שֶׁיְּהוּ חוֹבְטִין שֶׁלְּעֵץ. רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב. וְהֵן [שֶׁיְּהוּ] מַצְמִידִין שֶׁלְּעֵץ. תַּמָּן אָמְרִין בְּשֵׁם רַב. וְהֵן שֶׁיְּהוּ תַּרְסִיּוֹתָיו שֶׁלְּעֵץ. רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֲפִילּוּ כּוּלּוֹ שֶׁלְּעֵץ כָּשֵׁר. מַתְנִיתִין מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹחָנָן. סַנְדָּל שֶׁל קַשׁ טָמֵא מִדְּרָס וְהַאֲשָׁה חוֹלֶצֶת בּוֹ. דִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה. אֲבָל חֲכָמִים לֹא הוֹדוּ לְמִדְרָס.

סַנְדָּל שֶׁנִּפְסְקוּ אָזְנָיו נִפְסְקוּ חוֹבְטָיו נִפְסְקוּ תַּרְסִיּוֹתָיו אוֹ שֶׁפֵּירְשָׁה אַחַת מִכַּפָּיו טָהוֹר. נִפְסְקָה אַחַת מֵאָזְנָיו אַחַת מֵחוֹבְטָיו אַחַת מִתַּרְסִיּוֹתָיו אוֹ שֶׁפֵּירְשָׁה רוֹב כַּפָּיו טָמֵא. רִבִּי יוּדָה אָמַר. הַפְּנִימִית טְמֵיאָה וְהַחִיצוֹנָה טְהוֹרָה. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי טֻבְלַיי חְנִין בַּר בָּא בְּשֵׁם רַב. הֲלָכָה כְּרִבִּי יוּדָה לְעִנְיַן שַׁבָּת. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק הֲוָה לֵיהּ עוֹבְדָא. שָׁלַח שָׁאַל לְרִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא לְגַבֵּי רִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא. אָמַר לֵיהּ. כְּשֵׁם שֶׁהֵן חוֹלְקִין בְּטוּמְאָה כָּךְ הֵן חוֹלְקִין בְּשַׁבָּת. וְהוֹרֵי לֵיהּ כְּרַבָּנִן. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בָּעֵי וּשְׁמַע מֵימַר. (אֵין) הֲלָכָה כְּרִבִּי יוּדָה. וְהוּא מוֹרֵי לֵיהּ כְּרַבָּנִן. רִבִּי אָחָא בַּר יִצְחָק הֲוָה לֵיהּ עוֹבְדָא. שָׁלַח שָׁאַל לְרִבִּי זְעִירָה לְרִבִּי אִימִּי. אָמַר לֵיהּ. אִם כְּדִבְרֵי מִי שֶׁהוּא מְטַמֵּא מוּתָּר לָצֵאת בּוֹ. וְאִם כְּדִבְרֵי מִי שֶׁהוּא מְטַהֵר אָסוּר לָצֵאת בּוֹ. וְלָא אַפֵּק גַּבָּהּ כְּלוּם.

תַּנֵּי. אֲבָל מְטַיֵּיל הוּא בּוֹ עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְפֶתַח חֲצֵירוֹ. רִבִּי אָחָא וְרִבִּי זְעִירָא הֲווֹן מְטַיְילִין בְּאִיסְרָטֶן. אַפִּיק סַנְדָּלָא דְּרִבִּי אָחָא. מִן דְּמָטוּן פִּילֵי אָמַר לֵיהּ רִבִּי זְעִירָא. הַהֵן פֻּתָּח חֲצֵירָךְ. רִבִּי אָחָא כָּרַךְ סִבְנָה. רִבִּי אַבָּהוּ כָּרַךְ אִגּוּד מלבניקי. סָבַר רִבִּי אַבָּהוּ. אִגּוּד מלבניקי מִן הַמּוּכָן הוּא. רִבִּי יוֹנָה טָלְקָא לַחֲנוּתָהּ דַּחֲלִיטְרָה. וְיקַר אַף צִיבְחָד הֲוָה. סָדְרָה יָקָר שֶׁלְּרִבִּי לָעְזָר מְסַלֵּק לָהּ. רִבִּי יִרְמְיָה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. מַהוּ לְהַחֲלִיף. אֲמַר לֵיהּ שָׁרֵי. אֲפִילּוּ כָּךְ אֲמַר לֵיהּ. פּוּק חֲמֵי חַד סָב וּסְמֹךְ עָלוֹי. נְפַק וְאַשְׁכַּח רִבִּי בָּא בַּר מָמָל וּשְׁאַל לֵיהּ וְשָׁרָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה שֶׁהִיא מִן מַלְבּוּשׁ. דְּתַנְיָנִן אוֹ בְּשֶׁלַּשְּׁמֹאל בַּיָּמִין חֲלִיצָתָהּ כְּשֵׁירָה. הָדָא דְּתֵימַר לְרוֹחַב. אֲבָל לָאוֹרֶךְ צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא חוֹפֶה אֶת רוֹב הָרֶגֶל.

וּמַה טַעֲמָא דְּרִבִּי לִיעֶזֶר. לְעֵינֵי הַזְּקֵנִים. מַה מְקַיְּימִין רַבָּנִן לְעֵינֵי הַזְּקֵנִים. פָּרַט לְבֵית דִּין הַסּוֹמֶא. רִבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי. מִחְלָפָא שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי לִיעֶזֶר. תַּמָּן הוּא

אָמַר. הַיְמָנִית מְעַכֶּבֶת. וְהָכָא הוּא אָמַר. אֵין הַיְמָנִית מְעַכֶּבֶת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי. תַּמָּן דִּכְתִיב יְמָנִית הַיְמָנִית מְעַכֶּבֶת. בְּרַם הָכָא דְּלֵית כְּתִיב יְמָנִית אֵין הַיְמָנִית מְעַכֶּבֶת. תַּנֵּי רַבִּי יוֹסֵי צַיְדָנְיָיה קוֹמֵי רַבִּי יִרְמְיָה. אָזְנוֹ אָזְנוֹ. מַה אָזְנוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן הַיְמָנִית אַף כָּאן הַיְמָנִית. וְאָמַר רַגְלוֹ רַגְלוֹ. מָאן דְּאִית לֵיהּ אָזְנוֹ אָזְנוֹ. לֵית לֵיהּ רַגְלוֹ רַגְלוֹ. וְהָא תַּנֵּי בְשֵׁם רַבִּי לְעֶזֶר רַגְלוֹ רַגְלוֹ. חֲוִי תַּרְתֵּי מַתְנֶיְין אִינּוּן עַל דִּבְרֵי רַבִּי לְעֶזֶר. מָאן דְּאִית לֵיהּ אָזְנוֹ אָזְנוֹ. אִית לֵיהּ רַגְלוֹ רַגְלוֹ. מָאן דְּלֵית לֵיהּ אָזְנוֹ אָזְנוֹ. לֵית לֵיהּ רַגְלוֹ. וְהָדָא מַתְנִיתִין לֵית לֵיהּ אָזְנוֹ אָזְנוֹ וְלֹא רַגְלוֹ רַגְלוֹ.

**ג משנה:** חֻלְצָה וְרֻקָּקָה אֲבָל לֹא קְרָאתָה חֲלִיצָתָהּ כְּשֵׁירָה. קְרָאתָה וְרֻקָּקָה אֲבָל לֹא חֻלְצָה חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה. חֻלְצָה וּקְרָאתָה אֲבָל לֹא רֻקָּקָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר חֲלִיצָתָהּ כְּשֵׁרָה. אָמַר רַבִּי לְעֶזֶר כָּכָה יֵעָשֶׂה כָּל דָּבָר שֶׁהוּא מַעֲכֵּב. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָה מִשָּׁם רְאָיָה. כָּכָה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ כָּל דָּבָר שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה הָאִישׁ.

**הלכה:** חֻלְצָה וְרֻקָּקָה כול׳. שְׁמוּאֵל אָמַר. חֻלְצָה וְלֹא רֻקָּקָה תָּרוֹק. וְאִתְיָא כְּרִבִּי לְעֶזֶר. רִבִּי הִילָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. חֻלְצָה אֲבָל לֹא קְרָאתָה וְלֹא רֻקָּקָה חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה. עוֹד הִיא דְּרִבִּי לְעֶזֶר. דִּבְרֵי חֲכָמִים רִבִּי בָּא בְשֵׁם רַב יְהוּדָה זְרִיקָן מַטֵּי בָהּ בְּשֵׁם רַב. חֻלְצָה וְלֹא רֻקָּקָה רֻקָּקָה וְלֹא חֻלְצָה לֹא עָשָׂה כְלוּם עַד שֶׁתְּחַלְּוֹץ וְתָרוֹק. רִבִּי בָּא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי אִימִּי. הִקְדִּימָה רְקִיקָה לַחֲלִיצָה. אָמַר לֵיהּ. כְּמִי שֶׁהֵן עַל סֵדֶר. קִידֵּשׁ בְּגוּפוֹ שֶׁלְסוֹפִין. אָמַר לֵיהּ. בְּתַנַּיִין שֶׁבּוֹ קִידֵּשׁ. מַהוּ לִפְתּוֹחַ חָלוֹן מִצְּרִית לַחָצֵר הַשּׁוּתְפִין לְמַעֲלָה מֵאַרְבַּע אַמּוֹת. אָמַר לֵיהּ. כֵּן אֲנָן אָמְרִין. לִסְתּוֹם אֲוִירָהּ בְּעָלְמָא בְּאַפּוֹי. אָמַר רִבִּי נָסָא. כֵּן אָמַר. מָאן דְּבָעֵי מֵיעֲבַד בֵּיתָא כְּמִין שׁוֹבָךְ לֹא שָׁמְעִין לֵיהּ.

**ד משנה:** הַחֵרֵשׁ שֶׁנֶּחֱלַץ וְהַחֵרֶשֶׁת שֶׁחָלְצָה וְהַחוֹלֶצֶת לַקָּטָן חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה. קְטַנָּה שֶׁחָלְצָה תַּחֲלוֹץ מִשֶּׁתַּגְדִּיל וְאִם לֹא חָלְצָה חֲלִיצָתָהּ כְּשֵׁרָה.

**הלכה:** אָמַר רִבִּי לְעֶזֶר כָּכָה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ כול׳. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. שֶׁאֵינָן יְכוֹלִין לוֹמַר וְאָמַר וְאָמְרָה. וְקוֹרְיָיה מְעַכֶּבֶת. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. הָרָאוּי לְקוֹרְיָיה אֵין קוֹרְיָיה מְעַכֶּבֶת וּשְׁאֵינוֹ רָאוּי לְקוֹרְיָיה קוֹרְיָיה מְעַכֶּבֶת.

הַחֵרֵשׁ שֶׁנֶּחֱלַץ כול׳. תַּמָּן תַּנִּינָן הַכֹּל חַיָּבִין בְּרֵאָיָיה חוּץ מֵחֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן. חֲבֵרַיָּיא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. לְמַעַן יִשְׁמְעוּן וּלְמַעַן יִלְמְדוּן. עַד כְּדוֹן בִּמְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ. שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר. רִבִּי הִילָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. לְמַעַן יִלְמְדוּן לְמַעַן יַלְמִידוּן. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. הָדָא אָמְרָה. לֵית כְּלָלִין דְּרִבִּי כְּלָלִין. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. חֵרֵשׁ הַמְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ לֹא יִתְרוֹם. וְסָבְרָנָן מֵימַר. מְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ חֵרֵשׁ. שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר חֵרֵשׁ. וְתַנִּינָן חֵרֵשׁ שֶׁנֶּחֱלַץ וְהַחֵרֶשֶׁת שֶׁחָלְצָה וְהַחוֹלֶצֶת לְקָטָן חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה. וְאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. שֶׁאֵין יְכוֹלִין לוֹמַר וְאָמַר וְאָמְרָה. וְתַנִּינָן. חֵרֵשׁ שֶׁדִּיבְּרוּ בוֹ חֲכָמִים בְּכָל מָקוֹם שֶׁאֵינוֹ לֹא שׁוֹמֵעַ וְלֹא מְדַבֵּר. הָדָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹנָה. דְּרִבִּי יוֹנָה אָמַר. לֵית כְּלָלִין דְּרִבִּי כְּלָלִין.

רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי. מַה בֵּין קָטָן מַה בֵּין קְטַנָּה. אָמַר לֵיהּ. אִישׁ כָּתוּב בַּפָּרָשָׁה. בְּרַם הָכָא וְנִגְּשָׁה יְבִמְתּוֹ אֵלָיו. מִכָּל מָקוֹם.

רִבִּי מָנָא אָמַר לָהּ סְתָם. רִבִּי יִצְחָק בְּרֵיהּ דְּרִבִּי חִיָּיה מַטֵּי בָהּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָה. דְּרִבִּי מֵאִיר הִיא דְּאָמַר. אֵין חוֹלְצִין וְלֹא מְיַיבְּמִין אֶת הַקְּטַנָּה שֶׁמָּא תִּימָּצֵא אֲיילוֹנִית.

**ה משנה:** חֻלְצָה בִּשְׁנַיִם אוֹ בִּשְׁלֹשָׁה וְנִמְצָא אֶחָד מֵהֶן קָרוֹב אוֹ פָסוּל חֲלִיצָה פְּסוּלָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר מַכְשִׁירִין. מַעֲשֶׂה שֶׁחָלְצָה בֵּינָהּ לְבֵינוֹ בְּבֵית הָאֲסוּרִין וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי רִבִּי עֲקִיבָה וְהִכְשִׁיר.

**הלכה:** חֻלְצָה בִּשְׁנַיִם כול׳. בְּבֵית הָאֲסוּרִים הָיָה מַעֲשֶׂה. וּלְבֵית הָאֲסוּרִים בָּא הַמַּעֲשֶׂה. רִבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר עֲבַד גַּרְמֵיהּ רוֹכֵל. יוֹמָא עָבַר קוֹמֵי בֵּית חֲבִישָׁה דְּרִבִּי עֲקִיבָה וַהֲוָה מַכְרִיז וְאָמַר. מָאן בָּעֵי מַחַטִין. מָאן בָּעֵי צִינּוֹרִין. חֻלְצָה בֵּינוֹ לְבֵינָהּ מַהוּ. אוֹדִיק לֵיהּ רִבִּי עֲקִיבָה מִן כְּווֹתָא. אָמַר לֵיהּ. אִית לָךְ כּוּשִׁין אִית לָךְ כָּשֵׁר.

**ו משנה:** מְצוֹת חֲלִיצָה בָּא הוּא וִיבִמְתּוֹ לְבֵית דִּין וְהֵן נוֹתְנִין לוֹ אֶת עֵצָה הֶהָגוּן לוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְקָרְאוּ לוֹ זִקְנֵי עִירוֹ וְדִבְּרוּ אֵלָיו וְהִיא אוֹמֶרֶת מֵאֵן יְבָמִי לְהָקִים לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה יַבְמִי. וְהוּא אוֹמֵר לֹא חָפַצְתִּי לְקַחְתָּהּ. בִּלְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ הָיוּ אוֹמְרִים. וְנִגְּשָׁה יְבִמְתּוֹ אֵלָיו לְעֵינֵי הַזְּקֵנִים וְחָלְצָה נַעֲלוֹ מֵעַל רַגְלוֹ וְיָרְקָה לְפָנָיו רוֹק שֶׁהוּא נִרְאֶה לַדַּיָּנִים. וְעָנְתָה וְאָמְרָה כָּכָה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית אָחִיו. עַד כָּאן הָיוּ מַקְרִין. וּכְשֶׁהוּקְרָא רִבִּי הוּרְקָנוֹס תַּחַת הָאֵלָה בִּכְפַּר אָבוּס וְגָמַר אֶת כָּל הַפָּרָשָׁה הוּחְזְקוּ לְהְיוֹת גּוֹמְרִין כָּל הַפָּרָשָׁה וְנִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית חֲלוּץ הַנָּעַל. מְצוָה בַדַּיָּנִים וְלֹא מִצְוָה בַתַּלְמִידִים. רַבִּי יוּדָה אוֹמֵר מִצְוָה עַל כָּל הָעוֹמְדִין שָׁם לוֹמַר חֲלוּץ הַנָּעַל חֲלוּץ הַנָּעַל.

**הלכה:** מְצוֹת חֲלִיצָה. בָּא הוּא וִיבִמְתּוֹ כול׳. וְהֵן נוֹתְנִין לוֹ עֵצָה אֶת הֶהוֹגֵן לוֹ. מַהוּ אֶת הֶהוֹגֵן לוֹ. אֵין הֲוָה סָב אוֹמְרִים לָהּ. הֶהֵין סָב לָאן לֵיךְ. אֵין הֲוָת סָבְתָא אוֹמְרִים לֵיהּ. הָדָא סָבְתָא לָאן לֵיךְ. הִיא טַלִּיתָא וְהוּא סָב אָמְרִין לֵיהּ. טַלִּיתָא הִיא וְהִיא מַכְלְמָה עַלָּךְ. הוּא טַלָּיָא וְהִיא סָבְתָא אָמְרִין לָהּ. טַלָּיָא הוּא וְהוּא מַכְלְמָה עַלָּךְ. הוּא רוֹצֶה וְהִיא אֵינָהּ רוֹצָה שׁוֹמְעִין לָהּ. הִיא רוֹצָה וְהוּא אֵינוֹ רוֹצֶה שׁוֹמְעִין לוֹ. כְּלָלוֹ שֶׁלְדָּבָר. כָּל הַמְעַכֵּב שׁוֹמְעִין לוֹ. הָיוּ שְׁנֵיהֶן

רוֹצִין. אָתָא עוּבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. אָמַר אַפִּיק לְבַר.

רִבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי. בִּיבָמָה מִי מְרַדֶּדֶת אַחַר מִי. הָתִיב רִבִּי לָעְזָר. וְהָכְתִיב וְעָלְתָה יְבִמְתּוֹ הַשַּׁעְרָה. כַּד שְׁמָעָהּ רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. יָפָה לִימַּדְנוּ רִבִּי לָעְזָר.

וְקַרְיָיה מְעַכֶּבֶת. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. הָרָאוּי לִקְרְיָיה אֵין קַרְיָיה מְעַכֶּבֶת וְשֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִקְרְיָיה קַרְיָיה מְעַכֶּבֶת. אָמַר רִבִּי מָנָא. אַף עַל גַּב דְּרִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק אָמַר. אֵין קַרְיָיה מְעַכֶּבֶת. מוֹדֶה שֶׁאִם בָּא לְאוֹמְרָן שֶׁהוּא אוֹמֵר עַל הַסֵּדֶר. וּבִלְחוּד דְּלָא תֵימַר. מֵאַן יְבָמִי לְהָקִים לֹא אָבָה יַבְמִי לֹא חָפַצְתִּי לְקַחְתָּהּ. אֶלָּא מֵאַן יְבָמִי לְהָקִים לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה יַבְמִי לֹא חָפַצְתִּי לְקַחְתָּהּ.

תַּמָּן אָמְרִין. קָרֵבַת קַדְמָנָא וְשָׁלְפַת סַנְדָּלֵיהּ מֵעִילּוֹי רֵיגְלֵיהּ דִּימִינָא וְרָקַת קַדְמָנָא רוֹק דְּמִיתְחֲזֵי עַל אַרְעָא. וְאָמְרָה כָּכָה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית אָחִיו. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. מִכָּיוָן שֶׁנִּרְאֶה הָרוֹק שֶׁהוּא יוֹצֵא מִתּוֹךְ פִּיהָ אֲפִילּוּ הַפְרִיחָתוֹ הָרוּחַ כָּשֵׁר. רָקָה דָם. רִבִּי בָּא בְשֵׁם רַב יְהוּדָה רִבִּי זְרִיקָן מַטֵּי בָהּ. רִבִּי יִרְמְיָה בְשֵׁם אַבָּא בַּר אַבָּא רִבִּי זְעִירָא מַטֵּי בָהּ בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. אִם יֵשׁ בּוֹ צַחְצוּחִית שֶׁלְרוֹק כָּשֵׁר. הַגִּידֶמֶת בְּמָה הִיא חוֹלָצֶת. בְּשִׁינֶּיהָ.

בְּנֵי סִימוֹנְיָא אָתוֹן לְגַבֵּי רִבִּי. אָמְרִין לֵיהּ. בָּעָא תִּתֵּן לָן חַד בַּר נַשׁ דָּרִישׁ דַּיִן וַחֲזַן סַפָּר מַתְנַיִן וַעֲבַד לָן כָּל צוֹרְכִינָן. וִיהַב לוֹן לְוִי בַּר סִיסִי. עָשׂוּ לוֹ בֵּימָה גְּדוֹלָה וְהוֹשִׁיבוּהוּ עָלֶיהָ. אָתוֹן וְשָׁאֲלוֹן לֵיהּ. הַגִּידֶמֶת בְּמַה הִיא חוֹלָצֶת. וְלֹא אַגִּיבוֹן. רָקָה דָם. וְלֹא אַגִּיבוֹן. אָמְרִין. דִּילְמָא דְּלֵית הוּא מָרֵי אוּלְפָּן. נִישְׁאוֹל לֵיהּ שָׁאֲלוֹן לֵיהּ דַּאֲגָדָה. אָתוֹן וְשָׁאֲלוֹן לֵיהּ. מַהוּ הָדֵין דִּכְתִיב אֲבָל אַגִּיד לָךְ אֶת הָרָשׁוּם בִּכְתַב אֱמֶת. אִם אֱמֶת לָמָּה רָשׁוּם. וְאִם רָשׁוּם לָמָּה אֱמֶת. וְלֹא אַגִּיבוֹן. אָתוֹן לְגַבֵּי דְרִבִּי. אָמְרִין לֵיהּ. הָדֵין פַּיְיסוֹנָא דְּפַיְיסַנְתָּךְ. אָמַר לוֹן. חַיֵּיכוֹן. בַּר נַשׁ דִּכְוָותִי יְהָבִית לְכוֹן. שָׁלַח אַיְיתִיתֵיהּ וּשְׁאַל לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ. רָקָה דָם מַהוּ. אָמַר לֵיהּ. אִם יֵשׁ בּוֹ צַחְצוּחִית שֶׁלְרוֹק כָּשֵׁר. הַגִּידֶמֶת בְּמַה הִיא חוֹלָצֶת. אָמַר לֵיהּ. בְּשִׁינֶּיהָ. אָמַר לֵיהּ. מַהוּ הָדֵין דִּכְתִיב אֲבָל אַגִּיד לָךְ אֶת הָרָשׁוּם בִּכְתַב אֱמֶת. אִם אֱמֶת לָמָּה רָשׁוּם. וְאִם רָשׁוּם לָמָּה אֱמֶת. אָמַר לֵיהּ. וְלָמָּה לֹא אַגִּיבְתִּינוֹן. אָמַר לֵיהּ. עָשׂוּ לִי בֵּימָה גְּדוֹלָה וְהוֹשִׁיבוּ אוֹתִי עָלֶיהָ וְטָפַח רוּחִי עָלַי. וְקָרָא עָלָיו אִם נָבַלְתָּ בְּהִתְנַשֵּׂא וְאִם זַמּוֹתָ יַד לְפֶה. מִי גָרַם לְךָ לְהִתְנַבֵּל בְּדִבְרֵי תוֹרָה. עַל שֶׁנִּשֵּׂאתָה בָהֶן עַצְמְךָ.

תַּנֵּי. חֲלִיצָה מוּטְעֶת כְּשֵׁירָה. אֵי זוֹ הִיא חֲלִיצָה מוּטְעֶת. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. כָּל שֶׁאוֹמְרִים לוֹ. חֲלוֹץ. וְהִיא נִיתֶּרֶת לָךְ לְאַחַר זְמָן. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אֶפְשָׁ הָיִיתִי יוֹשֵׁב וְשׁוֹנֶה. הוּא מְתְכַּוֵּין וְהִיא אֵינָהּ מִתְכַּוֶּונֶת. הִיא מִתְכַּוֶּונֶת וְהוּא אֵינוֹ מִתְכַּוֵּין. לְעוֹלָם חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה עַד שֶׁיְּהוּ שְׁנֵיהֶן מִתְכַּוְונִין. אֵי זוֹ הִיא חֲלִיצָה מוּטְעֶת. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן. כָּל שֶׁאוֹמְרִים לוֹ. חֲלוֹץ. וְהִיא נוֹתֶנֶת לָךְ מֵאָה מָנֶה. אָמַר רִבִּי מָנָא. אִם אָמַר. עַל מְנָת. נוֹתֶנֶת. אָתָא עוּבְדָא קוֹמֵי רִבִּי הוּנָא וַעֲבַד כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. כַּד שָׁמַע דְּרִבִּי יוֹחָנָן פְּלַג חֲזַר וְכָפָה וְחָלַץ לָהּ זְמָן תִּינְיָינוּת. אָתָא עוּבְדָא קוֹמֵי רִבִּי חִיָּיה בַּר וָוא וְאָמַר לֵהּ. בְּנִי. הָאִשָּׁה הַזֹּאת אֵינָהּ רוֹצָה לְהִינָּשֵׂא לוֹ דֶּרֶךְ ייבּוּם אֶלָּא חֲלוֹץ לָהּ. עֲקוֹר זִיקָתָךְ מִמֶּנָּה. וְהִיא נִישֵּׂאת לָךְ דֶּרֶךְ נִישּׂוּאִין. מִן דְּחָלַץ לָהּ אָמַר לֵיהּ. אֵין אַתְּ מֹשֶׁה וּשְׁמוּאֵל לָא שָׁרֵיי לָהּ. וְקָרָא עָלוֹי חֲכָמִים הֵמָּה לְהָרַע וּלְהֵיטִיב לֹא יָדָעוּ.

אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. חֲלִיצָה שֶׁבַח. אָמַר רַב חִסְדָּא. מָאן דְּאָמַר. חֲלִיצָה גְּנַאי. כְּמִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה. מָאן דְּאָמַר. חֲלִיצָה שֶׁבַח. כְּמִשְׁנָה הָרִאשׁוֹנָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אֲפִילּוּ תֵּימַר. כָּאן וְכָאן כְּמִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה. כָּאן וְכָאן כְּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה. מָאן דְּאָמַר. חֲלִיצָה גְּנַיי. עַל יְדֵי שֶׁפְּגַם דָּבָר אֶחָד מִן הַתּוֹרָה יָבוֹא וְיִטּוֹל פְּגָמוֹ וְנִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית חֲלוּץ הַנַּעַל. וּמָאן דְּאָמַר. חֲלִיצָה שֶׁבַח. נֶאֱמַר כָּאן קַרְיָיה וְנֶאֱמַר לְהַלָּן וְיִקָּרֵא בָהֶם שְׁמִי. מַה קַרְיָיה שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן שֶׁבַח אַף כָּאן שֶׁבַח.

## פרק יג

**א** **משנה**: בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים אֵין מְמַאֲנִין אֶלָּא אֲרוּסוֹת. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים אֲרוּסוֹת וּנְשׂוּאוֹת. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים בַּבַּעַל וְלֹא בַיָּבָם וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים בַּבַּעַל וּבַיָּבָם. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים בְּפָנָיו וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים בְּפָנָיו וְשֶׁלֹּא בְפָנָיו. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים בְּבֵית דִּין וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים בְּבֵית דִּין וְשֶׁלֹּא בְּבֵית דִּין. אָמְרוּ בֵּית הִלֵּל לְבֵית שַׁמַּי מְמַאֶנֶת הִיא קְטַנָּה אֲפִילּוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּי אֵין בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הֶבְקֵר. אֶלָּא מְמַאֶנֶת וּמַמְתֶּנֶת עַד שֶׁתַּגְדִּיל וּתְמַאֵן וְתִינָּשֵׂא.

**הלכה**: בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים אֵין מְמַאֲנִין כול׳. תַּמָּן תַּנִּינָן. רִבִּי יוּדָה בַּר אַבָּא הֵעִיד חֲמִשָּׁה דְּבָרִים. שֶׁמְּמַאֲנִין אֶת הַקְּטַנּוֹת. וְעַל עֵדוּת חוֹלְקִין. עַל עִיקַּר עֵדוּת חוֹלְקִין. כְּדֵי הָיְתָה עִיקַּר עֵדוּתָן. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. אֵין מְמַאֲנִין אֶלָּא אֲרוּסוֹת. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. אֲרוּסוֹת וּנְשׂוּאוֹת. וְקַשְׁיָא עַל דְּבֵית הִלֵּל. נִישׂוּאֶיהָ הִתִּירָה וְזַכַּאי בִּמְצִיאָתָהּ וּבְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וּבְהֵפֵר נְדָרֶיהָ כְּאִשְׁתּוֹ לְכָל דָּבָר. וְאַתְּ אָמַר הֵכֵין. מִשֶּׁלָּךְ נָתְנוּ לָךְ. בְּדִין הָיָה שֶׁלֹּא הָיוּ נִישׂוּאֶיהָ נִישׂוּאִין. וְהֵן אָמְרוּ שֶׁיְּהוּ נִישׂוּאֶיהָ נִישׂוּאִין. וְהֵן אָמְרוּ שֶׁתְּמַאֵן בּוֹ וְתֵצֵא.

מַה טַעֲמוֹן דְּבֵית שַׁמַּי. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן נִמְצֵאתָה עוֹשֶׂה כָּל הַבְּעִילוֹת שֶׁבָּעַל בְּעִילַת זְנוּת. אָמַר רִבִּי אָבִין. אַתְיָא דְּבֵית שַׁמַּי כְּרִבִּי לָעְזָר. דְּתַנֵּי. רִבִּי לָעְזָר אָמַר. אַף הַפָּנוּיָה הַבָּא עַל הַפְּנוּיָה שֶׁלֹּא לְשׁוּם אִישׁוּת הֲרֵי זוֹ בְּעִילַת זְנוּת. הָדָא אָמְרָה. עֲבָרָה וּמֵיאֲנָה מִן הַנִּישׂוּאִין עַל דְּבֵית שַׁמַּי אֵין מֵיאוּנֶיהָ מֵיאוּנִין.

נִכְנְסָה לַחוּפָּה וְלֹא נִבְעֲלָה. מַה אַתְּ עָבֵד לָהּ. כַּאֲרוּסָה כִּנְשׂוּאָה. אֲרוּסָה שֶׁבִּיהוּדָה שֶׁלִּיבּוֹ גַּס בָּהּ. מַה אַתְּ עָבֵד לָהּ. כַּאֲרוּסָה כִּנְשׂוּאָה.

נִרְאֵית שֶׁלֹּא לְמֵאַן אֲפִילּוּ כֵּן חוֹזֶרֶת וּמְמָאֶנֶת. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. קְטַנָּה שֶׁהַשִּׂיאָהּ אָבִיהָ וְנִתְגָּרְשָׁה וְהָלְכָה הִיא וְהִשִּׂיאָהּ אֶת עַצְמָהּ אֲפִילּוּ כֵּן חוֹזֶרֶת וּמְמָאֶנֶת.

מַה טַעֲמוֹן דְּבֵית שַׁמַּי. בַּעֲלָהּ שֶׁנִּישֵּׂאת לוֹ לִרְצוֹנָהּ מְמָאֶנֶת. יְכָמָה שֶׁנָּפְלָה לוֹ עַל כָּרְחָהּ אֵינָהּ מְמָאֶנֶת. מַה טַעֲמוֹן דְּבֵית הִלֵּל. אִם בְּעִיקָּר הִיא מְמָאֶנֶת לֹא כָּל שֶׁכֵּן בְּיָכָם. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מְמָאֶנֶת הִיא בְּיָכָם לַעֲקוֹר זִיקַת הַמֵּת לְהַתִּיר צָרָה לְאָבִיהָ וְכַלָּה לְחָמִיהָ. רַב וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. אֵינָהּ מְמָאֶנֶת בְּיָכָם לַעֲקוֹר זִיקַת הַמֵּת לְהַתִּיר צָרָה לְאָבִיהָ וְכַלָּה לְחָמִיהָ. רַב וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּבֵית שַׁמַּאי. דְּבֵית שַׁמַּאי אוֹמְרִים. בְּבַעַל. מַה אָנָן קַיָּימִין. אִם בְּאוֹמֶרֶת. אִי אֶפְשִׁי לֹא בְנִישּׂוּאַיִךְ וְלֹא בְנִישּׂוּאֵי אָחִיךְ. כָּל עַמָּה מוֹדֵיי שֶׁהִיא עוֹקֶרֶת. וְאִם בְּאוֹמֶרֶת. אֶפְשִׁי בְנִישּׂוּאַיִךְ אֲבָל לֹא בְנִישּׂוּאֵי אָחִיךְ רוֹצָה אֲנִי. [מַתְנִיתָא] פְּלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. וְכוּלָּם אִם מֵתוּ אוֹ מֵאֲנוּ אוֹ נִתְגָּרְשׁוּ אוֹ שֶׁנִּמְצְאוּ אֲילוֹנִית צָרוֹתֶיהָן מוּתָּרוֹת. נִתְגָּרְשׁוּ לֹא הִימֶּנּוּ. וְדִכְוָותָיהּ מֵאֲנוּ הִימֶּנּוּ. תַּנֵּי רִבִּי חִזְקִיָּה כֵּן. אִם מֵאֲנוּ בְּחַיֵּי הַבַּעַל צָרוֹתֶיהָן מוּתָּרוֹת. לְאַחַר מִיתַת הַבַּעַל צָרוֹתֶיהָן חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתְיַיבְּמוֹת.

אָמַר רִבִּי יוּדָן אָבוֹי דְּרִבִּי מַתַּנְיָה. תִּפְתָּר שֶׁמֵּתוּ וְלֹא מֵאֲנוּ. דְּמַתְנִיתָא אָמְרָה כָּל הַיְכוֹלָה לְמָאֵן וְלֹא מֵאֲנוּ וּמֵתָה צָרָתָהּ חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַיבֶּמֶת. אָמַר רִבִּי אַבּוּדִימִי. אֲפִילּוּ תֵימַר בְּקַיֶּימֶת. תִּפְתָּר שֶׁאֵין שָׁם יָבָם אַחֵר אֶלָּא אָבִיהָ.

רִבִּי יוֹנָה אוֹמֵר. מִן הָאֵירוּסִין. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר. אֲפִילּוּ מִן הַנִּישּׂוּאִין. בְּמַחֲזִירָה תְּנֵינָא חָזַר בֵּיהּ רִבִּי יוֹסֵה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי פִּנְחָס. וְלֹא כֵן אִלְפָן רִבִּי. אֲפִילּוּ מִן הַנִּישּׂוּאִין. אָמַר לֵיהּ. וְהָא קְבִיעָא גַּבָּךְ בְּמַיסְמֵרָה.

אָמַר רִבִּי זְעִירָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. יֵאוּת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה עַד לֹא יַחֲזוֹר. מַה אִילּוּ בְתוֹ מִן הַנִּישּׂוּאִין בְּלֹא אַיילוֹנִית צָרָתָהּ אֲסוּרָה. מִפְּנֵי שֶׁנִּיתּוֹסַף לָאַילוֹנִית צָרוֹתֶיהָן מוּתָּרוֹת. אָמַר לֵיהּ. אַיילוֹנִית כְּמִי שֶׁאֵינָהּ בָּעוֹלָם. אִילּוּ שְׁתֵּי יְבָמוֹת אַחַת אַיילוֹנִית וְאַחַת שֶׁאֵינָהּ אַיילוֹנִית וּבָא הַיָּבָם וְחָלַץ לָהּ וּבָא עָלֶיהָ. שֶׁמָּא פָּטוּר בַּחֲבֵירְתָהּ כְּלוּם. הֲוָה אַיילוֹנִית כְּמִי שֶׁאֵינָהּ בָּעוֹלָם.

בִּתָּהּ מְמָאֶנֶת. וְלֹא נִשּׂוּאֵי תוֹרָה הֵן. אֶת בִּתִּי נָתַתִּי לָאִישׁ הַזֶּה. רִבִּי הוּנָא בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. תִּפְתָּר בְּקְטַנָּה שֶׁהִשִּׂיאָהּ אָבִיהָ וְנִתְגָּרְשָׁה. שֶׁהִיא כְיתוֹמָה בְּחַיֵּי אָבִיהָ.

רִבִּי אָחָא [רִבִּי] חִנָּנָא בְשֵׁם [רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ]. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאֵין קְטַנָּה יוֹלֶדֶת. דִּלְכֵן תַּמְתִּין עַד שֶׁיִּתְגַּדֵּל וּתְמֵאֵן [בְּ]בַעֲלָהּ וְתַתִּיר צָרָתָהּ לְחַתְנָהּ. כַּלָּתוֹ שֶׁל רִבִּי יִשְׁמָעֵאל מֵיאֵינָה וּבָנָהּ עַל כְּתֵיפָהּ.

רַב הַמְנוּנָא בְשֵׁם אַסִּי. בִּיבָמָה שֶׁנָּפְלָה לִפְנֵי שְׁנֵי יַבְמִין הִיא מַתְנִיתָא. וְעָשָׂה בָהּ אֶחָד מֵהֶן מַאֲמָר תְּמֵאֵן בְּמַאֲמָרוֹ וְתִינָּשֵׂא לַשּׁוּק. וּתְמֵאֵן בְּמַאֲמָרוֹ וְתִינָּשֵׂא לְאָחִיו. תִּיפְתָּר בְּאוֹמֶרֶת. אִי אֶיפְשִׁי בָךְ. רִבִּי הִילָא בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹסִינָא בְשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. בִּיבָמָה שֶׁנָּפְלָה לִפְנֵי חֲמִשָּׁה יַבְמִין הִיא מַתְנִיתָא. עָשָׂה בָהּ אֶחָד מֵהֶן מַאֲמָר תְּמֵאֵן בְּמַאֲמָרוֹ וְתִינָּשֵׂא לְאָחִיו. וּתְמֵאֵן בְּמַאֲמָרוֹ וְתִינָּשֵׂא לַשּׁוּק. תִּיפְתָּר בְּשֶׁהִשִּׂיאָהּ אָבִיהָ וְהֵן נִישּׂוּאֵי תוֹרָה.

אָמְרוּ בֵּית הִלֵּל לְבֵית שַׁמַּי. מַעֲשֶׂה בְאִשְׁתּוֹ שֶׁלְּפִישׁוֹן הַגַּמָּל שֶׁמֵּיאֲנוּ לָהּ חֲכָמִים שֶׁלֹּא בְפָנֶיהָ. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּי. מִשָּׁם רְאָיָיה. לְפִי שֶׁמָּדַד בִּכְפִישָׁה לְפִיכָךְ מָדְדוּ לוֹ חֲכָמִים בִּכְפִישָׁה. וְקַשְׁיָא. אִילּוּ הָעוֹשֶׂה דָבָר שֶׁלֹּא כְשׁוּרָה שֶׁמָּא מַתִּירִין עֶרְוָה שֶׁלּוֹ. אָמַר רַב חִסְדָּא. הָדָא אָמְרָה. עָבְרָה וּמֵיאֲנָה מִן הַנִּישּׂוּאִין עַל דְּבֵית שַׁמַּי מֵיאוּנֶיהָ מֵיאוּנִין.

רִבִּי בָּא בְשֵׁם רַב חִייָה בַּר אַשִׁי. מַעֲשֶׂה בְתִינוֹקֶת שֶׁיָּרְדָה לְכַבֵּס בַּנָּהָר. אָמְרוּ לָהּ. הָא אָרוּסַיִךְ אִיעֲבַר. אָמְרָה. תֵּלֵךְ אִמָּה וְתִינָּשֵׂא לוֹ. וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים וְאָמְרוּ. אֵין מֵיאוּן גָּדוֹל מִזֶּה. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. מַעֲשֶׂה בְתִינוֹקֶת שֶׁנִּכְנְסָה לִיטוֹל פִּשְׁתָּן מִן הַפִּשְׁתָּנִי. אָמְרִין לָהּ. הָא אָרוּסַיִךְ אִיעֲבַר. אָמְרָה. תֵּלֵךְ אִמָּה וְתִינָּשֵׂא לוֹ. וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים וְאָמְרוּ. אֵין מֵיאוּן גָּדוֹל מִזֶּה. תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי יוּדָה. אֲפִילּוּ לֹא נִכְנְסָה אֶלָּא לִיטוֹל חֵפֶץ מִן הַחֶנְוָונִי. וְאָמְרָה. אִי אֶיפְשִׁי בִפְלוֹנִי בַּעֲלִי. אֵין מֵיאוּן גָּדוֹל מִזֶּה.

וּבֵית דִּין יוֹשְׁבִין בְּמֵיאוּנִין. לֹא כֵן תַּנֵּי. בְּרַח מִן שָׁלֹשׁ וְהִידְבֵּק בְּשָׁלֹשׁ. הִידַּבֵּק בַּחֲלִיצָה וּבְהֵיתֵר נְדָרִים וּבַהֲבָאַת שָׁלוֹם. וּבְרַח מִן הַמֵּיאוּנִין וּמִלְּהִיוֹת עָרֵב וּמִלְּהִיוֹת בַּעַל פִּיקָּדוֹן. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר בָּא. לֵית שָׁמָּה פִּיקָּדוֹן אֶלָּא פּוּק דּוֹן. אָמַר רִבִּי בֶּרֶכְיָה. בְּנֵי אִם עָרַבְתָּ לְרֵעֲךָ. וּבֵית דִּין יוֹשְׁבִין בְּמֵיאוּנִין. תִּיפְתָּר דְּהַוְיָין עֲסוּקִין בְּמִילָּה חוֹרֵי וְאָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵיהוֹן.

כֵּינִי מַתְנִיתָא. וּתְמֵאֵן בּוֹ וְתִינָּשֵׂא. הָא תִּתְאָרֵס לֹא. הָדָא אָמְרָה. עָבְרָה וּמֵיאֲנָה מִן הַנִּישּׂוּאִין עַל דְּבֵית שַׁמַּי מֵיאוּנֶיהָ מֵיאוּנִין. רִבִּי אָחָא בְשֵׁם רִבִּי תַּנְחוּם בַּר חִייָה. קוֹל יוֹצֵא לַנִּשּׂוּאָה וְאֵין קוֹל יוֹצֵא לָאֲרוּסָה. יְכוֹלָה הִיא אִשָּׁה לְהַטְמִין עַצְמָהּ וְלוֹמַר. לֹא נִתְאָרַסְתִּי. וְאֵינָהּ יְכוֹלָה לְהַטְמִין עַצְמָהּ וְלוֹמַר. לֹא נִשֵּׂאתִי.

**ב משנה:** אִי זוֹ הִיא קְטַנָּה שֶׁצְּרִיכָה לְמֵאֵן. כָּל שֶׁהִשִּׂיאָתָהּ אִמָּהּ וְאֲחִיהָ מִדַּעְתָּהּ. הִשִּׂיאוּהָ שֶׁלֹּא מִדַּעְתָּהּ אֵינָהּ צְרִיכָה לְמֵאֵן. רִבִּי חֲנִינָה בֶּן אַנְטִי גָּנוֹס אוֹמֵר כָּל תִּינוֹקֶת שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לִשְׁמוֹר קִידּוּשֶׁיהָ אֵינָהּ צְרִיכָה לְמֵאֵן. רִבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֵין מַעֲשֶׂה קְטַנָּה אֶלָּא כְּמִפּוּתָּה. בַּת יִשְׂרָאֵל לַכֹּהֵן לֹא תֹאכַל בַּתְּרוּמָה בַּת

כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל תֹּאכַל בַּתְּרוּמָה.

**הלכה:** אֵי זוֹ הִיא קְטַנָּה שֶׁהִיא צְרִיכָה לְמֵאָן כול׳. אֵי זֶהוּ לַדַּעְתָּהּ. עֲבַד לָהּ גְּנוֹן וּמְלַבְּשִׁין לָהּ קוֹזְמִידִין וּמַדְבְּרִין לָהּ גְּבֵר.

מַה חֲלוּקִין עַל רִבִּי חֲנַנְיָה בֶּן אַנְטִיגְנֹס. מִן מַה דָּמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אֵי זוֹ הִיא קְטַנָּה שֶׁהִיא צְרִיכָה לְהִתְגָּרֵשׁ. כָּל שֶׁנּוֹתְנִין לָהּ גִּיטָּהּ וְדָבָר אַחֵר עַמּוֹ וְהִיא מוֹצִיאָה אוֹתוֹ לְאַחַר זְמָן. הֲדָא אָמְרָה. חֲלוּקִין עַל רִבִּי חֲנַנְיָה בֶּן אַנְטִיגְנֹס.

רִבִּי לְיֵעֶזֶר אוֹמֵר אֵין מַעֲשֶׂה קְטַנָּה כְּלוּם. אֵינוֹ זַכַּאי לֹא בִּמְצִיאָתָהּ וְלֹא בְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וְלֹא בְהֵפֵר נְדָרֶיהָ כִּילּוּ שֶׁאֵינָהּ אִשְׁתּוֹ לְכָל דָּבָר. אֶלָּא שֶׁהִיא צְרִיכָה מִפְּנֵי מֵיאוּנִין. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר. זַכַּאי בִּמְצִיאָתָהּ וּבְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וּבְהֵפֵר נְדָרֶיהָ כִּילּוּ הִיא אִשְׁתּוֹ לְכָל דָּבָר. אֶלָּא שֶׁהִיא יוֹצְאָה הֵימֶינּוּ בְּגֵט. אָמַר רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. חִיזַּרְתִּי עַל כָּל מִידּוֹת חֲכָמִים וְלֹא מָצָאתִי אָדָם שָׁמִידָתוֹ שָׁוָה בְּקְטַנָּה חוּץ מִמִּידּוֹת רִבִּי אֲלִיעֶזֶר. אֶלָּא שֶׁהוּא אוֹמֵר שֶׁהִיא צְרִיכָה מִפְּנֵי מֵיאוּנִין.

אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. מַעֲשֶׂה בְּאִמּוֹ שֶׁל רִבִּי לִיעֶזֶר שֶׁהָיְתָה דוֹחֶקֶת אֶת בַּת אֲחוֹתוֹ. וְהָיָה אוֹמֵר לָהּ. בִּתִּי. לְכִי הִינָּשְׂאִי. בִּתִּי. לְכִי הִינָּשְׂאִי. עַד שֶׁאָמְרָה לוֹ. חֲרֵי אֲנִי שִׁפְחָה לָךְ לְרַחוֹץ רַגְלֵי עַבְדֵי אֲדוֹנִי. אַף עַל פִּי כֵן כְּנָסָהּ וְלֹא הִכִּירָהּ עַד שֶׁהֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לִיעֶזֶר. מַהוּ שֶׁתִּמָּאֵן בּוֹ וְתִיטּוֹל קָנָס מִמֶּנּוּ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. מַהוּ שֶׁתִּמָּאֵן בּוֹ וְתִיטּוֹל קָנָס מֵאַחֵר. מַהוּ שֶׁתִּמָּאֵן בּוֹ וְתַעֲקוֹר גִּיטָּהּ חֲלָלָה וּמַמְזֶרֶת. רִבִּי יִצְחָק שָׁאַל. מַהוּ שֶׁתִּמָּאֵן בּוֹ וְתַחֲזִיר לְמְזוֹנוֹת אֲבִיהָ. פְּשִׁיטָא שֶׁאֵינָהּ חוֹזֶרֶת לְמְזוֹנוֹת בַּעֲלָהּ. שֶׁכֵּן הוּא כוֹתֵב לָהּ. וְאַתְּ תְּהֵוְיִין יָתְבָא בְּבֵיתִי וּמִיתְזָנָה מִן נִיכְסַי. וְלֵית הוּא בֵּיתָהּ. לֹא צוּרְכָא דְלֹא. מַהוּ שֶׁתִּמָּאֵן בּוֹ וְתַחֲזוֹר לְמְזוֹנוֹת אֲבִיהָ.

תַּמָּן תַּנִּינָן. קָטָן שֶׁלֹּא הֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה. תַּנָּא בְשֵׁם רִבִּי מֵאִיר. לְעוֹלָם אֵין תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה עַד שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. רִבִּי אָבִין כַּהֲנָא בְּשֵׁם רִבִּי הִילָא. וְלֹא תִשְׁאוּ עָלָיו חֵט אֶת שֶׁהוּא בִנְשִׂיאַת עָוֹן תּוֹרֵם. אֶת שְׁאֵינוֹ בִנְשִׂיאַת עָוֹן אֵינוֹ תּוֹרֵם. הָתִיבוּן. גּוֹיִם חֲרֵי אֵינוֹ בִנְשִׂיאוּת עָוֹן וְתוֹרֵם. רִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם רִבִּי הִילָא. וְנָחְשַׁב לָכֶם וַחֲרִמוֹתֵם אֶת שֶׁכָּתוּב בּוֹ מַחֲשָׁבָה תּוֹרֵם. וְאֶת שֶׁאֵין כָּתוּב בּוֹ מַחֲשָׁבָה אֵינוֹ תּוֹרֵם. הָתִיבוּן. חֲרֵי גּוֹיִם חֲרֵי אֵין כָּתוּב בָּהֶן מַחֲשָׁבָה וְתוֹרֵם. תַּנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה גּוֹיִם אֵין לָהֶן מַחֲשָׁבָה בֵּין לְהַכְשִׁיר בֵּין לְתָרוּמָה.

רִבִּי אָחָא בַּר חִינְנָא בְשֵׁם כַּהֲנָא. כְּדִבְרֵי מִי שֶׁהוּא אוֹמֵר. אֵינוֹ תּוֹרֵם וְאֵינוֹ מְקַדֵּשׁ. וְלָמָּה לֹא אָמַר. כְּדִבְרֵי מִי שֶׁהוּא תּוֹרֵם וּמְקַדֵּישׁ. בְּגִין דְּרִבִּי יוּדָה אָמַר. תּוֹרֵם וְאֵינוֹ מְקַדֵּשׁ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אֲפִילּוּ כְמָאן דְּאָמַר. אֵינוֹ תּוֹרֵם מְקַדֵּשׁ. מָהוּ מְקַדֵּשׁ. עוֹלָה וּשְׁלָמִים. לְהָבִיא חַטָּאת חֵלֶב אֵינוֹ יָכוֹל שֶׁאֵין לוֹ חַטָּאת חֵלֶב. חַטָּאת דָּם אֵינוֹ יָכוֹל שֶׁאֵין לוֹ חַטָּאת דָּם. מָהוּ שֶׁיָּבִיא קָרְבַּן זִיבָה וְקָרְבַּן צָרַעַת. מֵאַחַר שֶׁהִיא חוֹבָה אֵינוֹ מֵבִיא אוֹ מֵאַחַר שֶׁהוּא מִטַּמֵּא בָּהֶן מֵבִיא. כְּוָותֵי פְּשִׁיטָא לָךְ שֶׁהוּא מֵבִיא. מָהוּ שֶׁיֵּעָשֶׂה קָרְבַּן זִיבָה וְקָרְבַּן צָרַעַת. מֵאַחַר שֶׁהוּא [מִטַּמֵּא] בָּהֶן נַעֲשֶׂה בָּהֶן שָׁלִיחַ אוֹ מֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ נַעֲשֶׂה שָׁלִיחַ לְכָל הַדְּבָרִים אֵינוֹ נַעֲשֶׂה בָּהֶן שָׁלִיחַ. הָתִיב רִבִּי יוּדָן. חֲרֵי יֵשׁ לוֹ טֻבְלֵי דְבַר תּוֹרָה. פּוֹטֵר טִיבְלוֹ דְבַר תּוֹרָה. וְהָכָא אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מִטַּמֵּא בָּהֶן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה שָׁלִיחַ. מָהוּ שֶׁיָּבִיא בִּיכּוּרִין כְּרִבִּי יוּדָה. דִּרְבִּי יוּדָה אָמַר הוּקְשׁוּ לְקָדְשֵׁי הַגָּבוֹל. אֵינוֹ מֵבִיא. כְּרַבָּנִן. דְּאִינּוּן אָמְרִין הוּקְשׁוּ לְקָדְשֵׁי הַמִּקְדָּשׁ מֵבִיא. מָהוּ שֶׁיָּבִיא חֲגִיגָה מֵאַחַר שֶׁהוּא חוֹבָה אֵינוֹ מֵבִיא אוֹ מֵאַחַר שֶׁהוּא מְשַׁנֶּה לְשֵׁם שְׁלָמִים מֵבִיא. כְּוָותֵי פְּשִׁיטָא לָךְ שֶׁהוּא מֵבִיא. מַהוּ שֶׁיָּבִיא פֶּסַח. מֵאַחַר שֶׁהִיא חוֹבָה אֵינוֹ מֵבִיא אוֹ מֵאַחַר דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. מֵבִיא הוּא אָדָם פֶּסַח בִּשְׁאַר יְמוֹת הַשָּׁנָה וּמְשַׁנֵּיהוּ לְשֵׁם שְׁלָמִים. מֵבִיא. מָהוּ שֶׁיָּבִיא מַעֲשַׂר דָּגָן. אֵין יְכָלָה כְּרִבִּי מֵאִיר. דְּרִבִּי מֵאִיר אָמַר. מִכֹּל מַעְשְׂרוֹתֵיכֶם. הוּקְשׁוּ מַעְשְׂרוֹת זֶה לָזֶה. כְּשֵׁם שֶׁאֵינוֹ מֵבִיא מַעֲשַׂר דָּגָן כָּךְ אֵינוֹ מֵבִיא מַעֲשַׂר בְּהֵמָה. מָהוּ שֶׁיַּעֲשֶׂה תְּמוּרָה. אֵין יְכָלָה כְּרִבִּי מֵאִיר. דְּאָמַר מִכֹּל מַעְשְׂרוֹתֵיכֶם. הוּקְשׁוּ מַעְשְׂרוֹת זֶה לָזֶה. כְּשֵׁם שֶׁאֵינוֹ מֵבִיא מַעֲשַׂר דָּגָן כָּךְ אֵינוֹ מֵבִיא מַעֲשַׂר בְּהֵמָה. כְּשֵׁם שֶׁאֵינוֹ מֵבִיא מַעֲשַׂר בְּהֵמָה כָּךְ אֵינוֹ עוֹשֶׂה תְמוּרָה. וְיִסְבּוֹר כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. דְּאָמַר מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה לִימֵּד עַל כָּל הַקָּדָשִׁים לְתָמוּרָה. כְּשֵׁם שֶׁאֵינוֹ מֵבִיא מַעֲשַׂר דָּגָן כָּךְ אֵינוֹ מֵבִיא מַעֲשַׂר בְּהֵמָה. כְּשֵׁם שֶׁאֵינוֹ מֵבִיא מַעֲשַׂר בְּהֵמָה כָּךְ אֵינוֹ עוֹשֶׂה תְמוּרָה. כְּשֵׁם שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה תְמוּרָה כָּךְ אֵינוֹ מֵימֵר בּוֹ. כְּשֵׁם שֶׁאֵינוֹ מֵימֵר בּוֹ כָּךְ אֵינוֹ מֵימֵר בְּכָל הַקָּדָשִׁים. מָהוּ שֶׁיְּהוּ חַיָּבִין עַל קָדָשָׁיו בַּחוּץ. כַּהֲנָא אָמַר. אֵין חַיָּבִין עַל קָדָשָׁיו בַּחוּץ. רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. חַיָּבִין עַל קָדָשָׁיו בַּחוּץ. וְקַשְׁיָא דְּרִבִּי כַּהֲנָא עַל דְּרִבִּי יְהוּדָה. דְּרִבִּי יוּדָה פּוֹטֵר טִיבְלוֹ דְּבַר תּוֹרָה. וְאַתְּ אָמַר מֵאֵילֵיהֶן קִיבְּלוּ עֲלֵיהֶן אֶת הַמַּעְשְׂרוֹת.

וְקַשְׁיָא דְּרִבִּי יוֹחָנָן עַל דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. נִישׁוּאֵיהֶ תּוֹרָה הֵפֵר נְדָרֶיהָ תּוֹרָה. וְאַתְּ אָמַר רִבִּי זְעִירָא. לֵית כָּאן הֵפֵר נְדָרִים מִן הָדָא דְּרִבִּי יוֹחָנָן עַל הָדָא דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. רִבִּי נִיפָּא שָׁאַל. וְיהֵי כֵן בָּאֲסוּרוֹת. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֵין לוֹקִין עָל הָאֲסוּרוֹת. חֲזֵי הֵהִיא דְתַנִּינָן תַּמָּן. קוֹדֶם לַזְּמַן הַזֶּה אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ. יוֹדְעִין אָנוּ לְשֵׁם מִי נָדְרוּ וּלְשֵׁם מִי הִקְדִּישׁוּ. אֵין נִדְרֵיהֶן נְדָרִים וְאֵין הֶקְדֵּישָׁן הֶקְדֵּישׁ. לְאַחַר הַזְּמַן הַזֶּה אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ. אֵין אָנוּ יוֹדְעִין לְשֵׁם מִי נָדְרוּ וְלֹא לְשֵׁם מִי הִקְדִּישׁוּ. נִדְרֵיהֶן נְדָרִים וְהֶקְדֵּישָׁן הֶקְדֵּישׁ. וְהָדָא מַתְנִיתָא מַהוּ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּכַהֲנָא בְמַחֲלוֹקֶת. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ דִּבְרֵי הַכֹּל.

**ג משנה:** רִבִּי לְיֵעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר כָּל עַכָּבָה שֶׁהִיא מִן הָאִישׁ כְּאִילּוּ הִיא אִשְׁתּוֹ. וְכָל עַכָּבָה שֶׁאֵינָהּ מִן הָאִישׁ כְּאִילּוּ אֵינָהּ אִשְׁתּוֹ.

**הלכה:** רִבִּי לְיֵעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר כול׳. תַּנֵּי. רִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר כָּל עַכָּבָה שֶׁהִיא מִן הָאִישׁ כְּאִלּוּ שֶׁהִיא אִשְׁתּוֹ בְּגֵט. וְשֶׁאֵינוֹ מִן הָאִישׁ כְּאִילּוּ שֶׁאֵינָהּ אִשְׁתּוֹ בְּמֵיאוּנִים.

ד **משנה:** הַמְּמַאֶנֶת בְּאִישׁ הוּא מוּתָּר בְּקָרוֹבוֹתֶיהָ וְהִיא מוּתֶּרֶת בְּקָרוֹבָיו וְלֹא פְסָלָהּ מִן הַכְּהוּנָּה. נָתַן לָהּ גֵּט הוּא אָסוּר בְּקָרוֹבוֹתֶיהָ וְהִיא אֲסוּרָה בְּקָרוֹבָיו וּפְסָלָהּ מִן הַכְּהוּנָּה. נָתַן לָהּ גֵּט וְהֶחֱזִירָהּ מֵאֲנָה בוֹ וְנִשֵּׂאת לְאַחֵר וְנִתְאַלְמְנָה אוֹ נִתְגָּרְשָׁה מוּתֶּרֶת לַחֲזוֹר לוֹ. מֵאֲנָה בוֹ וְהֶחֱזִירָהּ נָתַן לָהּ גֵּט וְנִשֵּׂאת לְאַחֵר וְנִתְאַלְמְנָה אוֹ נִתְגָּרְשָׁה אֲסוּרָה לַחֲזוֹר לוֹ. זֶה הַכְּלָל גֵּט אַחַר מֵיאוֹן אֲסוּרָה לַחֲזוֹר לוֹ. מֵיאוֹן אַחַר גֵּט מוּתֶּרֶת לַחֲזוֹר לוֹ.

**הלכה:** הַמְּמַאֶנֶת בְּאִישׁ כול׳. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. אֵין בָּהּ [אֶלָּא] מִשּׁוּם זִיהוּם כְּהוּנָּה וְאֵין בֵּית דִּין מְזַהֲמִין אוֹתָהּ.

ה **משנה:** הַמְּמַאֶנֶת בְּאִישׁ וְנִישֵּׂאת לְאַחֵר וְגֵירְשָׁהּ לְאַחֵר וּמֵיאֲנָה בוֹ. לְאַחֵר וְגֵירְשָׁהּ לְאַחֵר וּמֵיאֲנָה בוֹ. כָּל שֶׁיָּצְאת מִמֶּנּוּ בְּגֵט אֲסוּרָה לַחֲזוֹר לוֹ. בְּמֵיאוֹן מוּתֶּרֶת לַחֲזוֹר לוֹ.

**הלכה:** הַמְּמַאֶנֶת כול׳. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. אֵין בָּהּ אֶלָּא מִשּׁוּם זִיהוּם כְּהוּנָּה וְאֵין בֵּית דִּין מְזַהֲמִין אוֹתָהּ.

ו **משנה:** הַמְגָרֵשׁ אֶת הָאִשָּׁה וְהֶחֱזִירָהּ מוּתֶּרֶת לְיָבָם וְרִבִּי לִיעֶזֶר אוֹסֵר. וְכֵן הַמְגָרֵשׁ אֶת הַיְתוֹמָה וְהֶחֱזִירָהּ מוּתֶּרֶת לְיָבָם וְרִבִּי לִיעֶזֶר אוֹסֵר. קְטַנָּה שֶׁהִשִּׂיאָהּ אָבִיהָ וְנִתְגָּרְשָׁה כֵּיתוֹמָה בְּחַיֵּי הָאָב הֶחֱזִירָהּ אֲסוּרָה לְיָבָם. וּמוֹדִין חֲכָמִים לְרִבִּי לְעֶזֶר בִּזְמַן שֶׁגֵּירְשָׁהּ קְטַנָּה וְהֶחֱזִירָהּ קְטַנָּה מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ גֵירוּשֶׁיהָ גֵירוּשִׁין גְּמוּרִין וְלֹא הָיְתָה חֲזָרָתָהּ גְּמוּרָה. אֲבָל אִם גֵּירְשָׁהּ קְטַנָּה וְהֶחֱזִירָהּ גְּדוֹלָה אוֹ שֶׁגֵּירְשָׁהּ גְּדוֹלָה וְהֶחֱזִירָהּ קְטַנָּה אֲסוּרָה לְיָבָם.

**הלכה:** וּמוֹדִין חֲכָמִים כול׳. מַאי טַעֲמָא דְּרִבִּי לְעֶזֶר. מִפְּנֵי שֶׁעָמְדָה עָלָיו בְּאִיסּוּר שָׁעָה אַחַת. מוֹדִין חֲכָמִים לְרִבִּי לְעֶזֶר בִּקְטַנָּה שֶׁהִשִּׂיאָהּ אָבִיהָ וְנִתְגָּרְשָׁה שֶׁהִיא כֵּיתוֹמָה בְּחַיֵּי אָבִיהָ. קִידּוּשֶׁיהָ וְגֵירוּשֶׁיהָ תּוֹרָה. חֲזָרָתָהּ אֵינָהּ תּוֹרָה.

צָרָתָהּ מַהוּ. רַב אָמַר. צָרָתָהּ אֲסוּרָה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. צָרָתָהּ אֲסוּרָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. צָרָתָהּ מוּתֶּרֶת. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. חוֹזֶרֶת בֵּין עַל רַבָּנָן דְּהָכָא בֵּין עַל רַבָּנָן דְּתַמָּן לָא אַשְׁכָּחִית בַּר נַשׁ דְּכְוָותֵי אֶלָּא רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ דּוּ אָמַר. צָרָתָהּ מוּתֶּרֶת. רַב הַמְנוּנָא הֲוָה יְתִיב קוֹמֵי רַב אָדָא בַּר אַחֲוָה. אָמַר. צָרָתָהּ מַהוּ. אָמַר לֵיהּ. מוּתָּר. אָמַר. גֵּירוּשִׁין. אָמַר. אֲסוּרָה. אָמַר. חָזְרָיו. אָמַר רַבָּא בַּר מָמָל. מִסְתַּבְּרָא כְּמָאן דְּאָמַר. צָרָתָהּ מוּתֶּרֶת. בְּרַם כְּמָאן דְּאָמַר. צָרָתָהּ מַהוּ. אָמַר לֵיהּ. מוּתָּר. אָמַר. גֵּירוּשִׁין. אָמַר. אֲסוּרָה. אָמַר. חָזְרָיו. אָמַר רַבָּא בַּר מָמָל. מִסְתַּבְּרָא כְּמָאן דְּאָמַר. צָרָתָהּ מוּתֶּרֶת. בְּרַם כְּמָאן דְּאָמַר. צָרָתָהּ אֲסוּרָה. מַה נַפְשֵׁךְ. צַד שֶׁקָּנָה בָהּ כְּנָגְדּוֹ אָסוּר בְּצָרָתָהּ וְצַד שֶׁלֹּא קָנָה בָהּ כְּנָגְדּוֹ הִתִּיר בְּצָרָה. אָמַר רִבִּי שַׁמַּי. וְכִי יֵשׁ מַה נַפְשֵׁךְ בָּעֲרָיוֹת. מַהוּ כְדוֹן. כָּל יְבָמָה שֶׁאֵין כּוֹלָּהּ לַחוּץ צַד הַקָּנוּי שֶׁבָּהּ נִידּוֹן מִשּׁוּם עֶרְוָה. וְעֶרְוָה פּוֹטֶרֶת צָרָתָהּ.

שְׁנֵי אַחִים נְשׂוּאִין כול׳. רִבִּי יוּדָן. כְּמַה דְּאַתְּ אָמַר תַּמָּן בָּעֵי. וַיַּחֲלוֹץ צַד הַקָּנוּי שֶׁבָּהּ וְיִפְטוֹר צָרָתָהּ. אַף הָכָא. וַיַּחֲלוֹץ צַד הַקָּנוּי שֶׁבִּקְטַנָּה וַיַּכְנִיס צָרָתָהּ. עַד דְּאַתְּ מַקְשֵׁי לֵיהּ עַל דְּרִבִּי לָעְזָר קַשְׁיָיתָהּ עַל דְּרִבִּי לְעֶזֶר. לֵיתְנֵי יָכוֹל לְמִיקְשֵׁי לָהּ עַל דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר. דְּרִבִּי לִיעֶזֶר שַׁמַּתִּי. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. אֵין מְמַאֲנִין אֶלָּא אֲרוּסוֹת.

ז **משנה:** שְׁנֵי אַחִים נְשׂוּאִין לִשְׁתֵּי יְתוֹמוֹת קְטַנוֹת מֵת בַּעֲלָהּ שֶׁלְּאַחַת מֵהֶן תֵּצֵא מִשּׁוּם אֲחוֹת אִשָּׁה. וְכֵן שְׁתֵּי חֵרְשׁוֹת גְּדוֹלָה וּקְטַנָּה מֵת בַּעֲלָהּ שֶׁלַּקְטַנָּה תֵּצֵא מִשּׁוּם אֲחוֹת אִשָּׁה. מֵת בַּעֲלָהּ שֶׁלַּגְּדוֹלָה רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר מְלַמְּדִין אֶת הַקְּטַנָּה שֶׁתְּמָאֵן בּוֹ. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אִם מֵיאֲנָה מֵיאֲנָה וְאִם לָאו תַּמְתִּין עַד שֶׁתַּגְדִּיל וְתֵצֵא הַלָּזוּ מִשּׁוּם אֲחוֹת אִשָּׁה. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר אִי לוֹ עַל אִשְׁתּוֹ וְאִי לוֹ לְאֶשֶׁת אָחִיו מוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגֵט וְאֶשֶׁת אָחִיו בַּחֲלִיצָה.

**הלכה:** כְּקִינְיָנָה שֶׁלָּזוּ כֵּן קִנְיָנָה שֶׁלָּזוּ וּכְקִנְיָנָה שֶׁלָּזוּ כֵּן קִנְיָנָה שֶׁלָּזוּ. וְלֹא כֵן תַּנִּינָן קְטַנָּה וְחֵרֶשֶׁת. תַּנִּי רִבִּי חִיָּיה. קְטַנָּה וְחֵרֶשֶׁת. מֵת בַּעַל הַקְּטַנָּה בַּעַל הַחֵרֶשֶׁת מוֹצִיאָה בְּגֵט וְהַקְּטַנָּה מוֹצִיאָה בְּגֵט וְהַחֵרֶשֶׁת אֲסוּרָה אִיסּוּר עוֹלָם. עָבַר וּבָא עַל הַחֵרֶשֶׁת יוֹצִיא בְּגֵט וְהוּתְּרָה. כְּהַהִיא דְּאָמַר רִבִּי הִילָא. מִפְּנֵי תַקָּנָתָהּ.

כֵּינִי מַתְנִיתָא. וְהַקְּטַנָּה תַּמְתִּין עַד שֶׁתַּגְדִּיל וְתַגִּיעַ לַפֶּרֶק וְתִינָּשֵׂא. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. לֵית כָּאן תִּינָּשֵׂא אֶלָּא תִּתְאָרֵס. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. זוֹ דִּבְרֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל. הַמְקַדֵּשׁ אֲחוֹת יְבִמְתּוֹ נִפְטָרָה יְבִמְתּוֹ מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיִּבּוּם. חֲזִי הַהִיא דְּתַנִּינָן תַּמָּן שׁוֹמֶרֶת יָבָם שֶׁקִּידֵּשׁ אֶחָיו אֶת אֲחוֹתָהּ. דִּילְמָא כְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל.

רִבִּי חַנַּיי אָמַר קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָה מְנַחֵם בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה כְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר אִם מֵיאֲנָה מֵיאֲנָה. רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר. מְלַמְּדִין אֶת הַקְּטַנָּה שֶׁתְּמָאֵן בּוֹ וְאַתְּ אָמַר הָכֵין. רִבִּי זְעִירָה רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה כְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אִם מֵיאֲנָה מֵיאֲנָה. רִבִּי יוֹשׁוּעַ אוֹמֵר אִי לוֹ עַל אִשְׁתּוֹ וְאִי לוֹ עַל אֶשֶׁת אָחִיו. וְאַתְּ אָמַר הָכֵין. רִבִּי הִילָא רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה כְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל. מוֹדֶה רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְרַבָּן גַּמְלִיאֵל. אִם מֵיאֲנָה מֵיאֲנָה וְאִם לָאו תַּמְתִּין עַד שֶׁתַּגְדִּיל. וְאִם לָאו מוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגֵט וְאֶת אֶשֶׁת אָחִיו בַּחֲלִיצָה.

ח **משנה:** מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי לִשְׁתֵּי יְתוֹמוֹת קְטַנוֹת וָמֵת. בִּיאָתָהּ אוֹ חֲלִיצָתָהּ שֶׁלְּאַחַת מֵהֶן פּוֹטֶרֶת צָרָתָהּ. וְכֵן שְׁתֵּי חֵרְשׁוֹת. קְטַנָּה וְחֵרֶשֶׁת אֵין בִּיאַת אַחַת מֵהֶן פּוֹטֶרֶת צָרָתָהּ.

**הלכה:** מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי כול׳. כְּקִנְיָינָהּ שֶׁלָּזוּ וּכְקִנְיָינָהּ שֶׁלָּזוּ כֵּן קִנְיָינָהּ שֶׁלָּזוּ. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה. רַב חִיָּיה בַּר אַשִׁי בְּשֵׁם רַב. כּוֹנֵס אֶת הַחֵרֶשֶׁת וּמוֹצִיאָהּ בַּגֵּט וְהַקְּטַנָּה תַּמְתִּין עַד שֶׁתַּחֲלוֹץ מִיָּד. לֵית יָכִיל בְּגִין דְּרִבִּי מֵאִיר. דְּרִבִּי מֵאִיר אָמַר. אֵין חוֹלְצִין וְלֹא מְיַיבְּמִין אֶת הַקְּטַנָּה שֶׁמָּא תִּימָּצֵא אֲיילוֹנִית. וְאִם בָּא עַל הַקְּטַנָּה מוֹצִיאָהּ בַּגֵּט וְהַחֵרֶשֶׁת אֲסוּרָה אִיסּוּר עוֹלָם. עָבַר וּבָא עַל הַחֵרֶשֶׁת מוֹצִיאָהּ בְּגֵט וְהוּתְּרָה. אָמַר רִבִּי הִילָא. מִפְּנֵי תַקָּנָתָהּ. רִבִּי בּוּן בַּר חִיָּא בָּעֵי קוֹמֵי רִבִּי הִילָא. מַהוּ מִפְּנֵי תַקָּנָתָהּ. כְּמַה דְתֵימַר תַּמָּן. יַחֲלוֹץ צַד הַקָּנוּי שֶׁבּוֹ וְיִכְנוֹס צָרָתָהּ. אָמַר אוּף הָכָא. יַחֲלוֹץ צַד הַקָּנוּי שֶׁבָּהּ וְיַכְנִיס צָרָתָהּ. וְיַחֲלוֹץ צַד הַקָּנוּי שֶׁבְּקַטָּנָה וְיַכְנִיס אֶת הַחֵרֶשֶׁת. אָמַר לֵיהּ. כֵּן אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. לֹא מָצִינוּ שְׁתֵּי יְבָמוֹת אַחַת חוֹלֶצֶת וְאַחַת מִתְייַבֶּמֶת. וּמָצִינוּ שְׁתֵּי יְבָמוֹת אַחַת חוֹלֶצֶת וְאַחַת יוֹצְאָה בְּגֵט. אָמַר לֵיהּ. חֲוֵי הִיא דְתַנִּינָן תַּמָּן. מַאֲמָר לַזֶּה וְחָלַץ לַזֶּה הָרִאשׁוֹנָה צְרִיכָה גֵּט.

**ט משנה:** פִּיקַּחַת וְחֵרֶשֶׁת בִּיאַת הַפִּיקַּחַת פּוֹטֶרֶת אֶת הַחֵרֶשֶׁת וְאֵין בִּיאַת הַחֵרֶשֶׁת פּוֹטֶרֶת אֶת הַפִּיקַּחַת.

**הלכה:** פִּיקַּחַת וְחֵרֶשֶׁת כול׳. פִּיקַּחַת וְחֵרֶשֶׁת. בִּיאַת הַפִּיקַּחַת פּוֹטֶרֶת אֶת הַחֵרֶשֶׁת. אֵין בִּיאַת הַחֵרֶשֶׁת פּוֹטֶרֶת אֶת הַפִּיקַּחַת אֶלָּא פּוֹסֶלֶת אֶת הַפִּיקַּחַת.

**י משנה:** גְּדוֹלָה וּקְטַנָּה בִּיאַת הַגְּדוֹלָה פּוֹטֶרֶת אֶת הַקְּטַנָּה וְאֵין בִּיאַת הַקְּטַנָּה פּוֹטֶרֶת אֶת הַגְּדוֹלָה.

**הלכה:** גְּדוֹלָה וּקְטַנָּה כול׳. גְּדוֹלָה וּקְטַנָּה. בִּיאַת גְּדוֹלָה פּוֹטֶרֶת אֶת הַקְּטַנָּה. אֵין בִּיאַת הַקְּטַנָּה פּוֹטֶרֶת אֶת הַגְּדוֹלָה אֶלָּא פּוֹסֶלֶת אֶת הַגְּדוֹלָה.

**יא משנה:** מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי לִשְׁתֵּי יְתוֹמוֹת קְטַנוֹת וָמֵת. בָּא הַיָּבָם עַל הָרִאשׁוֹנָה וְחָזַר וּבָא עַל הַשְּׁנִייָה. אוֹ שֶׁבָּא אָחִיו עַל הַשְּׁנִייָה לֹא פָסַל אֶת הָרִאשׁוֹנָה וְכֵן שְׁתֵּי חֵרְשׁוֹת. קְטַנָּה וְחֵרֶשֶׁת בָּא הַיָּבָם עַל הַקְּטַנָּה וְחָזַר וּבָא עַל הַחֵרֶשֶׁת. אוֹ שֶׁבָּא אָחִיו עַל הַחֵרֶשֶׁת לֹא פָסַל אֶת הַקְּטַנָּה. בָּא הַיָּבָם עַל הַחֵרֶשֶׁת וְחָזַר וּבָא עַל הַקְּטַנָּה אוֹ שֶׁבָּא אָחִיו עַל הַקְּטַנָּה פָּסַל אֶת הַחֵרֶשֶׁת.

**הלכה:** מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי כול׳. אֲפִילוּ לֹא בָא עַל הַקְּטַנָּה פּוֹסֵל אֶת הַחֵרֶשֶׁת. שֶׁאִילּוּ לֹא בָא עַל הַקְּטַנָּה וָמֵתָה הָיָה מוּתָּר בַּחֵרֶשֶׁת. וְעַכְשָׁיו שֶׁבָּא עָלֶיהָ אֲפִילוּ מֵתָה פָּסַל אֶת הַחֵרֶשֶׁת.

**יב משנה:** פִּיקַּחַת וְחֵרֶשֶׁת בָּא הַיָּבָם עַל הַפִּיקַּחַת וְחָזַר וּבָא עַל הַחֵרֶשֶׁת. אוֹ שֶׁבָּא אָחִיו עַל הַחֵרֶשֶׁת לֹא פָסַל אֶת הַפִּיקַּחַת. בָּא הַיָּבָם עַל הַחֵרֶשֶׁת וְחָזַר וּבָא עַל הַפִּיקַּחַת אוֹ שֶׁבָּא אָחִיו עַל הַפִּיקַּחַת פָּסַל אֶת הַחֵרֶשֶׁת.

**הלכה:** פִּיקַּחַת וְחֵרֶשֶׁת. בָּא הַיָּבָם כול׳. אֲפִילוּ לֹא בָא עַל הַפִּיקַּחַת פּוֹסֵל אֶת הַחֵרֶשֶׁת. שֶׁאִילּוּ לֹא בָא עַל הַפִּיקַּחַת וָמֵתָה הָיָה מוּתָּר בַּחֵרֶשֶׁת. וְעַכְשָׁיו שֶׁבָּא עָלֶיהָ אֲפִילוּ מֵתָה פָּסַל אֶת הַחֵרֶשֶׁת.

**יג משנה:** גְּדוֹלָה וּקְטַנָּה בָּא הַיָּבָם עַל הַגְּדוֹלָה וְחָזַר וּבָא עַל הַקְּטַנָּה. אוֹ שֶׁבָּא אָחִיו עַל הַקְּטַנָּה לֹא פָסַל אֶת הַגְּדוֹלָה. בָּא הַיָּבָם עַל הַקְּטַנָּה וְחָזַר וּבָא עַל הַגְּדוֹלָה אוֹ שֶׁבָּא אָחִיו עַל הַגְּדוֹלָה פָּסַל אֶת הַקְּטַנָּה. רִבִּי לְעָזָר אוֹמֵר מְלַמְּדִין אֶת הַקְּטַנָּה שֶׁתְּמָאֵן בּוֹ.

**הלכה:** גְּדוֹלָה וּקְטַנָּה. בָּא הַיָּבָם כול׳. אֲפִילוּ לֹא בָא עַל הַגְּדוֹלָה פּוֹסֵל אֶת הַקְּטַנָּה. שֶׁאִילּוּ לֹא בָא עַל הַגְּדוֹלָה וָמֵתָה הָיָה מוּתָּר בַּקְּטַנָּה. וְעַכְשָׁיו שֶׁבָּא עָלֶיהָ אֲפִילוּ מֵתָה פָּסַל אֶת הַקְּטַנָּה.

רִבִּי לְעָזָר אָמַר מְלַמְּדִין אֶת הַקְּטַנָּה שֶׁתְּמָאֵן בּוֹ. לְשֶׁעָבַר. הָא מֵעַתָּה לֹא. רִבִּי מָנָא אָמַר לָהּ סְתָם. רִבִּי יִצְחָק בְּרִיהּ דְּרִבִּי חִיָּיה כְּתוֹבָה בְּשֵׁם דְּרִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי מֵאִיר הִיא. דְּרִבִּי מֵאִיר אָמַר. אֵין חוֹלְצִין וְלֹא מְיַיבְּמִין אֶת הַקְּטַנָּה שֶׁמָּא תִּימָּצֵא אֲיילוֹנִית.

**יד משנה:** יָבָם קָטָן שֶׁבָּא עַל יְבָמָה קְטַנָּה יִגְדְּלוּ זֶה עִם זֶה. בָּא עַל יְבָמָה גְּדוֹלָה יִגַּדְּלֶנָּה. הַיְבָמָה שֶׁאָמְרָה בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם לֹא נִבְעַלְתִּי כּוֹפִין אוֹתוֹ שֶׁיַּחֲלוֹץ לָהּ. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם מְבַקְּשִׁים מִמֶּנּוּ שֶׁיַּחֲלוֹץ לָהּ. וּבִזְמַן שֶׁהוּא מוֹדֶה אֲפִילוּ אַחַר שְׁנִים עָשָׂר חוֹדֶשׁ כּוֹפִין אוֹתוֹ שֶׁיַּחֲלוֹץ לָהּ. הַנּוֹדֶרֶת הֲנָיָיה מִיבָמָהּ בְּחַיֵּי בַּעְלָהּ כּוֹפִין אוֹתוֹ עַד שֶׁיַּחֲלוֹץ לָהּ. לְאַחַר מִיתַת בַּעְלָהּ מְבַקְּשִׁין מִמֶּנּוּ שֶׁיַּחֲלוֹץ לָהּ. אִם נִתְכַּוְונָה לְכָךְ אֲפִילוּ בְּחַיֵּי בַּעְלָהּ מְבַקְּשִׁין מִמֶּנּוּ שֶׁיַּחֲלוֹץ לָהּ.

**הלכה:** יָבָם קָטָן כול׳. תַּנֵּי. טַעֲנַת בְּתוּלִים עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. מִיָּד. מַה נָן קַיָּימִין. אִם בְּשֶׁבָּעַל. מִיָּד. וְאִם בְּשֶׁלֹּא בָעַל. אֲפִילוּ לְאַחַר כַּמָּה. אֶלָּא כֵּן אָנָן קַיָּימִין בִּסְתָם. רִבִּי מֵאִיר אָמַר. חֲזָקָה אָדָם מַעֲמִיד עַצְמוֹ שְׁלֹשִׁים יוֹם. וְרַבָּנִין אָמְרִין. אֵין אָדָם מַעֲמִיד אֲפִילוּ יוֹם אֶחָד. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. מַהוּ שֶׁיְּהֵא נֶאֱמָן לוֹמַר עַל דִּבְרֵי מֵאִיר. הֶעֱמַדְתִּי עַצְמִי שְׁלֹשִׁים יוֹם בְּשִׁבְיל לַעֲשׂוֹת הַוָולָד שְׁתוּקִי. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הַיְבָמָה שֶׁאָמְרָה בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם. לֹא נִבְעַלְתִּי. כּוֹפִין אוֹתוֹ שֶׁיַּחֲלוֹץ לָהּ. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם מְבַקְּשִׁין מִמֶּנּוּ לַחֲלוֹץ לָהּ. (לְאַחַר שְׁלֹשִׁים.) וְאָמַר רִבִּי לָעְזָר. דִּבְרֵי מֵאִיר הִיא. וְאָמַר רִבִּי לָעְזָר. לֹא שָׁנוּ אֶלָּא אֶצְלָהּ. הָא אֶצֶל צָרָתָהּ לֹא. כְּמַה דְתֵימַר תַּמָּן. לֹא הַכֹּל מִמֶּנָּה לַחוֹב לְצָרָתָהּ. אַף הָכָא לֹא הַכֹּל מִמֶּנָּה לַחוֹב לִבְנוֹ.

הַנּוֹדֶרֶת הֲנָיָיה מִיבָמָהּ כול׳. כְּהָדָא. הוּא אוֹמֵר. בָּעַלְתִּי. וְהִיא אוֹמֶרֶת. לֹא נִבְעַלְתִּי. אַף עַל פִּי שֶׁחָזַר וְאָמַר. לֹא בָעַלְתִּי. לֹא הַכֹּל מְמֻנוּ. שֶׁכְּבָר מִשָּׁעָה הָרִאשׁוֹנָה אָמַר. בָּעַלְתִּי. אֲבָל אִם אָמַר מִשָּׁעָה הָרִאשׁוֹנָה. לֹא בָעַלְתִּי. שְׁנֵיהֶן יְכוֹלִין לַעֲקוֹר חֲזָקָה. חֲבֵרַיָּא בָּעֵיי. מַה נָן קַיָּימִין. אִם בְּמִשָּׁנָה הָרִאשׁוֹנָה שָׁמַעְנוּ שֶׁמּוּתָּר לְיַיבֵּם. אִם בְּמִשָּׁנָה אַחֲרוֹנָה שָׁמַעְנוּ שֶׁמּוּתָּר לַחֲלוֹץ. שָׁמַעְנוּ שֶׁכּוֹפִין. רַב הוּנָא בְשֵׁם רַב. וְהוּא שֶׁיְּהֵא הַגֵּט יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ לְתוֹךְ יָדָהּ. הוּא אָמַר. גֵּט אִשָּׁה. וְהִיא אוֹמֶרֶת. גֵּט יְבָמָה. בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים חֲזָקָה לֹא בָעַל כּוֹפִין אוֹתוֹ שֶׁיְּחַלּוֹץ לָהּ. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם מְבַקְּשִׁין מִמֶּנּוּ שֶׁיְּחַלּוֹץ. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם חֲזָקָה בָּעַל. וְאַתְּ אָמַר כּוֹפִין. אֶלָּא כֵינִי. רַב הוּנָא בְשֵׁם רַב. וְהוּא שֶׁיְּהֵא הַגֵּט יוֹצֵא מִתּוֹךְ יָדוֹ לְתוֹךְ יָדָהּ. הוּא אָמַר. גֵּט אִשָּׁה. וְהִיא אוֹמֶרֶת. גֵּט יְבָמָה. בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים חֲזָקָה לֹא בָעַל כּוֹפִין אוֹתוֹ שֶׁיְּחַלּוֹץ לָהּ. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם מְבַקְּשִׁין מִמֶּנּוּ שֶׁיְּחַלּוֹץ לָהּ. כְּהָדָא. הוּא אָמַר. בָּעַלְתִּי. וְהִיא אוֹמֶרֶת. לֹא נִבְעַלְתִּי. פְּשִׁיטָא דְּהוּא מַעֲלָה לָהּ מְזוֹנוֹת. פְּשִׁיטָא שֶׁאֵינוֹ יוֹרְשָׁהּ. לֹא צְרִיכָא דְּלֹא מַהוּ שֶׁיְּיָרֵשׁ נִיכְסֵי אָחִיו. הִיא אוֹמֶרֶת. נִבְעַלְתִּי. וְהוּא אוֹמֵר. לֹא בָעַלְתִּי. פְּשִׁיטָא שֶׁאֵינוֹ מַעֲלֶה לָהּ מְזוֹנוֹת. פְּשִׁיטָא שֶׁהוּא יוֹרֵשׁ נִיכְסֵי אָחִיו. לֹא צְרִיכָא דְּלֹא מַהוּ שֶׁיְּיָרְשָׁנָּה.

## פרק יד

**א משנה:** חֵרֵשׁ שֶׁנָּשָׂא פִּיקֵּחַת וּפִיקֵּחַ שֶׁנָּשָׂא חֵרֶשֶׁת אִם רָצָה יוֹצִיא וְאִם רָצָה יְקַיֵּים כְּשֵׁם שֶׁהוּא כוֹנֵס בִּרְמִיזָה כָּךְ הוּא מוֹצִיא בִּרְמִיזָה. פִּיקֵּחַ שֶׁנָּשָׂא פִּיקֵּחַת וְנִתְחָרְשָׁה אִם רָצָה יוֹצִיא וְאִם רָצָה יְקַיֵּים. נִשְׁטַתְּתָה לֹא יוֹצִיא. נִתְחָרֵשׁ הוּא אוֹ נִשְׁתַּטָּה אֵינוֹ מוֹצִיא עוֹלָמִית.

**הלכה:** חֵרֵשׁ שֶׁנָּשָׂא פִּיקֵּחַת כול׳. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה. רוֹמֵז וְהוּא נוֹתֵן לָהּ גִּיטָּהּ. כְּשֵׁם שֶׁהוּא רוֹמֵז כָּךְ הוּא נִרְמָז.

מַתְנִיתָא בְּשֶׁקִּידְּשָׁהּ בַּכֶּסֶף. אֲבָל אִם קִידְּשָׁהּ בִּבְעִילָה קִידּוּשָׁיו מַעֲשֶׂה וְגֵירוּשָׁיו אֵינוֹ מַעֲשֶׂה.

רִבִּי לָעְזָר שָׁאַל לְרִבִּי יוֹחָנָן. אִשְׁתּוֹ שֶׁלַּחֵרֵשׁ וְשֶׁלַּשּׁוֹטֶה. אָמַר לֵיהּ. אֲפִילּוּ אָשָׁם תָּלוּי אֵין בָּהּ. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי הִילָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. אֲפִילּוּ אָשָׁם תָּלוּי אֵין בָּהּ. מִכֵּיוָן דְּאַתְּ אָמַר. אֲפִילּוּ אָשָׁם תָּלוּי אֵין בָּהּ וּבָא אַחֵר וְקִידְּשָׁהּ נִתְפְּשׁוּ בָהּ קִידּוּשִׁין. גֵּירַשׁ מוּתֶּרֶת לְהִינָּשֵׂא לָרִאשׁוֹן. הָדָא הִיא דְתַנֵּי רִבִּי חִייָה. אִשְׁתּוֹ שֶׁלַּחֵרֵשׁ שֶׁגִּירְשָׁהּ חֵרֵשׁ וְהָלְכָה וְנִישֵּׂאת לְחֵרֵשׁ אוֹ לְפִקֵּחַ. קוֹרֵא אֲנִי עָלֶיהָ לֹא יוֹכַל בַּעֲלָהּ הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁלְּחָהּ לָשׁוּב לְקַחְתָּהּ. אִשְׁתּוֹ שֶׁלַּפִּיקֵּחַ שֶׁגִּירְשָׁהּ וְהָלְכָה וְנִישֵּׂאת לְחֵרֵשׁ אוֹ לְפִיקֵּחַ. קוֹרֵא אֲנִי עָלֶיהָ לֹא יוֹכַל בַּעֲלָהּ הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁלְּחָהּ. אִשְׁתּוֹ שֶׁלַּחֵרֵשׁ שֶׁהָלַךְ לוֹ בַּעֲלָהּ לִמְדִינַת הַיָּם. וּבָאוּ וְאָמְרוּ לָהּ. מֵת בַּעֲלִיךְ. וְהָלְכָה וְנִישֵּׂאת לְחֵרֵשׁ אוֹ לְפִיקֵּחַ וְאַחַר כָּךְ בָּא בַּעֲלָהּ. תֵּצֵא מִזֶּה וּמִזֶּה. אִשְׁתּוֹ שֶׁלַּפִּיקֵּחַ שֶׁהָלַךְ בַּעֲלָהּ לִמְדִינַת הַיָּם. בָּאוּ וְאָמְרוּ לָהּ. מֵת בַּעֲלִיךְ. וְהָלְכָה וְנִישֵּׂאת לְחֵרֵשׁ וְאַחַר כָּךְ בָּא הַפִּיקֵּחַ. חֲוַינָן סָבְרִין מֵימַר. יוֹצִיא הַחֵרֵשׁ וִיקַיֵּים הַפִּיקֵּחַ. עוֹד הִיא כְאִילֵּין קְנָסַיָּיא.

נִשְׁטַתָּה לֹא יוֹצִיא. דְּבֵית רִבִּי יַנַּאי אָמְרִי. מִפְּנֵי גְּדֵירָה. רִבִּי זְעִירָה וְרִבִּי אִילָא תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לְשַׁמֵּר אֶת גִּיטָּהּ. רִבִּי נְחֶמְיָה בַּר מַר עוּקְבָּן בְּרֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי אָמַר תְּלָתָא. עָבַר וְגֵירַשׁ. מָאן דְּאָמַר. מִפְּנֵי גְּדֵירָה. גֵּירַשׁ. מָאן דְּאָמַר. שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לְשַׁמֵּר אֶת גִּיטָּהּ. אָסוּר. יֵשׁ לָהּ בֵּן וָאָב וָאָח. מָאן דְּאָמַר. מִפְּנֵי גְּדֵירָה. אָסוּר. מָאן דְּאָמַר. שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לְשַׁמֵּר אֶת גִּיטָּהּ. יֵשׁ לָהּ אָב וְיכוֹלָה הִיא לִשְׁמוֹר אֶת גִּיטָּהּ. פְּעָמִים שׁוֹטָה פְּעָמִים חֲלוּמָה. מָאן דְּאָמַר. מִפְּנֵי גְּדֵירָה. אָסוּר. מָאן דְּאָמַר. שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לְשַׁמֵּר אֶת גִּיטָּהּ. יֵשׁ לָהּ עִיתִּים וְיכוֹלָה הִיא לְשַׁמֵּר אֶת גִּיטָּהּ.

**ב משנה:** אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי וְכִי מִפְּנֵי מָה הָאִשָּׁה שֶׁנִּתְחָרְשָׁה יוֹצְאָה וְהָאִישׁ שֶׁנִּתְחָרֵשׁ אֵינוֹ מוֹצִיא. אָמְרוּ לוֹ אֵינוֹ דוֹמֶה הָאִישׁ הַמְגָרֵשׁ לָאִשָּׁה הַמִּתְגָּרֶשֶׁת שֶׁהָאִשָּׁה יוֹצְאָה לְרְצוֹנָהּ וְשֶׁלֹּא לְרְצוֹנָהּ וְהָאִישׁ אֵינוֹ מוֹצִיא אֶלָּא לְרְצוֹנוֹ. הֵעִיד רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן גּוּדְגָּדָה עַל הַחֵרֶשֶׁת שֶׁהִשִּׂיאָהּ אָבִיהָ שֶׁהִיא יוֹצְאָה בְּגֵט אָמְרוּ לוֹ אַף זוֹ כַּיּוֹצֵא בָהּ.

**הלכה:** הֵעִיד רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי כול׳. רִבִּי חֲנַנְיָה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי הִילָא. נִרְאִין הַדְּבָרִים בְּפִיקֵּחַת שֶׁיֵּשׁ בָּהּ דַּעַת שֶׁהִיא יוֹצְאָה בֵּין לְדַעַת בֵּין שֶׁלֹּא לְדַעַת. וְחֵרֶשֶׁת שֶׁאֵין בָּהּ דַּעַת לֹא תֵצֵא אֶלָּא לְדַעַת. וְלֹא עֵידוּת הִיא. אַף זוֹ כְּיוֹצֵא בָהּ וּמוֹסִיפִין עַל הָעֵדוּת. וְרִבִּי חֲנַנְיָה סָבַר מֵימַר בְּפִיקֵּחַת שֶׁהִשִּׂיאָהּ אָבִיהָ וְנִתְחָרְשָׁה. רִבִּי יוֹסֵה סָבַר מֵימַר בְּקַטַנָּה שֶׁהִשִּׂיאָהּ אָבִיהָ וְנִתְגָּרְשָׁה.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. לֵית כָּן עַל רֹאשָׁהּ. אִית כֵּן עַל סוֹפָהּ. מַה אִית כֵּן עַל רֹאשָׁהּ. כְּשֶׁהָיָה חֵרֵשׁ בַּעַל הַחֵרֶשֶׁת פִּיקֵּחַ בַּעַל הַפִּקֵּחַת. אֲבָל אִם הָיָה חֵרֵשׁ בַּעַל הַפִּיקֵּחַת פִּיקֵּחַ בַּעַל חֵרֶשֶׁת הָדָא הִיא דְתַנִּינָן דִּבָּתָר דִּבָּתָר דִּבַּתְרָה.

**ג משנה:** שְׁנֵי אַחִים חֵרְשִׁים נְשׂוּאִים לְשְׁתֵּי אֲחָיוֹת חֵרְשׁוֹת אוֹ לְשְׁתֵּי אֲחָיוֹת פִּקְחוֹת אוֹ לְשְׁתֵּי אֲחָיוֹת אַחַת חֵרֶשֶׁת וְאַחַת פִּיקַּחַת אוֹ שְׁתֵּי אֲחָיוֹת חֵרְשׁוֹת נְשׂוּאוֹת לְשְׁנֵי אַחִין פִּיקְחִין לְשְׁנֵי אַחִין חֵרְשִׁין לְשְׁנֵי אַחִין אֶחָד חֵרֵשׁ וְאֶחָד פִּיקֵּחַ. חֲרֵי אֵילּוּ פְטוּרִין מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיִּיבּוּם. וְאִם הָיוּ נָכְרִיּוֹת יְכִנּוֹסוּ וְאִם רָצוּ לְהוֹצִיא יוֹצִיאוּ. שְׁנֵי אַחִין אֶחָד חֵרֵשׁ וְאֶחָד פִּיקֵּחַ נְשׂוּאִין לְשְׁתֵּי אֲחָיוֹת פִּקְחוֹת מֵת חֵרֵשׁ בַּעַל הַפִּיקַּחַת מַה יַּעֲשֶׂה פִּיקֵּחַ בַּעַל הַפִּקַּחַת תֵּצֵא מִשּׁוּם אֲחוֹת

אִשָּׁה. מֵת פִּקֵּחַ בַּעַל הַפִּקֵּחַת מַה יַּעֲשֶׂה חֵרֵשׁ בַּעַל הַפִּקֵּחַת מוֹצִיא אִשְׁתּוֹ בְּגֵט וְאֵשֶׁת אָחִיו אֲסוּרָה לְעוֹלָם.

**הלכה:** שְׁנֵי אַחִין חֵרְשִׁין כול׳. צָרְתָהּ מָהוּ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. בִּתּוֹ פִּיקַּחַת נְשׂוֹאָה לְאָחִיו חֵרֵשׁ. צָרְתָהּ פְּטוּרָה מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיִּיבּוּם.

**ד משנה:** שְׁנֵי אַחִין פִּקְחִין נְשׂוּאִין לִשְׁתֵּי אֲחָיוֹת אַחַת חֵרֶשֶׁת וְאַחַת פִּיקַּחַת מֵת פִּיקֵּחַ בַּעַל הַחֵרֶשֶׁת מַה יַּעֲשֶׂה פִּקֵּחַ בַּעַל הַפִּיקַּחַת תֵּצֵא מִשּׁוּם אֲחוֹת אִשָּׁה. מֵת פִּקֵּחַ בַּעַל הַפִּיקַּחַת מַה יַּעֲשֶׂה פִּיקֵּחַ בַּעַל הַחֵרֶשֶׁת. מוֹצִיא אִשְׁתּוֹ בְּגֵט וְאֵשֶׁת אָחִיו בַּחֲלִיצָה.

**הלכה:** שְׁנֵי אַחִים פִּקְחִים כול׳. צָרְתָהּ מָהוּ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. בִּתּוֹ חֵרֶשֶׁת נְשׂוֹאָה לְאָחִיו פִּקֵּחַ. צָרְתָהּ חוֹלָצֶת וְלֹא מִתְיַיבֶּמֶת.

**ה משנה:** שְׁנֵי אַחִין אֶחָד חֵרֵשׁ וְאֶחָד פִּיקֵּחַ נְשׂוּאִין לִשְׁתֵּי אֲחָיוֹת אַחַת חֵרֶשֶׁת וְאַחַת פִּיקַּחַת מֵת חֵרֵשׁ בַּעַל הַחֵרֶשֶׁת מַה יַּעֲשֶׂה פִּקֵּחַ בַּעַל הַפִּיקַּחַת תֵּצֵא מִשּׁוּם אֲחוֹת אִשָּׁה. מֵת פִּקֵּחַ בַּעַל הַפִּיקַּחַת מַה יַּעֲשֶׂה חֵרֵשׁ בַּעַל הַחֵרֶשֶׁת מוֹצִיא אִשְׁתּוֹ בְּגֵט וְאֶשֶׁת אָחִיו אֲסוּרָה לְעוֹלָם.

**הלכה:** שְׁנֵי אַחִין אֶחָד חֵרֵשׁ כול׳. צָרְתָהּ מָהוּ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. בִּתּוֹ חֵרֶשֶׁת נְשׂוֹאָה לְאָחִיו חֵרֵשׁ. צָרְתָהּ פְּטוּרָה מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיִּיבּוּם.

**ו משנה:** שְׁנֵי אַחִין אֶחָד חֵרֵשׁ וְאֶחָד פִּיקֵּחַ נְשׂוּאִין לִשְׁתֵּי נוֹכְרִיּוֹת פִּקְחוֹת מֵת חֵרֵשׁ בַּעַל הַפִּיקַּחַת מַה יַּעֲשֶׂה פִּקֵּחַ בַּעַל הַפִּיקַּחַת אוֹ חוֹלֵץ אוֹ מְיַיבֵּם. מֵת פִּיקֵּחַ בַּעַל הַפִּיקַּחַת מַה יַּעֲשֶׂה חֵרֵשׁ בַּעַל הַפִּיקַּחַת כּוֹנֵס וְאֵינוֹ מוֹצִיא לְעוֹלָם.

**הלכה:** שְׁנֵי אַחִין אֶחָד חֵרֵשׁ כול׳. מַהוּ שֶׁתֹּאכַל בַּתְּרוּמָה. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. בַּת יִשְׂרָאֵל פִּיקַּחַת שֶׁנִּישֵּׂאת לְכֹהֵן חֵרֵשׁ אֵינָהּ אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה. מֵת וְנָפְלָה לִפְנֵי הַיָּבָם. אִם הָיָה פִּיקֵּחַ אוֹכֶלֶת. חֵרֵשׁ אֵינָהּ אוֹכֶלֶת.

**ז משנה:** שְׁנֵי אַחִין פִּקְחִין נְשׂוּאִין לִשְׁתֵּי נוֹכְרִיּוֹת אַחַת חֵרֶשֶׁת וְאַחַת פִּיקַּחַת מֵת פִּיקֵּחַ בַּעַל הַחֵרֶשֶׁת מַה יַּעֲשֶׂה פִּקֵּחַ בַּעַל הַפִּיקַּחַת כּוֹנֵס וְאִם רָצָה לְהוֹצִיא יוֹצִיא. מֵת פִּקֵּחַ בַּעַל הַפִּיקַּחַת מַה יַּעֲשֶׂה חֵרֵשׁ בַּעַל הַחֵרֶשֶׁת וְאַחַת פִּיקַּחַת מֵת חֵרֵשׁ בַּעַל הַחֵרֶשֶׁת מַה יַּעֲשֶׂה פִּקֵּחַ בַּעַל הַפִּיקַּחַת כּוֹנֵס וְאִם רָצָה לְהוֹצִיא יוֹצִיא. מֵת פִּקֵּחַ בַּעַל הַפִּיקַּחַת מַה יַּעֲשֶׂה חֵרֵשׁ בַּעַל הַחֵרֶשֶׁת כּוֹנֵס וְאֵינוֹ מוֹצִיא לְעוֹלָם.

**הלכה:** שְׁנֵי אַחִין פִּיקְחִין כול׳. שְׁנֵי אַחִין אֶחָד חֵרֵשׁ כול׳. מַהוּ שֶׁתֹּאכַל בַּתְּרוּמָה. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. בַּת יִשְׂרָאֵל פִּיקַּחַת שֶׁנִּתְאָרְסָה לְכֹהֵן פִּיקֵּחַ. לֹא הִסְפִּיק לְכוֹנְסָהּ שֶׁלְּנִישּׂוּאִין עַד שֶׁנִּיתְחָרֵשׁ הוּא אוֹ עַד שֶׁנִּתְחָרְשָׁה הִיא. אֵינָהּ אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה. מֵת וְנָפְלָה לִפְנֵי הַיָּבָם וַאֲפִילוּ חֵרֵשׁ. אוֹכֶלֶת. בְּזֶה יִיפֶּה כֹּחַ הַיָּבָם מִכֹּחַ הָאָב. שֶׁהַיָּבָם חֵרֵשׁ וּמַאֲכִיל וְהָאָב חֵרֵשׁ וְאֵינוֹ מַאֲכִיל.

# פרק טו

**א משנה:** הָאִשָּׁה שֶׁהָלְכָה הִיא וּבַעֲלָהּ לִמְדִינַת הַיָּם שָׁלוֹם בֵּינוֹ לְבֵינָהּ וְשָׁלוֹם בָּעוֹלָם וּבָאת וְאָמְרָה מֵת בַּעֲלִי אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת אֶלָּא אִם כֵּן בָּאת בּוֹכָה וּבְגָדֶיהָ קְרוּעִין. אָמְרוּ לוֹ אַחַת זוֹ וְאַחַת זוֹ תִּינָּשֵׂא.

**הלכה:** הָאִשָּׁה שֶׁהָלְכָה הִיא וּבַעֲלָהּ כול׳. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר. אִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁהִיא אֵשֶׁת אִישׁ. וְהִיא אוֹמֶרֶת. גְּרוּשָׁה אֲנִי. אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת. וְאָמַר אַף הָכָא כֵּן. שַׁנְיֶיה הִיא בְעִידֵי מִיתָה. מֵאַחַר שֶׁאִם יָבוֹא הוּא מַכְחִישׁ. וּתְהֵא נֶאֱמֶנֶת לוֹמַר. מֵת יְבָמִי. לֵית יְכִיל. דְּתַנִּינָן שֶׁאֵין הָאִשָּׁה נֶאֱמֶנֶת לוֹמַר. מֵת יְבָמִי. שֶׁתִּינָּשֵׂא. וְלֹא. מִתָּה אֲחוֹתִי. שֶׁתִּיכָּנֵס לְבֵיתָהּ. אָמַר רִבִּי בָּא. בַּעֲלָהּ שֶׁנִּישֵּׂאת לוֹ לִרְצוֹנָהּ נֶאֱמֶנֶת. יְבָמָהּ שֶׁנָּפְלָה לוֹ עַל כָּרְחָהּ אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת. רִבִּי הוֹשַׁעְיָה בָּעֵי. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁנִּישֵּׂאת לוֹ עַל כָּרְחָהּ מֵעַתָּה לֹא תְהֵא נֶאֱמֶנֶת.

לֹא סוֹף דָּבָר כַּמִּשְׁנָה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁעַד אֶחָד מַתִּירָהּ. וַאֲפִילוּ כַמִּשְׁנָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁאֵין עַד אֶחָד מַתִּירָהּ הִיא מַתֶּרֶת עַצְמָהּ. מַה בֵּינָהּ לְעַד אֶחָד. עַד אֶחָד חָשׁוּד לְקַלְקְלָהּ. וְהִיא אֵינָהּ חֲשׁוּדָה לְקַלְקֵל אֶת עַצְמָהּ.

עַד אֶחָד מָהוּ שֶׁיְּהֵא נֶאֱמָן בִּשְׁעַת מִלְחָמָה. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. חַד בַּר נַשׁ בְּיוֹמוֹי דְּרִבִּי אָמַר לֵיהּ. הֵן הַהוּא פַּלָּן. אָמַר לוֹן. מִית. הֵן הַהוּא פַּלָּן. אָמַר לוֹן. מִית. אָמַר לֵיהּ. וְכוּלְּהוֹן מִתִּים. אָמַר לוֹן. וְאִילּוּ הַוְיִין בַּחַיִּין לָא הֲווֹן מֵייתֵי. רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. מַעֲשֶׂה בָא לִפְנֵי רִבִּי וְאָמַר. מָאן דְּנִישֵּׂאת נִישֵּׂאת. מָאן דְּלָא נִישֵּׂאת לָא נִישֵּׂאת. רִבִּי אַיְיבוֹ בָּר נַגָּרִי. בִּשְׁעַת מִלְחָמָה הֲוָות. הָדָא אָמְרָה שֶׁעַד אֶחָד נֶאֱמָן בִּשְׁעַת מִלְחָמָה.

מַה בֵּין שָׁלוֹם לְעוֹלָם לְבֵין מִלְחָמָה לְעוֹלָם. מִלְחָמָה בָעוֹלָם סְבוּרָה בוֹ שֶׁמֵּת וְלֹא מֵת. עַד כְּדוֹן בְּשֶׁהָיְתָה מִלְחָמָה בַצָּפוֹן וּבָאת מִן הַצָּפוֹן. בַּדָּרוֹם וּבָאת מִן הַדָּרוֹם. הָיְתָה מִלְחָמָה בַצָּפוֹן וּבָאת מִן הַדָּרוֹם. וְהִיא אוֹמֶרֶת. מִן הַצָּפוֹן בָּאתִי. וַאֲנִי אוֹמֵר. מִן הַדָּרוֹם בָּאתִי. וְהִיא אוֹמֶרֶת. מִן הַדָּרוֹם בָּאתִי. סְבוּרָה לְהַתִּיר אֶת עַצְמָהּ. הִיא אָמְרָה. עַל מִיטָּתוֹ מֵת. וַאֲנִי אוֹמֵר. לַמִּלְחָמָה הָלַךְ. הִיא אוֹמֶרֶת. עַל מִיטָּתוֹ מֵת. סְבוּרָה לְהַתִּיר אֶת עַצְמָהּ.

אִי זוֹ הִיא קְטָטָה. רִבִּי בָּא בְשֵׁם רַב חִיָּיה בַּר אַשִׁי. לֹא קִיַּדַּשְׁתָּנִי וְלֹא גֵירַשְׁתָּנִי וְלֹא הָיִיתִי אִשְׁתְּךָ מִיָּמַיי. אֵין זֶה קְטָטָה. קִיַּדַּשְׁתָּנִי וְגֵירַשְׁתָּנִי אֶלָּא שֶׁלֹּא נָתַתָּה לִי כְּתוּבָּתִי. חֲרֵי זֶה קְטָטָה. אָמְרָה רִבִּי בָּא קוֹמֵי רִבִּי חִיָּיה בַּר אַבָּא. אָמַר לֵיהּ. בְּנִי. אֶלָּא אֲפִילּוּ הִיא תּוֹבַעַת בְּוַדַּאי לְהִתְגָּרֵשׁ.

רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת אֶלָּא אִם כֵּן בָּאָה בוֹכָה וּבְגָדֶיהָ קְרוּעִים. מְתִיבִין לְרִבִּי יְהוּדָה. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיְתָה אַחַת בּוֹכָה וְאַחַת שֶׁאֵינָהּ בּוֹכָה. לְזוֹ אַתְּ אוֹסֵר וּלְזוֹ אַתְּ מַתִּיר. הָתִיב רִבִּי חֲנַנְיָה חֲבֵרוֹן דְּרַבָּנִין. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁיָּצָא בְנָהּ לִמְדִינַת הַיָּם וּמֵת שָׁם. אֲנִי אוֹמֵר. שְׁמָא הִיא מַזְכֶּרֶת וּבוֹכָה.

**ב משנה:** בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים לֹא שָׁמַעְנוּ אֶלָּא בְּבָאָה מִן הַקָּצִיר בִּלְבַד. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּאי אֶחָד הַבָּאָה מִן הַקָּצִיר וְאֶחָד הַבָּאָה מִן הַזֵּיתִים וְאֶחָד הַבָּאָה מִמְּדִינַת הַיָּם לֹא דִבְּרוּ חֲכָמִים בַּקָּצִיר אֶלָּא בַהווֶה. חָזְרוּ בֵית הִלֵּל לְהוֹרוֹת כְּבֵית שַׁמַּאי.

**הלכה:** בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים לֹא שָׁמַעְנוּ כול׳. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּי. וַהֲלֹא כַּל הַשָּׁנָה כוּלָּהּ קָצִיר. הָא כְּאֵי זֶה צַד. יָצָא קָצִיר שְׁעוֹרִים וְנִכְנַס קָצִיר חִטִּים. יָצָא קָצִיר וְנִכְנַס בָּצִיר. יָצָא בָּצִיר וְנִכְנַס מָסִיק. נִמְצֵאת כָּל הַשָּׁנָה כוּלָּהּ קָצִיר. וְקִיְימוּ אֶת דִּבְרֵיהֶן. וְלָמָּה קָצִיר. אָמַר רִבִּי מָנָא. דְּאוֹנְסָא שָׁכִיחַ. שֶׁאֵין הַחַמָּה קוֹפַחַת עָל רֹאשׁוֹ שֶׁלָּאָדָם אֶלָּא בְּשְׁעַת הַקָּצִיר. הָדָא הִיא דְכְתִיב וַיֹּגְדֵּל הַיֶּלֶד וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּצֵא אֶל אָבִיו אֶל הַקּוֹצְרִים. וַיֹּאמֶר אֶל אָבִיו רֹאשִׁי רֹאשִׁי וַיֹּאמֶר אֶל הַנַּעַר שָׂאֵהוּ אֶל אִמּוֹ. וַיִּשָּׂאֵהוּ וַיְבִיאֵהוּ אֶל אִמּוֹ וַיֵּשֶׁב עַל בִּרְכֶּיהָ עַד הַצָּהֳרַיִם וַיָּמֹת. וְרַבָּנָן אָמְרֵי. דִּרִיחְשָׁא שָׁכִיחַ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי בּוּן. סַכּוֹתָה לְרֹאשִׁי בְּיוֹם נָשֶׁק. בְּיוֹם שֶׁהַקַּיִּין נוֹשֵׁק אֶת הַחוֹרֶף. דָּבָר אַחֵר. בְּיוֹם נָשֶׁק זֶה נִשְׁקוּ שֶׁלַּגּוֹג. דָּבָר אַחֵר. בְּיוֹם שֶׁשְּׁנֵי עוֹלָמוֹת נוֹשְׁקִין זֶה אֶת זֶה הָעוֹלָם הַזֶּה יוֹצֵא וְהָעוֹלָם הַבָּא נִכְנָס.

**ג משנה:** בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים תִּינָּשֵׂא וְתִיטּוֹל כְּתוּבָּתָהּ. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים תִּינָּשֵׂא וְלֹא תִיטּוֹל כְּתוּבָּתָהּ. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּי הִיתַּרְתֶּם אֶת עֶרְוָה הַחֲמוּרָה וְלֹא תַתִּירוּ אֶת הַמָּמוֹן הַקַּל. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הִלֵּל מָצִינוּ שֶׁאֵין הָאַחִין נִכְנָסִין לַנַּחֲלָה עַל פִּיהָ. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּי וַהֲלֹא מִסֶּפֶר כְּתוּבָּתָהּ נִלְמוֹד שֶׁהוּא כוֹתֵב לָהּ שֶׁאִם תִּינָּשְׂאִי לְאַחֵר תִּיטְּלִי מַה שֶׁכָּתוּב לִיךְ. חָזְרוּ בֵית הִלֵּל לְהוֹרוֹת כְּבֵית שַׁמַּי.

**הלכה:** בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים תִּינָּשֵׂא כול׳. בָּנוֹת מַהוּ שֶׁיִּיכָּנְסוּ לְמְזוֹנוֹת עַל פִּיהָ.

בֵּית שַׁמַּי עָבְדִין כְּתוּבָּה מִדָּרָשׁ. דְּבֵית שַׁמַּי דָּרְשִׁין מִסֶּפֶר כְּתוּבָּתָהּ נִלְמוֹד. שֶׁהוּא כוֹתֵב לָהּ. שֶׁאִם תִּינָּשְׂאִי לְאַחֵר תִּיטְּלִי מַה שֶׁכָּתוּב לִיךְ. חָזְרוּ בֵית הִלֵּל לְהוֹרוֹת כְּדִבְרֵי בֵית שַׁמַּי. בֵּית הִלֵּל עָבְדִין כְּתוּבָּה מִדָּרָשׁ. דָּרַשׁ הִלֵּל הַזָּקֵן לְשׁוֹן הֶדְיוֹט. הָיוּ כוֹתְבִין בְּאַלֶכְסַנְדְּרִיאָה שֶׁהָיָה אֶחָד מֵהֶן מְקַדֵּשׁ אִשָּׁה וַחֲבֵירוֹ חוֹטְפָהּ מִן הַשּׁוּק. וּכְשֶׁבָּא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים בִּיקְּשׁוּ לַעֲשׂוֹתָן מַמְזֵירִים. אָמַר לָהֶן הִלֵּל הַזָּקֵן. הוֹצִיאוּ כְּתוּבַת אִימּוֹתֵיהֶן. וְהוֹצִיאוּ כְּתוּבַת אִימּוֹתֵיהֶן וּמָצְאוּ

כְּתוּב בָּהֶן. לִכְשֶׁתִּיכָּנְסִי לְבֵיתִי תְּהַוְיִין לִי לְאִינְתּוּ כְּדַת מֹשֶׁה וְיִהוּדָאִי.

רִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲזַרְיָה עֲבַד כְּתוּבָּה מִדָּרָשׁ. דָּרַשׁ רִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲזַרְיָה הַבָּנִים יִירְשׁוּ וְהַבָּנוֹת יְזוֹנוּ. מַה הַבָּנִים אֵינָן יוֹרְשִׁין אֶלָּא לְאַחַר מִיתַת אֲבִיהֶן. אַף הַבָּנוֹת אֵינָן נִיזּוֹנוֹת אֶלָּא לְאַחַר מִיתַת אֲבִיהֶן.

רִבִּי מֵאִיר עֲבַד כְּתוּבָּה מִדָּרָשׁ. דְּאָמַר רִבִּי מֵאִיר הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ שָׁמִין אוֹתָהּ כַּמָּה הִיא רְאוּיָה לַעֲשׂוֹת וְנוֹתְנִין לוֹ. שֶׁהוּא כוֹתֵב לוֹ. אִם אוֹבִיר וְלֹא אַעֲבִיד אֲשַׁלֵּם בְּמֵיטְבָא.

רִבִּי יוּדָה עֲבַד כְּתוּבָּה מִדָּרָשׁ. תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי יוּדָה. מֵבִיא הוּא אָדָם עַל יְדֵי אִשְׁתּוֹ כָּל קָרְבָּן שֶׁהִיא חַיֶּבֶת. אֲפִילּוּ אָכְלָה חֵלֶב אֲפִילּוּ חִילְּלָה אֶת הַשַּׁבָּת. וְכֵן הָיָה רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. פּוֹטְרָהּ אֵינוֹ חַיָּיב בָּהּ. שֶׁכֵּן הִיא כוֹתֶבֶת לוֹ. וְאוֹחֲרָן דִּי אַתְיָין לָךְ מִן קַדְמַת דְּנָא.

רִבִּי יוֹסֵי עֲבַד כְּתוּבָּה מִדָּרָשׁ. דָּרַשׁ רִבִּי יוֹסֵי. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת כְּתוּבָּה מְלֵאָה גּוֹבָה אֶת הַכֹּל. לִכְפּוֹל אֵינוֹ גּוֹבָה אֶלָּא מֻחֲצָה. רִבִּי לָעְזָר [הַקַּפְּר] אָמַר. אֵין אָדָם רַשַּׁאי לִיקַּח לוֹ בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף אֶלָּא אִם כֵּן הִתְקִין לָהֶן מְזוֹנוֹת. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה עֲבַד כְּתוּבָּה מִדָּרָשׁ. דְּאָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה. הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵירוֹ לֹא יְמַשְׁכְּנֶנּוּ יוֹתֵר עַל חוֹבוֹ. שֶׁהוּא כוֹתֵב לוֹ. תִּשְׁלַמְתָּהּ מִן נִיכְסַיי דִּיאַתְיָין לְיָידִי דְּאַקְנָה לְקַבֵּל דְּנָהּ.

רַב חוּנָה עֲבַד כְּתוּבָּה מִדָּרָשׁ. דָּרַשׁ רַב חוּנָה. הַבָּנִים יִירְשׁוּ וְהַבָּנוֹת יְזוֹנוּ. מַה הַבָּנִים יוֹרְשִׁין מִן הַמְּטַלְטְלִין אַף הַבָּנוֹת נִיזּוֹנוֹת מִן הַמְּטַלְטְלִין. שְׁמוּאֵל אָמַר אֵין הַבָּנוֹת נִיזּוֹנוֹת מִן הַמְּטַלְטְלִין. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לִשְׁמוּאֵל. בְּנֶן נוּקְבָן דִּיהַווֹן לֵיכִי מִינַּאי יְהַיְוִיְין יָתְבָן בְּבֵיתִי וּמִיתְזָנָן מִנַּיכְסַיי. וְתַנֵּי עֲלָהּ. מִמְקַרְקְעֵי וְלֹא מִמְּטַלְטְלֵי. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר זַבְדָּא. אַתְיָא דְּרַב הוּנָא כְּרִבִּי וְרִבִּי שְׁמוּאֵל כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָעְזָר. דְּתַנֵּי. אֶחָד נְכָסִין שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוּת וְאֶחָד נְכָסִים שֶׁאֵין לָהֶן אַחֲרָיוּת נִפְרָעִין מֵהֶן לְמָזוֹן הָאִשָּׁה וְהַבָּנוֹת. דִּבְרֵי רִבִּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָעְזָר אוֹמֵר. נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוּת הַבָּנִים מוֹצִיאִין מִן הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת מִן הַבָּנוֹת וְהַבָּנִים מִן הַבָּנוֹת מִן הַבָּנִים. וְשֶׁאֵין לָהֶן אַחֲרָיוּת הַבָּנִים מוֹצִיאִין מִן הַבָּנוֹת וְאֵין הַבָּנוֹת מוֹצִיאִין מִן הַבָּנִים. אָמְרִין. חָזַר בָּהּ רַב חוּנָא. אָמְרִין. יֵאוּת. כְּתוּבָּה דְּבַר תּוֹרָה וּמָזוֹן הַבָּנוֹת מִדִּבְרֵיהֶן. וְדִבְרֵיהֶן עוֹקְרִין דְּבַר תּוֹרָה. אֶלָּא בְּכֶסֶף כְּתוּבַּת אִימָּן פְּלִיגִין. וְכֶסֶף כְּתוּבַּת אִמָּן לֹא קַרְקַע הוּא.

הַיּוֹרֵד לְנִיכְסֵי אִשְׁתּוֹ וְנָתַן עֵינָיו בָּהּ לְגָרְשָׁהּ וְקָפַץ וְתָלַשׁ מִן הַקַּרְקַע חֲרֵי זֶה זָרִיז וְנִשְׁכָּר. הַיּוֹרֵד לְנִיכְסֵי שְׁבוּיִים וְשָׁמַע עֲלֵיהֶן שֶׁהֵן מְמַשְׁמְשִׁין וּבָאִין וְקָפַץ וְתָלַשׁ מִן הַקַּרְקַע חֲרֵי זֶה זָרִיז וְנִשְׁכָּר. וְאֵילּוּ הֵן נִיכְסֵי שְׁבוּיִים. כָּל שֶׁהָלַךְ אָבִיו אוֹ אָחִיו אוֹ אֶחָד מִכָּל הַמּוֹרִישִׁין אוֹתוֹ לְמְדִינַת הַיָּם וְשָׁמַע עֲלֵיהֶן שֶׁמֵּתוּ וְיָרַד לוֹ לְנַחֲלָה. אֲבָל נִיכְסֵי נְטוּשִׁין מוֹצִיאִין אוֹתָהּ מִיָּדוֹ. וְאֵילּוּ הֵן נִיכְסֵי נְטוּשִׁין. כָּל שֶׁהָלַךְ אָבִיו אוֹ אָחִיו אוֹ אֶחָד מִכָּל הַמּוֹרִישִׁין אוֹתוֹ לְמְדִינַת הַיָּם וְלֹא שָׁמַע עֲלֵיהֶן שֶׁמֵּתוּ וְיָרַד לוֹ לְנַחֲלָה. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. שָׁמַעְתִּי הוּא שְׁבוּיִים הוּא נְטוּשִׁים. אֲבָל נִיכְסֵי רְטוּשִׁין מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ. וְאֵילּוּ הֵן נִיכְסֵי רְטוּשִׁין. כָּל שֶׁהָלַךְ אָבִיו אוֹ אָחִיו אוֹ אֶחָד מִכָּל הַמּוֹרִישִׁין אוֹתוֹ לְמְדִינַת הַיָּם וְאֵין יָדוּעַ אֵיכָן הוּא. שְׁמוּאֵל אָמַר שָׁבוּי זֶה שָׁיָּצָא שֶׁלֹּא לְדַעַת. שֶׁאֵילּוּ יָצָא לְדַעַת הָיָה מְצַוֵּיהוּ. נָטוּשׁ זֶה שֶׁיָּצָא לְדַעַת. תֵּדַע לָךְ שֶׁעִילָּה הָיָה רוֹצֶה לְהַבְרִיחוֹ מִנְּכָסָיו. חֲרֵי לְדַעַת יָצָא וְלֹא צִיְּוָהוּ. רִבִּי אָחָא רִבִּי בָּא בַּר רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. הַמְּטַלְטְלִין אֵין בָּהֶן מִשּׁוּם נִיכְסֵי רְטוּשִׁין. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה. קָמָה עוֹמֶדֶת לְהִיקָּצֵר וּגְפָנִים עוֹמְדוֹת לְהִיבָּצֵר מִמְּטַלְטְלִין הֵן. רַב שֵׁשֶׁת שָׁאַל. אִילֵּין דְּהִיקְלָיָא דְּבָבֶל דְּלָא צְרִיכִין מֵרָכָבָא לֹא מִסְתַּבְּרָא מֵיעַבְּדִינָן כְּקָמָה עוֹבֶרֶת לְהִיקָּצֵר וּגְפָנִים עוֹבְרוֹת לְהִיבָּצֵר.

ד **משנה:** הַכֹּל נֶאֱמָנִים לְהַעִידָהּ חוּץ מֵחֲמוֹתָהּ וּבַת חֲמוֹתָהּ וְצָרָתָהּ וִיבִמְתָּהּ וּבַת בַּעֲלָהּ. מַה בֵּין גֵּט לְמִיתָּה שֶׁהַכְּתָב מוֹכִיחַ. עֵד אֶחָד אוֹמֵר מֵת וְנִשֵּׂאת. וּבָא אַחֵר וְאָמַר לֹא מֵת חֲרֵי זוֹ לֹא תֵצֵא. עֵד אוֹמֵר מֵת וּשְׁנַיִם אוֹמְרִין לֹא מֵת אַף עַל פִּי שְׁנִשֵּׂאת תֵּצֵא. שְׁנַיִם אוֹמְרִים מֵת וְעֵד אֶחָד אוֹמֵר לֹא מֵת אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִשֵּׂאת תִּינָּשֵׂא.

**הלכה:** הַכֹּל נֶאֱמָנִים לְהַעִידָהּ כול׳. תַּנֵּי. כֻּשֵׁם שֶׁאֵינָן נֶאֱמָנוֹת עָלֶיהָ כָּךְ אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת עֲלֵיהֶן. בֶּן חֲמוֹתָהּ כְּבַת חֲמוֹתָהּ. בֶּן בַּעֲלָהּ כְּבַת בַּעֲלָהּ. צָרָתָהּ אֲפִילּוּ נְשׂוּאָה. יְבִמְתָּהּ אֲפִילּוּ אֲחוֹתָהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן שֶׁלֹּא עָשׂוּ זְכָרִים כִּנְקֵיבוֹת. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. שֶׁאֵין הָאִשָּׁה נֶאֱמֶנֶת לוֹמַר. מֵת יְבָמִי. שֶׁתִּינָּשֵׂא. וְלֹא מֻתָּה אֲחוֹתוֹ. שֶׁתִּיכָּנֵס לְבֵיתָהּ. מִפְּנֵי שֶׁאֵין לָהּ בָּנִים. אֲבָל אִם יֵשׁ לָהּ בָּנִים נֶאֱמֶנֶת.

וְהַכְּתָב מוֹכִיחַ. וְלֹא מִפִּיהָ מַאֲמִינִין אוֹתָהּ. שֶׁאִילּוּ לֹא אָמְרָה. בְּפָנַיי נִכְתַּב וּבְפָנַיי נֶחְתַּם. אַף אַתְּ שְׁמָא מַתִּירָהּ לְהִינָּשֵׂא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. כְּהַהִיא דְּאָמַר רִבִּי בוּן. אֵינוֹ חָשׁוּד לְקַלְקֵלָהּ בִּידֵי שָׁמַיִם. בְּבֵית דִּין חָשׁוּד לְקַלְקֵלָהּ. שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁאִם בָּא (וְעֵידָיו עִמּוֹ) [וְעֵרְעֵר עֵרְעוּרוֹ] בָּטֵל אַף הוּא מַחְתִּמוֹ בְּעֵדִים כְּשֵׁירִים. וְהָכָא מִתּוֹךְ שֶׁהִיא יוֹדַעַת שֶׁלֹּא עָשׂוּ בָהּ דְּבָרִיהָ אֲצָל חֲבִירָתָהּ כְּלוּם אַף הִיא אוֹמֶרֶת אֲמֶת.

עַד אֶחָד אוֹמֵר כול׳. עַד אֶחָד אָמַר מֵת. וְנִישֵּׂאת. וּבָא אַחֵר וְאָמַר. לֹא מֵת. חֲרֵי זוֹ לֹא תֵצֵא. מִפְּנֵי שֶׁאָמַר מְשֻׁנִּישֵּׂאת. הָא אִם עַד שֶׁלֹּא נִישֵּׂאת וְנִישֵּׂאת תֵּצֵא. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. זוֹ דִּבְרֵי רִבִּי מְנַחֵם בֵּירִבִּי יוֹסֵי. אֲבָל דִּבְרֵי חֲכָמִים בֵּין אָמַר מְשֻׁנִּישֵּׂאת בֵּין שֶׁאָמַר עַד שֶׁלֹּא נִישֵּׂאת לֹא תִינָּשֵׂא. וְאִם נִישֵּׂאת לֹא תֵצֵא. רַב נַחְמָן בַּר יַעֲקֹב בְּשֵׁם רַב. נִישֵּׂאת עַל פִּי עֵדִים שְׁנַיִם אֲפִילּוּ אָתוֹן. אָמְרִין לֵהּ. לֵית אַתְּ נוֹ. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בָּעֵי. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהוּא אָדָם מְסוּיָים כְּגוֹן אִימִּי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. וְלֵית כְּמָן בַּר נַשׁ דְּמֵיי לְרִבִּי אִמִּי. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי דְּרַבָּנָן דְּתַמָּן. אָמְרִין לֵיהּ. לֵית (אתנו). קָם אַבָּא בַּר בָּא וְלָחַשׁ לָהּ גַּו אוּדְנָהּ. אָמַר לֵהּ. הַב לָהּ גֵּט מְסָפֵק. קָמוּ תַלְמִידוֹי דְּרַב וּמְחוֹנֵיהּ. אָמַר. עַרְקָתָא יַקִּד וְסַפְסָלָה יְקַד. שְׁמוּאֵל אָמַר. תַּמָּן הֲוִינָא וְלָא עַרְקָתָא יָקְדַת וְלָא

סַפְסָלָא יָקְדַת אֶלָּא אַבָּא הוּא דְּלָקָה. וְקָם לֵהּ. אָתָא עוּבְדָא קוֹמֵי רַבִּי אִימִּי. אָמַר לֵיהּ. אֵין בָּרִיא דְּהִיא שַׁרְיָא לָךְ אֶלָּא תְּהֵא יוֹדֵעַ דְּבְנֵיהּ דְּהַהוּא גַּבְרָא מַמְזֵירָא קוֹמֵי שְׁמַיָּא וַהֲוָה רַבִּי זְעִירָא מְקַלֵּס לֵיהּ דּוּ מֵקִים מִילְּתָא עַל בְּרָרָה.

**ה משנה:** אַחַת אוֹמֶרֶת מֵת וְאַחַת אוֹמֶרֶת לֹא מֵת זוֹ שֶׁאוֹמֶרֶת מֵת תִּינָּשֵׂא וְתִיטוֹל כְּתוּבָּתָהּ וְזוֹ שֶׁאוֹמֶרֶת לֹא מֵת לֹא תִינָּשֵׂא וְלֹא תִיטוֹל כְּתוּבָּתָהּ. אַחַת אוֹמֶרֶת מֵת וְאַחַת אוֹמֶרֶת נֶהֱרַג רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר הוֹאִיל וּמַכְחִישׁוֹת זוֹ אֶת זוֹ חֲרֵי אֵילּוּ לֹא יִנָּשֵׂאוּ. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִין זוֹ וְזוֹ מוֹדוֹת שֶׁאֵינוֹ קַיָּים יִנָּשֵׂאוּ.

**הלכה:** הָאִשָּׁה שֶׁהָלְכָה הִיא כול׳. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן רַבִּי הִילָא בְּשֵׁם רַבִּי לָעְזָר. מוֹדֶה רַבִּי מֵאִיר בָּרִאשׁוֹנָה. אַשְׁכָּח תַּנֵּי. עוֹד הִיא בְמַחֲלוֹקֶת. מַה בֵּין שְׁנִיָּה מַה בֵּין רִאשׁוֹנָה. רִאשׁוֹנָה לֹא עָשׂוּ בָהּ דָּבָר זֶה אֵצֶל חֲבֵירְתָהּ כְּלוּם. אָמַר רַבִּי לָעְזָר. מוֹדֶה רַבִּי יוּדָה וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּעֵדִים. מַה בֵּין עֵדִים מַה בֵּין צָרָה. לֹא עָשׂוּ דִבְרֵי צָרָה אֵצֶל חֲבֵירְתָהּ כְּלוּם. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן. אִילּוּ אָמְרָה רַבִּי לָעְזָר מִנַּי שְׁמָעָהּ וַאֲמָרָה.

תַּמָּן תַּנִּינָן. מִי שֶׁהָיוּ שְׁתֵּי כִיתֵּי עֵדִים מֵעִידוֹת אוֹתוֹ שְׁנַּיִם וְאֵלּוּ מֵעִידִין אוֹתוֹ שְׁנַּיִם חָמֵשׁ. רַב אָמַר. בְּכְלָל נֶחְלְקוּ. אֲבָל בִּפְרָט כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁיֵּשׁ בִּכְלָל חָמֵשׁ שְׁתַּיִם שֶׁיִּהֵא נָזִיר שְׁתַּיִם. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן. בְּמוֹנֶה נֶחְלְקוּ. אֲבָל בִּכְלָל כָּל עַמָּא מוֹדֵיי. נֶחְלֶקֶת הָעֵדוּת אֵין כָּאן נְזִירוּת. וְהֵידֵינוּ כְּלָל וְהֵידֵינוּ מוֹנֶה. כְּלָל. הֶהֵן אָמַר תַּרְתֵּיי וְהֶהֵן אָמַר חָמֵשׁ. מוֹנֶה. הֶהֵן אָמַר. חָדָא תַּרְתֵּיי וְהֶהֵן אָמַר. תְּלַת אַרְבַּע וְחָמֵשׁ.

רַב אָמַר. הִכְחִישׁ עֵדוּת בְּתוֹךְ עֵדוּת לֹא בָטְלָה הָעֵדוּת. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. הִכְחִישׁ עֵדוּת בְּתוֹךְ עֵדוּת בָּטְלָה הָעֵדוּת. דִּבְרֵי הַכֹּל. הִכְחִישׁ עֵדוּת לְאַחַר עֵדוּת לֹא בָטְלָה הָעֵדוּת. רִבִּי יוֹחָנָן בְּדַעְתֵּיהּ. דָּמַר רִבִּי בָּא רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הוּחְזַק הַמּוֹנֶה. זֶה אָמַר. מִן הַכִּיס מוֹנֶה. וְזֶה אוֹמֵר. מִן הַצְּרוֹר מוֹנֶה. הִכְחִישׁ עֵדוּת בְּתוֹךְ עֵדוּת. וְאַף רַב מוֹדֶה שֶׁבָּטְלָה הָעֵדוּת. מַה פְלִיגִין. בְּשֶׁהָיוּ שְׁתֵּי כִיתֵּי עֵדִים. אֵילּוּ אוֹמְרִים. מִן הַכִּיס מוֹנֶה. וְאֵילּוּ אוֹמְרִים. מִן הַצְּרוֹר מוֹנֶה. הִכְחִישׁ עֵדוּת בְּתוֹךְ עֵדוּת בָּטֵל הָעֵדוּת. וּכְרַב לֹא בָטְלָה הָעֵדוּת. אֵילּוּ אוֹמְרִים. לְתוֹךְ חֵיקוֹ מָנָה. וְאֵילּוּ אוֹמְרִים. לְתוֹךְ פּוּנְדָּתוֹ מָנָה. דִּבְרֵי הַכֹּל. הִכְחִישׁ הָעֵדוּת לְאַחַר עֵידוּת לֹא בָטְלָה עֵדוּת. זֶה אָמַר. בַּמַּקֵּל הֲרָגוֹ. וְזֶה אָמַר. בַּסַּיָּף הֲרָגוֹ. הִכְחִישׁ עֵדוּת בְּתוֹךְ עֵדוּת בָּטְלָה הָעֵדוּת. וְאַף רַב מוֹדֶה שֶׁבָּטְלָה עֵדוּת. מַה פְלִיגִין. כְּשֶׁהָיוּ שְׁתֵּי כִתֵּי עֵדִים. אֵילּוּ אָמַר. בַּמַּקֵּל הֲרָגוֹ. וְאֵילּוּ אָמַר. בַּסַּיָּף הֲרָגוֹ. הִכְחִישׁ עֵדוּת בְּתוֹךְ עֵדוּת בָּטְלָה הָעֵדוּת. וּכְרַב לֹא בָטְלָה הָעֵדוּת. אֵילּוּ אוֹמְרִים. בְּדָרוֹם פָּנָה. וְאֵילּוּ אוֹמְרִים. בְּצָפוֹן פָּנָה. דִּבְרֵי הַכֹּל. הִכְחִישׁ עֵדוּת לְאַחַר עֵדוּת לֹא בָטְלָה הָעֵדוּת. חֵייְלֵיהּ דְּרַב מִן הָדָא. רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי יוּדָה אוֹמְרִין. הוֹאִיל וְזוֹ וְזוֹ מוֹדוֹת שֶׁאֵינוֹ קַיָּים יִנָּשֵׂאוּ. וְלֹא שְׁמִיעַ דָּמַר רִבִּי לָעְזָר. מוֹדֶה רַבִּי יוּדָה וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּעֵדִים. מַה בֵּין עֵדִים מַה בֵּין צָרָה. לֹא עָשׂוּ דִבְרֵי צָרָה אֵצֶל חֲבֵירְתָהּ כְּלוּם. (דָּמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אִם אָמְרָה רִבִּי לָעְזָר מִינַּי שְׁמָעָהּ וַאֲמָרָה.) מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַב. אֶחָד חֲקִירוֹת וְאֶחָד בְּדִיקוֹת. בִּזְמָן שֶׁהֵן מַכְחִישִׁין זֶה אֶת זֶה עֵדוּתָן בְּטֵילָה. אָמַר רִבִּי מָנָא. פָּתַר לָהּ רַב עַד בְּעֵד. אָמַר רִבִּי אָבוּן. וַאֲפִילּוּ תֵּימַר כַּת בְּכַת. שַׁנְיָיא הִיא בְּדִינֵי נְפָשׁוֹת. צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדּוֹף.

**ו משנה:** עַד אָמַר מֵת וְעַד אֶחָד אָמַר לֹא מֵת אִשָּׁה אָמְרָה מֵת וְאִשָּׁה אוֹמֶרֶת לֹא מֵת חֲרֵי זוֹ לֹא תִינָּשֵׂא.

**הלכה:** אָמְרָה מֵת בַּעֲלִי כול׳. גִּידֵּל בַּר מְנְיָמִין בְּשֵׁם רַב. בְּכָל מָקוֹם שֶׁהִכְשִׁירוּ עֵדוּת הָאִשָּׁה בְּאִישׁ הָאִישׁ מַכְחִישׁ אֶת הָאִשָּׁה וְהָאִשָּׁה מַכְחֶשֶׁת אֶת הָאִישׁ. נִיתְנֵי. עַד אוֹמֵר. מֵת. וְאִשָּׁה אוֹמֶרֶת. לֹא מֵת. אִשָּׁה אוֹמֶרֶת. מֵת. וְעַד אוֹמֵר. לֹא מֵת. תַּנֵּי דְּבֵית רִבִּי כֵּן. תַּנֵּי בְּשֵׁם רִבִּי נְחֶמְיָה. הוֹלְכִין אַחַר רוֹב הָעֵדוּת. הֵיךְ עֲבִידָה. שְׁתֵּי נָשִׁים וְאִשָּׁה אַחַת עָשׂוּ אוֹתָן כִּשְׁנֵי עֵדִים וְעַד אֶחָד. הָדָא אָתְּ אָמַר בְּאִשָּׁה וְנָשִׁים. אֲבָל אִם הָיוּ מֵאָה נָשִׁים וְעַד אֶחָד כְּעֵד אִינּוּן.

**ז משנה:** הָאִשָּׁה שֶׁהָלְכָה הִיא וּבַעֲלָהּ לִמְדִינַת הַיָּם בָּאָת וְאָמְרָה מֵת בַּעֲלִי תִּינָּשֵׂא וְתִיטוֹל כְּתוּבָּתָהּ וְצָרָתָהּ אֲסוּרָה. הָיְתָה בַת יִשְׂרְאֵל לַכֹּהֵן תֹּאכַל בִּתְרוּמָה דִּבְרֵי רִבִּי טַרְפוֹן. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר אֵין זוֹ דֶּרֶךְ מוֹצִיאָתָהּ מִידֵי עֲבֵירָה עַד שֶׁתְּהֵא אֲסוּרָה לְהִינָּשֵׂא וַאֲסוּרָה מִלּוֹכַל בִּתְרוּמָה.

**הלכה:** חֲשׁוּדָה הִיא לְקַלְקֵל עַצְמָהּ כְּדֵי לְקַלְקֵל צָרָתָהּ. מֵעַתָּה אֲפִילּוּ עַל עַצְמָהּ לֹא תְהֵא נֶאֱמֶנֶת. מִתּוֹךְ שֶׁהִיא יוֹדַעַת שֶׁלֹּא עָשׂוּ דְּבָרֶיהָ אֵצֶל חֲבֵירְתָהּ כְּלוּם אַף הִיא אוֹמֶרֶת אֱמֶת. מֵעַתָּה אֲפִילּוּ עַל צָרָתָהּ תְּהֵא נֶאֱמֶנֶת. אָמַר רִבִּי הִילָא. חוֹזֵר לַקִּילְקוּל הָרִאשׁוֹן. חֲשׁוּדָה הִיא לְקַלְקֵל עַצְמָהּ כְּדֵי לְקַלְקֵל צָרָתָהּ.

**ח משנה:** אָמְרָה מֵת בַּעֲלִי וְאַחַר כָּךְ מֵת חֲמִי תִּינָּשֵׂא וְתִיטוֹל כְּתוּבָּתָהּ וַחֲמוֹתָהּ אֲסוּרָה. הָיְתָה בַת יִשְׂרְאֵל לַכֹּהֵן תֹּאכַל בִּתְרוּמָה דִּבְרֵי רִבִּי טַרְפוֹן. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר אֵין זוֹ דֶּרֶךְ מוֹצִיאָתָהּ מִידֵי עֲבֵירָה עַד שֶׁתְּהֵא אֲסוּרָה לְהִינָּשֵׂא וַאֲסוּרָה מִלּוֹכַל בִּתְרוּמָה.

**הלכה:** קִידֵּשׁ אַחַת. וּתְהֵא נֶאֱמֶנֶת לוֹמַר מֵת חֲמִי. לֹא כֵן סָבְרִינָן מֵימַר. כְּשֵׁם שֶׁאֵינָן נֶאֱמָנוֹת עָלֶיהָ כָּךְ הִיא אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת עֲלֵיהֶן. אָמַר רִבִּי חֲנִינָא. תִּיפְתַּר שֶׁהָיָה חָמִיהָ כֵּן וְסִיְּמָהּ.

**ט משנה:** קִידֵּשׁ אַחַת מֵחָמֵשׁ נָשִׁים וְאֵין יָדוּעַ אֵיזוֹ קִידֵּשׁ כָּל אַחַת אוֹמֶרֶת אוֹתִי קִידֵּשׁ נוֹתֵן גֵּט לְכָל אַחַת וְאַחַת וּמַנִּיחַ כְּתוּבָּה בֵּינֵיהֶן וּמִסְתַּלֵּק דִּבְרֵי רִבִּי טַרְפוֹן. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר אֵין זוֹ דֶּרֶךְ מוֹצִיאָתוֹ מִידֵי עֲבֵירָה עַד שֶׁיִּתֵּן גֵּט וּכְתוּבָּה לְכָל אַחַת וְאַחַת. גָּזַל אֶחָד מֵחֲמִשָּׁה וְאֵין יָדוּעַ לְאֵי זֶה גָּזַל וְכָל אֶחָד אוֹמֵר

אוֹתִי גָּזַל מַנִּיחַ אֶת הַגְּזֵילָה בֵּינֵיהֶן וּמִסְתַּלֵּק דִּבְרֵי רִבִּי טַרְפוֹן. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר אֵין זוֹ דֶּרֶךְ מוֹצִיאֵתוּ מִידֵי עַבִּירָה עַד שֶׁיְּשַׁלֵּם גְּזֵילָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד.

**הלכה:** [(גָּזַל אֶחָד מֵחֲמִשָּׁה). אָמַר רִבִּי אָבוּן מַתְנִיתָה בְּשֶׁקִּדְּשָׁהּ בִּשְׁטָר אֲבָל אִם קִדְּשָׁהּ בְּכֶסֶף כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁיִּתֵּן גֵּט וּכְתוּבָּה לְכָל אַחַת וְאַחַת.]

גָּזַל אֶחָד מֵחֲמִשָּׁה. אָמַר רִבִּי אַסִּי. מַתְנִיתִין דְּרִבִּי עֲקִיבָא. דְּלֹא כְרִבִּי טַרְפוֹן. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. [אָמַר] לִשְׁנַיִם. גָּזַלְתִּי אֶת אֶחָד מִכֶּם מָנֶה וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵיזֶה מִכֶּם הוּא. אֲבִיו שֶׁל אֶחָד מִכֶּם הִפְקִיד אֶצְלִי מָנֶה וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵיזֶה מִכֶּם הוּא. נוֹתֵן לָזֶה מָנֶה וְלָזֶה מָנֶה. שֶׁהוֹדָה מִפִּי עַצְמוֹ. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי הַכֹּל הֵיא. אוֹמֵר. צֵא יְדֵי שָׁמַיִם. רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה. כָּאן שֶׁיֵּשׁ עֵדִים יוֹדְעִים. כָּאן שֶׁאֵין עֵדִים יוֹדְעִים. רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי אֶלְעָזָר. כָּאן בְּשׁוֹתְקִין. כָּאן בִּמְדַבְּרִים. רַב יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב. כָּאן בְּשֶׁלֹּא נִשְׁבַּע. כָּאן בְּשֶׁנִּשְׁבַּע. [רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אִם בְּשֶׁנִּשְׁבַּע] הָיָה לוֹ לַעֲשׂוֹת שָׁלִיחַ בֵּית דִּין וְלִמְסוֹר. רִבִּי יוֹחָנָן סָבַר מֵימַר. בֵּית דִּין שֶׁעָשָׂאוֹ [גּוֹזֵל]. לֹא בֵית דִּין שֶׁעָשָׂאוֹ נִגְזַל. רַב אָמַר בֵּית דִּין שֶׁעָשָׂאוֹ נִגְזַל וְלֹא בֵית דִּין שֶׁעָשָׂאוֹ גּוֹזֵל. חִילֵּיהּ דְּרַב מִן הָדָא. דָּמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָעְזָר. בֵּית דִּין שֶׁעָשָׂאוֹ נִגְזַל וְלֹא בֵית דִּין שֶׁעָשָׂאוֹ גּוֹזֵל. וְאִם לֹא הָיָה לִשְׁתּוֹק. רִבִּי יִרְמְיָה סָבַר מֵימַר. הָיָה לוֹ לִשְׁתּוֹק וְלֹא [לְהוֹדוֹת]. רִבִּי יוֹסֵה סָבַר מֵימַר. הָיָה לוֹ לִשְׁתּוֹק וְלֹא לְהַשְׁבִּיעַ. אָמַר רִבִּי יוּדָן. וַאֲפִילוּ תֵּימַר דְּאִינּוּן אָמְרִין. הִיא שׁוֹתְקִין וְהִיא מְדַבְּרִים בִּג[ז]ילָה מוֹדֵי בְּפִקָּדוֹן דְּשָׁתַק מִתְגַּר וּדְמִשְׁתַּעֵי [מַפְסִד]. דְּשָׁתַק מִתְגַּר מִן הָדָה. שְׁנַיִם שֶׁהִפְקִידוּ אֶצֶל אֶחָד זֶה מָנֶה וְזֶה מָאתַיִם. זֶה אוֹמֵר. מָאתַיִם שֶׁלִּי. וְזֶה אוֹמֵר. מָאתַיִם שֶׁלִּי. נוֹתֵן לָזֶה מָנֶה וְלָזֶה מָנֶה וְהַשְּׁאָר יְהֵא מוּנָח עַד שֶׁיָּבֹא אֵלְיָהוּ. דְּמִשְׁתַּעֵי [מַפְסִד] מִן הָכָא. גָּזַלְתִּי אֶת אֶחָד מִכֶּם. וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵיזֶה מִכֶּם כוֹ׳.

**י משנה:** הָאִשָּׁה שֶׁהָלְכָה הִיא וּבַעְלָהּ לִמְדִינַת הַיָּם וּבָנָהּ עִמָּהֶם בָּאָה וְאָמְרָה מֵת בְּנִי וְאַחַר כָּךְ מֵת בַּעֲלִי נֶאֱמֶנֶת. מֵת בַּעֲלִי וְאַחַר כָּךְ מֵת בְּנִי אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת וְחוֹשֶׁשִׁין לְדִבְרֶיהָ וְחוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַיבֶּמֶת. נִיתַּן לִי בֵּן בִּמְדִינַת הַיָּם וְאָמְרָה מֵת בְּנִי וְאַחַר כָּךְ בַּעֲלִי נֶאֱמֶנֶת מֵת בַּעֲלִי וְאַחַר כָּךְ בְּנִי אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת וְחוֹשֶׁשִׁין לְדִבְרֶיהָ וְחוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַיבֶּמֶת. נִתַּן לִי יָבָם בִּמְדִינַת הַיָּם אָמְרָה מֵת בַּעֲלִי וְאַחַר כָּךְ מֵת יְבָמִי. יְבָמִי וְאַחַר כָּךְ בַּעֲלִי נֶאֱמֶנֶת. הָלְכָה הִיא וּבַעְלָהּ וְיָבָמָהּ לִמְדִינַת הַיָּם אָמְרָה מֵת בַּעֲלִי וְאַחַר כָּךְ מֵת יְבָמִי וְאַחַר כָּךְ בַּעֲלִי אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת שֶׁאֵין הָאִשָּׁה נֶאֱמֶנֶת לוֹמַר. מֵת יְבָמִי. שֶׁתִּינָּשֵׂא. וְלֹא. מֵתָה אֲחוֹתִי. שֶׁתִּיכָּנֵס לְבֵיתוֹ. וְאֵין הָאִישׁ נֶאֱמָן לוֹמַר מֵת אָחִי שֶׁיְּיַבֵּם אִשְׁתּוֹ וְלֹא מֵתָה אִשְׁתִּי שֶׁיִּשָּׂא אֶת אֲחוֹתָהּ.

**הלכה:** נִיתַּן לִי בֵּן בִּמְדִינַת הַיָּם. רִבִּי חֲנַנְיָה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי אִילָא. מָן תַּנָּא חוֹשְׁשִׁין לִדְבָרֶיהָ חוֹלֶצֶת. רִבִּי טַרְפוֹן דְּלֹא כְרִבִּי עֲקִיבָא. אָמַר לֵיהּ. דִּבְרֵי הַכֹּל הוּא הָכָא אוֹף רִבִּי עֲקִיבָה מוֹדֶה בָהּ. מַה בֵינָהּ לְקַדְמֵייְתָא. הָכָא תֵּימַר אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת. וְכָה תֵּימַר. נֶאֱמֶנֶת. (בְּשֶׁיָּצְתָה מִכְּלָל הֵיתֵר לְיִיבֵּם. ו)הֵן דְּתֵימַר. אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת. בְּשֶׁלֹּא יָצְתָה מִכְּלָל הֵיתֵר לְיִיבֵּם.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵּן שֶׁלֹּא עָשׂוּ [זְכָרִים] כִּנְקֵיבוֹת. דְּתַנִּינָן [תַּמָּן]. שֶׁאֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת לוֹמַר. מֵת יְבָמִי. תִּנָּשֵׂא. וְלֹא מֵתָה אֲחוֹתִי. שֶׁתִּתְכַּנֵּס לְבֵיתָהּ. מִפְּנֵי שֶׁאֵין לָהּ בָּנִים. הָא אִם יֵשׁ לָהּ בָּנִים נֶאֱמֶנֶת.

## פרק טז

**א משנה:** הָאִשָּׁה שֶׁהָלַךְ בַּעְלָהּ וְצָרָתָהּ לִמְדִינַת הַיָּם וּבָאוּ וְאָמְרוּ לָהּ מֵת בַּעֲלִיךְ לֹא תִינָּשֵׂא וְלֹא תִתְייַבֵּם עַד שֶׁתֵּדַע שֶׁמָּא מְעוּבֶּרֶת הִיא צָרָתָהּ. הָיְתָה לָהּ חָמוֹת אֵינָהּ חוֹשֶׁשֶׁת. יָצָאת מְלֵיאָה חוֹשֶׁשֶׁת. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר אֵינָהּ חוֹשֶׁשֶׁת.

**הלכה:** הָאִשָּׁה שֶׁהָלַךְ בַּעְלָהּ וְצָרָתָהּ לִמְדִינַת הַיָּם.רַב שְׁאִיל לְרִבִּ[י] חִייָה רוֹבָה. וְתַמְתִּין שְׁלֹשָׁה וְתַחֲלוֹץ מִיָּד. מַה נַפְשָׁךְ. אִם בֶּן קַיָּמָה הוּא לֹא נָגְעָה בָהּ חֲלִיצָה. אִם אֵינוֹ בֶן קַיָּמָה חֲרֵי חֲלִיצָתָהּ בְּיָדָהּ. אָמַר לִיהּ לֹא שָׁנוּ שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים אֶלָּא אֶצְלָהּ. הָא אֵצֶל צָרָתָהּ כְּמָה תַּמְתִּין. תִּשְׁעָה חֲדָשִׁים. וְתַחֲלוֹץ מִיָּד. מַה נַפְשָׁךְ. אִם בֶּן קַיָּמָה הוּא הָא לֹא נָגְעָה בָהּ חֲלִיצָה. אִם אֵין בֶּן קַיָּמָא הוּא חֲרֵי חֲלִיצָה בְיָדָהּ. אָתָא רִבִּי יְהוּדָה בְּשֵׁם רִבִּי אֶלְעָזָר בְּשֵׁם רִבִּי חִייָא רוֹבָא. שֶׁלֹּא תְהֵא צָרִיכָה כְּרוּז לְכְהוּנָּה.

חֲבֵרַיָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. טַעֲמוֹן דְּרַבָּנִן. כִּי יֵשְׁבוּ. בְּוַדַּאי וְלֹא בְסָפֵק.

יָצָאת מְלֵיאָה חוֹשֶׁשֶׁת. שֶׁהוּא סָפֵק אֶחָד. סָפֵק זָכָר סָפֵק נְקֵיבָה. סָפֵק מִדְּבַר תּוֹרָה לְהַחֲמִיר. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר אֵינָהּ חוֹשֶׁשֶׁת. שֶׁהֵן שְׁנֵי סְפֵיקוֹת. סָפֵק זָכָר סָפֵק נְקֵיבָה. סָפֵק בֶּן קַיָּמָא סָפֵק אֵינוֹ בֶן קַיָּמָא. שְׁתֵּי סְפֵיקוֹת מִדִּבְרֵי תוֹרָה לְהָקֵל.

**ב משנה:** שְׁתֵּי יְבָמוֹת זוֹ אוֹמֶרֶת מֵת בַּעֲלִי וְזוֹ אוֹמֶרֶת מֵת בַּעֲלִי זוֹ אֲסוּרָה מִפְּנֵי בַעֲלָהּ שֶׁל זוֹ וְזוֹ אֲסוּרָה מִפְּנֵי בַעֲלָהּ שֶׁל זוֹ. לָזוֹ עֵדִים וְלָזוֹ אֵין עֵדִים אֶת שֶׁיֵּשׁ לָהּ עֵדִים אֲסוּרָה וְאֶת שֶׁאֵין לָהּ עֵדִים מוּתֶּרֶת. לָזוֹ בָנִים וְלָזוֹ אֵין בָּנִים אֶת שֶׁיֵּשׁ לָהּ בָּנִים מוּתֶּרֶת וְאֶת שֶׁאֵין לָהּ בָּנִים אֲסוּרָה. נִתְייַבְּמוּ וּמֵתוּ יְבָמִין אֲסוּרוֹת לְהִינָּשֵׂא. רִבִּי לָעְזָר אוֹמֵר הוֹאִיל וְהוּתְּרוּ לַיְבָמִין הוּתְּרוּ לְכָל אָדָם.

**הלכה:** שְׁתֵּי יְבָמוֹת. לָזוֹ בָנִים [עֵדִים] וְלָזוֹ אֵין כְּלוּם. זוֹ נִיתֶּרֶת בְּבָנִים וְזוֹ נִיתֶּרֶת בְּעֵדֶיהָ.

מַה טַּעְמָא דְּרִבִּי לְעָזָר. מִשּׁוּם שֶׁאֵינָהּ חֲשׁוּדָה לְקַלְקֵל [עַצְמָהּ וּלְקַלְקֵל צָרָתָהּ לְאַחַר זְמָן אוֹ מִשּׁוּם שֶׁאֵינָהּ חֲשׁוּדָה לְקַלְקֵל] צָרָתָהּ כָּל עִיקָּר. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הָאִשָּׁה שֶׁהָלְכָה הִיא וּבַעֲלָהּ לִמְדִינַת הַיָּם. וּבָאתָה וְאָמְרָה. מֵת בַּעֲלִי. תִּינָּשֵׂא וְתֹאכַל כְּתוּבָּתָהּ וְצָרָתָהּ אֲסוּרָה. וְסָבְרִין מֵימַר. חֲשׁוּדָה הִיא לְקַלְקֵל אֶת צָרָתָהּ. וְלֵית רִבִּי לְעָזָר פְּלִיג. חֲוִי לֵית טַעֲמָא וְלֹא מִשּׁוּם שֶׁאֵינָהּ חֲשׁוּדָה לְקַלְקֵל צָרָתָהּ כָּל עִיקָּר. וְחָשׁ לוֹמַר שֶׁמָּא שִׁילַּח לָהּ גִּיטָּא מִמְּדִינַת הַיָּם. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיָה כֹּהֵן. אָמַר רִבִּי אַבָּא בַּר כַּהֲנָא. חֲשׁוּדָה הִיא לַעֲשׂוֹת כְּמָה חֲלָלִים כְּדֵי לַעֲשׂוֹת בְּנֵי צָרָתָהּ מַמְזֵרִין.

**ג משנה:** אֵין מְעִידִין אֶלָּא עַל פַּרְצוּף פָּנִים עִם הַחוֹטָם אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ סִימָנִין בִּגּוּפוֹ וּבְכֻלָּיו. אֵין מְעִידִין אֶלָּא עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים. וַאֲפִילּוּ רָאוּהוּ מְגוּיָּד וְצָלוּב עַל הַצְּלִיב וְהַחַיָּה אוֹכֶלֶת בּוֹ אֵין מְעִידִין אֶלָּא עַד שֶׁתֵּצֵא נַפְשׁוֹ. רִבִּי יוּדָה בֶן בָּבָא אוֹמֵר. לֹא כָל הָאָדָם וְלֹא כָל הַמְּקוֹמוֹת וְלֹא כָל הַשָּׁעוֹת שָׁוִוֹת.

**הלכה:** אֵין מְעִידִין אֶלָּא עַל פַּרְצוּף פָּנִים וכו׳. רַב יְהוּדָה אָמַר. הַחוֹטָם עִם הַלְּסָתוֹת. וְאַתְיָא דָּמַר רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב. הַכָּרַת פְּנֵיהֶם עָנְתָה בָם. זֶה הַחוֹטָם. אָמַר רִבִּי חִייָא בַּר בָּא. מָאן דְּבָעֵי דְּלָא מִתְחַכְּמָא יְהֵיב אִיסְפְּלָנִי עַל נְחִירֵיהּ וְלָא מִתְחַכֵּם. כְּהָדָה. בְּיוֹמֵי דְּאַרְסִקִינָס מַלְכָּא הַוְיִין צִיפּוֹרְאֵי מִתְבָּעִין וַהֲווֹן יְהָבִין אִיסְפְּלָנִי עַל נְחִירֵיהוֹן וְאִינּוּן לָא מִתְחַכְּמִין. וּבְסֵיפָא אִיתְמַר עֲלֵיהוֹן לִישָׁן בִּישׁ וְאִיתְצַיְידוֹן כּוּלְהוֹן מִן בֵּידוֹ.

כְּתִיב. וַיַּכּוּ בָהֶם אַבְיָה וְעַמּוֹ מַכָּה גְדוֹלָה מְאֹד. אָמַר רִבִּי אַבָּא בַּר כַּהֲנָא. שֶׁהֶעֱבִיר הַכָּרַת פְּנֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. הָדָא הִיא דִכְתִיב הַכָּרַת פְּנֵיהֶם עָנְתָה בָם וגו׳. זֶה הַחוֹטָם. רִבִּי אִמִּי אָמַר. שֶׁהוֹשִׁיב עֲלֵיהֶם מִשְׁמָרוֹת שְׁלֹשָׁה יָמִים עַד שֶׁנִּתְקַלְקֵל צוּרָתָן. הָדָא הִיא דִכְתִיב עָצְמוּ לִי אַלְמְנוֹתָיִךְ מֵחוֹל יַמִּים. וְתַנֵּי כֵן אֵין מְעִידִין אֶלָּא עַל פַּרְצוּף פָּנִים עִם הַחוֹטָם. כְּתִיב וְלֹא עָצַר כֹּחַ יָרְבְעָם עוֹד בִּימֵי אֲבִיָּה [וַיִּגְּפֵהוּ] יי וַיָּמוֹת. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל. אַתְ סָבוּר שֶׁהוּא יָרְבְעָם. אֵינָהּ אֶלָּא אֲבִיָּה. וְלָמָּה נִיגַּף. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. עַל שֶׁחִישֵּׁד אֶת יָרְבְעָם בְּרַבִּים. הָדָא הִיא דִכְתִיב וְאַתֶּם הֲמוֹן רָב וְעִמָּכֶם עֶגְלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יָרָבְעָם לֵאלֹהִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. עַל שֶׁבִּיזֶּה אֶת אֲחִיָּה הַשִּׁילוֹנִי רַבִּיהּ. וְדָא הִיא דִכְתִיב וַיִּקָּבְצוּ אֵלָיו אֲנָשִׁים בְּנֵי בְלִיַּעַל עַל דְּצַוָּוח לַאֲחִיָּה הַשִּׁילוֹנִי [בְּלִיַּעַל]. וְרַבָּנִין אָמְרִין. עַל יְדֵי שֶׁבָּאת עֲבוֹדָה זָרָה לְיָדוֹ וְלֹא בִיעֲרָהּ. הָדָא הִיא דִכְתִיב וַיִּרְדּוֹף אֲבִיָּה אַחֲרֵי יָרָבְעָם וַיִּלְכֹּד מִמֶּנּוּ עָרִים אֶת בֵּיתְאֵל וְאֶת בְּנוֹתֶיהָ. וּכְתִיב וַיָּשֶׂם אֶת הָאֶחָד בְּבֵיתְאֵל וְאֶת הָאֶחָד נָתַן בְּדָן.

אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בִּגּוּפוֹ וּבְכֻלָּיו. וְלֹא כֵן תַּנֵּי. מְנַיִן לְאָחִיךָ שֶׁטָּעָה אַתָּה מַחֲזִירוֹ בֵּין בִּגּוּפוֹ בֵּין בְּכֵלָיו. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהַסִּימָנִין דַּרְכָּן לְהִשְׁתַּנּוֹת.

כֵּינִי מַתְנִיתָא. אֵין מְעִידִין אֶלָּא עַד לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים. רִבִּי בָּא בְשֵׁם רַב פַּפַּי רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּסִכְנִין בְּשֵׁם רִבִּי לֵוִי. כָּל תְּלָתָא יוֹמִין נַפְשָׁא טַייְסָא עַל גּוּפָהּ. סָבְרָא דְּהִיא חָזְרָה לְגַוָּוהּ. כֵּיוָן דְּהִיא חָמִית לֵיהּ דְּאִישְׁתַּנֵּי זִיוֵוהוֹן דְּאַפּוֹי הִיא שָׁבְקָא לֵיהּ וְאָזְלָה. וּמִן תְּלָתָא יוֹמִין וּלְהַלָּן הַכֶּרֶס נִבְקַעַת עַל פָּנָיו וְאוֹמֶרֶת לוֹ. הֵילָךְ מַה שֶׁגָּזַלְתָּ וְחָמַסְתָּ. רִבִּי חַגַּי בְּשֵׁם רִבִּי יֹאשִׁיָּה מַיְיתֵי לָהּ מֵהָדָא קָרָא וְזֵירִתִי פֶּרֶשׁ עַל פְּנֵיכֶם וַאֲפִילּוּ פֶּרֶשׁ חַגֵּיכֶם. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אַף בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכְאָב וְנַפְשׁוֹ עָלָיו תֶּאֱבָל.

מתניתין. אֲפִילּוּ רָאוּהוּ מְגוּיָּד. אֲנִי אוֹמֵר. בְּחֶרֶב מְלוּבָּנֶת נִכְוָוה וְחָיָה. וְצָלוּב עַל הַצְּלִיבָה. אוֹמֵר אֲנִי. מַטְרוֹנָא עֲבֵרָה עָלָיו וּפְדָאתוּ. וְהַחַיָּה אוֹכֶלֶת בּוֹ. אֲנִי אוֹמֵר. נִתְרַחֲמוּ עָלָיו מִן הַשָּׁמַיִם. נָפַל לְבוֹר אֲרָיוֹת אֵין מֵעִידִין עָלָיו. אוֹמֵר אֲנִי. נַעֲשָׂה לוֹ נִיסִּים כְּדָנִיֵּאל. נָפַל לִכְבְשָׁן הָאֵשׁ אֵין מֵעִידִין עָלָיו. אוֹמֵר אֲנִי. נַעֲשָׂה לוֹ נִיסִּים כַּחֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה. נָפַל לְבוֹר מָלֵא נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים אֵין מֵעִידִין עָלָיו. רִבִּי יְהוּדָה בֶן בָּבָא אוֹמֵר. אוֹמֵר אֲנִי. חַבָּר הָיָה. נָפַל לְיוֹרֶה בֵּין שֶׁל מַיִם וּבֵין שֶׁל שֶׁמֶן אֵין מֵעִידִין עָלָיו. רִבִּי אַבָּא אָמַר. שֶׁל שֶׁמֶן מֵעִידִין עָלָיו. שֶׁל מַיִם אֵין מֵעִידִין עָלָיו.

רִבִּי יוּדָה בֶן בָּבָא. רִבִּי זְעִירָא רִבִּי חֲנַנְאֵל בְּשֵׁם רַב. הֲלָכָה כְּרִבִּי יְהוּדָה בֶן בָּבָא. מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין פְּלִיגִין. דָּמַר רִבִּי יִרְמְיָה. מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁנָּפַל לְיַרְדֵּן וְעָלָה לְאַחַר שִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם. וְהִכִּירוּ שֶׁצְּפָרְתוֹ הַצִּינָּה וְהִשִּׁיאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ.

**ד משנה:** נָפַל בַּמַּיִם בֵּין שֶׁיֵּשׁ לָהֶן סוֹף בֵּין שֶׁאֵין לָהֶן סוֹף אִשְׁתּוֹ אֲסוּרָה. אָמַר רִבִּי מֵאִיר מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁנָּפַל לְבוֹר הַגָּדוֹל וְעָלָה אַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים. אָמְרוּ לוֹ. אֵין מַזְכִּירִין מַעֲשֶׂה נִיסִּים. אָמַר רִבִּי. מַעֲשֶׂה בִּשְׁנַיִם שֶׁיָּרְדוּ לִכְמוֹר מִכְמָרוֹת לַיַּרְדֵּן. לְעִיתּוֹתֵי עֵרֶב. רָאָה אֶחָד מִחֵילָה שֶׁל דָּגִים וְנִכְנַס לְתוֹכָהּ. וּבִקֵּשׁ לָצֵאת לֹא הָיָה מוֹצֵא פִּיתְחָהּ שֶׁל מְעָרָה. וּבָא חֲבֵירוֹ וְעָמַד עַל פִּתְחָהּ שֶׁל מְעָרָה וְשָׁהָא כְדֵי שֶׁתֵּצֵא נַפְשׁוֹ וּבָא וְהִגִּיד בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ. וּבְשַׁחֲרִית זָרְחָה הַחַמָּה וְהִכִּיר פִּתְחָהּ שֶׁל מְעָרָה וְיָצָא וּבָא וּמָצָא הֶסְפֵּד קָשׁוּר בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ. אָמַר רִבִּי עֲקִיבָא. מַעֲשֶׂה שֶׁעָשִׂיתִי מִפָּרֹשׁ בְּיָם הַגָּדוֹל וְרָאִיתִי סְפִינָה אַחַת שֶׁשָּׁקְעָה בַיָּם וְהָיִיתִי מִצְטַעֵר עַל תַּלְמִיד חָכָם אֶחָד שֶׁהָיָה בְתוֹכָהּ. וּכְשֶׁבָּאתִי לְמַגִּיזָּה שֶׁל קַפּוֹדְקָיָא וְהִתְחִיל מְקַדְּמִינִי וְשׁוֹאֵל לִי שְׁאֵלוֹת נוֹתְנִי לוֹ. בְּנִי. הֵיאַךְ פְּלַטָתָהּ. נוֹמֶה לִי. רִבִּי. טָרַפְנִי גַּל לַחֲבֵירוֹ וַחֲבֵירוֹ לַחֲבֵירוֹ עַד שֶׁהֵקִיאָנִי לַיַּבָּשָׁה. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַרְתִּי. גְּדוֹלִים דִּבְרֵי חֲכָמִים שֶׁאָמְרוּ. מַיִם שֶׁאֵין לָהֶם סוֹף אִשְׁתּוֹ אֲסוּרָה. מַיִם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם סוֹף אִשְׁתּוֹ מוּתֶּרֶת.

אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. אִם הָיִם גִּלֵּינִי וְהִבִּיט לְאַרְבַּע רוּחוֹתָיו וְרָאָה שֶׁאֵין שָׁם בְּרִיָּה. מִשִּׁיאִין אֶת אִשְׁתּוֹ.

וְשׁוּב מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁשִּׁילְשְׁלוּהוּ הַיָּם וְלֹא עָלָה בְיָדָם אֶלָּא רַגְלוֹ. תַּנֵּי. רָצוּ לַחֲתוֹךְ סְפוּגִים וּבָאוּ וּמָצְאוּ אוֹתוֹ שׁוֹלְחָנִי בְעַכּוֹ. רִבִּי חַגַּי בָּעֵי קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. לֹא מִסְתַּבְּרָא נוֹתְנִין לוֹ שָׁהוּת כְּדֵי טְרִיפָה. אָמַר לֵיהּ. אַף אֲנָא סָבוּר כֵּן.

**ה משנה**: אֲפִילוּ שָׁמַע מִן הַנָּשִׁים אוֹמְרוֹת מֵת אִישׁ פְּלוֹנִי דַּיּוֹ. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר אֲפִילוּ שָׁמַע מִן הַתִּינוֹקוֹת אוֹמְרִים חֲרֵי אָנוּ הוֹלְכִין לִסְפּוֹד וְלִקְבּוֹר אֶת אִישׁ פְּלוֹנִי בֵּין מִתְכַּוְּנִין וּבֵין שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוְּנִין. רִבִּי יוּדָה בָּן בָּבָא אוֹמֵר בְּיִשְׂרָאֵל עַד שֶׁיְּהֵא מִתְכַּוְּנִין וּבַגּוֹי אִם הָיָה מִתְכַּוְּנִין אֵין עֵדוּתוֹ עֵדוּת.

**הלכה**: אֲפִילוּ שָׁמַע מִן הַנָּשִׁים. שָׁמַע קוֹל הַמְקוֹנֶנֶת מִיבִּבְתּוֹ בֵּין הַמֵּתִים אֵין עֵדוּת גָּדוֹל מִזּוֹ. מִקְמָנְטָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ. מֵת פְּלוֹנִי נֶהֱרַג פְּלוֹנִי. אֵין מַשִּׁיאִין אֶת אִשְׁתּוֹ. מִבֵּית דִּין שֶׁל יִשְׂרָאֵל. מֵת פְּלוֹנִי נֶהֱרַג פְּלוֹנִי. מַשִּׁיאִין אֶת אִשְׁתּוֹ.

אָבַד פְּלוֹנִי נִתְרֵי פְּלוֹנִי אֵינוֹ בָעוֹלָם. אָבַד פְּלוֹנִי. אֵינָהּ אֲמַר. רְבַּךְ מִן עָלְמָא. נִתְרֵי פְּלוֹנִי. אֲנָא אֲמַר. אַתְרִין פְּלוֹנִי מַאֲכָל. פְּלוֹנִי אֵינוֹ בָעוֹלָם. טִיפַּח רוּחֵיהּ עֲלֵיהּ. שָׁקְעָה סְפִינָתוֹ בַיָּם. אַתְיָה כְּהָדָא [דְּמַר] רַבָּא בַּר זַבְדָּא בְּשֵׁם רַב. מַעֲשֶׂה בְּאַבָּא סִימַי שֶׁשָּׁקְעָה סְפִינָתוֹ בַיָּם וְהוּא לֹא הָיָה בְתוֹכָהּ וְהָכָא כֵּן.

אֵיזוֹ הִיא מִתְכַּוֵּין. רִבִּי יוֹחָנָן אוֹמֵר. כָּל שֶׁמַּזְכִּירִין לוֹ אִשָּׁה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. כָּל שֶׁשּׁוֹאֲלִין אוֹתוֹ וְהוּא מֵשִׁיב. אָמַר רִבִּי חַגַּי לְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. זָכוֹר רִבִּי בִּשְׁלֹשִׁין וְכַמָּה זְקֵינִים שֶׁהָיוּ מַתְרִיסִין כְּנֶגֶד רִבִּי הוֹשַׁעְיָה בְּיַד לְמֶעֱבַד כְּהָדָה דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ וְהוּא לֹא מְקַבֵּל עָלָיו.

רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַב. אֵין הֲלָכָה כְּרִבִּי יְהוּדָה בֶּן בָּבָא בִּיְשִׂרָאֵל. וּמִילֵּהוֹן דְּרַבָּנִין אָמְרֵן כֵּן. דָּמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל רִבִּי אַבָּהוּ רִבִּי עֲקִיבָה בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יָסָא. אֵין בּוֹדְקִין עֵידֵי מִיתָה בִּדְרִישָׁה וַחֲקִירָה. מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁבָּא לְהָעִיד לִפְנֵי רִבִּי טַרְפוֹן עַל הָאִשָּׁה שֶׁנִּשֵּׂאת. אָמַר לוֹ. בְּנִי. הֵיאַךְ אַתָּה מֵעִיד עַל הָאִשָּׁה שֶׁתִּנָּשֵׂא. אָמַר לוֹ. רִבִּי. עִמָּנוּ הָיָה בְּשֵׁירָה וְרֵרַד הַגַּייִס עָלֵינוּ. וְנִתְלָה בְיִחוּר שֶׁל זַיִת וּפְשָׁחוֹ וְרָדַף הַגַּייִס וְחָזַר. נוֹמְתִי לוֹ. בְּנִי. מְשַׁבְּחָךְ אֲנִי בַּאֲרִי. נוֹמָה לוֹ. יָפָה כִיווֹנְתָּ לִשְׁמִי. אֲנִי נִקְרָא בְעִירִי יוֹחָנָן בֶּן יוֹנָתָן אַרְיֵה מִכְּפַר שִׂיחְלָה. אָמַרְתִּי לוֹ. בְּנִי. יָפָה אָמַרְתָּ יוֹחָנָן בֶּן יוֹנָתָן אַרְיֵה מִכְּפַר שִׂיחְלָה. אָמַר לִי. לֹא כָךְ אָמַרְתִּי. אֶלָּא יוֹחָנָן בֶּן יוֹנָתָן אַרְיֵה מִכְּפַר שִׂיחְלָה. אָמַרְתִּי לוֹ. וַהֲלֹא כָךְ אָמַרְתָּ. יוֹנָתָן בֶּן יוֹחָנָן אֲרִי מִכְּפַר שִׂיחְלָה. אָמַר לִי. לֹא כָךְ אָמַרְתִּי. אֶלָּא יוֹחָנָן בֶּן יוֹנָתָן אֲרִי מִכְּפַר שִׂיחְלָה. לְאַחַר הַיָּמִים חָלָה וָמֵת. וּבָדַק רִבִּי טַרְפוֹן אֶת עֵדוּתוֹ וְהִשִּׁיאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ. אוֹ נִימַר. מִשּׁוּם מַה בְכָךְ. אַשְׁכָּח תַּנֵּי. אֵין בּוֹדְקִין עֵידֵי מִיתָה בִּדְרִישָׁה וַחֲקִירָה. וּדְלָא כְרִבִּי טַרְפוֹן. דְּרִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר. בּוֹדְקִין עֵידֵי מִיתָה בִּדְרִישָׁה וַחֲקִירָה.

**ו משנה**: מְעִידִין לְאוֹר הַנֵּר וּלְאוֹר הַלְּבָנָה וּמַשִּׁיאִין עַל פִּי בַת קוֹל. מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁעָמַד עַל רֹאשׁ הָהָר וְאָמַר אִישׁ פְּלוֹנִי מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי מֵת הָלְכוּ וְלֹא מָצְאוּ שָׁם אָדָם וְהִשִּׁיאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ. וְשׁוּב מַעֲשֶׂה בְּצַלְמוֹן בְּאֶחָד שֶׁאָמַר אֲנִי אִישׁ פְּלוֹנִי בֶּן אִישׁ פְּלוֹנִי נִשְׁכַּנְתִּי נָחָשׁ וַחֲרֵי אֲנִי מֵת וְהָלְכוּ וְלֹא הִכִּירוּהוּ וְהִשִּׁיאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ.

**הלכה**: מְעִידִין לְאוֹר הַנֵּר. אָמַר רִבִּי חֲנִינָא. לִימְּדַנִי רִבִּי יוֹנָתָן. וְהֵן שֶׁרָאוּ בּוּבְיָה שֶׁל אָדָם. רִבִּי אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי חֲנַנְא. תַּמָּן תַּנִּינָן. מִי שֶׁהָיָה מוּשְׁלָךְ בַּבּוֹר וְאָמַר כָּל הַשּׁוֹמֵעַ אֶת קוֹלִי יִכְתּוֹב גֵּט לְאִשְׁתִּי. חֲרֵי אֵלּוּ יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ. וָמַר רִבִּי יוֹנָתָן. וְהֵן שֶׁרָאוּ בּוּבְיָה שֶׁל אָדָם. רִבִּי אָחָא בַּר חֲנִינָה חִנְנָא בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָא. הָדָה דְתֵימַר בַּשָּׁדֶה. אֲבָל בָּעִיר אֲפִילוּ לֹא רָאוּ בּוּבְיָה שֶׁל אָדָם. וְהֵן תַּנִּינָן. מִי שֶׁהָיָה מוּשְׁלָךְ בַּבּוֹר וְאָמַר כָּל מִי שֶׁשּׁוֹמֵעַ אֶת קוֹלִי יִכְתּוֹב גֵּט לְאִשְׁתִּי. חֲרֵי זֶה יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ. וְאָמַר רִבִּי יוֹנָתָן. וְהוּא שֶׁרָאוּ בּוּבְיָה שֶׁל אָדָם. אָמַר רִבִּי אָבוּן. הַמַּזִּיקִין מְצוּיִין בַּבּוֹרוֹת כְּדֶרֶךְ שֶׁהֵן מְצוּיִין בַּשָּׂדוֹת.

תַּמָּן תַּנִּינָן. הַמֵּסִית זֶה הַהֶדְיוֹט וְהַנִּסֵּית זֶה הֶדְיוֹט. הָא חָכָם לֹא. מִכֵּיוָן שֶׁהוּא נִיסִּית אֵין זֶה חָכָם. מִכֵּיוָן שֶׁהוּא מֵסִית אֵין זֶה חָכָם. כֵּיצַד עוֹשִׂין לוֹ לְהַעֲרִים עָלָיו. מַכְמִינִים עָלָיו שְׁנֵי עֵדִים בְּנֵי אָדָם בַּבַּיִת הַפְּנִימִית וּמוֹשִׁיבִין אֹתוֹ בַּבַּיִת הַחִיצוֹן וּמַדְלִיקִין נֵר עַל גַּבָּיו כְּדֵי שֶׁיְּהוּ רוֹאִין אוֹתוֹ וְשׁוֹמְעִין אֶת קוֹלוֹ. שֶׁכֵּן עָשׂוּ לְבֶן סַטְרָא בְּלוֹד שֶׁהִכְמִינוּ לוֹ שְׁנֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים וְהֵבִיאוּהוּ לְבֵית דִּין וּסְקָלוּהוּ. וְכֹה תֹּאמַר אָכֵן. שַׁנְיָיה הִיא דָמַר אֲנִי. אַף הָכָא אֲנִי. שֶׁלֹּא יִבְרַח וְיֵלֵךְ לוֹ וְיֵלֵךְ וְיַסִּית אֶת אֲחֵרִים עִמּוֹ.

תַּמָּן תַּנִּינָן. הַמֵּבִיא גֵּט וְאָבַד מִמֶּנּוּ. אִם מְצָאוֹ עַל אֶתֶר כָּשֵׁר. וְאִם לָאו פָּסוּל. אֵיזֶהוּ עַל אֶתֶר. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. כָּל שֶׁלֹּא עָבְרוּ שָׁם שְׁלֹשָׁה בְנֵי אָדָם. עָבַר גּוֹי מָהוּ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. אַבָּא בַר בַּר חָנָה אַייתֵי גִיטָא וָבַד מִינֵיהּ. אַשְׁכְּחֵיהּ חַד סִרְקִיי. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רַבָּנִן וְאַכְשְׁרוּן. הָדָא אָמְרָה עָבַר גּוֹי כָּשֵׁר. נֹאמַר. סִימָן הָיָה לוֹ בָּהּ. לֹא כֵן תַּנֵּי. אֵין סִימָנִין בְּגִיטִּין. בְּהַהוּא דְאָמַר. תַּרְתֵּי תְלַת שׁוּרִין. בְּרַם הָכָא ה״י שֶׁבּוֹ הָיָה נָקוּד. רִבִּי עֻזָּרָא בְּעֵי קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. הָכָא לָמָּה הוּא פָסוּל. אֲנִי אוֹמֵר. אַחֵר הָיָה שָׁם וְהָיָה שְׁמוֹ כִשְׁמוֹ. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁבָּדְקוּ אוֹתוֹ מָקוֹם וְלֹא מָצְאוּ שָׁם אַחֵר שֶׁשְּׁמוֹ כִשְׁמוֹ. אֶלָּא מִשּׁוּם חוֹמֶר הוּא בָּעֲרָיוֹת. וְהָא תַּנִּינָן. הָלְכוּ וְלֹא מָצְאוּ שָׁם אָדָם וְהִשִּׁיאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ. הָלְכוּ וְלֹא הִכִּירוּהוּ וְהִשִּׁיאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי מָנָא. כֵּן אָמַר רִבִּי שַׁמַּי רִבִּי אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי בּוֹן בַּר חִיָּיה. הָאִישׁ הַזֶּה שְׁנֵי גִישִׁין הָיוּ בְיָדוֹ. אֶחָד כָּשֵׁר וְאֶחָד פָּסוּל. אִיבֵּד אֶת הַכָּשֵׁר וְהִשְׁלִיךְ אֶת הַפָּסוּל. בְּשָׁעָה שֶׁמָּצָא אֲנִי אוֹמֵר הַפָּסוּל מָצָא.

**ז משנה**: אָמַר רִבִּי עֲקִיבָה כְּשֶׁיָּרַדְתִּי לִנְהַרְדְּעָא לְעִיבּוּר הַשָּׁנָה מְצָאַנִי נֶחְמְיָה אִישׁ בָּדְלָא אָמַר לִי שָׁמַעְתִּי שֶׁאֵין מַשִּׁיאִין הָאִשָּׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל פִּי עֵד אֶחָד אֶלָּא יְהוּדָה בֶּן בָּבָא נוֹמִיתִי לוֹ וְכֵן הַדְּבָרִים אָמַר לִי אֱמוֹר לָהֶם מִשְּׁמִי אַתֶּם יוֹדְעִים שֶׁהַמְּדִינָה הַזֹּאת מְשׁוּבֶּשֶׁת בִּגְיָסוֹת מְקוּבָּל אֲנִי מֵרַבָּן גַּמְלִיאֵל

הַזָּקֵן שֶׁמַּשִּׂיאִין אֶת הָאִשָּׁה עַל פִּי עֵד אֶחָד. וּכְשֶׁבָּאתִי וְהִרְצֵיתִי הַדְּבָרִים לִפְנֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל שָׁמַח לִדְבָרַי וְאָמַר מָצָאנוּ חָבֵר לִיהוּדָה בֶּן בָּבָא. מִתּוֹךְ דְּבָרִים נִזְכַּר רַבָּן גַּמְלִיאֵל שֶׁנֶּהֱרְגוּ הֲרוּגִים בְּתֶל אַרְזָה וְהִשִּׂיא רַבָּן גַּמְלִיאֵל אֶת נְשׁוֹתֵיהֶן עַל פִּי עֵד אֶחָד. וְהוּחְזְקוּ לִהְיוֹת מַשִּׂיאִין עֵד מִפִּי עֵד וּמִפִּי אִשָּׁה וּמִפִּי שִׁפְחָה.

**הלכה:** אָמַר רִבִּי עֲקִיבָה כְּשֶׁיָּרַדְתִּי לִנְהַרְדְּעָא לְעַבֵּר אֶת הַשָּׁנָה מְצָאנִי נְחֶמְיָה אִישׁ בָּדָלָא כול׳. מָצְאוּ כָתוּב בִּשְׂטָר. מֵת פְּלוֹנִי נֶהֱרַג פְּלוֹנִי. רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר. מַשִּׂיאִין אֶת אִשְׁתּוֹ. רִבִּי בּוּן בַּר כַּהֲנָא אָמַר. אֵין מַשִּׂיאִין אֶת אִשְׁתּוֹ. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְדֵין וּמַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְדֵין. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי יִרְמְיָה. עַל פִּי עֵדִים. לֹא עַל פִּי כְתָבָן וְלֹא עַל פִּי מְתוּרְגְּמָן וְלֹא עֵד מִפִּי עֵד. וְעַכְשָׁיו אֵין מַשִּׂיאִין עֵד מִפִּי עֵד. וְדִכְוָותָהּ עַל פִּי כְתָבָן וְעַל פִּי מְתוּרְגְּמָן מַסִּיאִין. וּמַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי בּוּן בַּר כַּהֲנָא. יָפָה כֹחַ הָעֵדִים מִכֹּחַ הַשְּׂטָר וְכֹחַ הַשְּׂטָר מִכֹּחַ הָעֵדִים. שֶׁהָעֵדִים שֶׁאָמְרוּ. מֵת פְּלוֹנִי נֶהֱרַג פְּלוֹנִי. מַשִּׂיאִין אֶת אִשְׁתּוֹ. וְאֵין הַשְּׂטָר כֵּן. אֵין מַשִּׂיאִין אֶת אִשְׁתּוֹ. יָפָה כֹחַ הַשְּׂטָר מִכֹּחַ הָעֵדִים. שֶׁהַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵירוֹ בְּעֵדִים גּוֹבֶה מִנְּכָסִין בְּנֵי חוֹרִין. בִּשְׂטָר גּוֹבֶה מִנְּכָסִין מְשׁוּעֲבָדִין.

**ח משנה:** רִבִּי לְעָזָר וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר אֵין מַשִּׂיאִין אֶת הָאִשָּׁה עַל פִּי עֵד אֶחָד. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר לֹא עַל פִּי אִשָּׁה וְלֹא עַל פִּי קְרוֹבִים.

**הלכה:** רִבִּי אֶלִיעֶזֶר וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמְרִים. אֵין מַשִּׂיאִין אֶת הָאִשָּׁה כול׳. תַּנִּינָן הוּחְזְקוּ לִהְיוֹת מַשִּׂיאִין עֵד מִפִּי עֵד וְאִשָּׁה מִפִּי אִשָּׁה וּמִפִּי עֶבֶד וּמִפִּי שִׁפְחָה וּמִפִּי קְרוֹבִים. וְאַתְּ אָמַר הָכֵין. מִתְנִיתִין בַּמִּשְׁנָה הָרִאשׁוֹנָה.

**ט משנה:** אָמְרוּ לוֹ מַעֲשֶׂה בִּבְנֵי לֵוִי שֶׁהָלְכוּ לְצוֹעַר עִיר הַתְּמָרִים וְחָלָה אֶחָד מֵהֶם בַּדֶּרֶךְ וְהִנִּיחוּהוּ בַּפּוּנְדָּק וּבַחֲזָרָתָם אָמְרוּ לַפּוּנְדָּקִית אַיּוֹ חֲבֵירֵינוּ נוֹמַת לָהֶם מֵת וּקְבָרְתִּיו וְהִשִּׂיאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ. אָמְרוּ לוֹ וְלֹא תְהֵא כֹּהֶנֶת כַּפּוּנְדָּקִית. אָמַר לָהֶן לִכְשֶׁתְּהֵא הַפּוּנְדָּקִית נֶאֱמֶנֶת. וְהַפּוּנְדָּקִית הוֹצִיאָה לָהֶן מַקְלוֹ וְתַרְמִילוֹ וְסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁהָיָה בְיָדוֹ.

**הלכה:** הַפּוּנְדָּקִית הוֹצִיאָה לָהֶן מַקְלוֹ וּמַנְעָלָיו וַאֲפוּנְדָתוֹ וְסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁהָיָה בְיָדוֹ. רִבִּי אָחָא בְשֵׁם רִבִּי חיננא. עָשׂוּ אוֹתָהּ כִּי חַיָּה שֶׁהִיא נֶאֱמֶנֶת עַל אָתָר. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר סוֹסַרְטָא. עָשׂוּ אוֹתָהּ כְּגוֹי מְסִיחַ לְתוּמּוֹ. חַד אֲרִיסְטוֹן בָּעֵי קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. לֵית הָדָא פְלִיג עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. כָּל שֶׁשּׁוֹאֲלִין אוֹתוֹ וְהוּא מֵשִׁיב. לֵית כָּן כְּהֵהִיא דְאָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר סוֹסַרְטָא. אִית כָּן כְּהֵהִיא דָּמַר רִבִּי חֲנִינָה. עָשׂוּ אוֹתָהּ כְּחַיָּה שֶׁהִיא נֶאֱמֶנֶת עַל אָתָר.